

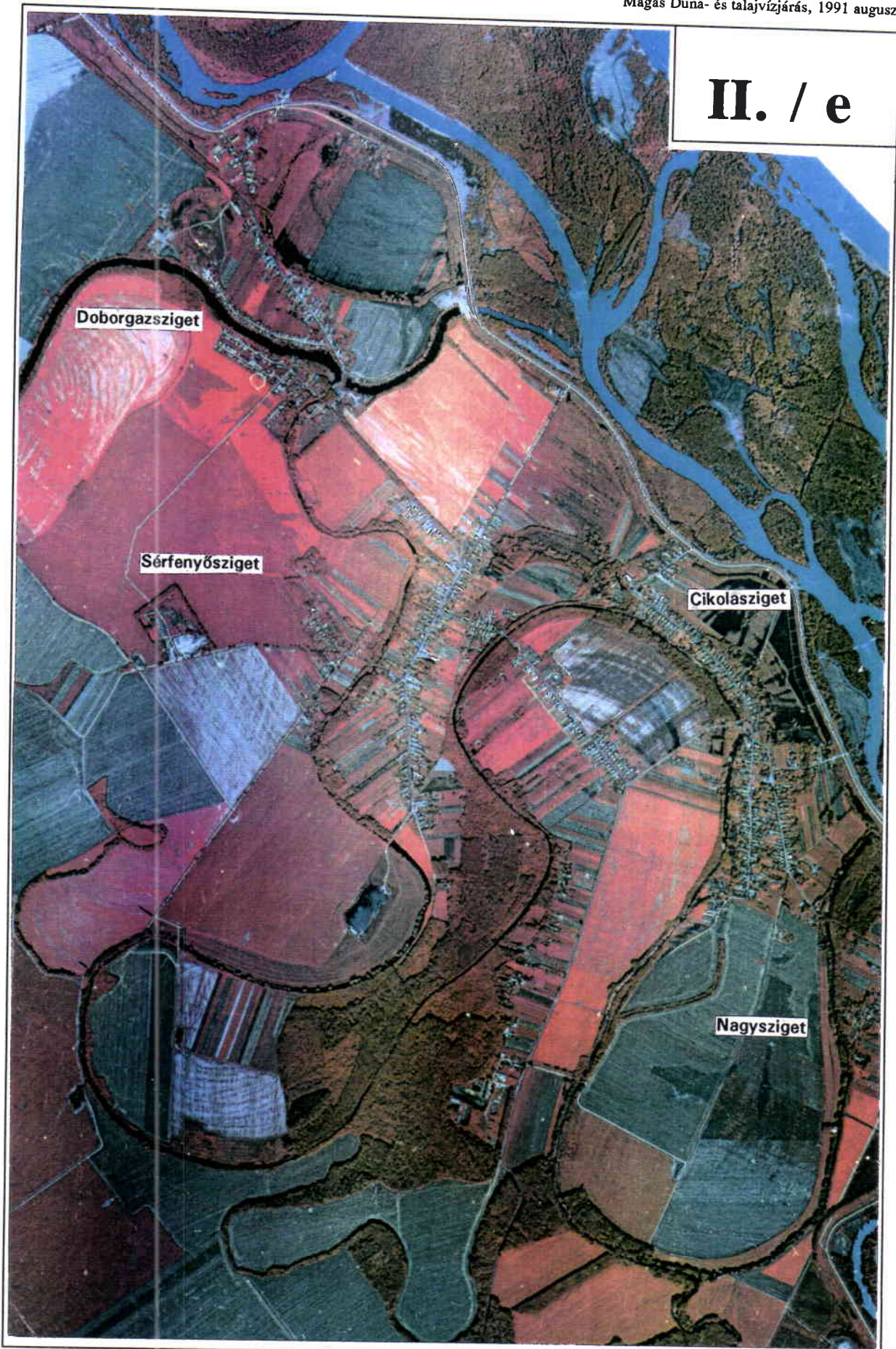
A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/e

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

DUNASZIGET - HALÁSZI : VÁGOTT-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/c, II/d és II/e

Halászi: Derék-erdő, Sérfenyősziget: Cvek-lapos, – Dunasziget – Halászi: Vágott-erdő

A Halászi – Derék-erdő és a Dunasziget – Vágott-erdő övzátonyok és medermaradványokkal tagolt ártéri síkság. Túlnyomó részben a magas ártérhez tartoznak, a rendszeres árvízszint felett helyezkednek el. A felszín fő képződménye az óholocén finomhomokos kőzetliszt, melynek vastagsága 3-5 m-t is eléri. Ez alatt a Duna pleisztocén korú hordalékkúpjának több 10 m vastag durvakavics-teste található.

A Derék-erdőben a talajvíz közepes mélysége 4 m körül van, a fedőréteget nem táplálja. A maximális vízállás 1-2 m között áll be a terep alatt.

A Vágott-erdőben a talajvíz közepes mélysége 0-2 m között van, táplálja a fedőréteget. Maximális esetben belvizek keletkeznek.

A Cvek-lapos feltöltött morotva. Felszíne az alacsony ártér vizenyős, náddal, sással és erdőfoltokkal tarkított része. A morotva maradványát É-ről és D-ről alig kiemelkedő zátonymaradványok határolják, amelyek már a magas ártérhez tartoznak. A terület fő képződménye a mocsári kotu és a 10-20 m-es tőzegtetelepüléseket is tartalmazó agyagos kőzetliszt, kőzetlisztes agyag. A legfeljebb 3 m vastag képződmény alatt a Duna óholocén, majd pleisztocén korú kavicsos hordalékkúpjának több 10 m-t is elérő anyagát találjuk. A Cvek-lapos a Duna dinamikus hatásterületén, a Gazfői-Duna partján fekszik, a talajvíz mélysége 0-1 m között van, gyakran belvizes. A talajvíz áramlása a Dunával párhuzamos, a fedőréteget nem táplálja.

Erdős, ligetes, mocsaras terület. Legértékesebb erdő-állományai a természetközeli gyertyános tölgyesek (*Quercus robur-Carpinetum*, II/c, II/e). Emellett feltöltődött morotvában (II/d) öreg füzes, valamint keményfaligetek (*Fraxino pannonicæ-Ulmetum*, II/e és II/c), gyöngyvirágos-tölgyes (*Convallario-Quercetum*), nádasok és rétek találhatóak. Kiemelendő értékes növényfajok: Derék-erdő (II/c): védett orchideafélék (bíboros-, vitéz, sömörös kosbor = *Orchis purpurea*, *O. militaris* és *O. ustulata*, békakonty = *Listera ovata*, kétlevelű sarkvirág = *Platanthera bifolia*). Ugyanitt hegyvidéki elemek (*Carex alba*, *C. pilosa*, *Galeobdolon luteum*, *Anemone nemorosa*, *A. sylvestris*, *Stipa joannis*, *Jurinea mollis*, *Inula oculus-christi*) fordulnak elő. A Cvek-lapos (II/d) védett értékei a kornis tárnics, szibériai nőszirm, nyári tőzike és réti iszalag (*Gentiana pneumonanthe*, *Iris sibirica*, *Leucojum aestivum*, *Clematis integrifolia*). A Vágott-erdőben (II/e) ritka védett orchideák, a fehér madársisak és a vitéz kosbor (*Cephalanthera damasonium*, *Orchis militaris*).

A Derék-erdőben a talajvíz középszintje 119 mBf, kb. 4 méterrel a felszín alatt. A C-változat hatására egyméteres süllyedése várható, amely az erdő vízellátását csupán a minimum szintjén biztosítja. Ezzel bekövetkezik az értékes erdőállományok, a montán fajok és az orchideák termőhelyeinek tartós szárazodása. Ez a növényzet átalakulását elindítja a száraz tölgyes – faji összetétel irányába.

A Cvek-lapos és a Vágott-erdő talajvízének középszintje 119 mBf. A C-változat hatására a középvízszint jelentős, 2-2,5 méteres – a kavicsrétegbe való – süllyedése várható. Ezáltal a középvízszint mintegy 3-5 méterrel kerül a felszín alá, ami az erdők és a mocsári-réti növényzet teljes pusztulásával jár! Természetesen így itt is nyílt tölgyes, illetve tölgyes erdős-sztyepp kialakulása valószínűsíthető.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/e

Földrajzi hely:

Érett, a feltöltődés fázisában levő folyókanyar északias öble Sérfenyőszigettől D-re.

Geomorfológiai leírás:

A felszínen a Gazfüi-holt-Duna kanyarulataiban képződött övzátonyok és néhány feltöltődött medermaradvány látható. Nagyrésze erdővel és szántófölddel borított magas ártér, a mélyedések és a csatornázott Duna-ág menti keskeny sáv az alacsony ártérhez tartozik.

Földtani környezet:

A terület központi része már a rendszeres árvízszint felett helyezkedik el. Anyaga óholocén végi kőzetliszt, finomhomokos kőzetliszt. A meder mentén övesen elhelyezkedő zátonymaradványok anyaga apró- és durvaszemű homok, kevés aprókavicccsal. A 3 - 4 m-t elérő vastagságú üledék alatt a Duna kavicsos hordalékkúpjának anyaga található összefüggő, több 10 m vastag kőzettestet alkotva.

A talajvíz helyzete és minősége

A Gazfői Duna körbefogja a területet. A talajvíz közepes mélysége 0-2 m között van, táplálja a fedőréteget. Maximális esetben a talajvíznyomás meghaladja a fedőréteget, belvizek keletkeznek. Absz. magassága 119 mBf. Az áramlás iránya DDK-i.

Vízkémiail jellemzők: keménység 20-25 mg/l, összoldott anyag 800-900 mg/l, szulfát 40-60 mg/l, nitrát 20-30 mg/l. Mivel ez a Duna legszűkebb hatáskörzete, a vízszint és a minőség is igen változó.

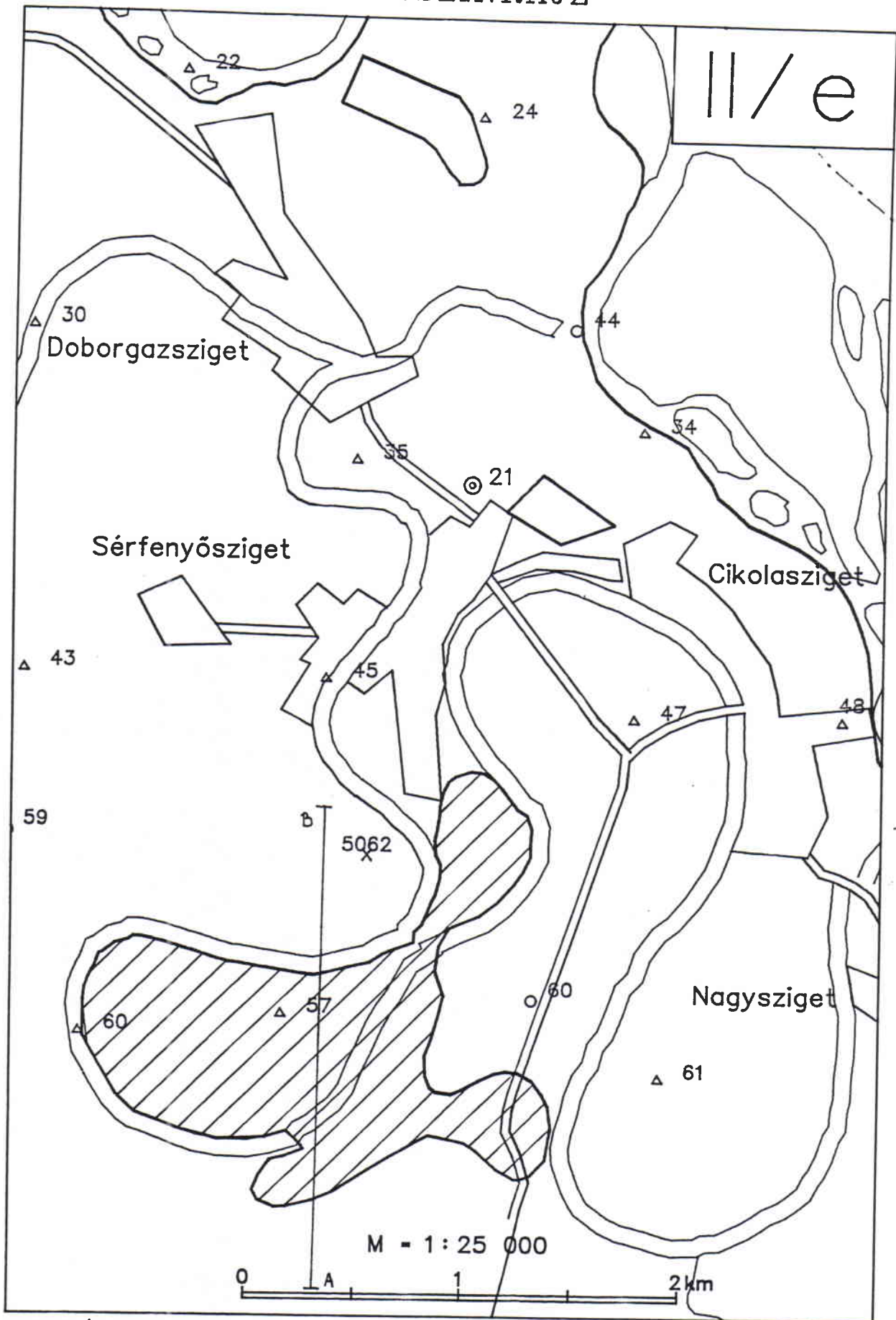
A talajtakaró típusa

A Dunakiliti környéki ágrendszer egy jelentős oldalágának a Gazfői-Dunának egy hullámos térszínű, elhagyott morotvák által határolt parti- és övzátonyok alkotta területegyüttese. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő, valamint az erózió által meghagyott áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. Alárendelt a mederkőzetek és a dunaág parti övezetében keletkezett mocsári üledékek aránya. Az elhagyott morotvák területét nem mindenütt töltik ki mocsári üledékek. A területen található talajok fiatal, humuszban szegény, mészszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések; az idősebb térszíneken réti öntések és mocsári üledékek területén síkláp talajok, ill. recens lápok.

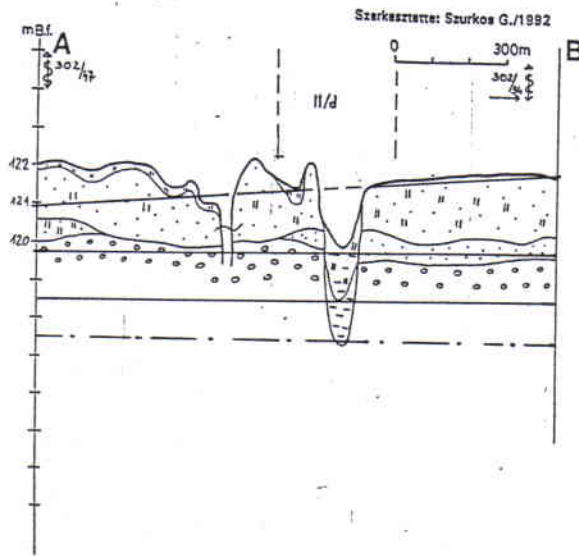
Építészöldöntani viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

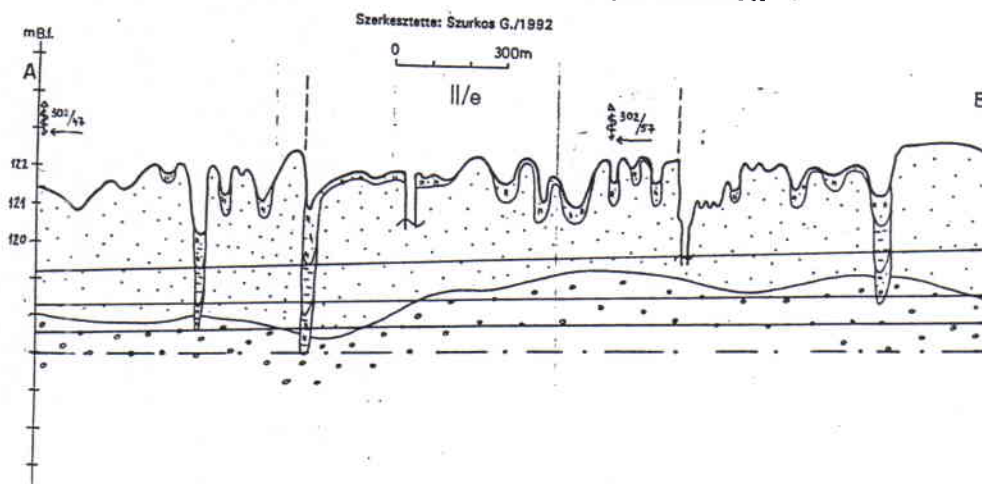
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

Szelvény száma:

P-7 71

3	0	2	—	2	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 548,440

y= 374,080

z= 121,0

mB₁ terep

csőperem

A leíró neve: Forgács Béla

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.30. Befejezés: 1989.04.30.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp :

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: összeomlott
nyugalmi:

Észlelés időpontja:
Észlelés időpontja: 1989.04.30.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

A fúrás topográfiai bekötése:

úrás száma: P-7 302-23 71	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.30.	Tszf.m./mBf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Vízmintha száma:
---------------------------------	--------------	-----------------------------	---------------	-------------------------	-------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Forgács Béla

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	Cácó,
0,0-0,8	<u>Talaj</u>	Világos szürkésbarna, kőzetlisztes, agyagos talaj.	
0,8-1,9	<u>Kőzetlisztes agyag</u>	Sárgás-vöröses, igen csillámos, erősen limonitos, kőzetlisztes agyag.	
1,9-2,1	<u>Kőzetliszt</u>	Világosszürke, igen csillámos, erősen limonitos kőzetliszt.	
2,1-3,0	<u>Kavics</u>	Világosbarna, agyagos, finomhomokos, jól koptatott, aprókavicsszórványos kavics.	
3,0-4,0	<u>Kavics</u>	Világosszürke, közép-durvahomokos, jól koptatott apró-középszemű kavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

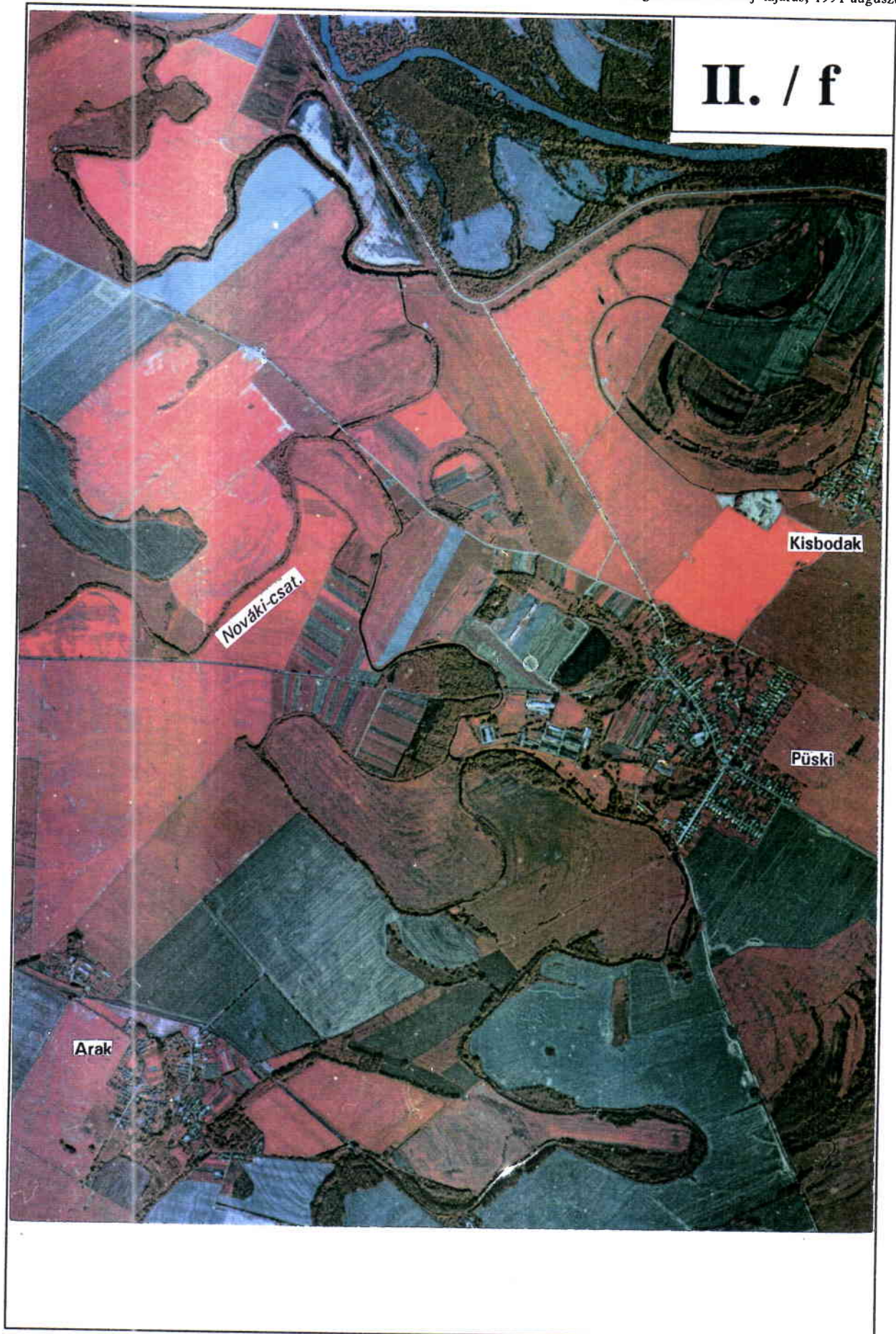
II/f

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

HALÁSZI - SALAMON-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/f és II/g

Halászi: Salamon-erdő, Darnózseli: Kis Duna-kert

Ártéri öblözetek a Nováki-csatorna mentén. Mindkét terület ártéri síkság, a mélyebben fekvő részek az alacsony ártérhez tartoznak. A felszíni képződmények legjelentősebb típusa az újholocén Ősiszap, finomhomokos kőzetliszt. A csatorna közelében szerves anyagban gazdagabb öntésiszap és kőzetlisztes finomhomok uralkodik. A mélyebb rétegekben a holocén és pleisztocén korú dunai hordalékkúp kavicsanyaga a meghatározó.

A víztükör közepes szintje 1-2 m körül áll és a fedőréteget táplálja. A maximális talajvízszint a terepszint körül várható, Darnózselinél a terepszint fölé emelkedő nyomásszintekkel kell számolni.

Erdős, homoki sztyepp – szegélyes (II/f) területek a Nováki-csatorna kanyarulataiban. Az erdőben keményfaliget (*Fraxino pannonicae-Ulmetum*), gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) és égerláp (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentum (II/g) állományok tenyésznek. Értékes folt a homoki sztyeppré, amely az ősi, beerdősödött vagy elpusztult szigetközi homokháti növényzetnek a maradványa. Jellemző fajai a barázdált csenkesz (*Festuca rupicola*) a buglyos és a köménylevelű kocsord (*Peucedanum alsaticum*, *P. carvifolium*). A keményfaliget hegyvidéki fajai az erdei sás, a szagosmüge és a farkasszőlő (*Carex sylvatica*, *Asperula odorata*, *Paris quadrifolia*).

A talajvíz közép szintje 116,8 mBf (II/f), 114,2 mBf (II/g). A C-változat hatására ennek 1-1,5 méteres süllyedése várható. A kavicsrétegbe süllyedő talajvíz legfeljebb a gyöngyvirágos-tölgyes életfeltételeit biztosíthatja, az égeresek (II/g) elpusztulnak. A keményfaligetek száraz tölgyessé alakulnak és kiterjeszkedik a homoki sztyeppré.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/f

Földrajzi hely:

Ártéri öblözet a Nováki csatorna Ny-i oldalán a Halászi - Püski műút mentén.

Geomorfológiai leírás:

A terület a Nováki-csatorna és ennek egy mellékága által határolt ártéri síkság. D-i része egy gyengén fejlett övzátonyra esik, másik része az árvizek alkalmából elöntött egykori árterület maradványa. Mélyebbfekvésű részei az alacsony ártérhez tartoznak. A vízfolyások medreit mesterségesen is mélyítették.

Földtani környezet:

A terület a történelmi időkben még a rendszeresen árvízjárta térségek közé tartozott. Ma a magasabb, Ny-i területek csak igen ritkán vannak kitéve az árvíznek. A felszíni képződmények legjelentősebb típusa itt az újholocén öntésiszap, finomhomokos kőzetliszt. A meder közelében a szerves anyagban gazdagabb, ma még megmeg újuló öntésiszap, kőzetlisztes finomhomok uralkodik. Mindkét területen az aljzatot (2,0 - 3,0 m mélységtől kezdve) a Duna holocén és pleisztocén korú, vegyes szemmagyságú kavicsot tartalmazó hordalékkúpja alkotja.

SZIGETKŐZ

II/f

A talajvíz helyzete és minősége

A Nováki-csatorna kanyarulatában 118,5 mBf terepmagassággal. Nyugalmi vízszint 1,5-2,0 m között van a terep alatt. Abszolút magassága 116,5-117,0 mBf, áramlási iránya DDK-i. A zalajvíz táplálja a fedőréteget. Max. vízszint terepszint körül várható. Vízkémiát a területre a 93 sz. fúrás vízmintája alapján adjuk meg: Keménység 30 nkf, összoldott anyag 1100 mg/l, Szulfát 150 mg/l, nitrát 75 mg/l.

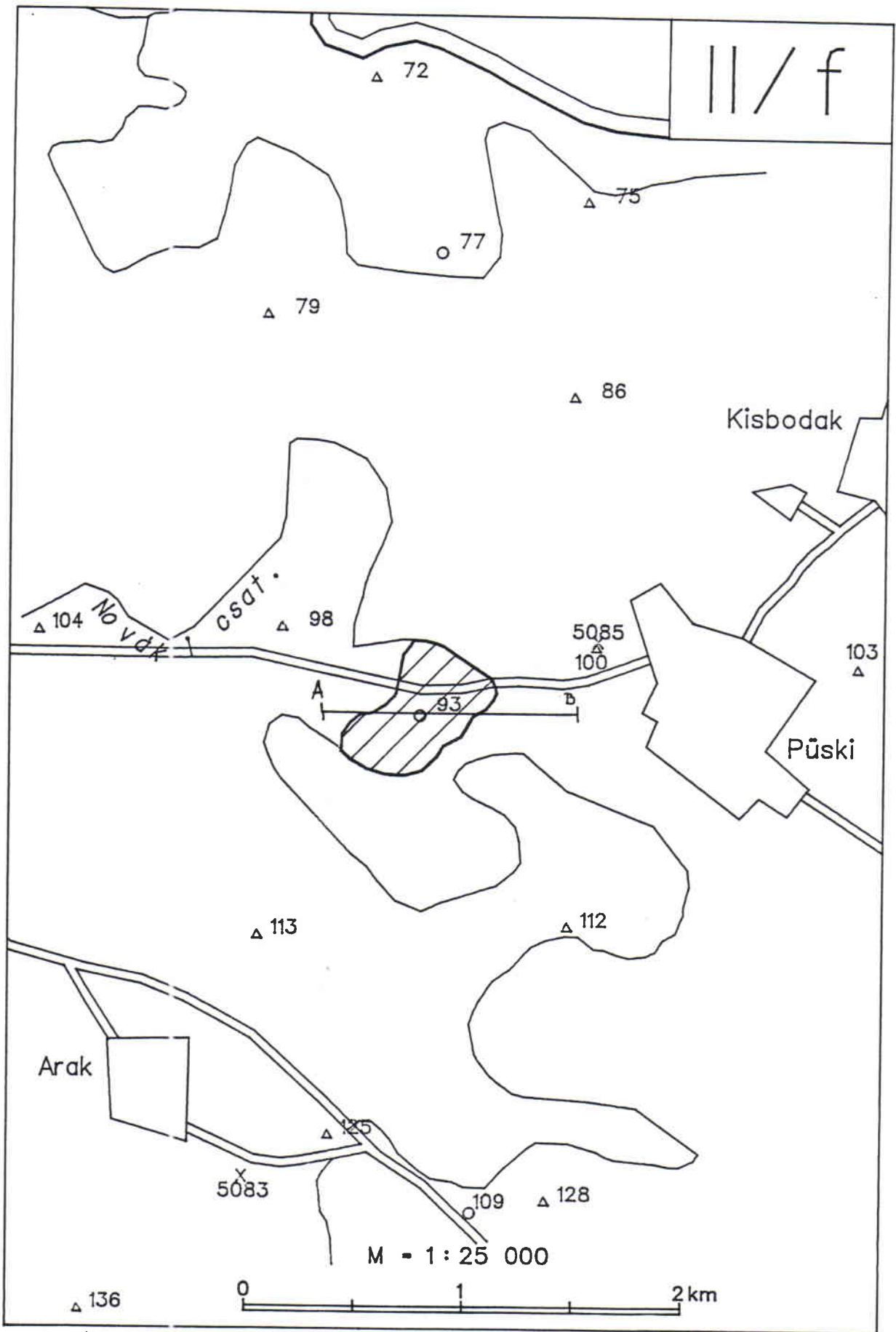
A talajtakaró típusa

Az öreg-Dunát és a Mosoni Dunát egykor összekötő fattyúág a Nováki-csatorna alacsony ártéri és magasabb "átmeneti" szintje. A fattyúág környezetében fiatal ártéri üledékek találhatók nyers öntés talajokkal. Alapkőzetük finomhomok és kőzetliszt keveréke. A kissé magasabb térszinű réti öntés a jellemző talaj.

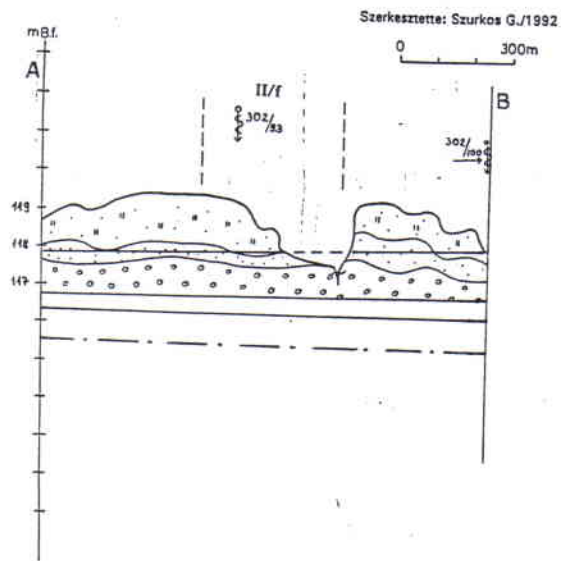
Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a mélyebb szintekben is a Duna hordalékkúpjának holocén, kevésbé tömör, de jó teherbírású kavicsos homok, homokos kavics képződményei az uralkodóak. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel.

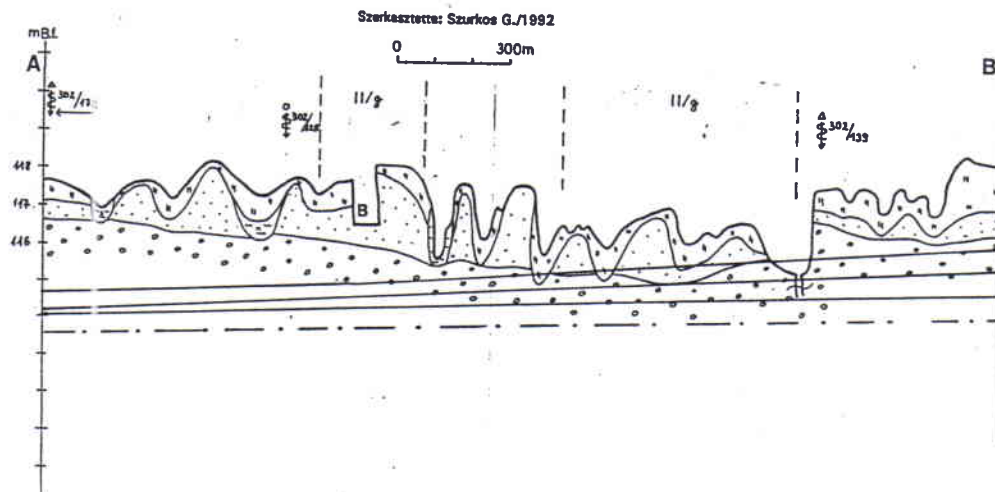
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-5

Szelvény száma:

Fúrás jele: 93

3 0 2 - 2 4

Összrendező: x= 545,49 y=375,96 z= 119,0

A leíró neve: Tullner Tibor

Mintázta: Tullner Tibor

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.IV.23. Befejezés: 1983.IV.23.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 3,5 m Észlelés időpontja: 9,30 h
nyugalmi: Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

5/1-14

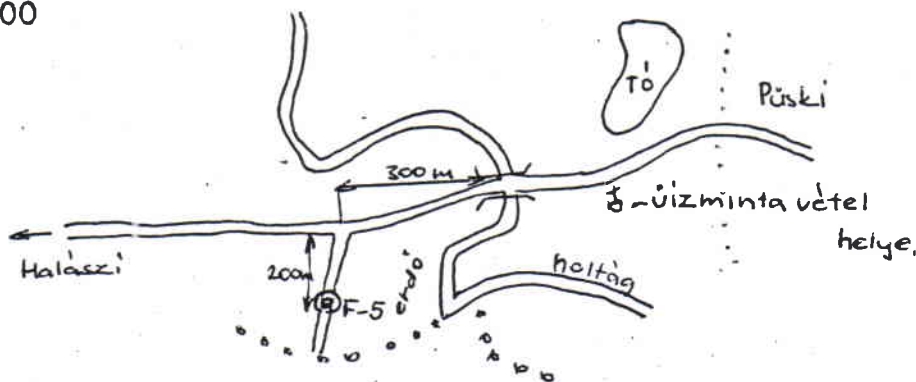
Vizminta:

5-302-24 Nyvsz: 1,7 m /Lásd a helyszínrajzot/

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 550

M= 1 : 000

PÜSKI

A fúrás topográfiai bekötése: A Püski és Halászi közötti műtről a Püskitől Ny-ra lévő kis holtágon átvezető hidtól 350 m-re leágazó földut mentén, az elágazástól 200 m-re az erdő szélén.

..s száma: F-5	Fúrás helye: 302-24	Fúrás ideje: 1983.IV.23.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/ 3,5 m	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
A fúrás környezete:					A fúrást leírta: Tullner Tibor	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői			CaCO ₃	
0,0-0,2	Talaj	Világosbarna morzsás szerkezetű vályogos finomszemű homok.				
0,2-1,3	Kőzetlisztes finom szemű homok	0,8 m-ig sárga, viszonylag egynemű, rétegzetlen, lejjebb szürke színű közbetelepülések figyelhetők meg. A csillámtartalom a mélységgel gyengén növekszik.				
1,3-1,6	Finomszemű homok	Szürkéssárga, gyengén csillámos, rétegzetlen.				
1,6-6,5	Kavicsos közepes szemű homok	Szürkéssárga, gyengén csillámos, rétegzetlen. 1,6-2,5 m-ig a jól koptatott aprókavicsok, lejjebb a közepesen koptatott középsemműk vannak túlsúlyban.				
6,5-10,	Homokos kavics	Lényegileg megegyezik az előző réteggel csupán a kavicsfrakció mennyisége dominál a homok felett.				

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/g

II/f és II/g

Halászi: Salamon-erdő, Darnózseli: Kis Duna-kert

Ártéri öblözetek a Nováki-csatorna mentén. Mindkét terület ártéri síkság, a mélyebben fekvő részek az alacsony ártérhez tartoznak. A felszíni képződmények legjelentősebb típusa az újholocén ősiszap, finomhomokos kőzetliszt. A csatorna közelében szerves anyagban gazdagabb öntésiszap és kőzetlisztes finomhomok uralkodik. A mélyebb rétegekben a holocén és pleisztocén korú dunai hordalékkúp kavicsanyaga a meghatározó.

A víztükör közepes szintje 1-2 m körül áll és a fedőréteget táplálja. A maximális talajvízszint a terepszint körül várható, Darnózselinél a terepszint fölé emelkedő nyomásszintekkel kell számolni.

Erdős, homoki sztyepp – szegélyes (II/f) területek a Nováki-csatorna kanyarulataiban. Az erdőben keményfaliget (*Fraxino pannonicae-Ulmetum*), gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) és égerláp (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentum (II/g) állományok tenyésznek. Értékes folt a homoki sztyeppré, amely az ősi, beerdősödött vagy elpusztult szigetközi homokháti növényzetnek a maradványa. Jellemző fajai a barázdált csenkesz (*Festuca rupicola*) a buglyos és a köménylevelű kocsord (*Peucedanum alsaticum*, *P. carvifolium*). A keményfaliget hegyvidéki fajai az erdei sás, a szagosmüge és a farkasszőlő (*Carex sylvatica*, *Asperula odorata*, *Paris quadrifolia*).

A talajvíz középszintje 116,8 mBf (II/f), 114,2 mBf (II/g). A C-változat hatására ennek 1-1,5 méteres süllyedése várható. A kavicsrétegbe süllyedő talajvíz legfeljebb a gyöngyvirágos-tölgyes életfeltételeit biztosíthatja, az égeresek (II/g) elpusztulnak. A keményfaligetek száraz tölgyessé alakulnak és kiterjeszkedik a homoki sztyeppré.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/g

Földrajzi hely

Ártéri öblözet a Nováki csatorna DNy-i oldalán Darnózselitől Ny-ra.

Geomorfológiai leírás

A terület a Nováki-csatorna kanyarulatában lerakódott övzátonyra terjed ki. Felszíne magas ártér, a belvizeket elvezető csatorna mellett keskeny sávban erdővel borított alacsony ártér. A zátonymaradványon az övzátonyok jellegzetes ív alakú kiemelkedései és mélyedései figyelhetők meg.

A D-i különálló terület egy néhány m-re kiemelkedő zátonymaradvány, mely egy övzátony kezdeti szétágazó szakasza.

Földtani környezet

A két különálló élőhely aljzata földtanilag kismértékben eltér egymástól. A déli, 0,5 - 1,0 m-el magasabban elhelyezkedő folt a Duna óholocén árteréhez tartozik, jellemző képződménye finomhomokos kőzetliszt, kevés tőzeges, iszapos betelepüléssel. Az északi, a ma csatornaként üzemelő hajdani folyóághoz közelebbi mentén még felismerhető a meanderező vízfolyás újholocén öntésiszapja, alatta 0,5 - 1,5 m vastag kőzetlisztes finomhomokkal.

Mindkét területen a mélyebb rétegekben a holocén és pleisztocén korú dunai hordalék-kúp kavicsanyaga a meghatározó, együttes vastagságuk meghaladja a 100 m-t.

SZIGETKŐZ

II/g

A talajvíz helyzete és minősége

A Nováki-csatorna kanyarulatában a talajvíztükör közepes szintje 1-2 m körül áll és a fedőréteget táplálja. Magas vízállásoknál -1 m felett várható, ill. terepszint fölé emelkedő nyomásszintekkel is kell számolni. A talajvíz lassú áramlásban van É-D-i irányban.

Vízminőség: keménység 20-25 nkf, összoldott anyag 700-800 mg/l, szulfát 100-150 mg/l, nitrát 20-30 mg/l.

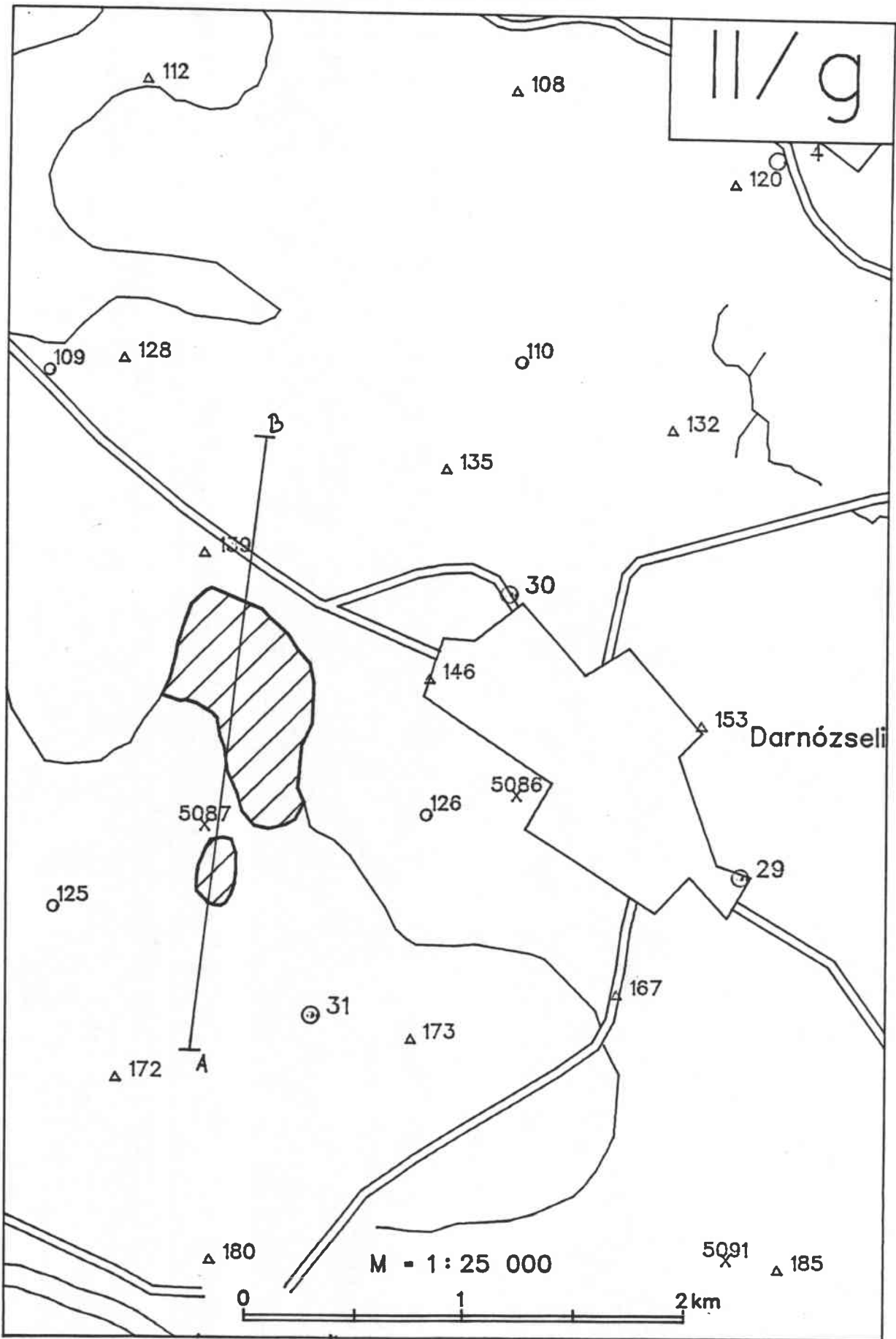
A talajtakaró típusa

Az öreg-Dunát és a Mosoni Dunát egykor összekötő fattyúág a Nováki-csatorna magasabb, fejlett talajú térszíneket vágott át eróziósan. A fattyúág környezetében fiatal ártéri üledékek találhatók nyers öntés talajokkal. Alapkőzetük finomhomok és kőzetliszt keveréke. Az idősebb kiegyenlített térszínű részeken juvenilis öntéscsernozjom, humuszos öntés és réti öntés a jellemző talaj.

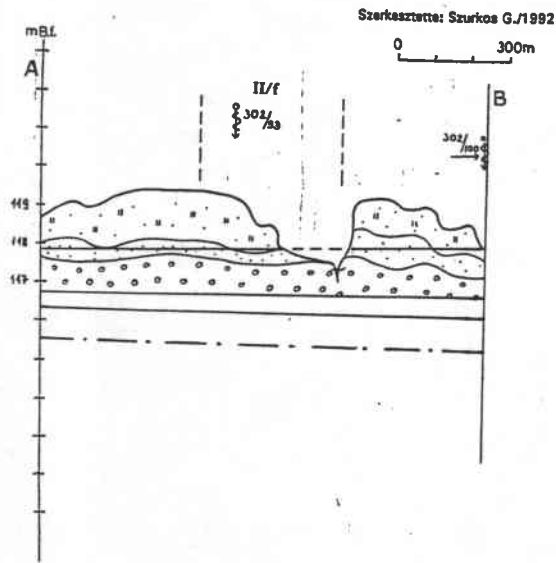
Építéstechnikai viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó terhbírású homokos képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel.

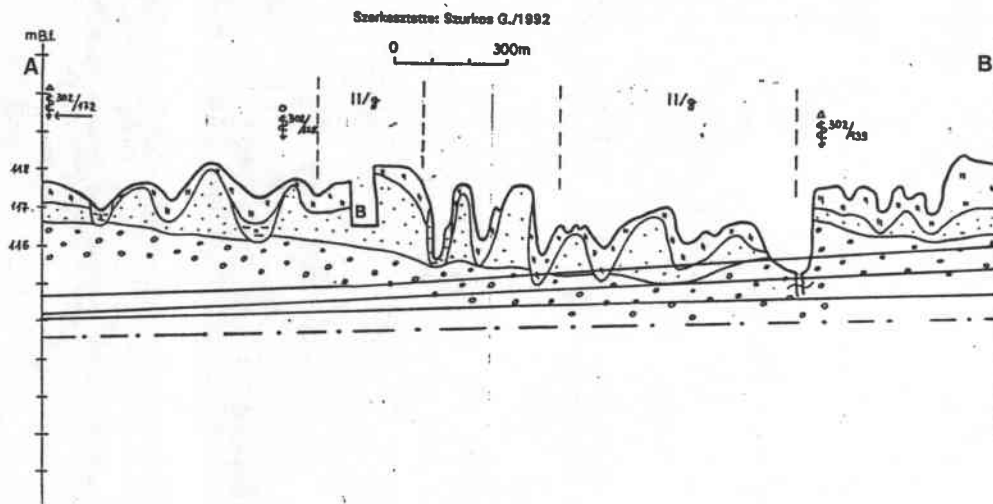
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: T-13 Szerveny Szám:

Fúrás jele: 125 3 0 2 - 2 4

Összrendező: x= 540,80 y= 376,24 z= 117,5

A leíró neve: Szurkos Gábor Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.IV.24. Befejezés: 1983.IV.24.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 2,1 m Észlelés időpontja:
nyugalmi: - Észlelés időpontja:

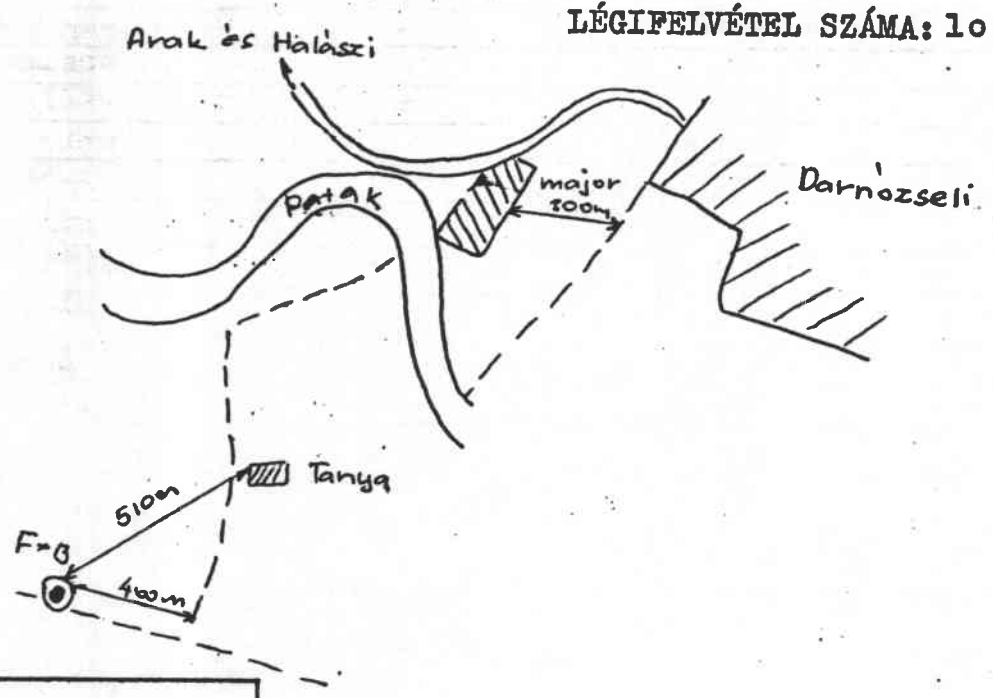
Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

13/1-14 Vizminta:
13-302-24

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 25 000

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 561

DARNÓZSELI

A fúrás topográfiai bekötése: Darnózselitől NY-ra 300 m-re lévő majortól DK-re lévő Tanyához viszonyítva, attól 510 m-re DNY-ra a "T" elágazástól NY-ra kb. 400cm-re a földuton.

Ma: F-13	Fúrás helye: 302-24	Fúrás ideje: 1983.IV.24.	Tszl.m./m Bf/:	Megütött vizzint/m/. 2,1 m	Nyugalmi vizzint/m/.	Víz minta száma:
-------------	------------------------	-----------------------------	----------------	----------------------------------	-------------------------	---------------------

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:

Szurkos Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	Talaj	Szürkésbarna közepesen humuszos, nagyon gyengén morzsalékos közepesen csillámos finomhomokos kőzetliszt.	
0,2-0,7	Homok	Drapp, sok csillámos finomhomok.	
0,7-2,5	Kőzetliszt	Szürkésdrapp, sok csillámos kőzetliszt. Igen rosszul látszik hogy vékonyréteges. Felső 0,5 m-ben vasas konkréciók, melyek átmérője 1-4 mm. Helyenként szervespettyes.	
2,5-3,4	Kavics	Drapp, alig humuszos, közepesen koptatott Q aprókavics, igen kevés középszeművel. Alig csillámos.	
3,4-4,7	Finomhomokos kőzetliszt	Szürkésdrapp sok csillámos kőzetlisztes finomhomok; ill. finomhomokos kőzetliszt. Ez folyamatosan megy át:	
4,7-7,9	Homokos kavics	Drapp, homokos, helyenként kőzetlisztes közepesen lekerekített Q aprókavics. 6 m környékén kőzetlisztes. 6,5 m-től nő a kavics mennyisége.	
7,9-10,1	Kavics	Szürkés drapp közepesen koptatott aprókavics helyenként több-kevesebb középszeművel. Kevés középszemű homokot is tartalmaz.	

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Fúrás jelle: 126 3 0 2 - 2 4

Összrendező: x= 541,22 y= 377,94 z= 117,5

A leíró neve: Szurkos Gábor Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.IV.24. Befejezés: 1983.IV.24.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 4,0 m Észlelés időpontja:
nyugalmi: - Észlelés időpontja:

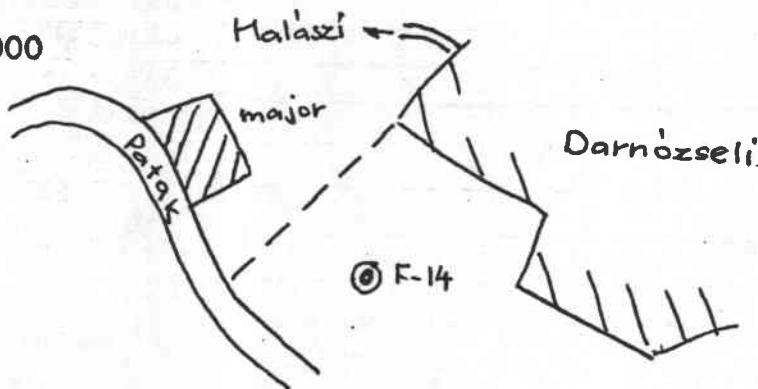
Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

14/1-14

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 561

M= 1 : 27 000

DARNÓZSELI

A fúrás topográfiai bekötése: Darnózseli és a tőle NY-ra lévő „Patak” között a majortól kb, 700 m-re, a geofizikusok szondázó helyén.

Fúrás helye:

302-24

Fúrás ideje:

1983.IV.24.

Tszf.m./mBf/:

Megurott
vizszint/m.
4,0 mNyugalmi
vizszint/m.Vízminőség
száma:

Fúrás környezete:

A fúrást leírta:

Szurkos Gábor

Mélység/m	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	Talaj	Sárgásbarna, sok csillámos /4/ finomhomok-kőzetliszt. Igen kevés /1/ humusztartalommal.	
0,2-1,3	Finomhomok	Drapp, csillámban gazdag /4/ finomhomok, enyhén szürkés csikokkal. Alsó 60 cm-ben sok kőzetliszttel.	
1,3-10,1	Homokos kavics	Drapp közép szemű homokos kavics. A kavics közepesen koptatott. Több-kevesebb közép szemű kavicsot is tartalmaz, mely időnként feldusul. 3,5-6,3 m-ig durvahomok kíséri a kavicsot, s a kavics is feldusul. 6,3-tól szinte homokmentes aprókavics van csak 7,4 m-ig. 7,4 m-től ismét egy kicsit homokos, 9,2 m-től ismét feldusul a közép szemű homok. Alig csillámos.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/h

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

LIPÓT - HOLT-DUNA ÉS RÉT

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II. / h

II/h, II/i és II/j

Lipót: Holt-Duna és rét, Gombócosi orchideás, Hédervári-csatorna

A "lipóti Holt-Duna" feltöltött morotva, felszíne az alacsony ártérhez tartozik. A dunai hordalékkúp központi részén helyezkedik el. A 600 m-t meghaladó vastagságú fiatal, pleisztocén holocén kavicsösszlet tetején az Öreg-Duna meanderöble tartozik ide. Legfőbb felszínközeli képződménye a szerves anyagban gazdag, finomhomokos kőzetliszt, iszap. A talajvízjárást a Duna mindenkori vízszintje határozza meg. A középvízállások 0-2 m között vannak. A mély részeken a víz a felszínre bukkan. A legkisebb víz a terep alatt 3 m, a legnagyobb víz nyomásszintje a terep felett van, ami a Holt-Duna víztükrét növeli.

A Gombócosi-orchideás feltöltött meander, a meder jelenleg mocsaras rét, több keskeny morotvatóval. A felszíni képződmények közül uralkodik az ártéri iszap, finomhomokos kőzetliszt 1-2,5 m vastagságban. A Duna közvetlen hatáskörzetében van a talavíz közepes mélysége 1-2 m a terep alatt, a fedőréteget alulról táplálja.

A hédervári kastély parkját feltöltött meanderek maradványai járják át. Mai állapotában a csendes, feltöltődő folyóág mentén szerves anyagban gazdag öntésiszap, finomhomok található 1-3 m vastagságban, alatta aprószemű majd lefelé haladva mind durvább szeművé váló, több száz méter vastagságot elérő dunai hordalékkúp kavicsstete található.

A vízi és mocsári növényzet eldorádója. Víztükrein különböző hínártársulások, így kiterjedt tündérrózsa-hínár (*Nymphaeetum albo-luteae*), tündérfátyol-hínár (*Nymphoidetum peltatae*), süllőhínáros békaszőlő-hínár (*Myriophyllo-Potamogetonetum*) hatalmas állományai díszlenek. Mocsarak (*Scirpo-Phragmitetum*, *Carici-Typhoidetum*), magassásrétek (*Magnocarricion*) és mocsárrétek (*Alopecuretum pratensis*, *Cirsio cani-Festucetum pratensis*) szegélyezik a területet. Előbbiekhez egy helyen (II/j) égeres ligeterdő-folt is járul. Az őszi mocsárvilág jellemző fajai (vízilófark = *Hippuris*, nyílfü = *Sagittaria*, kolokán = *Stratiotes*) még nagy számban fordulnak elő. Védett fajok a hússzínű kosbor, a mocsári nőszirmos és a mocsári kakastaréj (*Dactylorhiza incarnata*, *Iris pseudacorus*, *Pedicularis palustris*), 1000 feletti egyed-számban tenyészik (II/i) a mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*)

A talajvíz középszintje 115,7 mBf (II/h), 115 mBf (II/i) és 114 mBf (II/j). A C-változat hatására a víztükrös területeken 2 méteres talajvízszint-süllyedés várható. Így a talajvízszint mélyen a kavicsalapzatba húzódik vissza, ami a vízi- és mocsári növényzet teljes elpusztulását vonja maga után. A termőhelyen gyöngyvirágos-tölgyes, nyílt tölgyes kialakulása várható. Az égeres állományok alatt (II/j) másfél méteres talajvízszint-süllyedésre lehet számítani, ennek hatására az égerest gyöngyvirágos-tölgyes válthatja fel.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/h

Földrajzi hely:

Feltöltött morotva és ártér Lipóttól É-ra.

Geomorfológiai leírás:

A védett területet a Duna egy feltöltődött morotvája fogja közre. A morotvában csak Lipót mellett maradt fenn kisebb tó, másutt már elmocsarasodott, sőt kezdeti szakaszát szántóföldi művelés alá fogták. A morotva kanyarulatában egy övzátony képződött, melyet néhány kisebb medermaradvány szabdal fel. A mocsaras részokról és az övzátonyról mesterséges csatornákkal vezetik el a vizet a morotvatóhoz. Felszíne az alacsony ártérhez tartozik.

Földtani környezet:

A terület a Szigetköz - Csallóköz által ismert dunai hordalékkúp központi részén helyezkedik el. A 600 m-t meghaladó vastagságú fiatal, pleisztocén-holocén kavics-összlet tetején az Őreg-Duna meanderöble tartozik ide. A még ma is rendszeresen árvízjárta terület legfőbb felszinközeli képződménye a szerves anyagban gazdag, finomhomokos kőzetliszt, iszap mely évről évre meg-meg újuló állapotban van.

A talajvíz helyzete és minősége

A talajvízjárást a Duna mindenkori vízszintje határozza meg. Középvízállások 0-2 m között vannak a terepmagasságtól függően. A mély részekben, Holt-Duna és csatornák, a felszínre bukkan. Legkisebb víz terep alatt 3 m, legnagyobb víz nyomásszintje a terep felett, ami a Holt-Duna víztükrét növeli, ill. a kutakban a víz terep fölé emelkedik. Vízszintingadozás 5 m-t is elérheti. vízminőséget is a Duna szabályozza, tehát típusa kalciumszulfátos, az ivóvíznormák szerint kitűnő megfelelő. Lipóton működő észlelő kutak: G-9441 talajvízkút, G-9560 mélységi figyelő kút.

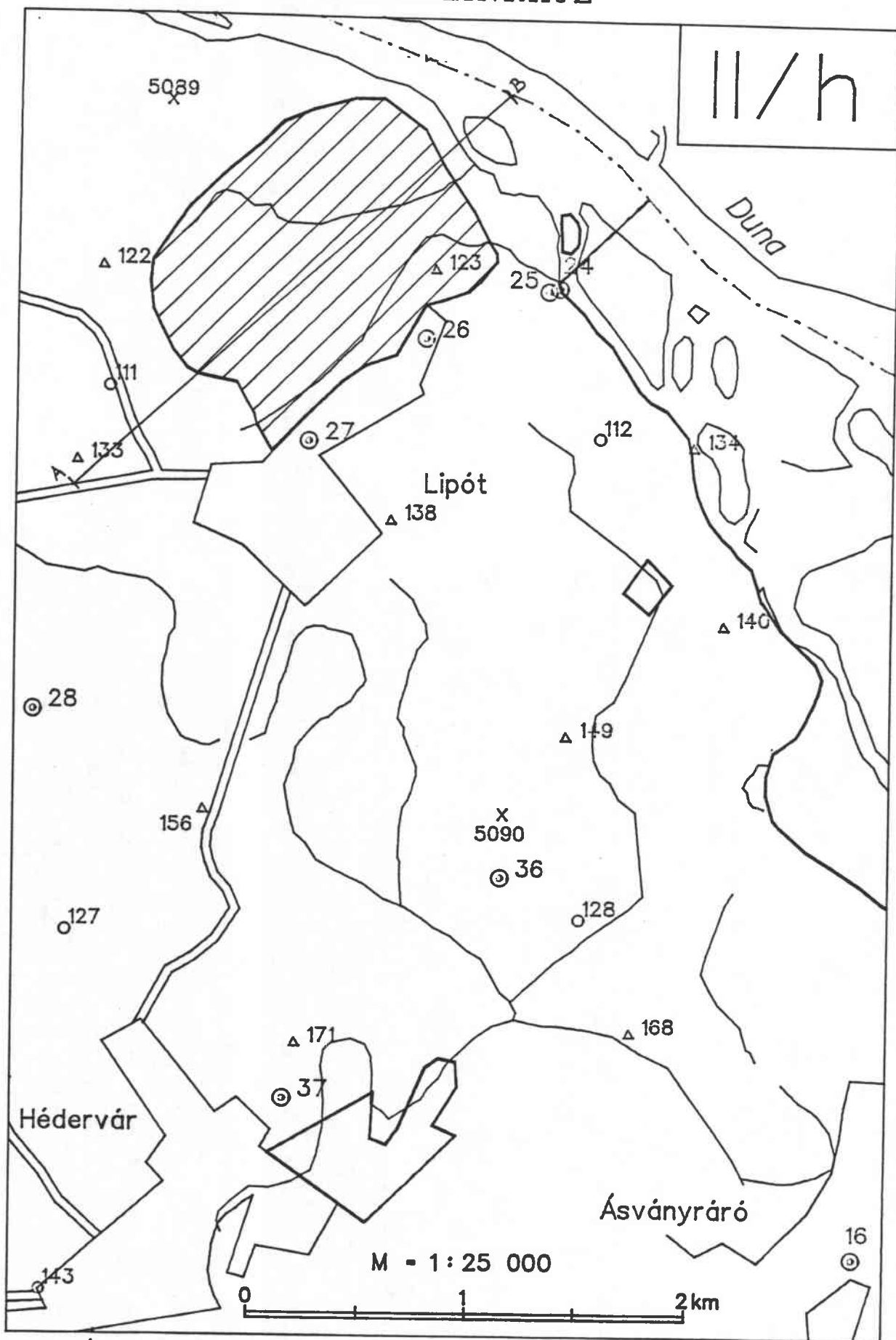
A talajtakaró típusa

Az öreg-Duna holtága által határolt mélyfekvésű övzátony területén a talajalkotó kőzetek finomabb szemcsés (folyóvízi homokban gazdagabb, kissé osztályozottabb mederüledékekből), a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő áradmányokból, valamint a mélyebb fekvésű részekben és a viszonylag magasabb térszínek felszíni mélyedéseiben keletkezett mocsári üledékekből állnak. A talajok genetikai típusukat tekintve a zátony magaslatain nyers folyóvízi öntések. A mélyebb fekvésű területek és a felszíni mélyedések mocsári üledékein képződött talajok pedig a már ásványosodottabb humuszanyagú részekben lápos réti, a kevésbé ásványosodott részekben síkláptalajoknak minősülnek. Legnagyobb területet a recens lápok, vízállásos részek foglalják el.

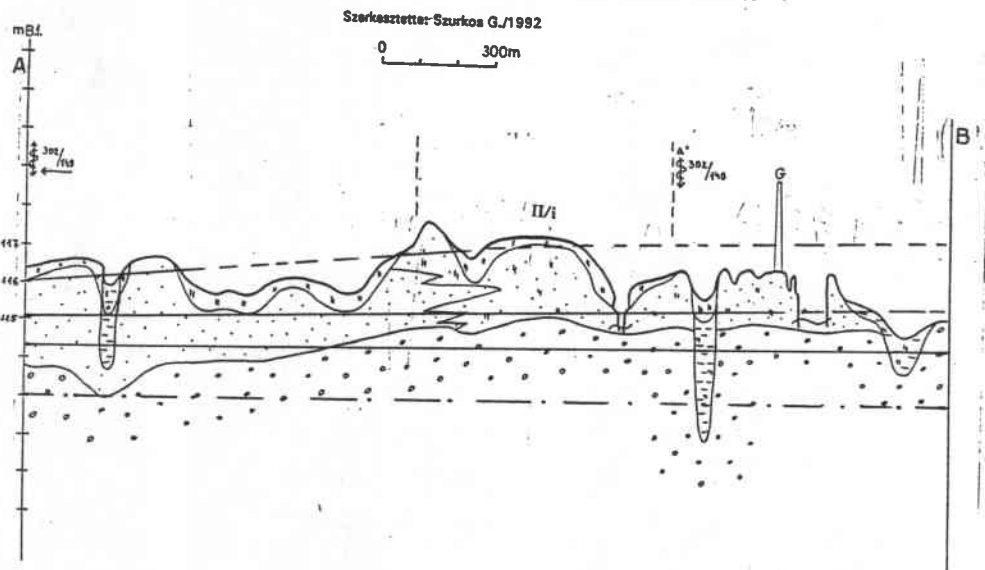
Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben alacsony teherbírású, szervesanyag tartalmú agyagos, kőzetlisztes képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel.

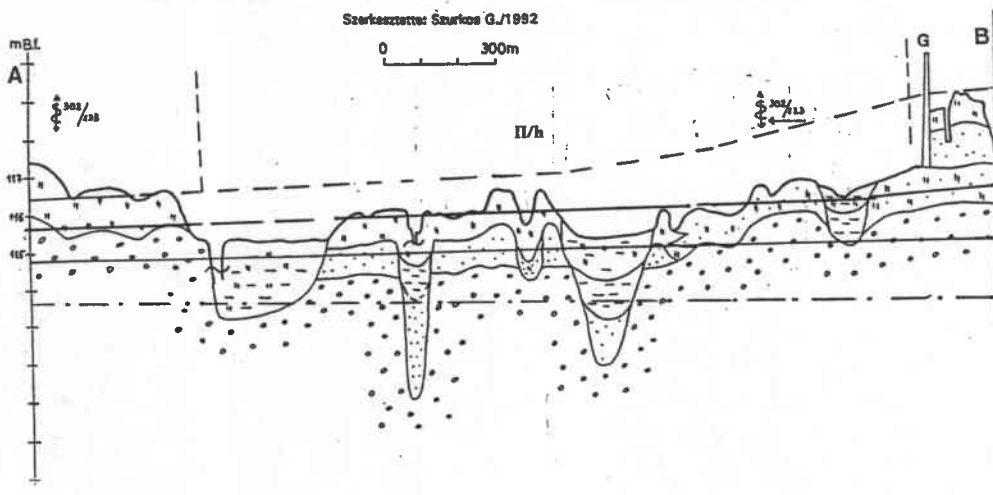
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jelle: P-27 123

Szelelvény száma:

3	0	2	—	2	4
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 543,780 y= 382,150 z= 116,00 **MBZ** terep
 csőperem

A leíró neve: Tamás Gábor Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.26. Befejezés: 1989.04.26.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
 nem

Fúrás talp:
 Kúttalp:

Szűrő: között
 Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
 nem történt

Talajvízszint megütött: - Észlelés időpontja: 1989.04.26.

nyugalmi: - Észlelés időpontja: 1989.04.26.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-27 302-24	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.26.	Tszf.m./mBf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Vizminta száma:
A fúrás környezete						A fúrást leírta: Tamás Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,8	<u>Kőzetliszt</u>	Barnássárga, alig csillámos, szétporló. Alsó 30,0 cm-ben kavicsszórványos.	
0,8-4,0	<u>Kavicsos homok</u>	Barnásszürke, közép-durvaszemű homok és átl. 2,0 cm, max. 5,0 cm-es kavicsok.	

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. Jólif-6

Uzolvny szama:

Fúrás jele: 26

3	0	2	—	2	1
---	---	---	---	---	---

Összrendezőik: x= 555,200 y=369,080 z= 124,00

A leiró neve: Marsi István

Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés:1983.VI.4. Befejezés:1983.VI.4.

A fúróberendezés típusa:UAZ

A fúrómester neve:Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megítött: 3,8 m
nyugalmi: 4,0 m

Észlelés időpontja:10, 00 h

Észlelés időpontja:11, 00 h

Vételezett minták sorszama, vételezési mélysége és minősége:

6/1-14

Vizminta:

6-302-21

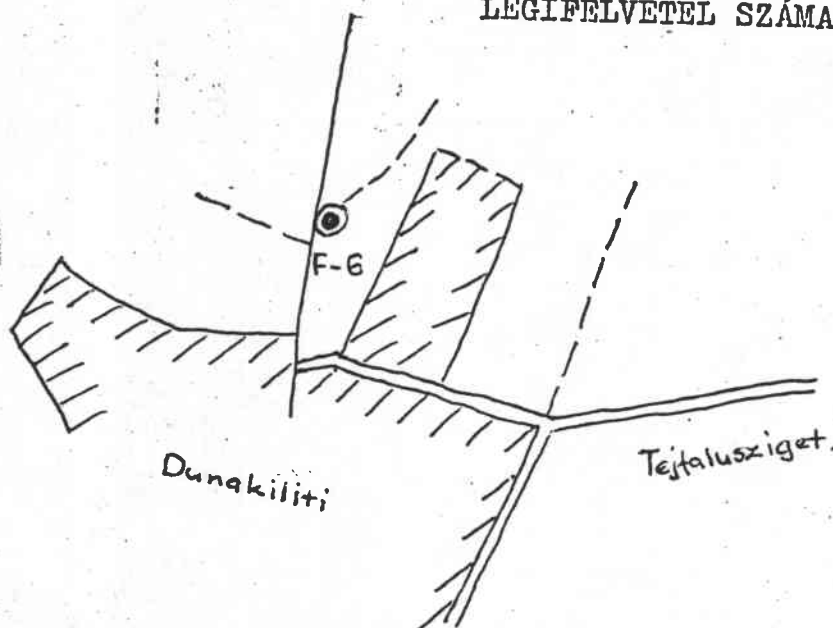
Nehézásvány vizsgálatra:

6/6; 6/8; 6/10;

HELYSZINRAJZ:

M= 1 :25 000

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA:10 519

DUNAKILITI

A fúrás topográfiai bekötése: Közvetlen Dunakilititől É-ra a VIZÉP-bázishoz vezető út mentén, a templomtól kb. 750 m-re ÉK-re.

Ár. száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vizszint/m/.	Nyugalmi vizszint/m/.	Vízmintha száma:
F-6	302-21	1983.VI.4.		3,8 m	4,0 m	

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:

Marsi István

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-1,1	Friss öntés	Sárga, humuszt alig tartalmazó gyengén csillámos rétegzetlen, finomhomokos kőzetliszt.	
1,1-5,6	Folyami homok	Világosszürke kiválóan osztályozott csillámos közép szemű rétegzetlen homok.	
5,6-	Kavicsos homok, homokos murvás kavics	Élénkszürke csillámos közép szemű homok, murvával és jól koptatott aprókaviccokkal. 6 és 7 m között a kavics és a murva aránya megnő és onnan homokos murvás aprókavics van 10 m-ig. Rosszul rétegzett pados.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/i

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

LIPÓT - GOMBÓCOSI ORCHIDEÁS

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II. / i

II/h, II/i és II/j

Lipót: Holt-Duna és rét, Gombócosi orchideás, Hédervári-csatorna

A "lipóti Holt-Duna" feltöltött morotva, felszíne az alacsony ártérhez tartozik. A dunai hordalékkúp központi részén helyezkedik el. A 600 m-t meghaladó vastagságú fiatal, pleisztocén holocén kavicsösszlet tetején az Öreg-Duna meanderöble tartozik ide. Legfőbb felszínközei képződménye a szerves anyagban gazdag, finomhomokos kőzetliszt, iszap. A talajvízjárás a Duna mindenkori vízszintje határozza meg. A középvízállások 0-2 m között vannak. A mély részeken a víz a felszínre bukkan. A legkisebb víz a terep alatt 3 m, a legnagyobb víz nyomásszintje a terep felett van, ami a Holt-Duna víztükrét növeli.

A Gombócosi-orchideás feltöltött meander, a meder jelenleg mocsaras rét, több keskeny morotvatóval. A felszíni képződmények közül uralkodik az ártéri iszap, finomhomokos kőzetliszt 1-2,5 m vastagságban. A Duna közvetlen hatáskörzetében van a talavíz közepes mélysége 1-2 m a terep alatt, a fedőréteget alulról táplálja.

A hédervári kastély parkját feltöltött meanderek maradványai járják át. Mai állapotában a csendes, feltöltődő folyóág mentén szerves anyagban gazdag öntésiszap, finomhomok található 1-3 m vastagságban, alatta aprószemű majd lefelé haladva mind durvább szeművé váló, több száz méter vastagságú elérő dunai hordalékkúp kavicsstete található.

A vízi és mocsári növényzet eldorádója. Víztükrein különböző hínártársulások, így kiterjedt tündérrózsa-hínár (*Nymphaeetum albo-luteae*), tündérfátyol-hínár (*Nymphoidetum peltatae*), süllőhínáros békaszőlő-hínár (*Myriophyllo-Potamogetonetum*) hatalmas állományai díszlenek. Mocsarak (*Scirpo-Phragmitetum*, *Carici-Typhoidetum*), magassásrétek (*Magnocaricion*) és mocsárrétek (*Alopecuretum pratensis*, *Cirsio cani-Festucetum pratensis*) szegélyezik a területet. Előbbiekhez egy helyen (II/j) égeres ligeterdő-folt is járul. Az ősi mocsárvilág jellemző fajai (vízilófark = *Hippuris*, nyílfű = *Sagittaria*, kolokán = *Stratiotes*) még nagy számban fordulnak elő. Védett fajok a hússzínű kosbor, a mocsári nőszirmom és a mocsári kakastaréj (*Dactylorhiza incarnata*, *Iris pseudacorus*, *Pedicularis palustris*), 1000 feletti egyed számban tenyészik (II/i) a mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*)

A talajvíz középszintje 115,7 mBf (II/h), 115 mBf (II/i) és 114 mBf (II/j). A C-változat hatására a víztükrös területeken 2 méteres talajvízszint-süllyedés várható. Így a talajvízszint mélyen a kavicsalapzatba húzódik vissza, ami a vízi- és mocsári növényzet teljes elpusztulását vonja maga után. A termőhelyen gyöngyvirágos-tölgyes, nyílt tölgyes kialakulása várható. Az égeres állományok alatt (II/j) másfél méteres talajvízszint-süllyedésre lehet számítani, ennek hatására az égerest gyöngyvirágos-tölgyes válthatja fel.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

II/i

Földrajzi hely:

Mocsaras terület Lipóttól K-re 1700 m-re.

Geomorfológiai leírás:

A terület egy feltöltött meander környezetét foglalja magába. A meder jelenleg mocsaras rét, több keskeny morotvatóval. A meander kanyarulatában egy gyengén kifejlődött övzátony keletkezett. Az övzátony felszíne a magas ártérhez, a holt meder az alacsony ártérhez tartozik.

Földtani környezet:

Az élőhely még a történelmi időkben is rendszeresen víz alatt helyezkedett el. Ennek megfelelően a több száz méter vastag pleisztocén-holocén hordalékkúp felett itt a felszíni képződmények közül uralkodóan ártéri iszap, finomhomokos kőzetliszt található 1,0 - 2,5 m vastagságban.

A talajvíz helyzete és minősége:

A Duna közvetlen hatáskörzetében lefűződött holtág kanyarjában medermaradványok, medertavak. A talajvíz közepes mélysége -1-2 m terep alatt, erősen változó, a fedőréteget alulról táplálja, áramlása a Dunával párhuzamos.

Vízminőségét a keménység: 20-25 nkf, összoldott anyag tartalom: 700-800 mg/l, szulfát: 150-200 mg/l, nitrát: 0-10 mg/l körüli értékekben jellemzik, a Duna vízállások függvényében.

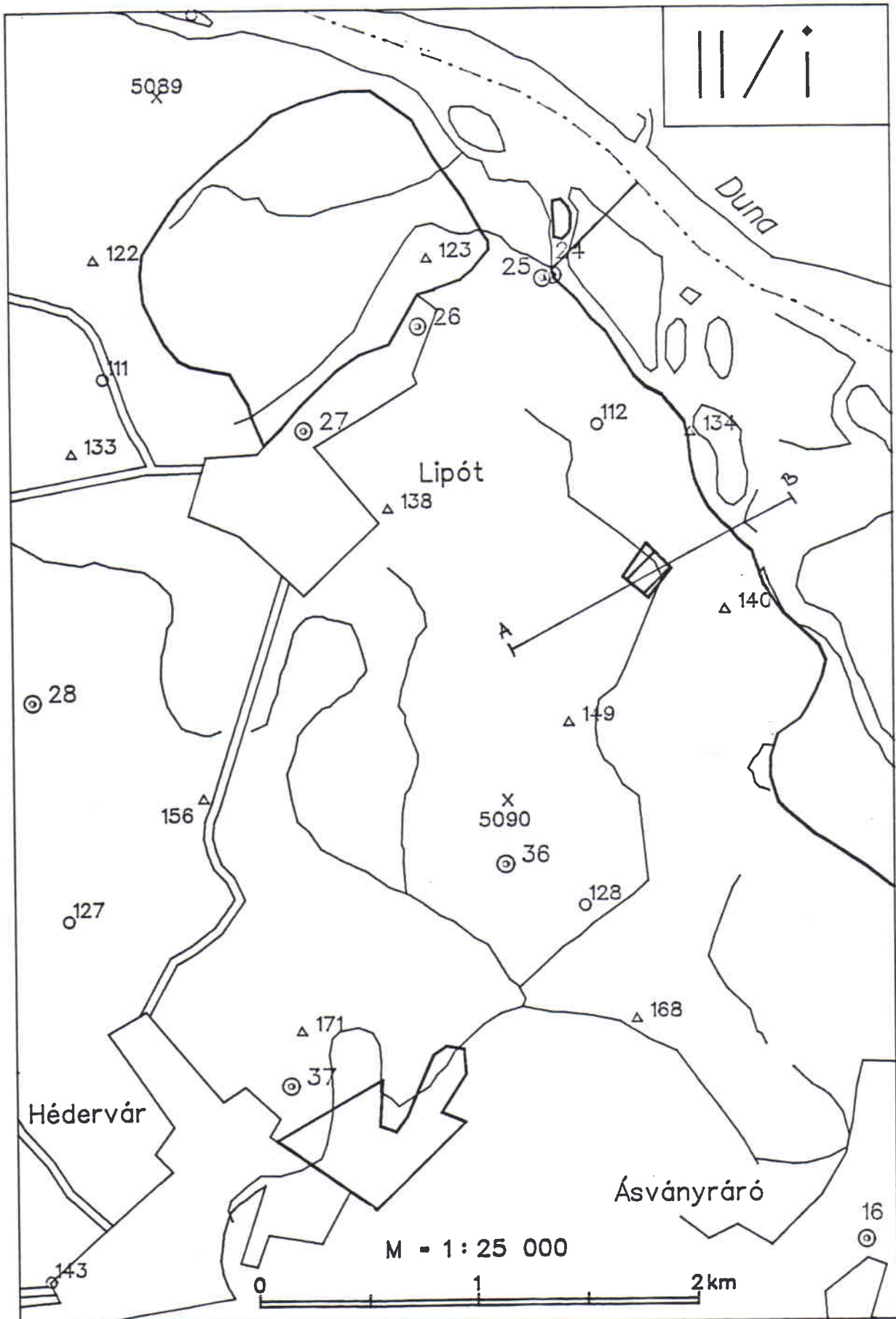
A talajtakaró típusa:

Az öreg-Dunától elválasztott fattyúág egy kiemelt fejlett talajú térszint vágott át eróziósan. A fattyúág környezetében fiatal ártéri és mocsári üledékek találhatók nyers öntés, ill. lápos réti talajokkal. Az idősebb kiegyenlített térszínű részeken juvenilis öntéscsernozjom és humuszos öntés a jellemző talaj.

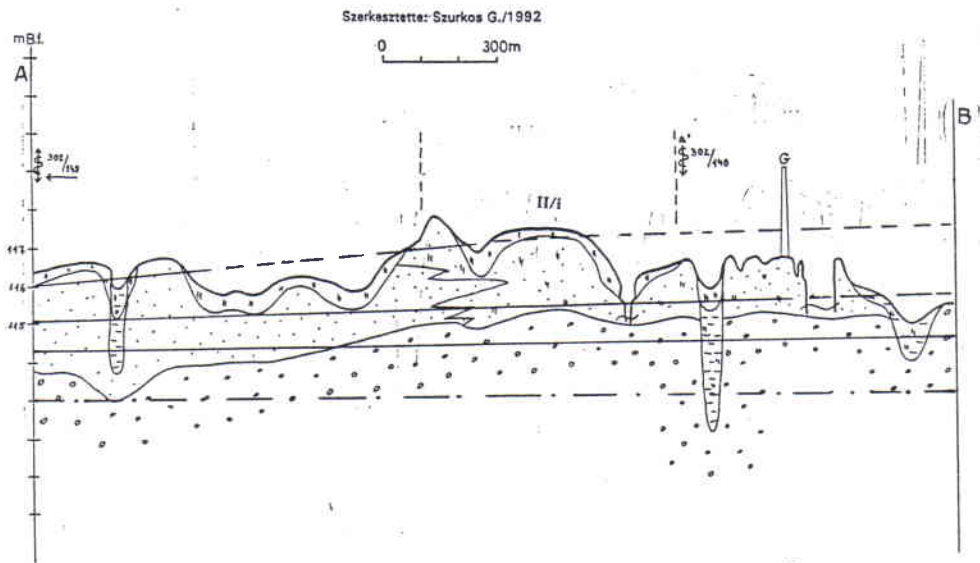
Építészeti viszonyok:

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos, kőzetlisztes képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A közetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

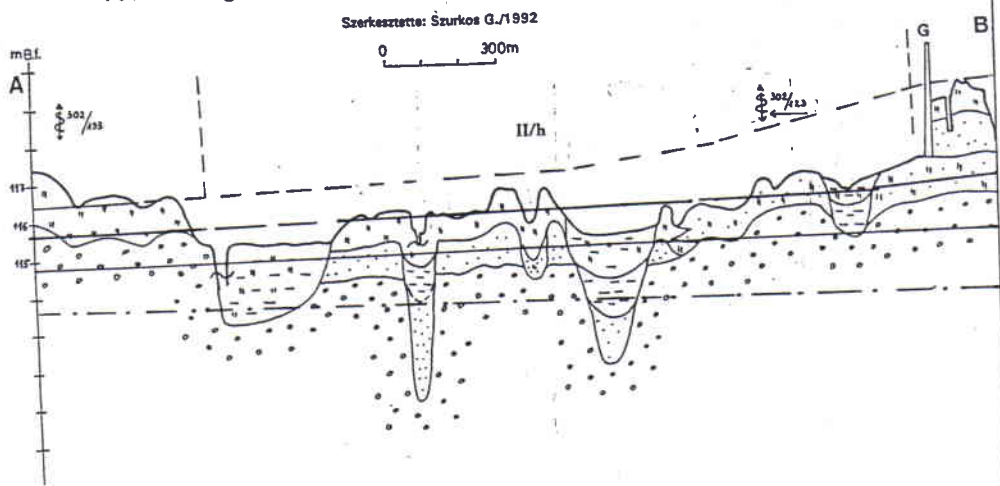
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FÚRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jela:

P-42 1149

Szelevény száma:

3 | 0 | 2 | — | 2 | 4

Összrendező: x= 541,66

y= 382,78

z= 116,0

mBf. terep

csőperem

A leíró neve: Tamás Gábor

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.27. Befejezés: 1989.04.27.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp :

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi: 1,4

Észlelés időpontja:
Észlelés időpontja: 1989.04.27.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SCÁLA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-42 302-24 149	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.27.	Tszf m./m Bf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Vízmintha száma:
					1,4	

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Tamás Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,3	<u>Talaj</u>	Barnásfekete, csillámmentes, morzsalékos.	
0,3-0,8	<u>Kőzetlisztes agyag</u>	Barnássárga, gyengén csillámos, képlékeny.	
0,8-1,1	<u>Eltemetett talaj (?)</u>	Fekete, szívós, csillámmentes, rozsdabarna sávok láthatók benne.	
1,1-2,4	<u>Aleuritos agyag</u>	Sárgásszürke, rozsdabarna foltos, alig mikrocsillámos, szemcsésen széteső.	
2,4-3,1	<u>Homok</u>	Szürke, középszemű, közepesen csillámos és közepesen koptatott.	
3,1-4,0	<u>Homokos kavics</u>	Szürke, közép-durvaszemű, közepesen csillámos homok és átl. 0,5 cm-es, max. 2,0 cm-es világos színű aprókavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/j

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

LIPÓT - HÉDERVÁRI-CSATORNA

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II. / j

II/h, II/i és II/j

Lipót: Holt-Duna és rét, Gombócosi orchideás, Hédervári-csatorna

A "lipóti Holt-Duna" feltöltött morotva, felszíne az alacsony ártérhez tartozik. A dunai hordalékkúp központi részén helyezkedik el. A 600 m-t meghaladó vastagságú fiatal, pleisztocén holocén kavicsösszlet tetején az Öreg-Duna meanderöble tartozik ide. Legfőbb felszínközei képződménye a szerves anyagban gazdag, finomhomokos kőzetliszt, iszap. A talajvízjárást a Duna mindenkori vízszintje határozza meg. A középvízállások 0-2 m között vannak. A mély részeken a víz a felszínre bukkan. A legkisebb víz a terep alatt 3 m, a legnagyobb víz nyomásszintje a terep felett van, ami a Holt-Duna víztükrét növeli.

A Gombócosi-orchideás feltöltött meander, a meder jelenleg mocsaras rét, több keskeny morotvatóval. A felszíni képződmények közül uralkodik az ártéri iszap, finomhomokos kőzetliszt 1-2,5 m vastagságban. A Duna közvetlen hatáskörzetében van a talavíz közepes mélysége 1-2 m a terep alatt, a fedőréteget alulról táplálja.

A hédervári kastély parkját feltöltött meanderek maradványai járják át. Mai állapotában a csendes, feltöltődő folyóág mentén szerves anyagban gazdag öntésiszap, finomhomok található 1-3 m vastagságban, alatta aprószemű majd lefelé haladva mind durvább szeművé váló, több száz méter vastagságot elérő dunai hordalékkúp kavicsostete található.

A vízi és mocsári növényzet eldorádója. Víztükrein különböző hínártársulások, így kiterjedt tündérrózsa-hínár (*Nymphaeetum albo-luteae*), tündérfátyol-hínár (*Nymphoidetum peltatae*), süllőhínáros békaszőlő-hínár (*Myriophyllo-Potamogetonetum*) hatalmas állományai díszlenek. Mocsarak (*Scirpo-Phragmitetum*, *Carici-Typhoidetum*), magassásrétek (*Magnocaricion*) és mocsárrétek (*Alopecuretum pratensis*, *Cirsio cani-Festucetum pratensis*) szegélyezik a területet. Előbbiekhez egy helyen (II/j) égeres ligeterdő-folt is járul. Az ősi mocsárvilág jellemző fajai (vízilófark = *Hippuris*, nyílfű = *Sagittaria*, kolokán = *Stratiotes*) még nagy számban fordulnak elő. Védett fajok a hússzínű kosbor, a mocsári nőszirm és a mocsári kakastaréj (*Dactylorhiza incarnata*, *Iris pseudacorus*, *Pedicularis palustris*), 1000 feletti egyed-számban tenyészik (II/i) a mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*)

A talajvíz középszintje 115,7 mBf (II/h), 115 mBf (II/i) és 114 mBf (II/j). A C-változat hatására a víztükrös területeken 2 méteres talajvízszint-süllyedés várható. Így a talajvízszint mélyen a kavicsalapzatba húzódik vissza, ami a vízi- és mocsári növényzet teljes elpusztulását vonja maga után. A termőhelyen gyöngyvirágos-tölgyes, nyílt tölgyes kialakulása várható. Az égeres állományok alatt (II/j) másfél méteres talajvízszint-süllyedésre lehet számítani, ennek hatására az égerest gyöngyvirágos-tölgyes válthatja fel.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

II/j

Földrajzi hely

A hédervári kastély parkja a község ÉK-i oldalán.

Geomorfológiai leírás

A területet különböző mértékben feltöltött meanderek maradványai járják át. A meanderek zátonymaradványokat fognak közre. A meanderek részben száraz, erdővel borított, részben vizenyős, mocsaras, nagyrészt náddal és sással borított mélyedések, melyek az alacsony ártérhez tartoznak. A belvizek elvezetése mesterséges csatornákkal törénik. A medrek kanyarulataiban több, egymást el metsző gyengén kifejlett, ill. a földműveléssel elegyengetett övzátony figyelhető meg. A zátonyok felszíne a magas ártér része.

Földtani környezet

A terület az ármentesítések előtt még a rendszeres árvízszint alatt volt. Mai állapotában a csendes, feltöltődő folyóág mentén szerves anyagban gazdag öntésszap, finomhomok található 1,0 - 3,0 m vastagságban, alatta először aprószemű, majd lefelé haladva mind durvább szeművé váló, összességében a több száz méter vastagságot elérő dunai hordalékkúp kavicsstete található.

SZIGETKÖZ

II/j

A talajvíz helyzete és minősége

Talajvíz közepes állása 0-2 m között alakul ki a terepszinttől (113,5 - 115,0 mBf) függően. Nagyvizek esetén teljes talajtelítettség, ill. belvizek keletkeznek. A talajvíz a fedőréteget közpvíznél is táplálja. Talajvíz tengerszint felett 113-112 mBf közé esik, áramlása É-D-i irányú. Vízhőmérséklet: 25 ncf, összoldott anyag: 500-800 mg/l, szulfát: 150 mg/l, nitrát: 20 mg/l körüli értékek jellemzik.

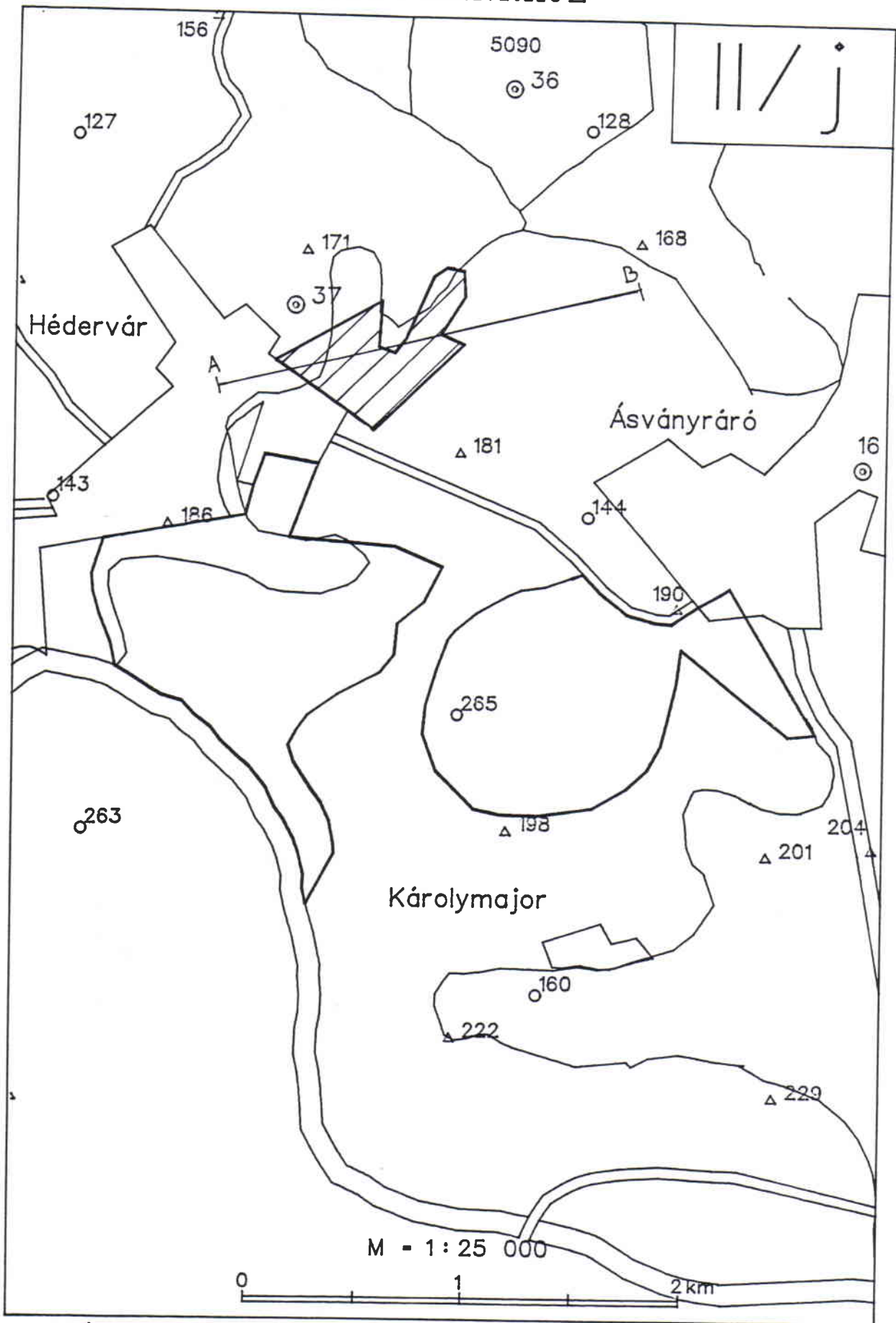
A talajtakaró típusa

Az öreg-Dunát és a Mosoni Dunát egykor összekötő fattyúág magasabb, fejlett talajú térszíneket vágott át eróziósan. A fattyúág környezetében fiatal ártéri és mocsári üledékek található nyers öntés, ill. lápos réti talajokkal, valamint recens lápokkal és vízállásos területekkel. Az idősebb kiegyenlített térszínű részeken juvenilis öntéscsernozjom és humuszos öntés a jellemző talaj.

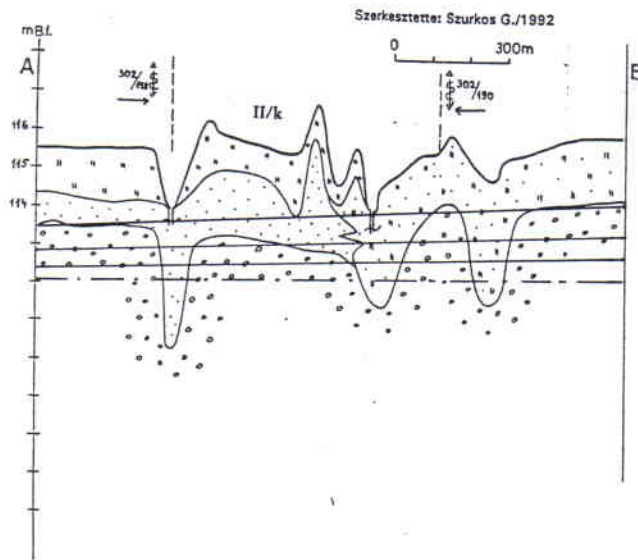
Építéstechnikai viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos, kőzetlisztes képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalék-kúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

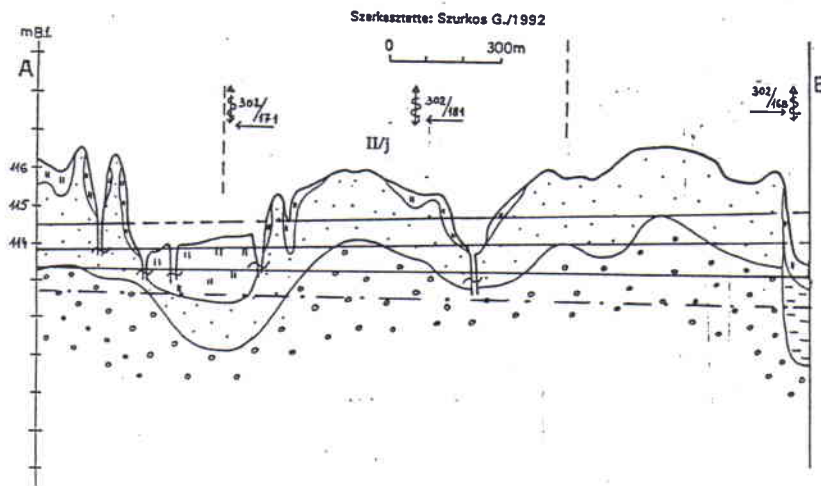
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

P-48 171

Szelvény száma:

3	0	2	—	2	4
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 540,260

y= 381,55

z= 115,00

nBz. terep

csőperes

A leíró neve: Tokár Ferenc

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.29. Befejezés: 1989.04.29.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp:

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 4,2

Észlelés időpontja: 1989.04.29.

nyugalmi: 4,2

Észlelés időpontja: 1989.04.29.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGIPELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

száma:

P-48

302-24

171

Fúrás helye:

Fúrás ideje.

1989.04.29.

Tszf.m./mBf/:

Megütött
vizzint/m/

Nyugalmi
vizzint/m/

4,2

Vízmintha
száma:

A fúrás környezete

A túrást leírta:

Tokár Ferenc

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,4	<u>Talaj</u>	Erősen agyagos, sötétbarna kőzetliszt.	
0,4-1,6	<u>Kőzetliszt</u>	Szürkésbarna, erősen agyagos, csillámossági fok:2.	
1,6-3,1	<u>Homok</u>	Finomszemű, kőzetlisztes, osztályozatlan, szürke. Csillámossági fok: 2.	
3,1-4,0	<u>Kavics</u>	Szürke, aprószemű, kb. 10 % durvahomokkal.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/k

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

ÁSVÁNYRÁRÓ - VADASKERT

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II. / k

II/k

Ásványráró-Vadaskert

A védett terület a Bokrosi-ér kanyarulatában közrefogott övzátóny. Az erősen feltöltődött, erdővel borított meander vizeit mesterségesen mélyített csatorna vezeti le. A medermaradvány az alacsony ártérhez, az övzátóny a magas ártérhez tartozik. Mai állapotában a feltöltődő folyóág környezetében a szerves anyagban gazdag finomhomokos kőzetliszt az uralkodó felszíni képződmény, alatta finomhomok, majd aprókavics következik 2-4 m mélységtől, mely közvetlen hidrodinamikai kapcsolatban van a Duna pleisztocén korú, több száz méter vastag, kavicsanyagú hordalékkúpjával. Közepes talajvízállás 2-3 m között van a terep alatt, maximális esetben teljes telítettség és belvizek keletkeznek.

Kőris-szil keményfaliget (*Fraxino pannonicae-Ulmetum*) és gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*); kissé zavart, de az eredeti faji összetételt sok tekintetben őrző erdőállományokból áll. Jellemző és értékesebb növényfajai az erdei szőlő (*Vitis sylvestris*), a gyertyán (*Carpinus betulus*), az erdei gyöngyköles (*Lithospermum purpureo-coeruleum*), a keleti kontyvirág (*Arum orientale*) és az őszi kikerics (*Colchicum autumnale*). A terület védett növényfajai a csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a mocsári nőszirm (*Iris pseudacorus*), a bíbros kosbor (*Orchis purpurea*), a széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*), a nyári tűzike (*Leucojum aestivum*) és a kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*).

A talajvíz középszintje 112 mBf, a C-változat hatására ennek mintegy 1 méteres süllyedése várható, azaz a talajvíz szintje mintegy 3-3,5 méter mélyen lesz. Ennek hatására az erdő mélyebben fekvő részein gyöngyvirágos-tölgyes, a magasabb részein sztyeppesedő nyílt tölgyes kialakulása bizonyosra vehető.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/k

Földrajzi hely:

A hajdani Bokrosi-ér feltöltött kanyarulata Ásványráró DNy-i oldalán.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a Bokrosi-ér kanyarulatában közrefogott övzátony. Az erősen feltöltődött, erdővel borított meander vizeit mesterségesen mélyített csatorna vezeti le. Az övzátony felszínén a jellegzetes ívelt kiemelkedések és mélyedések követik egymást. A medermaradvány az alacsony ártérhez, az övzátony a magas ártérhez tartozik.

Földtani környezet:

A terület az ármentesítések előtt még árterület, részben hullámtér volt. Mai állapotában a feltöltődő folyóág környezetében a szerves anyagban gazdag finomhalkőzetliszt az uralkodó felszíni képződmény, alatta finomhomok, majd aprókavics következik 2,0 - 4,0 m mélységtől mely közvetlen hidrodinamikai kapcsolatban van a Duna pleisztocén korú, több száz méter vastag, kavicsanyagú hordalékkúpjával.

SZIGETKÖZ

II/k

A talajvíz helyzete és minősége:

A Bokrosi ér keríti körbe a területet, együtt mozog a talajvízzel. Közepes talajvízállás 2-3 m között van terep alatt, maximális esetben teljes telítettség és belvizek keletkeznek. Közepes talajvíz absz. magassága 112 mBf körül alakul. Áramlása lassú, É-D-i irányú. Vízhőmérsékletét a keménység: 25-30 nkf, összoldott anyag: 800-1000 mg/l, szulfát: 150-200 mg/l, nitrát: 10-20 mg/l közötti értékei jellemzik a mindenkori vízmennyiségek függvényében.

A talajtakaró típusa:

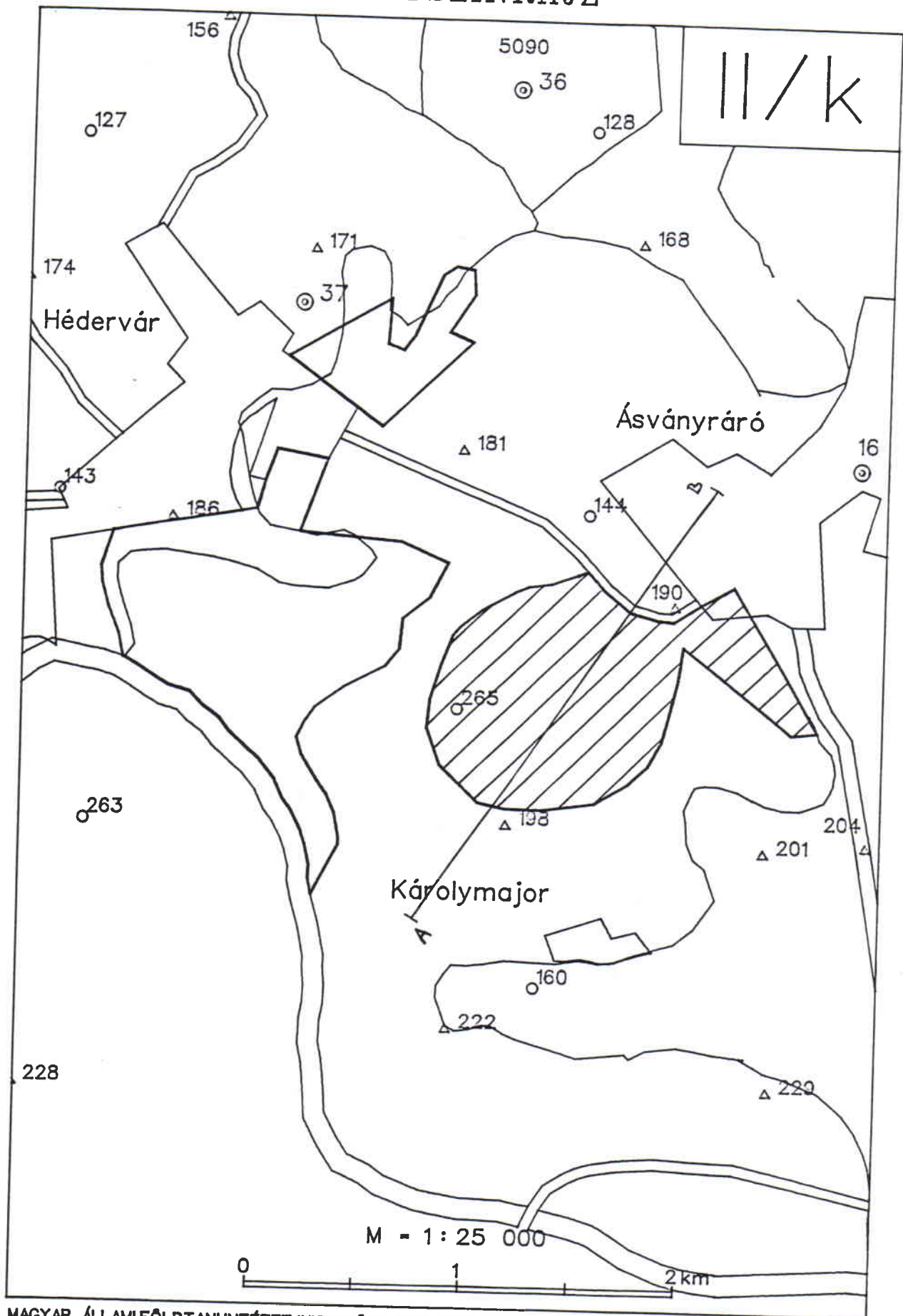
Az öreg-Duna elhagyott ága által határolt mélyfekvésű övzátony területén a talajalkotó kőzetek kőzetlisztes, finomhomokos áradmányokból, valamint a morotva területén és a viszonylag magasabb térszínek felszíni mélyedéseiben keletkezett mocsári üledékekből állnak. A talajok genetikai típusa a zátony magas részeitől az alacsonyabbak felé haladva humuszos öntés, réti öntés, nyers folyóvízi öntés. A mélyebb fekvésű területek és a felszíni mélyedések mocsári üledékein képződött talajok pedig a már ásványosodottabb humuszanyagú idősebb részekben lápos réti, a kevésbé ásványosodott részekben síkláptalajoknak minősülnek. A további területeket recens lápok, vízállásos részek foglalják el.

Építészeti vizsnyok:

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben néhány kisebb foltban megjelenő alacsony teherbírású, szervesanyag tartalmú agyagos, kőzetlisztes üledékek mellett jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívészélyrel.

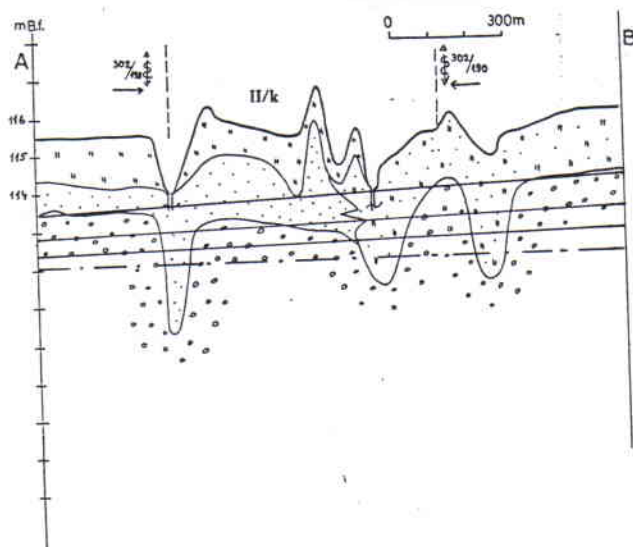

HELYSZÍNRAJZ

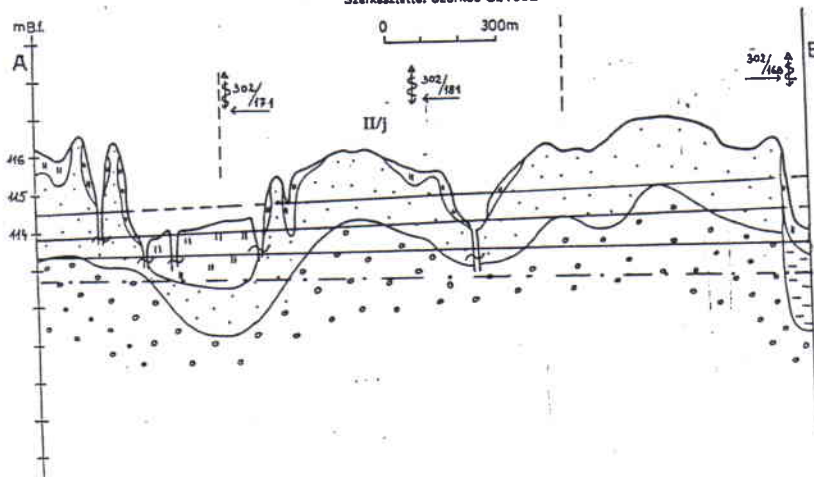
A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Szerkesztette: Szurkos G./1992

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Szerkesztette: Szurkos G./1992

Fúrás száma: P-7 190 302-42	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.15.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
					2,5	

A fúrás környezete	A fúrást leírta: Don György
--------------------	--------------------------------

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,4	<u>Talaj</u>	Világosbarna, közepesen kötött, kőzetlisztes talaj.	
0,4-4,0	<u>Kőzetlisztes finom- homok</u>	Szürke, közepesen csillámos, limonitfoltos, kőzetlisztes finomhomok. Lefelé szemcsemérete nő -- középszemű homokig.	
4,0-6,0	<u>Homokos kavics</u>	Szürke, középszemű homok, jól koptatott aprókavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/1

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

ÁSVÁNYRÁRÓ - MOCSÁRRÉT

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/l, II/m és II/n

Ásványráró: mocsárrét, Dunaszeg: Morotva-tó

Lechapolt ártérmaradványok. Mindhárom terület egység feltöltődött meder- ill. morotva-maradvány, jelenleg vizenyős, mocsaras, nádasokkal borított, az alacsony ártérhez tartozik. Az Öreg-Duna hajdani árteréhez tartozó területek főképződménye a szerves anyagban gazdag iszap, újholocén kőzetlisztes finomhomok majd alattuk aprókavics. Mindezek a Duna ágrendszérének pleisztocén korú, több száz méter vastag kavicsos hordalékkúpjára települtek s velük közvetlen földtani kapcsolatban állnak. Az Öreg-Duna ill. a csatornáktól való távolság függvényében a területek közép vízállásai 1-3 m-rel vannak a terep alatt. A talajvíz mindenütt táplálja a fedőréteget.

A valamikori gazdag, ősi jellegű mocsárvilág egyik legszebb maradványa a Szigetközben. Főleg nádasok, nedves mocsárrétek (*Alopecuretum*, *Deschampsietum*, stb.), nedves kaszálórétek (*Festucetum pratensis*), víztükrök és hínárnövények jellemzik. Dunaszeg és Győrladamér között az egykori Mosoni-Duna ág kanyarulatában a Somos-erdő keményfaligete (*Fraxino-Ulmetum*) tenyészik. Érdekesebb eredeti fajok a védett csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), a kornis tárnics (*Gentiana pneumonanthe*) és a mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*).

A talajvíz közepes szintje 112-112,5 mBf, ez a prognózis alapján csak a Jánosmajor közelében lévő mocsár alatt süllyed 1 méterrel lejjebb, ami az ottani vízi és mocsári növényzet pusztulását, illetve a vegetáció átalakulását vonja maga után. A többi mocsári és erdei területen a C-változat hatása nem jelentkezik, tehát az eredeti növényzet változatlan fennmaradásával számolhatunk. Itt már – miként az Alsó-Szigetköz keleti felében – a beérkező alvívcsatorna hatása érvényesül.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/I

Földrajzi hely:

Lecsapolt régi ártér Ásványrárótól K-re kb. 2500 m-re.

Geomorfológiai leírás:

A terület egy feltöltődött medermaradvány. A feltöltődést nagymértékben fokozta, hogy az egykori meder az árvízvédelmi töltés létesítésénél lefűződött. Jelenleg vizenyős, mocsaras, nádassal borított, az alacsony ártérhez tartozó lapos mélyedés. A belvizeket a mesterségesen kiásott Szávai-csatorna vezeti le.

Földtani környezet:

Az Őreg-Duna hajdani árteréhez tartozó terület fő képződménye a szerves anyagban gazdag, 2,5 - 3,0 m vastagságot is elérő, újholocén kőzetlisztes finomhomok, majd alattuk aprókavics. Mindezek a Duna ágrendszerének pleisztocén korú, több száz méter vastag kavicsos hordalékkúpjára települnek s velük közvetlen földtani kapcsolatban állnak.

A talajvíz helyzete és minősége

Dunai védgát mentett oldalán a közepes relatív vízszint 2 m alatt van, de a Duna szűkebb hatásterületében sűrűn változik, a fedőréteget táplálja. Áramlás 114-113 mBf között D-i irányú. Vízkémiaja a 129-130 sz. fúrások alapján adható meg: Keménység 15-25 nkf, összoldott anyag 770-1250 mg/l, szulfát 165-380 mg/l, nitrát 0 mg/l.

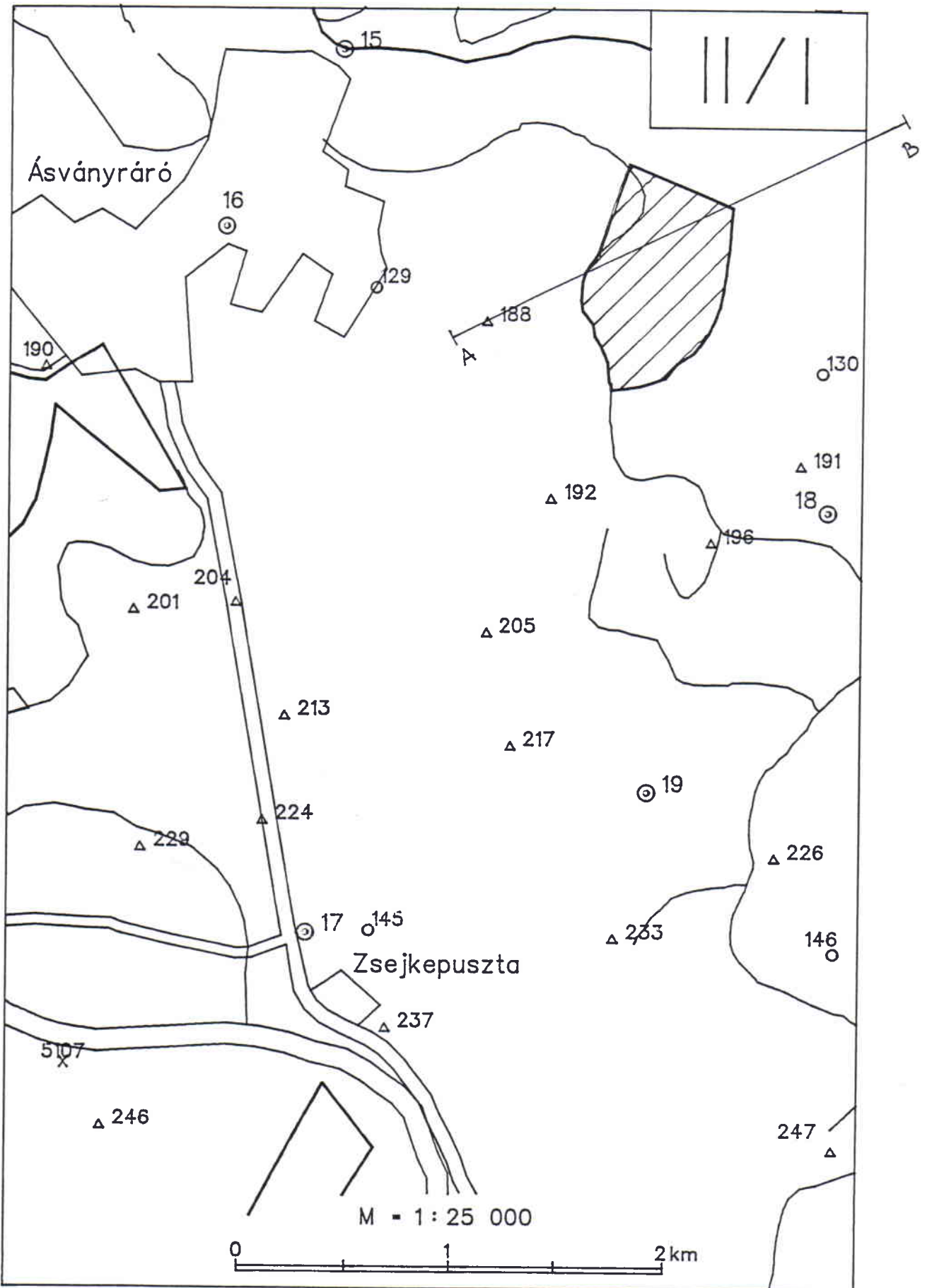
A talajtakaró típusa

Az öreg-Duna parti mocsári területe. A talajalkotó kőzetek döntően szervesanyagban gazdag, agyagos, iszapos, tőzegcsíkos mocsári üledékekből állnak. A talajok genetikai típusuk szerint az ásványosodottabb humuszanyagú idősebb részeken lápos réti, a kevésbé ásványosodott részeken síkláptalajoknak minősülnek. Jellemzőek a recens lápok is.

Építéstechnikai viszonyok

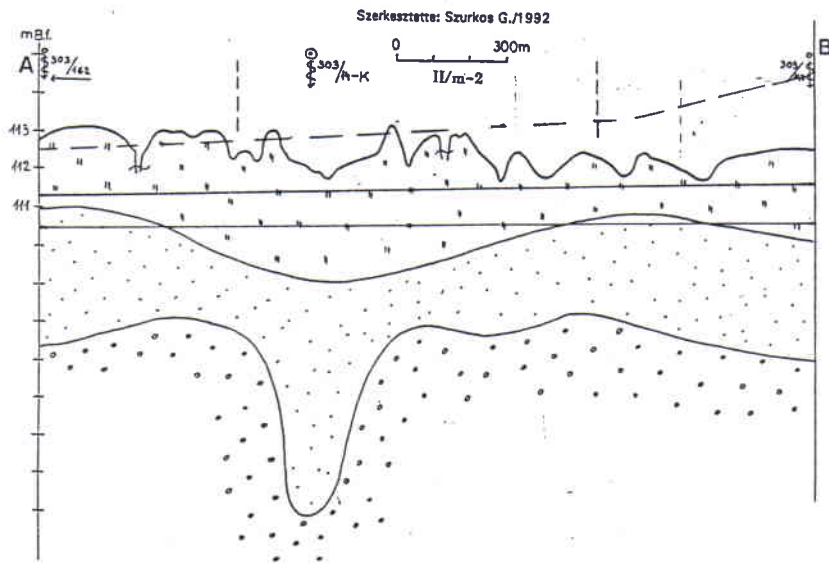
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben néhány kisebb foltban megjelenő alacsony teherbírású, szervesanyag tartalmú agyagos, kőzetlisztes üledékek mellett jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívészéssel.

HELYSZÍNRAJZ

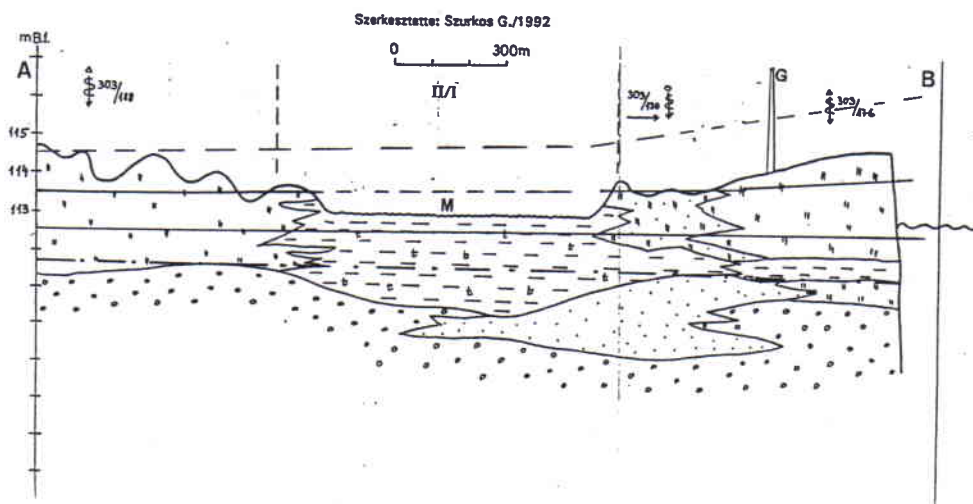

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Összrendező: x= 538,640 y= 386,910 z= 114,200

A leíró neve: Marsi István Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1982.X.21. Befejezés: 1982.X.21.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 3,1 m Észlelés időpontja: 9,00 h
nyugalmi: 2,1 m Észlelés időpontja: 11,0 h

Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége:

303-31/2:1-14

Vizminta:

2-303-31

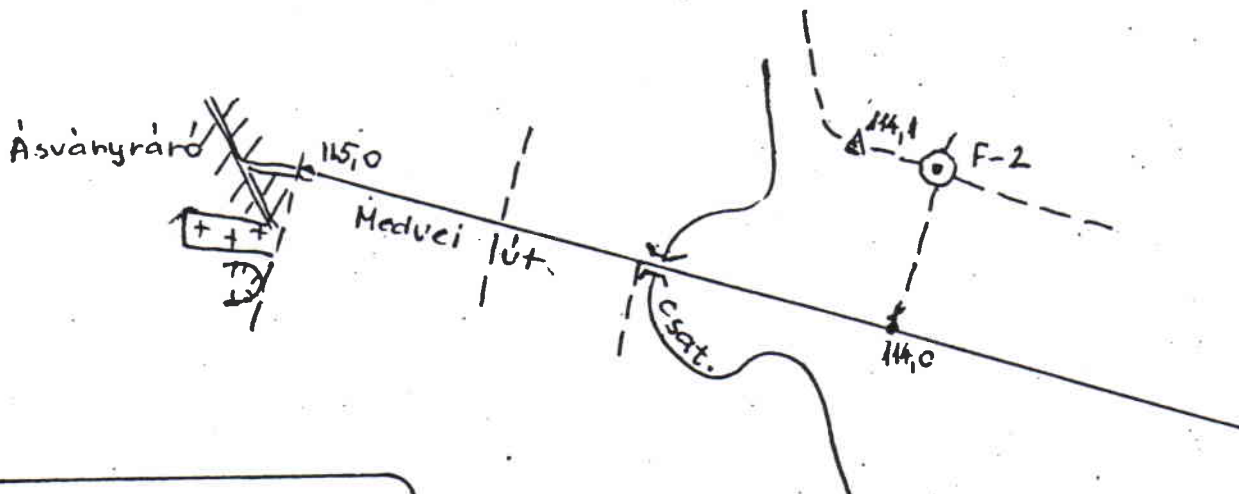
Palynológia:

303-31/2/6

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 105

M= 1 : 000

ÁSVÁNYRÁRÓ

A fúrás topográfiai bekötése: 114,1 m-es háromszögelési ponttól KDK-re 200 m-re, 112°-os azimut alatt; a 114,0 m-es magassági ponttól 530 m-re ÉK-re 20°-os azimut alatt.

száma: F-2	Fúrás helye: 303-31	Fúrás ideje:	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/ 3,1 m	Nyugalmi vízszint/m/ 2,1 m	Vízminő száma:
---------------	------------------------	--------------	---------------	----------------------------------	----------------------------------	-------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:
Marsi István

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,3	Öntés-réti.	Kiválóan szerkezetes apródiós, morzsás 20,0 cm-től mészeres sötét barnásszürke gyengén csillámos vályog.	
0,3-0,6		Kiválóan szerkezetes finomhomok, vályogos finomhomok /cs=3/ felül mészeres, alul barnásszürke.	
0,6-1,8	Agyagos kőzetliszt és finomhomok.	Felül inkább a sárga csillámos finomhomok, alul a szürke rozsdaszeplős sávos agyagos kőzetliszt dominál. Gyengén rétegzett, vékonyréteges.	
1,8-2,4	Tőzeges agyag.	Fekete, gyengén csillámos szervesanyagban nagyon gazdag, helyenként limonitfoltos növényi maradványok nem is mérhetőek fel. Érett, rétegzetlen.	
2,4-3,1	Finomhomok.	Sárga és szürkéssárga vékonyréteges, csillámos.	
3,1-4,8	Finomhomok.	Sötétszürke, csillámos, rétegzetlen, homogén.	
4,8-10,0	Homokos kavics. /Áradmány/	Nagyon osztályozatlan, szürke, sárgásszürke ke finom és középszemű homokot és apró valamint gyengén koptatott változatos augogén középszemű kavicsokat tartalmaz. Rosszul rétegzett, vékonyréteges, pados kőzetlisztcsikokat is tartalmaz.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

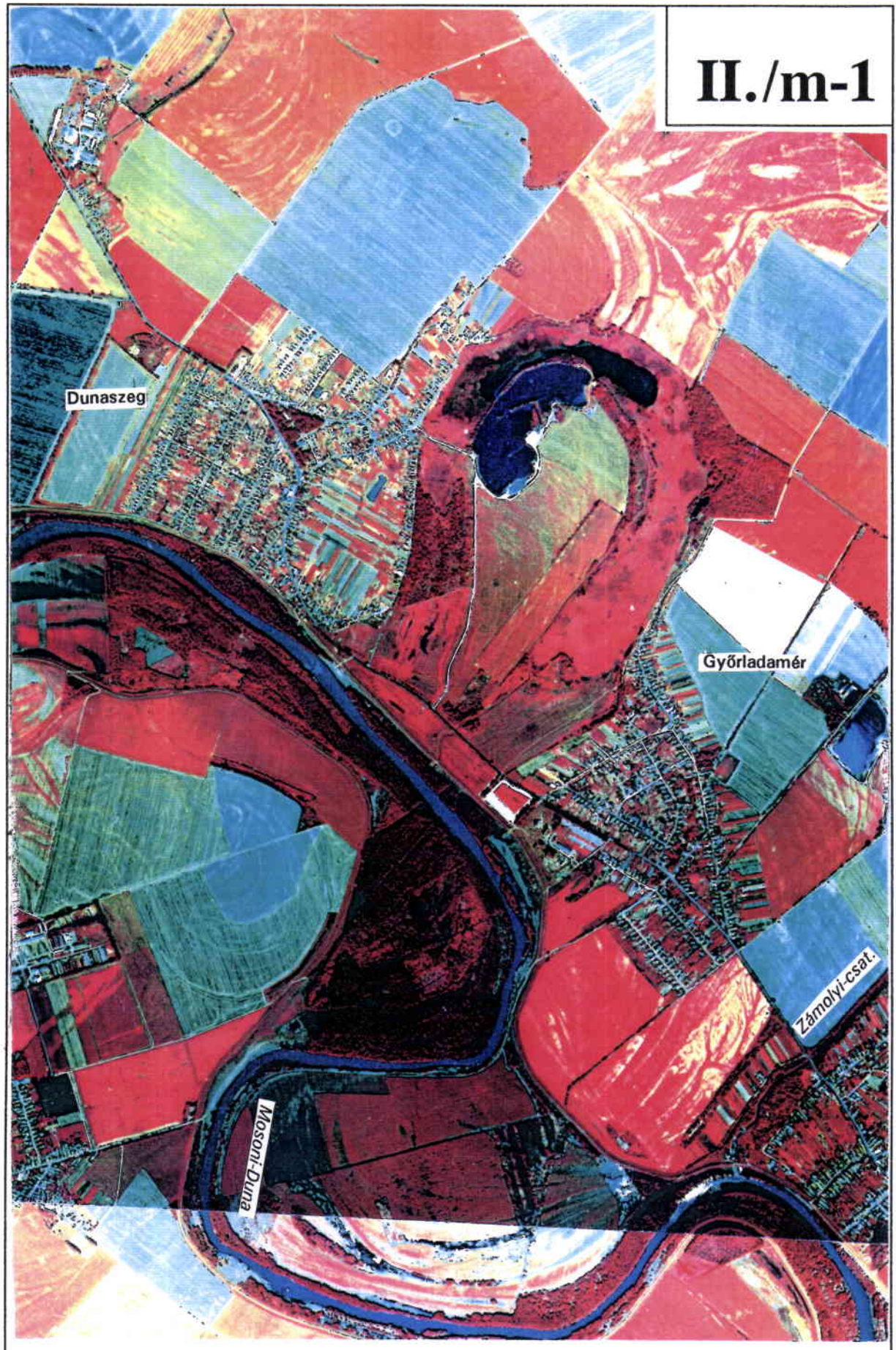
II/m

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

DUNASZEG-MOROTVATÓ ÉS KÖRNYÉKE

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

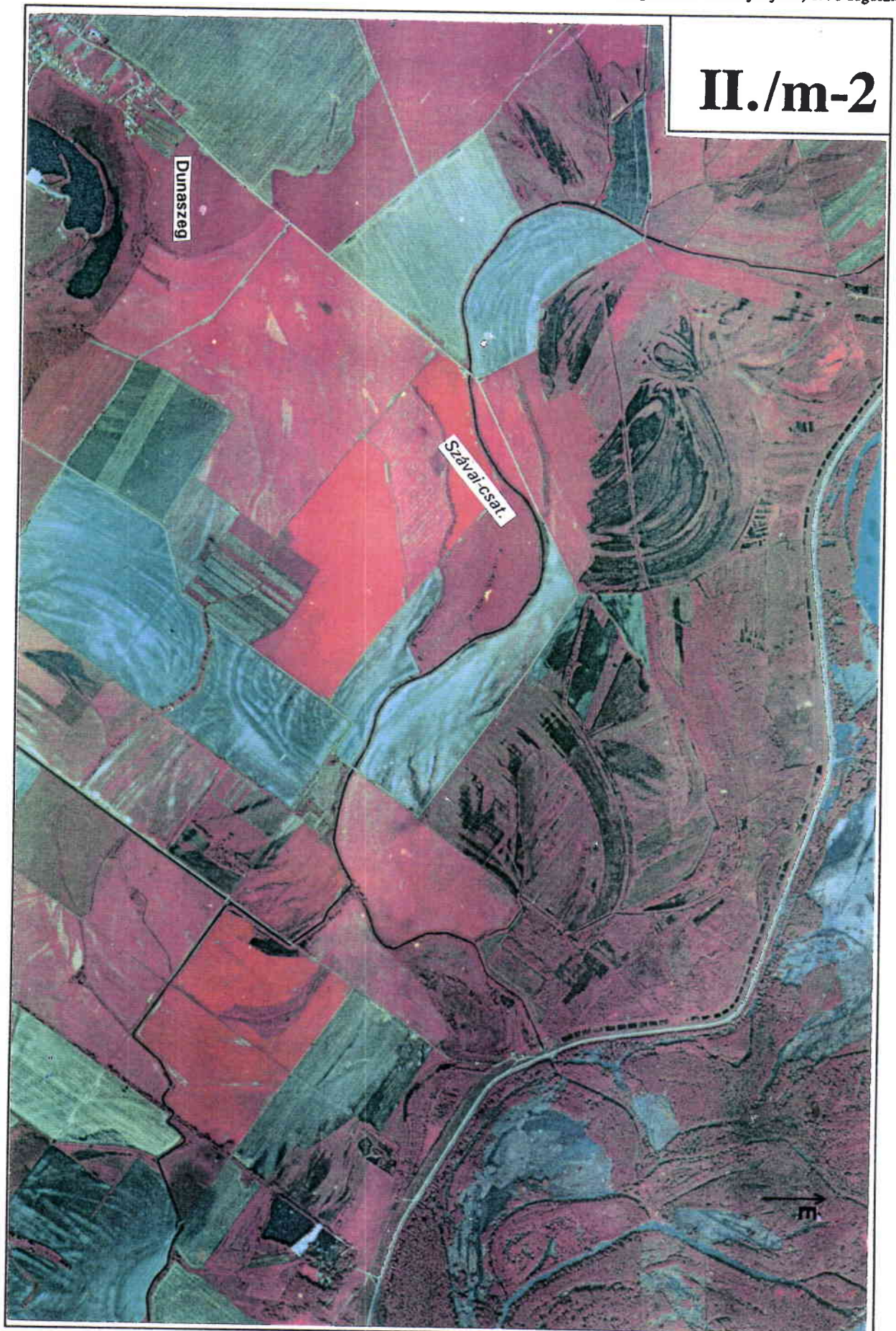

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

DUNASZEG - SZÁVAL-CSATORNA RÉT ÉS ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/l, II/m és II/n

Ásványráró: mocsárrét, Dunaszeg: Morotva-tó

Lecsapolt ártérmaradványok. Mindhárom területegység feltöltődött meder- ill. morotva-maradvány, jelenleg vizenyős, mocsaras, nádasokkal borított, az alacsony ártérhez tartozik. Az Öreg-Duna hajdani árteréhez tartozó területek főképződménye a szerves anyagban gazdag iszap, újholocén kőzetlisztes finomhomok majd alattuk aprókavics. Mindezek a Duna ágrendszerének pleisztocén korú, több száz méter vastag kavicsos hordalékkúpjára települtek s velük közvetlen földtani kapcsolatban állnak. Az Öreg-Duna ill. a csatornáktól való távolság függvényében a területek közép vízállásai 1-3 m-rel vannak a terep alatt. A talajvíz mindenütt táplálja a fedőréteget.

A valamikori gazdag, ősi jellegű mocsárvilág egyik legszebb maradványa a Szigetközben. Főleg nádasok, nedves mocsárrétek (*Alopecuretum*, *Deschampsietum*, stb.), nedves kaszálórétek (*Festucetum pratensis*), víztükrök és hínárnövények jellemzik. Dunaszeg és Győrladamér között az egykori Mosoni-Duna ág kanyarulatában a Somos-erdő keményfaligete (*Fraxino-Ulmetum*) tenyészik. Érdekesebb eredeti fajok a védett csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), a kornis tárnics (*Gentiana pneumonanthe*) és a mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*).

A talajvíz közepes szintje 112-112,5 mBf, ez a prognózis alapján csak a Jánosmajor közelében lévő mocsár alatt süllyed 1 méterrel lejjebb, ami az ottani vízi és mocsári növényzet pusztulását, illetve a vegetáció átalakulását vonja maga után. A többi mocsári és erdei területen a C-változat hatása nem jelentkezik, tehát az eredeti növényzet változatlan fennmaradásával számolhatunk. Itt már – miként az Alsó-Szigetköz keleti felében – a beérkező alvívcsatorna hatása érvényesül.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/m

Földrajzi hely:

Több, egymással nem érintkező élőhely Dunaszeg és az Öreg-Duna töltése között.

Geomorfológiai leírás:

A több, össze nem függő terület közül a Ny-i a Gyűrűs-ér (Szávai-csatorna) mellett, egy feltöltött morotva által közrefogott övzátony középső részére esik. A két középső terület a Duna árvizi gátja mellett az alacsony ártér lapos síkja, mely jelenleg a gáttal van leválasztva az öreg-Duna hullámterétől. Egyrésze vízenyős, mocsaras.

A K-i, az árvizi gát melletti terület szintén az alacsony ártéri síkság része, mely egy gyengén fejlett övzátont és egy feltöltött medermaradványt is magába foglal.

A D-i, Győrladamér és Dunasziget közt fekvő terület egy lefűződött, részben feltöltött morotvára terjed ki. A morotva egy része tó, más része nádassal borított mocsár.

Földtani környezet:

A védett területek az ármentesítő munkálatok előtt még élő folyóágak, illetve rendszeresen árvízjárta területek voltak.

Az élő vizeket tartalmazó déli terület egy érett morotva képét idézi. Felszíni kőzetanyaga szerves iszap, finomhomokos kőzetliszt, alatta aprókavics, kavicsos homok.

Az északi területek lefűződött, elmocsarasodott hajdani ártérmaradványok. A felszínen kimutatható 0,5 - 1,0 m-es szintkülönbségek alapján megrajzolható az óholocén ágrendszer lefutása is. Ma kotus, vékony tőzeges betelepülésekkel tagolt finomhomokos kőzetliszt uralja a területet. Mindkét részen az aljzat a pleisztocén kor jellemző, több 100 m vastagságot elérő kavicsüledéke.

SZIGETKÖZ

II/m

A talajvíz helyzete és minősége

Öt kis terület, melyek közül három közvetlen a gát mentett oldalához simul, középső a Száva csatorna kanyarulatában, míg a legdélibb a Holt Duna nevű meandertavakat és környékét jelöli a Szigetköz elkeskenyedő részén. A töltésmenti három és a Száva csatornai terület közép vízállásai 1-2 m-rel vannak terep alatt, míg a legdélibb a dunaszegi területen 2-3 m mélységű a talajvíz nyugalmi szintje, és táplálja a fedőréteget. Bár a folyótól távolodás irányában csökken a hatása, azért a legnagyobb vízállások még mindig teljes telítettséget, terepszint feletti nyomásszinteket, ill. belvizeket jelentenek.

Vízminőségekre a környező fúrások alapján a három É-i területre a keménység 20-25 nkf, összoldott 700 mg/l, szulfát 50 mg/l, nitrát 0 mg/l. Dunaszegi ter.: kem:10-15 nkf, összoldott:400 mg/l, szulfát és nitrát 0.

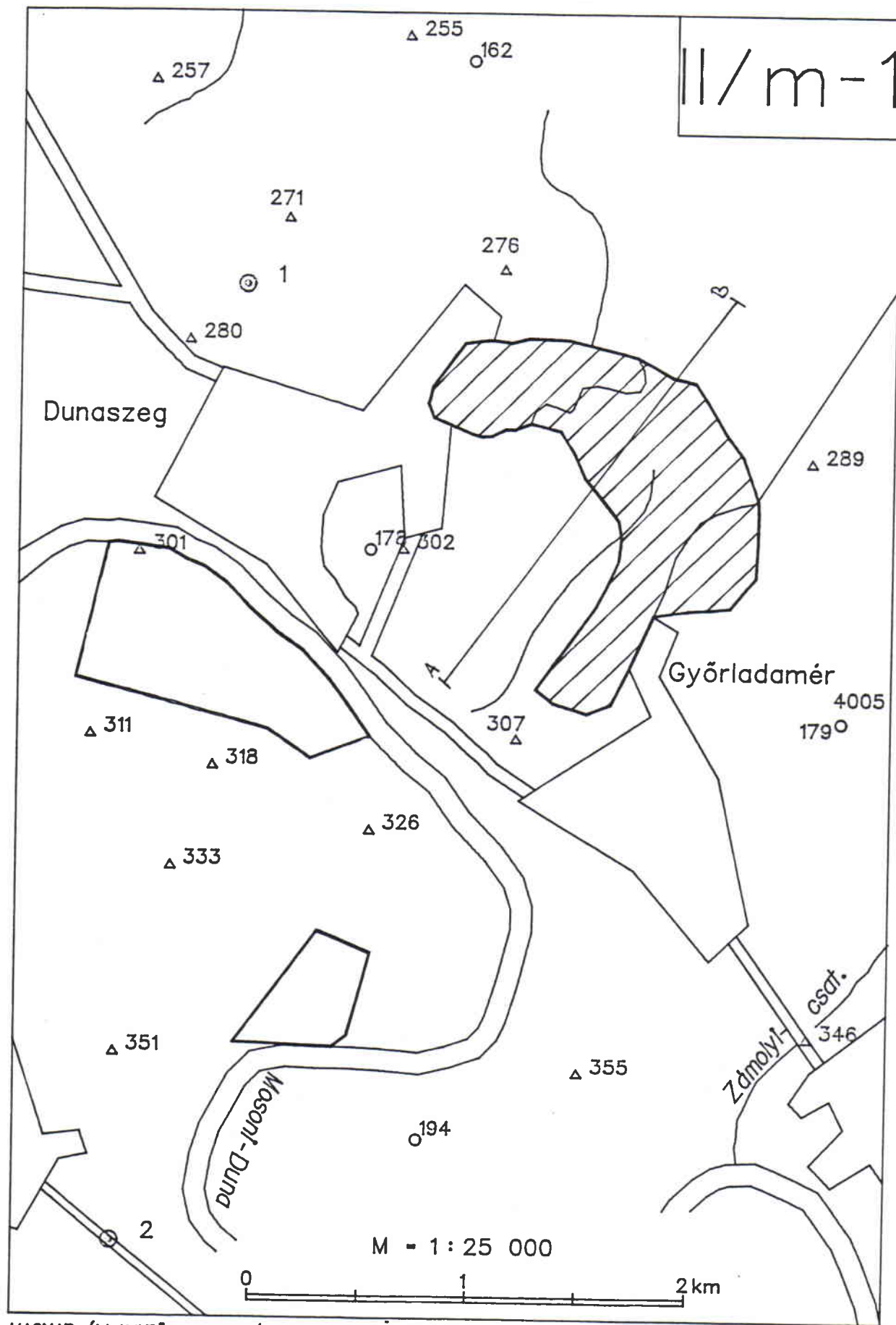
A talajtakaró típusai

Az öreg-Duna part mocsári területei és a Mosoni Duna egy holtága alkotta területeken a talajalkotó kőzetek döntően szervesanyagban gazdag, agyagos, iszapos, tőzegcsíkos mocsári üledékekből állnak. A talajok genetikai típusuk szerint az ásványosodottabb humuszanyagú idősebb részeken lápos réti, a kevésbé ásványosodott részeken síkláp talajoknak minősülnek. Nagyobb területet foglalnak el a recens lápok is.

Építészeti viszonyok

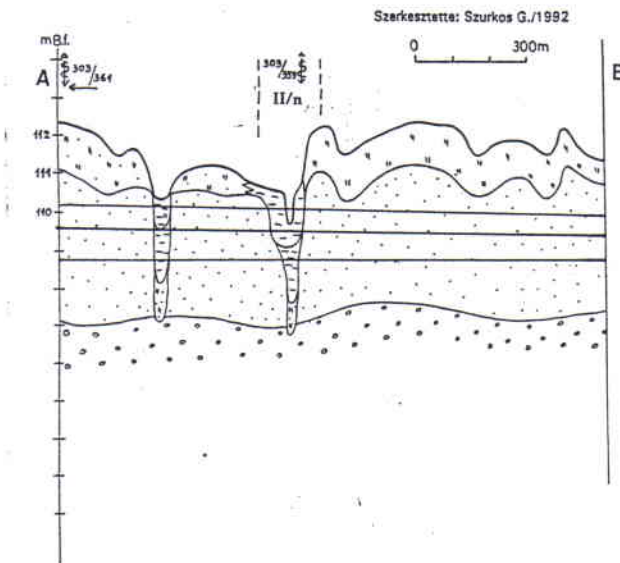
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben néhány kisebb foltban megjelenő alacsony teherbírású, szervesanyag tartalmú agyagos, kőzetlisztes üledékek mellett jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

HELYSZÍNRAJZ

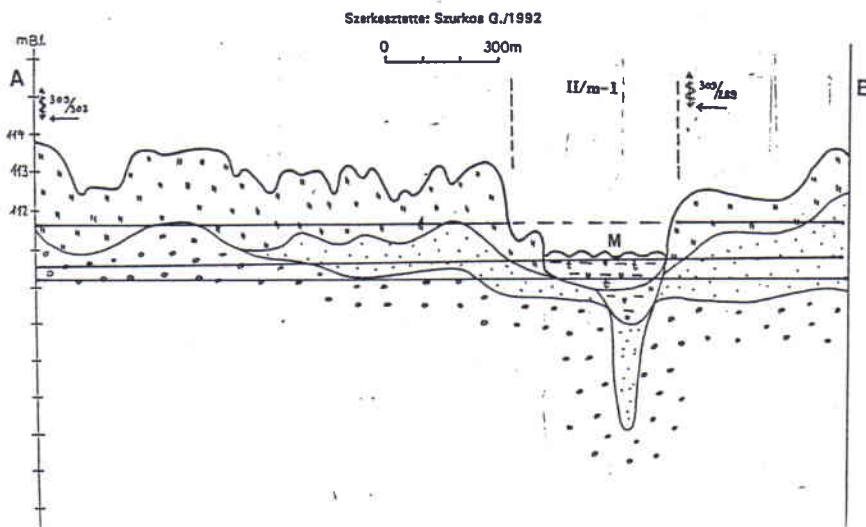

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

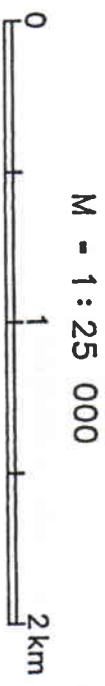
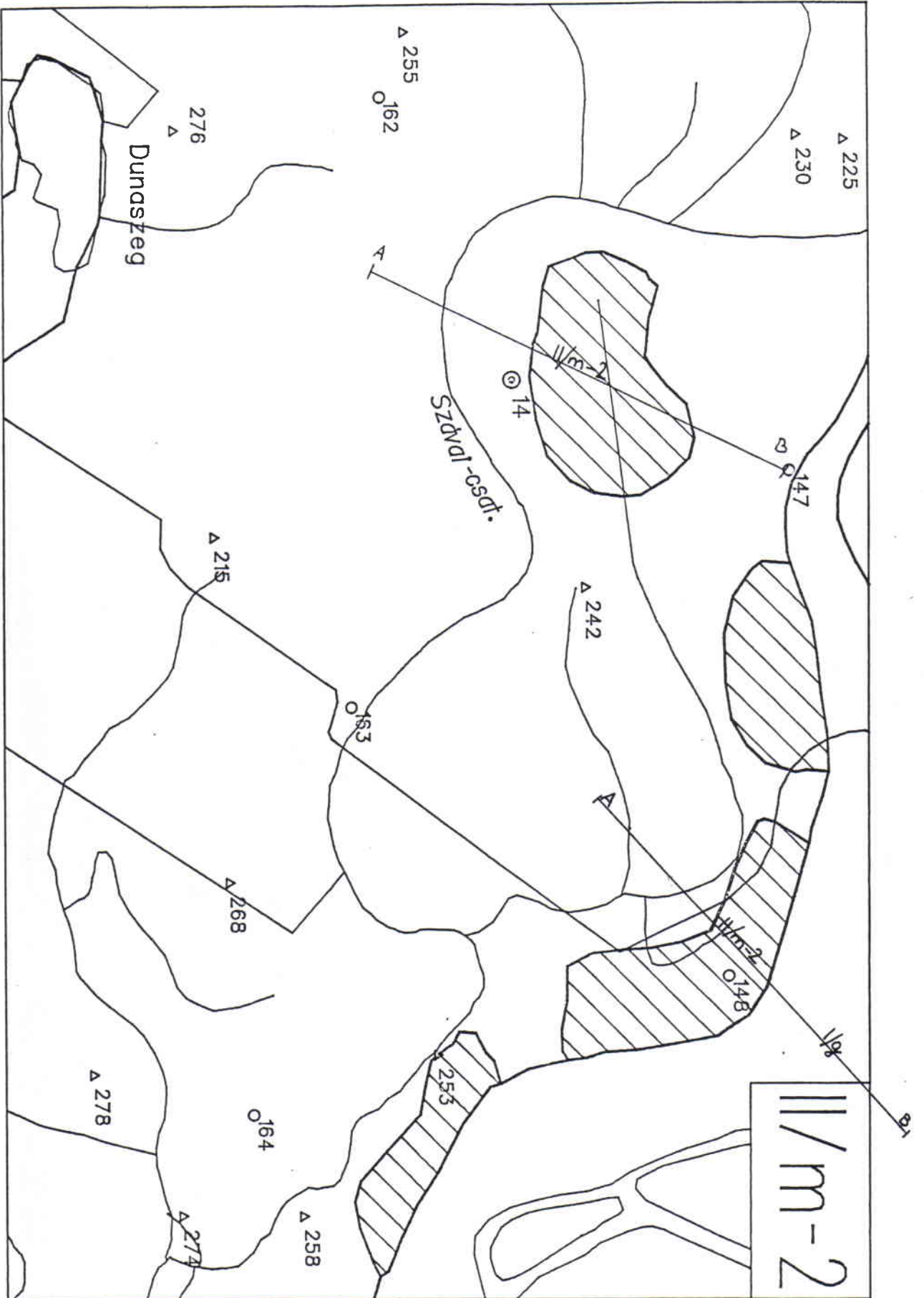

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

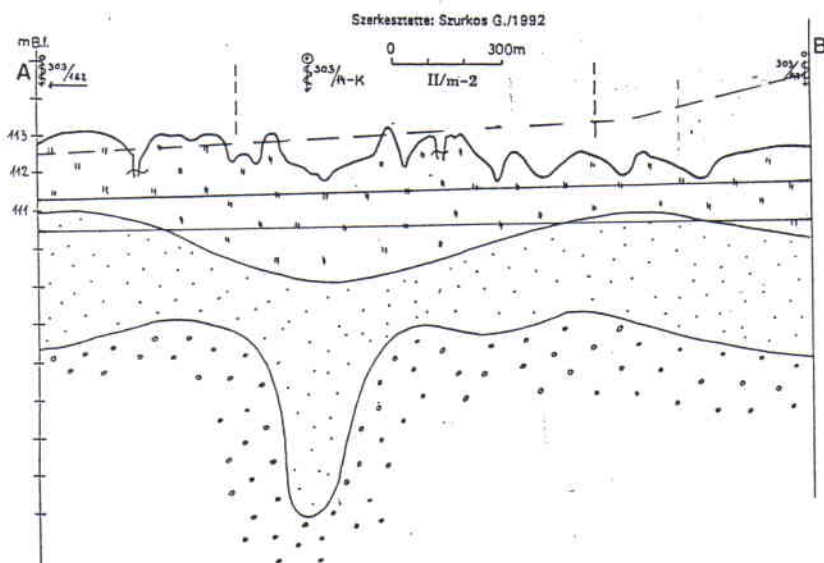

HELYSZÍNRAJZ

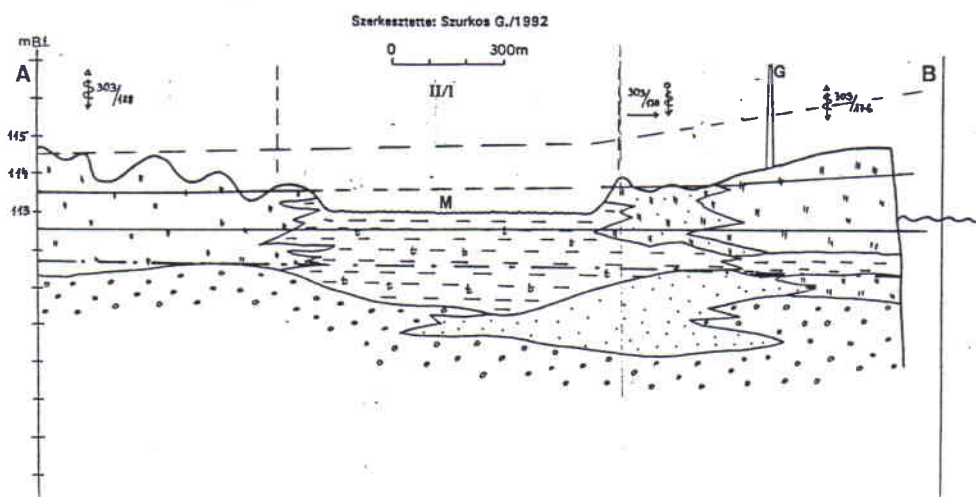
MAGYAR ÁLLAMI FÖLDTANI INTÉZET / KISALFÖLD PROJEKT / 1992.

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Összrendező: x= 534,850 y= 389,140 z= 112,55 mBf terep
113,287 " csőperem

A leíró neve: Zsámbok István Mintázta: Fúrómester

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.08.25. Beféjezés: 83.08.25.

A fúróberendezés típusa: UGB A fúrómester neve: FTV

Kútkiképzés történt-e: igen Fúrástalp: 24 m Szűrő: 5-9 m között
nem Kuttalp : 10 m Anyaga: PVC Ø 125 mm

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: ? Észlelés időpontja:
nyugalmi: Észlelés időpontja:

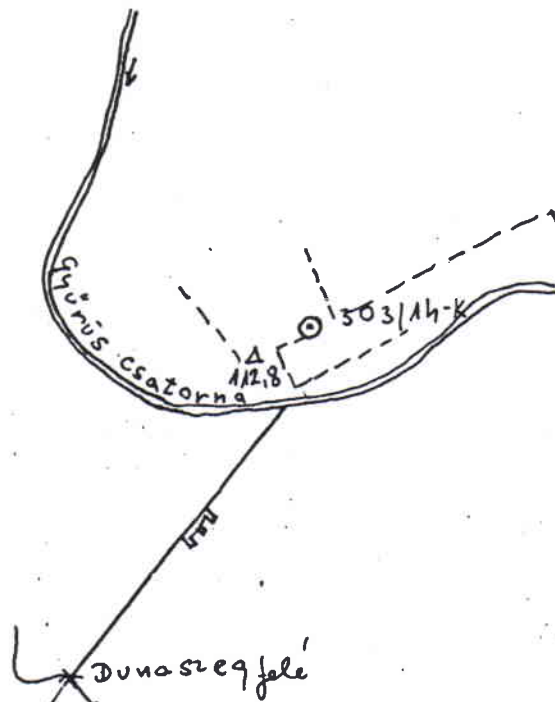
Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége:

Lásd a mellékletben !

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 25 000

DUNASZEG

A fúrás topográfiai bekötése: Dunaszegtől ÉK-re a Gyűrűs-csatorna kanyarjában a 112,8 m-es háromszögelési pontjától 63°-ra, 200 m-re a mezőn, a földuton.

ás száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
303/14	Dunaszeg	83.VIII.30.				
A fúrás környezete:						A fúrást leírta: Zsámbok I.
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői				CaCO ₃
0-0,8	Talaj	Barna, sötétbarna-fekete, kemény, kötött, apró-csillámos agyagos vályogtalaj.				
0,8-3,0	Kőzetliszt	Szürke-sárga mikrorétegzett, középkötött, csillámmentes.				
3,0-9,0	Apró-középszemű homok	Szürke, kőzetlisztes, csillámos /2/.				
9,0/24/	Középhemokos közép-kavics	Szürke, összeiszapolódott, a kavics jól osztályozott. ϕ átl. 15-20 mm, 80 % csillám: /1/				

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel:F-8

Szelvény száma:

Fúrás jele:148

3	0	3	—	3	1
---	---	---	---	---	---

Összrendezőik: x= 535,840 y= 391,820 z= 112,500

A leíró neve: Marsi István

Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés:1982.X.21. Befejezés:1982.X.21.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 3,3 m Észlelés időpontja:12,00 h
nyugalmi: 2,5 m Észlelés időpontja:14,00 h

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

303-31/8:1-14

Vizminta:

8-303-31

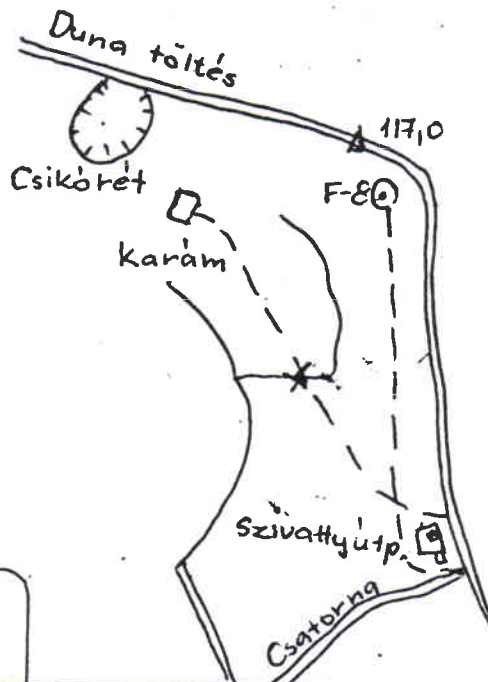
Palynologia:

303-31/8:4,6

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA: 10 107

M= 1 : 25 000

A'SVANYRA'RO

A fúrás topográfiai bekötése: A csikóréti karám ÉK-i sarkától 625 m-re K-re és a Szivattyutelep ÉNY-i sarkától 825 m-re ÉÉNY-ra.

Fúrás helye: 303-31	Fúrás ideje: 1982.X.21.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/. 3,3 m	Nyugalmi vízszint/m/. 2,5 m	Vízmintha száma:
------------------------	----------------------------	---------------	-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------

fúrás környezete:

A fúrást leírta:
Marsi István

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,5	Humuszos öntés.	Kiválóan szerkezetes apródiós, csillámos szervesanyagban nem túl gazdag /1-3%?/ vályog, agyagos vályog. A szintek nem különülnek el, fokozatosan csökken a humusztartalom.	
0,5-0,8	Finom-középszemű homok.	Sárga, barnafoltos, sávós kissé rozsdaszeplős csillámos, gyengén vékonyréteges.	
0,8-1,4	Agyag, tőzeges agyag.	Felül szürke, sárgásszürke erősen foltos tarka színű, gyengén kőzetlisztes, 1,2-1,4-ig tőzeges csikokkal.	
1,4-1,7	Kőzetlisztes agyag	Fakósárga és szürkéssárga vékonyréteges mészkiválásos, jól rétegzett, kevésbé foltos az előzőnél.	
1,7-2,8	Meszes agyag.	Sötétszürke erősen barnafoltos, nagyon erősen mészkonkréciós, rétegzetlen.	
2,8-3,3	Kőzetliszt, agyagos kőzetliszt.	Sárga rétegzetlen, mm-es mészkonkréciókat tartalmazó, alig csillámos, rétegzetlen.	
3,3-6,0	Finomhomok.	A legtetején zöldesszürke majd szürke néhány sárga kőzetliszt betelepülést tartalmazó csillámos, rétegzetlen.	
6,0-8,3	Kavicsos homok, homokos kavics és kőzetlisztes homokos kavics vált.	Szürke, gyengén csillámos finomhomokot, sárgás kőzetlisztet és rosszul koptatott /2/ aprókavicsot tartalmaz. Rosszul rétegzett, pados /áradmány/	
8,3-10,0	Kavics	Szürke kevés durva homokot tartalmazó aprókavics. Elég tarkák. Nagyon jól osztályozott, rosszul koptatottak.	

13

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

F-7 289

Szelvény száma:

3	0	3	—	3	1
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 532,41

y=389,36

z= 112,0

nBf terep

▪ csőperem

A leíró neve: Tokár Ferenc

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1988.IX.15. Befejezés: 1988.IX.15.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp: ■
Kúttalp : ■

Szűrő: ■ között
Anyaga: PVC ■

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 2,0
nyugalmi: 1,5

Észlelés időpontja: 1988.IX.15.

Észlelés időpontja: 1988.IX.15.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA: 1718

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

száma: F-7 303-31	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1988.IX.15.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m. 2,0	Nyugalmi vízszint/m. 1,5	Vízmintha száma:
-------------------------	--------------	-----------------------------	---------------	--------------------------------	--------------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Tokár Ferenc

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,4	<u>Talaj</u>	Barna, kissé agyagos kőzetliszt.	
0,4-1,5	<u>Kőzetliszt</u>	Tarka - szürke agyagos, sárga limonitos festésű erekkel. Csillámossági fok: 2.	
1,5-6,7	<u>Homok</u>	Szürke, igen finomszemű kőzetlisztes, rétegtelen, osztályozatlan homok. Csillámossági fok: 3.	
6,7-7,2	<u>Homok</u>	Szürke, középszemű, osztályozott homok. Csillámossági fok: 2.	
7,2-8,0	<u>Kavics</u>	Szürke, aprószemű homokos kavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/n

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

GYŐRÚJFALU - TÖLÖSPUSZTA ÉS KÖRNYÉKE

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/l, II/m és II/n

Ásványráró: mocsárrét, Dunaszeg: Morotva-tó

Lecsapolt ártérmaradványok. Mindhárom területegység feltöltődött meder- ill. morotva-maradvány, jelenleg vizenyős, mocsaras, nádasokkal borított, az alacsony ártérhez tartozik. Az Öreg-Duna hajdani árteréhez tartozó területek főképződménye a szerves anyagban gazdag iszap, újholocén kőzetlisztes finomhomok majd alattuk aprókavics. Mindezek a Duna ágrendszérének pleisztocén korú, több száz méter vastag kavicsos hordalékkúpjára települtek s velük közvetlen földtani kapcsolatban állnak. Az Öreg-Duna ill. a csatornáktól való távolság függvényében a területek közép vízállásai 1-3 m-rel vannak a terep alatt. A talajvíz mindenütt táplálja a fedőréteget.

A valamikori gazdag, ősi jellegű mocsárvilág egyik legszebb maradványa a Szigetközben. Főleg nádasok, nedves mocsárrétek (*Alopecuretum*, *Deschampsietum*, stb.), nedves kaszálórétek (*Festucetum pratensis*), víztükrök és hínárnövények jellemzik. Dunaszeg és Győrladamér között az egykori Mosoni-Duna ág kanyarulatában a Somos-erdő keményfaligete (*Fraxino-Ulmetum*) tenyészik. Érdekesebb eredeti fajok a védett csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), a kornis tárnics (*Gentiana pneumonanthe*) és a mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*).

A talajvíz közepes szintje 112-112,5 mBf, ez a prognózis alapján csak a Jánosmajor közelében lévő mocsár alatt süllyed 1 méterrel lejjebb, ami az ottani vízi és mocsári növényzet pusztulását, illetve a vegetáció átalakulását vonja maga után. A többi mocsári és erdei területen a C-változat hatása nem jelentkezik, tehát az eredeti növényzet változatlan fennmaradásával számolhatunk. Itt már – miként az Alsó-Szigetköz keleti felében – a beérkező alvívcsatorna hatása érvényesül.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

II/n

Földrajzi hely:

Lecsapolt ártér maradványa Győrújfalutól É-ra kb. 1,5 km-re.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület egy feltöltött morotva maradványa, az alacsony ártérhez tartozik. A feltöltődés a mocsaras, náddal és sással borított állapotig jutott. A belvizeket mesterségesen létesített csatorna vezeti el.

Földtani környezet:

A terület az ármentesítés előtt még élő vízfolyás környezete volt. Jelenlegi képét a finomhomokos, kőzetlisztes ártéri iszap szétterített, 0,5 - 1,5 m vastag rétege tarkítja. Alatta folyóvízi homok, homokos kavics (kb. 5,0 - 6,0 m mélységig) majd ezalatt a pleisztocén hordalékkúp összefüggő, zömmel durvaszemű kavicsstete található.

SZIGETKÖZ

II/n

A talajvíz helyzete és minősége

Feltöltött morotva része, vizenyős részekkel. A talajvíztükör közepes szintje 109,5 mBf körül van, amely relatív 2-3 m közötti vízmennyiséget jelent. Az áramlás iránya D-i. A talajvíz táplálja a fedőréteget. Vízhőmérsékletét a keménység: 30-40 nkf, összoldott anyag: 1000-1200 mg/l, szulfát: 250-300 mg/l, nitrát: 60-80 mg/l értékek jellemzik.

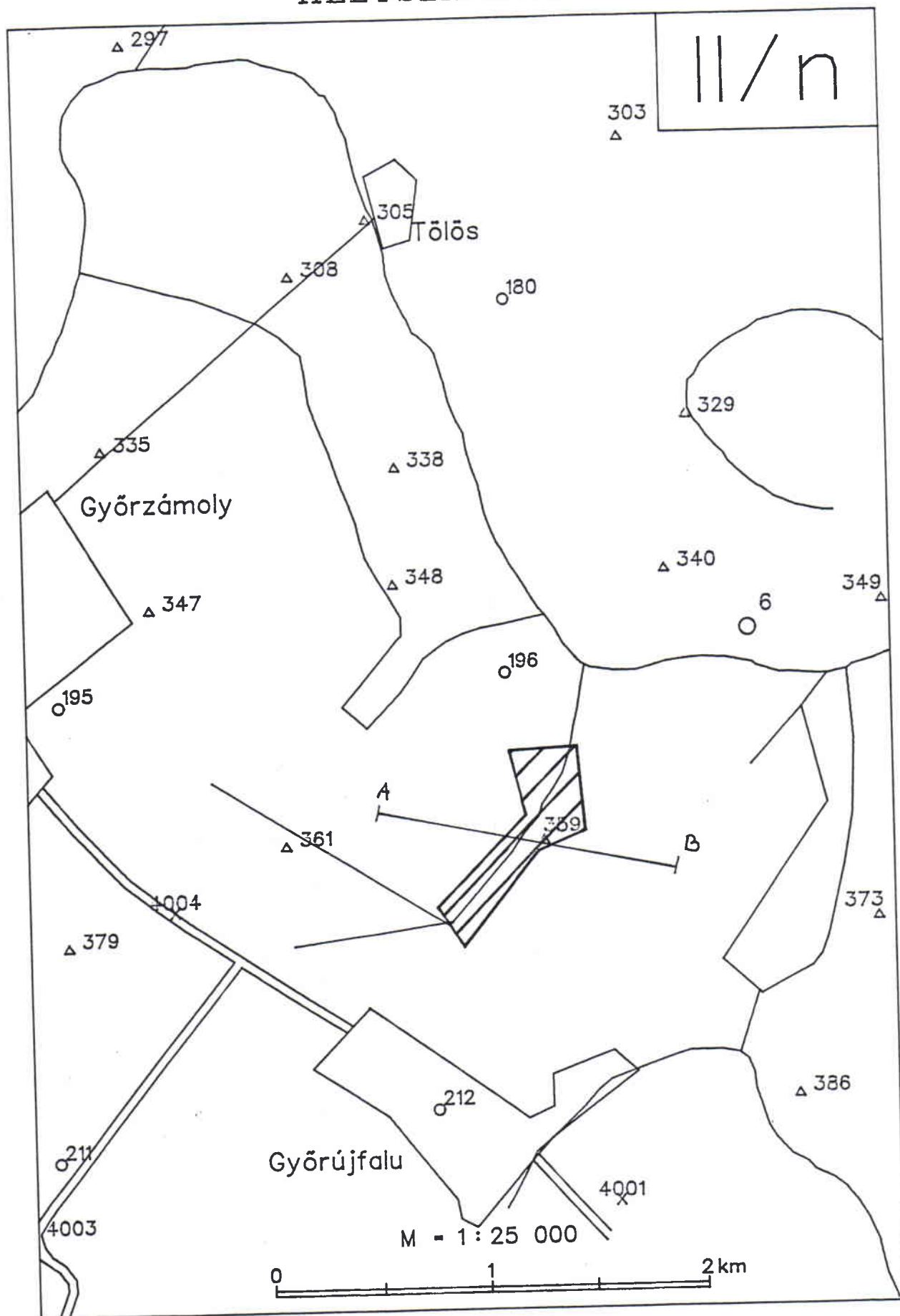
A talajtakaró típusa

A Mosoni Duna elhagyott mederszakasza. Az É felé mélyülő felszínű mocsaras holtág területén a talajalkotó kőzetek finomszemcsés ártéri és szerves anyagban gazdag fiatal mocsári üledékekből állnak. A talajok genetikai típusok szerint réti öntés, nyers öntés, az ásványosodottabb humuszanyagú mocsaras részeken lápos réti, a kevésbé ásványosodott részeken síkláptalajoknak minősülnek. Recens lápos, vízállásos részek is előfordulnak.

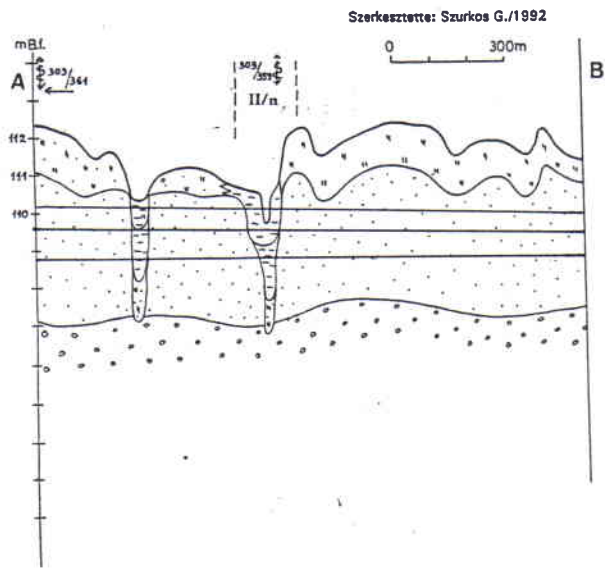
Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben néhány kisebb foltban megjelenő alacsony teherbírású, szervesanyag-tartalmú agyagos, kőzetlisztes üledékek mellett jó teherbírású homokos képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel.

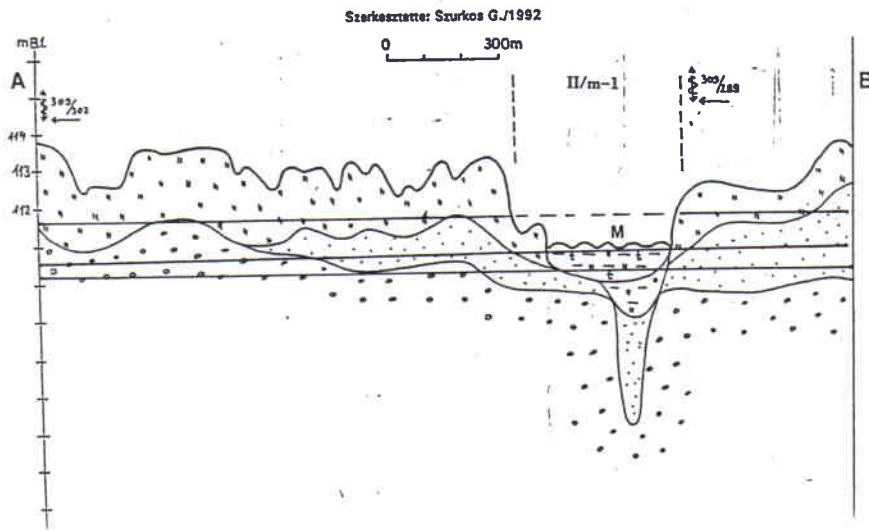
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FÚRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

P-14 359

Szelevény száma:

3	0	3	—	3	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 528,495

y= 392,35

z= 111,0

mf terep

csóperem

A leíró neve: Don György

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.III.31. Befejezés: 1989.III.31.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Jokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp:

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi: 2,1

Észlelés időpontja:
Észlelés időpontja: 1989.III.31.

Vételezett minták sorszama, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGIPELVÉTEL SCÁLA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-14 359 303-33	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.03.31.	Tszf.m./m Bf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/. 2,1	Vízmintha száma:
------------------------------------	--------------	-----------------------------	----------------	-------------------------	---------------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Dan György

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,6	<u>Talaj</u>	Barnásszürke, közepesen kötött, agyagos - kőzetlisztes talaj.	
0,6-4,0	<u>Homok</u>	Zöldesszürke, jól osztályozott, gyengén-közepesen csillámos, kevés színes elegyrészt tartalmazó <u>középszemű homok</u> .	
4,0-5,0	<u>Kavicsos homok</u>	Szürke, aprókavicsos durvahomok, sok színes elegyrésszel. Gyengén csillámos.	
5,0-6,0	<u>Homokos kavics</u>	A homok ugyanaz, a kavics apró-középszemű, jól koptatott.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/0

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

SZŐGYE - CSÁPOLNOK ÉS KÖRNYÉKE

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/o, II/p és II/r

Nagybajcstól – Vénekig

Mindhárom terület időszakosan és helyenként víz alá kerülő ártéri terület, feltöltődött morotva- és medermaradvány. Az árvízvédelmi töltés megépítése jelentősen hozzájárult a ma ismert állapot kialakulásához. A feltöltődő morotvához kotus, tőzeges betelepüléseket tartalmazó finomhomokos kőzetliszt jellemző. A rendszeresen vízjárta térségeken a még ma is megújuló finomhomokos öntésiszap, aprókavicsos homok található. Alatta a Duna óholocén és pleisztocén hordalékkúpja adja az aljzatot.

Szőgyénél a talajvíz relatív mélysége 0-2 m között van, azt az Öreg-Duna szabályozza és táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél belvív jelentkezik.

Kisbajcsnál a nádas-rét vizét a Szávai-csatorna vezeti le. A talajvíz relatív mélysége 2-3 m a terep alatt, a fedőréteget táplálja. Nagyvizeknél belvizek keletkeznek.

Vének (Somosi-erdő): a talajvíz relatív szintje 2-3 m között van a terep alatt és a mindenkori dunavíz szabályozza, táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél teljes a telítettség.

Az Alsó-Szigetköz legszebb és legeredetibb része, amely a terület ősi ártéri növényzetét mutatja. A Dunától indulva az alacsony ártéri őserdő jellegű liános (*Clematis vitalba* és *Vitis sylvestris*) füzesek legszebb állományaival találkozunk. Ezek aljnövényzetében is sok az eredeti faj (*Symphytum officinale*, *Phalaris arundinacea* és *Angelica sylvestris*). A mentett oldalon rendkívül változatos nedves biotópokban hatalmas nádasok, bokorfüzesek, és a roppant ritka fűzlápok (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*) tenyésznek, továbbá nagykiterjedésű ártéri mocsár és kaszálórétek (*Trisetetum flavescens*, *Arrhenatheretum elatioris*, *Festucetum rubrae*) és kis foltokban gyönyörű láprétek (*Succiso-Molinietum*) találhatóak. E társulásokban értékes és védett fajok egész sora (*Iris sibirica*, *Gentiana pneumonanthe*, *Leucosium aestivum*, *Scilla vindobonensis*, *Dactylorhiza incarnata*, *Ophioglossum vulgatum*) él. Kisebb víztükrökben a védett *Nymphaea alba* és a *Nymphoides peltata* hínárjával is találkozhatunk. Vének környékén újra őserdő jellegű füzes állományok zárják a Szigetköz növényzetét.

E terület talajvízháztartását a C-változat hatása nem érinti, azaz a társulásokban és fajokban gazdag, ősi jellegű növényvilág további fennmaradásával számolhatunk.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

II/0

Földrajzi hely:

Az Öreg-Duna ártéri öble Szögye község ÉNy-i oldalán.

Geomorfológiai leírás:

A terület egy Duna-ág meander-maradványára és az ehhez csatlakozó két övzátony egy részére terjed ki. A morotva erősen feltöltődött, a Duna felőli része ná-dassal borított mocsár, másutt erdős, alacsony vízálláskor száraz mélyedés. A mellékág lefűződéséhez hozzájárult az árvízvédelmi töltés megépítése. A feltörő belvizeket mesterségesen mélyített csatornákkal vezetik el. Az É-i övzátonyt egy vízenyős meandermaradvány osztja ketté. Az övzátonyok magasabb részei magas ártérhez, a mélyebb fekvésű meder-maradványok az alacsony ártérhez tartoznak.

Földtani környezet:

A terület a mai időkben is rendszeresen árvizekkel bolygatott. Felszíni képződménye az erre jellemző, szerves anyagban gazdag, finomhomokos kőzetliszt, aprókavicsos homok, együttesen 4,0 - 5,0 m vastagságot is elérve. Alatta a Duna óholocén és pleisztocén - több száz méter vastag - hordalékkúpja adja az aljzatot.

A talajvíz helyzete és minősége

Duna holtág a Szigetköz elkeskenyedő D-i csúcsán a védőgát mentett oldalán. Talajvíz relatív mélysége 0-2 m között van. Az öreg-Duna szabályozza, táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél belvíz jelentkezik, ill. a talajvíz nyomásszintje pozitív.

Vízminőségét a keménység: 30 nkf, összoldott anyag: 1000-1200 mg/l, szulfát: 50-100 mg/l, nitrát: 0-10 mg/l közötti értékek jellemzik.

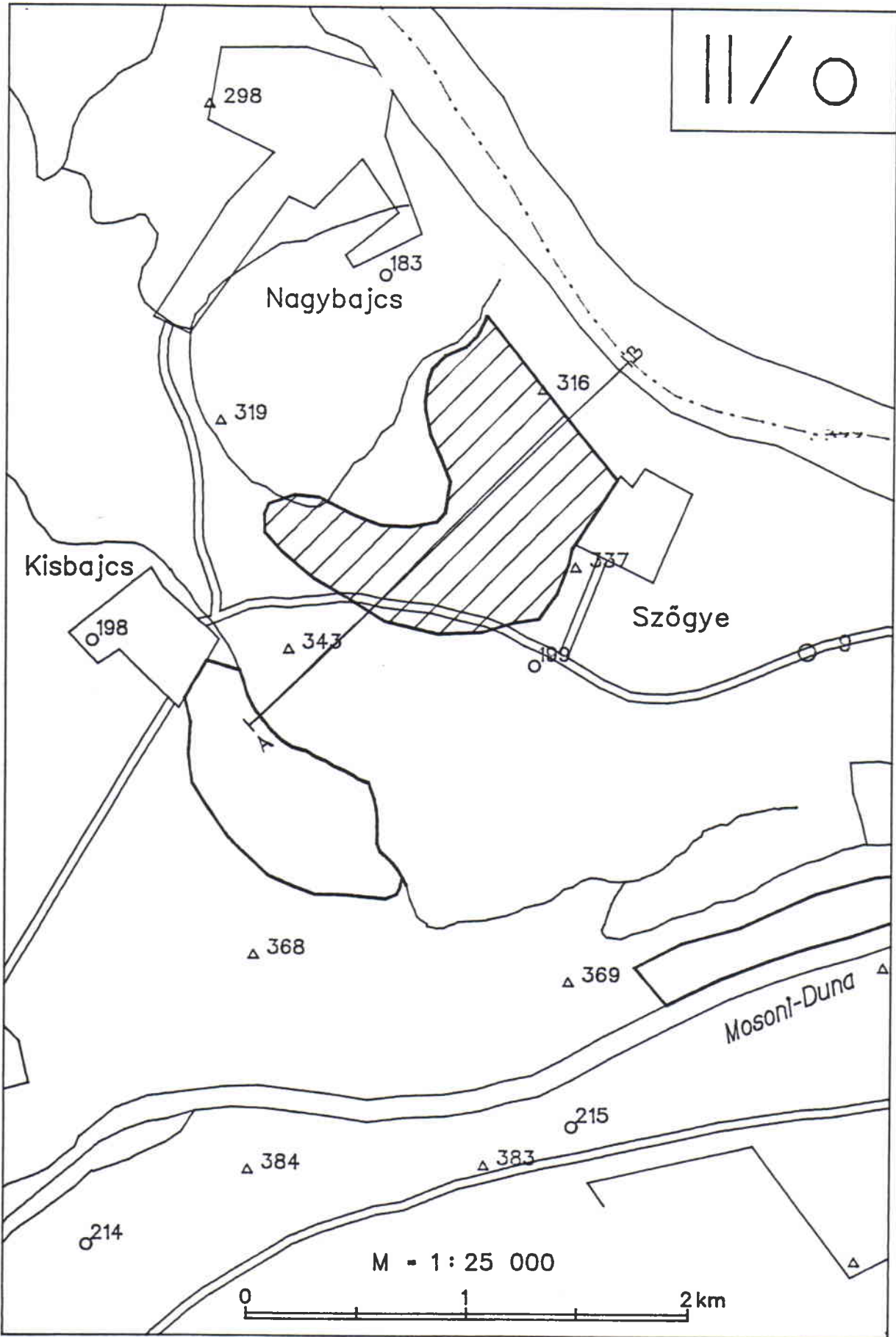
A talajtakaró típusa

Az öreg-Duna Medve alatti szakasza egy Szőgye melletti övzátónynak része. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő ártéri üledékekből - áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. A területen található talajokat legnagyobb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, alárendelten a köztes morfológiai helyzetű réti öntések alkotják.

Építéstudományi viszonyok

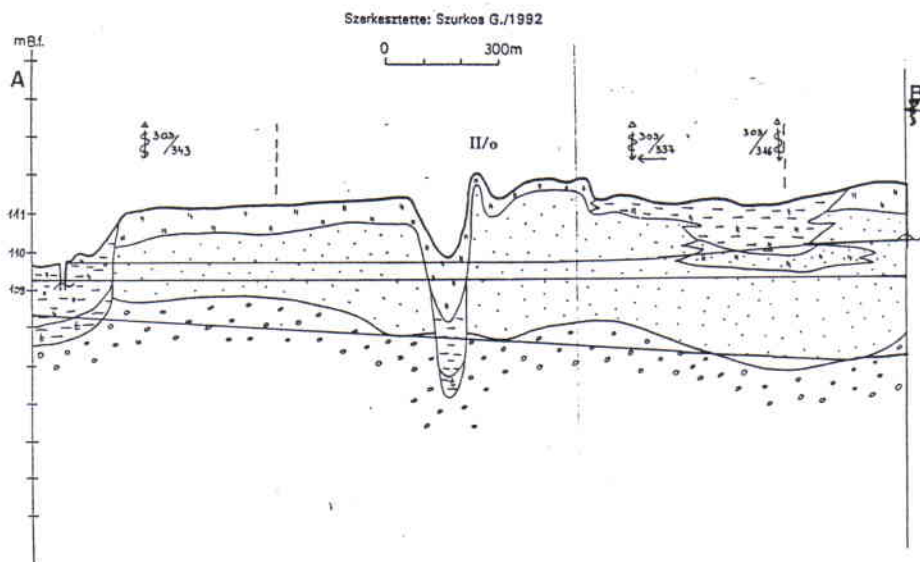
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben egymás mellett fordulnak elő igen alacsony teherbírású, szervesanyagban gazdag mocsári, ill. jó teherbírású homokos képződmények és a mélység növekedésével is eltérő - közepes, jó - teherbírású homokos és kőzetlisztes képződmények váltakozása figyelhető meg. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívészélllyel.

HELYSZÍNRAJZ

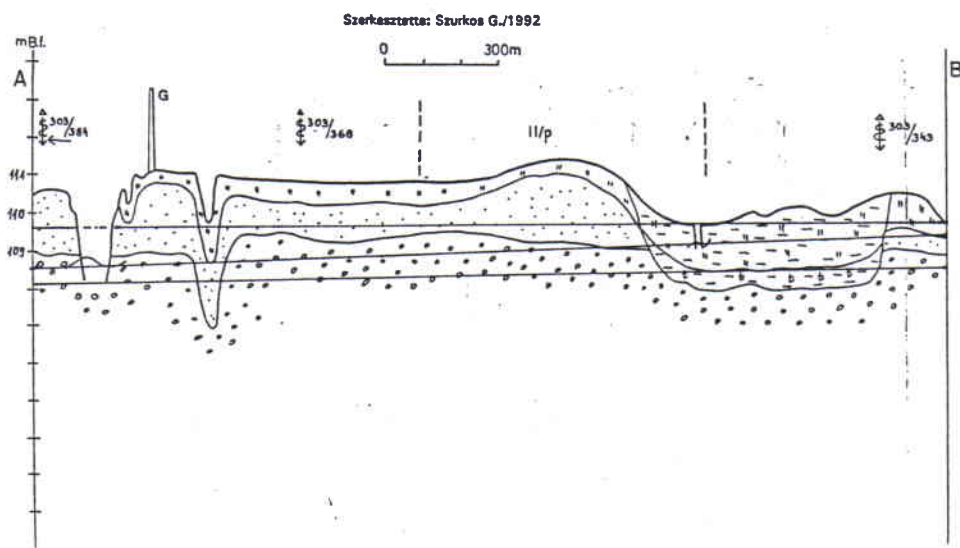

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

P-47 316

Szelevény száma:

3	0	3	-	3	2
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 530,720

y= 399,170

z= 111,00

mB² terep

csőperem

A leíró neve: Tamás Gábor

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés:1989.III.29.

Befejezés:1989.III.29.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp: ■
Kúttalp : ■

Szűrő: ■ **között**
Anyaga:PVC ■

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi: 2,4

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja: 1989.III.29.

Vételezett minták sorszama, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGIPELVÉTEL SZÁMA:

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-47 303-32	Fúrás helye: 396	Fúrás ideje: 1989.03.29.	Tszf.m./mBf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/.	Víz minta száma:
					2,4	

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Tamás Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-1,7	<u>Agyagos kőzetliszt</u>	Szürkésbarna, közepesen csillámos, képlékeny, gyúrható. Több apró rozsdás folt látható.	
1,7-2,2	<u>Finomhomokos kőzetliszt</u>	Szürkésbarna, szürke sávok láthatók benne, közepesen csillámos.	
2,2-4,5	<u>Homok</u>	Szürke, középszemű, közepesen kerekített, közepesen csillámos, sok apró, fekete biotitot tartalmaz.	
4,5-6,0	<u>Homokos kavics</u>	Szürke, közép-durvaszemű, alig csillámos, apró, fekete biotitot tartalmazó homok és apró, átl. 0,5 cm, max. 2,0 cm-es kvarckavicsok. A kavicsok rosszul kerekítettek, közepesen koptaottak.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/p

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

KISBAJCS-NÁDRÉT

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II/o, II/p és II/r

Nagybajcstól – Vénekig

Mindhárom terület időszakosan és helyenként víz alá kerülő ártéri terület, feltöltődött morotva- és medermaradvány. Az árvízvédelmi töltés megépítése jelentősen hozzájárult a ma ismert állapot kialakulásához. A feltöltődő morotvához kotus, tőzeges betelepüléseket tartalmazó finomhomokos kőzetliszt jellemző. A rendszeresen vízjárta térségeken a még ma is megújuló finomhomokos öntésiszap, aprókavicsos homok található. Alatta a Duna óholocén és pleisztocén hordalékkúpja adja az aljzatot.

Szőgyénél a talajvíz relatív mélysége 0-2 m között van, azt az Öreg-Duna szabályozza és táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél belvíz jelentkezik.

Kisbajcsnál a nádas-rét vizét a Szávai-csatorna vezeti le. A talajvíz relatív mélysége 2-3 m a terep alatt, a fedőréteget táplálja. Nagyvizeknél belvizek keletkeznek.

Vének (Somosi-erdő): a talajvíz relatív szintje 2-3 m között van a terep alatt és a mindenkori dunavíz szabályozza, táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél teljes a telítettség.

Az Alsó-Szigetköz legszebb és legeredetibb része, amely a terület ősi ártéri növényzetét mutatja. A Dunától indulva az alacsony ártéri őserdő jellegű liános (*Clematis vitalba* és *Vitis sylvestris*) füzesek legszebb állományaival találkozunk. Ezek aljnövényzetében is sok az eredeti faj (*Symphytum officinale*, *Phalaris arundinacea* és *Angelica sylvestris*). A mentett oldalon rendkívül változatos nedves biotópokban hatalmas nádasok, bokorfüzesek, és a roppant ritka fűzlápok (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*) tenyésznek, továbbá nagykiterjedésű ártéri mocsár és kaszálórétek (*Trisetetum flavescens*, *Arrhenatheretum elatioris*, *Festucetum rubrae*) és kis foltokban gyönyörű láprétek (*Succiso-Molinietum*) találhatóak. E társulásokban értékes és védett fajok egész sora (*Iris sibirica*, *Gentiana pneumonanthe*, *Leucojum aestivum*, *Scilla vindobonensis*, *Dactylorhiza incarnata*, *Ophioglossum vulgatum*) él. Kisebb víztükrökben a védett *Nymphaea alba* és a *Nymphoides peltata* hínárjával is találkozhatunk. Vének környékén újra őserdő jellegű füzes állományok zárják a Szigetköz növényzetét.

E terület talajvízháztartását a C-változat hatása nem érinti, azaz a társulásokban és fajokban gazdag, ősi jellegű növényvilág további fennmaradásával számolhatunk.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

II/p

Földrajzi hely

Lecsapolt ártéri terület Kisbajcs DK-i oldalán a Szávai csatorna DNy-i partján.

Geomorfológiai leírás

A védett terület a Szávai-csatorna mentén egy feltöltött vizenyős, részben mocsaras, nádassal borított meder maradványára és ettől D-re fekvő lapos ártéri síkságra terjed ki. Az utóbbin néhány kisebb zátonymaradvány figyelhető meg. Az ártéri síkság a magas ártér lealacsonyodó peremén van, mely már átmeneti terület az alacsony ártérhez.

Földtani környezet

Az ármentesítések előtt még rendszeresen vízjárta területen a feltöltődő morotvára jellemző kotus, tőzeges betelepüléseket tartalmazó finomhomokos kőzetliszt jellemző 1,0 - 3,0 m vastagságban. Alatta aprókavics és kavicsos homok található, majd megtaláljuk a pleisztocén dunai hordalékkúp - itt még több 10 m vastagságúra tehető - kavicsanyagát is.

SZIGETKÖZ

II/p

A talajvíz helyzete és minősége

Feltöltött morotva vizét a Szávai-csatorna vezeti le. Talajvíz relatív mélysége 2-3 m, a terep alatt a fedőréteget táplálja. Középvízszint 109 mBf szinten van, enyhén a Mosoni Duna felé áramlik. Nagyvíznél belvizek keletkeznek, ill. a talajvíz nyomásszintje a felszín felett van. Vízhőmérsékletét a keménység: 30 nkf, összoldott anyag: 1000-1200 mg/l, szulfát: 50-100 mg/l, nitrát: 0-10 mg/l közötti értékek jellemzik.

A talajtakaró típusa

Az öreg-Duna elhagyott holtága, amit É-ról a Szávai-csatorna határol. A mélyfekvésű mocsaras holtág területén a talajalkotó kőzetek döntően mocsári üledékekből állnak. A talajok genetikai típusuk szerint az ásványosodottabb humuszanyagú, idősebb részeken lápos réti, a kevésbé ásványosodott részeken síkláp talajoknak minősülnek. Legnagyobb területet a recens lápok, vízállásos részek foglalják el.

Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben néhány kisebb foltban megjelenő alacsony teherbírású, szervesanyag tartalmú agyagos, kőzetlisztes üledékek mellett jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

Összrendező: x= 529,590

y= 397,140

z= 111,0

A leíró neve: Marsi István

Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1982.X.25. Befejezés: 1982.X.25.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 1,6 m
nyugalmi: 1,3 m

Észlelés időpontja: 11h

Észlelés időpontja: 12h

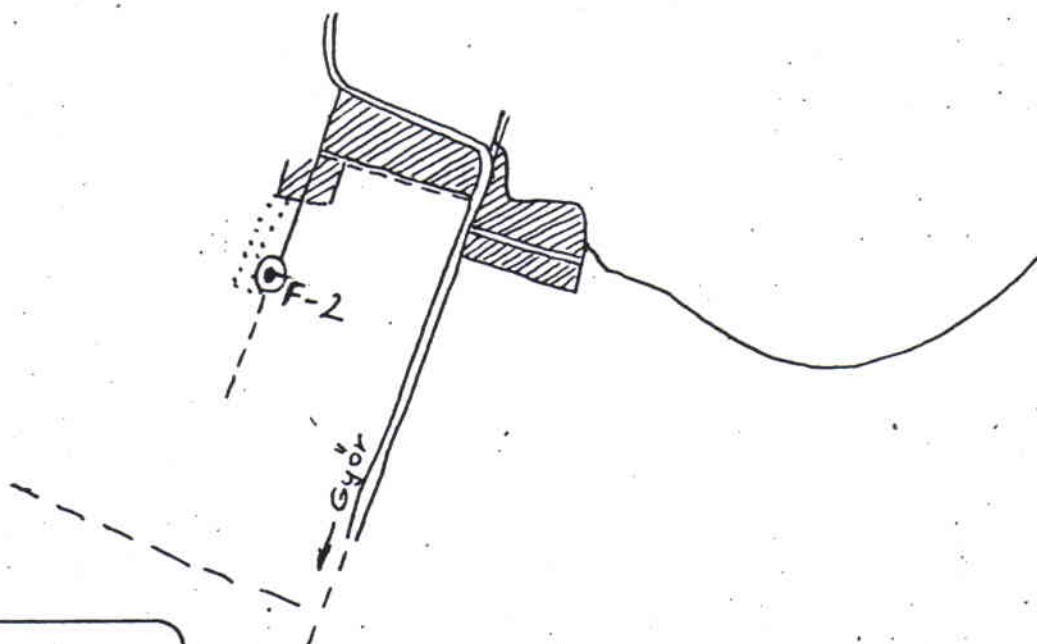
Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége:

303-34/2:1-14

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 118

M= 1 : 25 000

KISBAJCS

A fúrás topográfiai bekötése: Kisbajcs DNY-i szélén, a központból DNY-ra kivezető földuton, 280 m-re, a szántóföldek sarkán.

Zárószám:

F-2

Fúrás helye:

303-34

Fúrás ideje:

1982.X.25.

Tszf.m./mBf/:

Megütött
vízszint/m/
1,6 mNyugalmi
vízszint/m/
1,3 mVízmintha
száma:

A fúrást leírta:

Marsi István

A fúrás környezete:

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,3		Fekete, kiválóan szerkezetes agyagos vályog. Szervesanyagban gazdag.	
0,3-0,8		Feketétől a szürkessárgáig változik, alul gyengén vékonyréteges leveles. Néhány mészkiválással.	
0,8-1,6	Kőzetlisztes homok.	Élénksárga fokozatosan durvuló szemcséjű felül agyagos kőzetliszt, alul kőzetlisztes homok. Gyengén csillámos, rétegzetlen.	
1,6-2,4	Közép-durvahomok.	Fakó szürkésbarna, csillám nélküli rétegzetlen.	
2,4-6,9	Kavicsos középszemű homok, középszemű kavics.	Sárgásbarna alig csillámos középszemű homok és gyengén koptatott /2/ apró és középszemű kavics. Rétegzetlen e kavics fentről lefelé fokozatosan szaporodik.	
6,9-10,0	Durvahomokos aprókavics, közép-durva homok, aprókaviccsal.	Szürke jól osztályozott, héjtöredékes az előzőnél koptatottabb kavicsot tartalmazó kőzet. Alul a homok dominál, rosszul rétegzett, pados.	

3,5

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

II/r

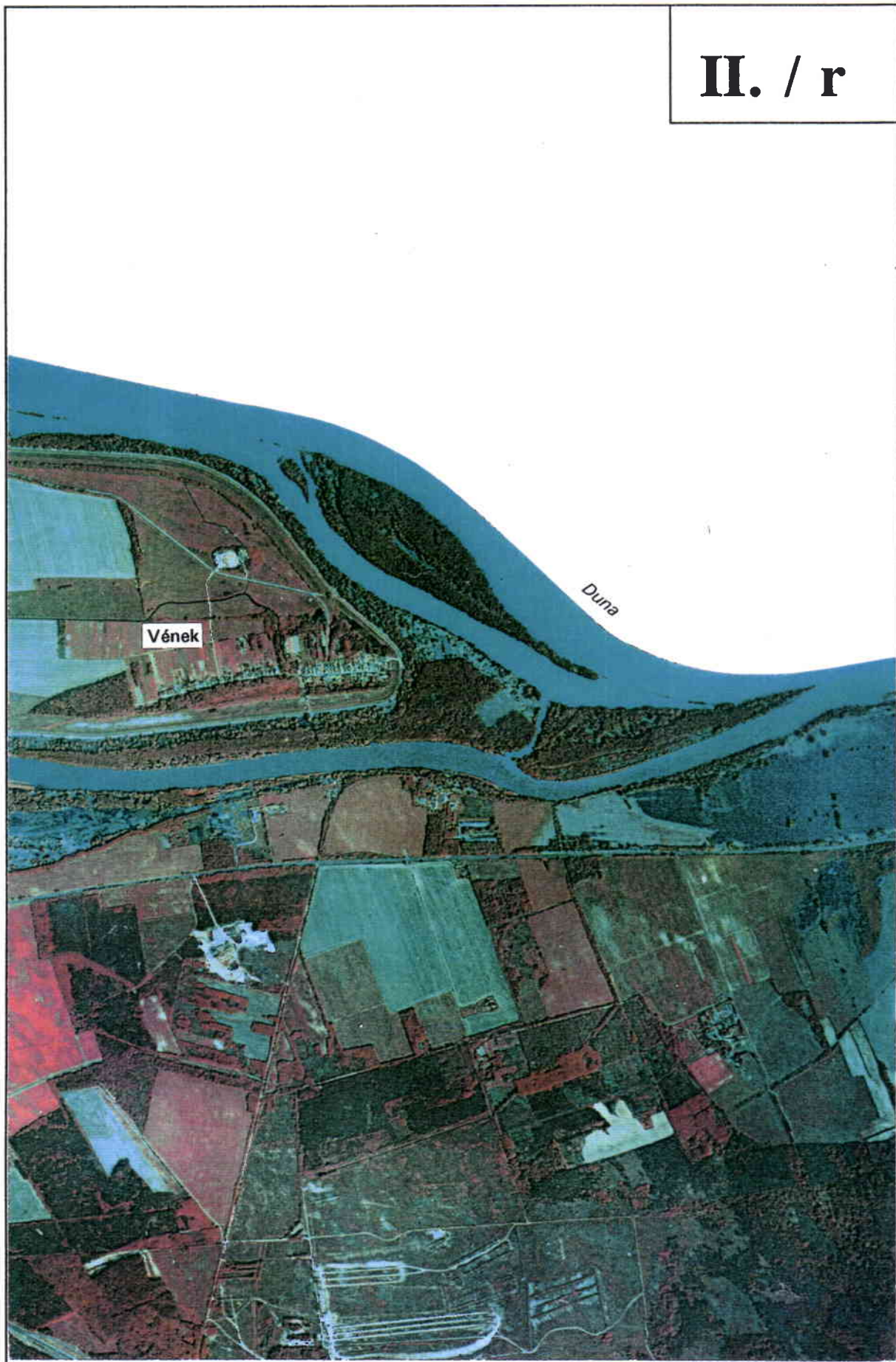

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

VÉNEK - SOMOS-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

II. / r

II/o, II/p és II/r

Nagybajcstól – Vénekig

Mindhárom terület időszakosan és helyenként víz alá kerülő ártéri terület, feltöltődött morotva- és medermaradvány. Az árvízvédelmi töltés megépítése jelentősen hozzájárult a ma ismert állapot kialakulásához. A feltöltődő morotvához kotus, tőzeges betelepüléseket tartalmazó finomhomokos kőzetliszt jellemző. A rendszeresen vízjárta térségeken a még ma is megújuló finomhomokos öntésiszap, aprókavicsos homok található. Alatta a Duna óholocén és pleisztocén hordalékkúpja adja az aljzatot.

Szőgyénél a talajvíz relatív mélysége 0-2 m között van, azt az Öreg-Duna szabályozza és táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél belvíz jelentkezik.

Kisbajcsnál a nádas-rét vizét a Szávai-csatorna vezeti le. A talajvíz relatív mélysége 2-3 m a terep alatt, a fedőréteget táplálja. Nagyvizeknél belvizek keletkeznek.

Vének (Somosi-erdő): a talajvíz relatív szintje 2-3 m között van a terep alatt és a mindenkori dunavíz szabályozza, táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél teljes a telítettség.

Az Alsó-Szigetköz legszebb és legeredetibb része, amely a terület ősi ártéri növényzetét mutatja. A Dunától indulva az alacsony ártéri őserdő jellegű liános (*Clematis vitalba* és *Vitis sylvestris*) füzesek legszebb állományaival találkozunk. Ezek aljnövényzetében is sok az eredeti faj (*Symphytum officinale*, *Phalaris arundinacea* és *Angelica sylvestris*). A mentett oldalon rendkívül változatos nedves biotópokban hatalmas nádasok, bokorfüzesek, és a roppant ritka fűzlápok (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*) tenyésznek, továbbá nagykiterjedésű ártéri mocsár és kaszálórétek (*Trisetetum flavescens*, *Arrhenatheretum elatioris*, *Festucetum rubrae*) és kis foltokban gyönyörű láprétek (*Succiso-Molinietum*) találhatóak. E társulásokban értékes és védett fajok egész sora (*Iris sibirica*, *Gentiana pneumonanthe*, *Leucosium aestivum*, *Scilla vindobonensis*, *Dactylorrhiza incarnata*, *Ophioglossum vulgatum*) él. Kisebb víztükrökben a védett *Nymphaea alba* és a *Nymphoides peltata* hínárjával is találkozhatunk. Vének környékén újra őserdő jellegű füzes állományok zárják a Szigetköz növényzetét.

E terület talajvízháztartását a C-változat hatása nem érinti, azaz a társulásokban és fajokban gazdag, ősi jellegű növényvilág további fennmaradásával számolhatunk.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

II/r

Földrajzi hely:

Időszakosan víz alá kerülő ártéri terület Vének község Ny-i végénél.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a szigetközi holocén hordalékú K-i, alsó végén terül el, lapos alacsony ártéri síkság.

Földtani környezet:

A terület a rendszeresn árvízjárta térségekre jellemző, még ma is meg-meg újuló finomhomokos öntésiszappal jellemezhető. A sík, lápos terület aljzata aprókavics, együttes vastagságuk meghaladja a 20 m-t. Ezeket a felsőpannóniai tó durvahomok és homokos aleurit rétegei hordják magukon, s vastagságuk a több száz métert is eléri.

A talajvíz helyzete és minősége

Kis terület a Szigetköz csúcsán a Mosoni Dunához 200 m-re a mentett oldalon. Talajvíz relatív szintje 2-3 m között helyezkedik el terep alatt a mindenkori dunavíz szabályozza, táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél teljes a telítettség, ill. a talajvíz nyomásszintje a felszín felett van.

Vízminőségre a keménység: 25-30 nkf, összoldott anyag: 800-900 mg/l, szulfát: 100-150 mg/l, nitrát: 0-10 mg/l értékei jellemzők, de ezek a folyó betáplálással inkább javulnak.

A talajtakaró típusa

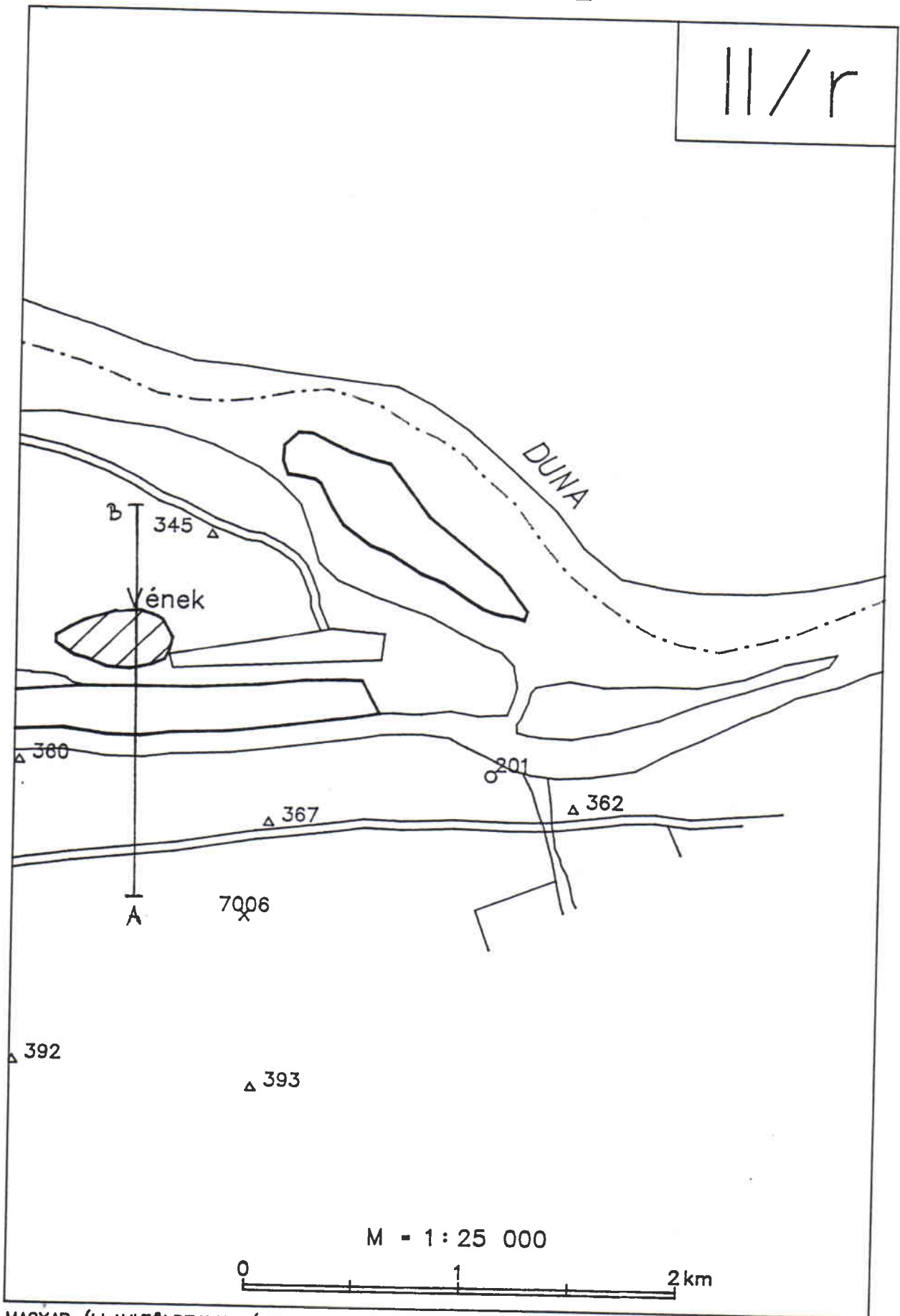
A Szigetköz alsó csúcsán található kis, idős magaslatához kötődő területen szerves anyagban gazdag, finomszemcsés alapkőzetű humuszos öntés és öntéscsernozjom talajok vannak. A terület vonalasan és areálisan is erodálódik. A folyamat eredményeként a lejtőpihenőkön humuszos lejtőhordalék öntések halmozódtak fel.

Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben néhány kisebb foltban megjelenő alacsony teherbírású, szervesanyag tartalmú agyagos, kőzetlisztes üledékek mellett jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

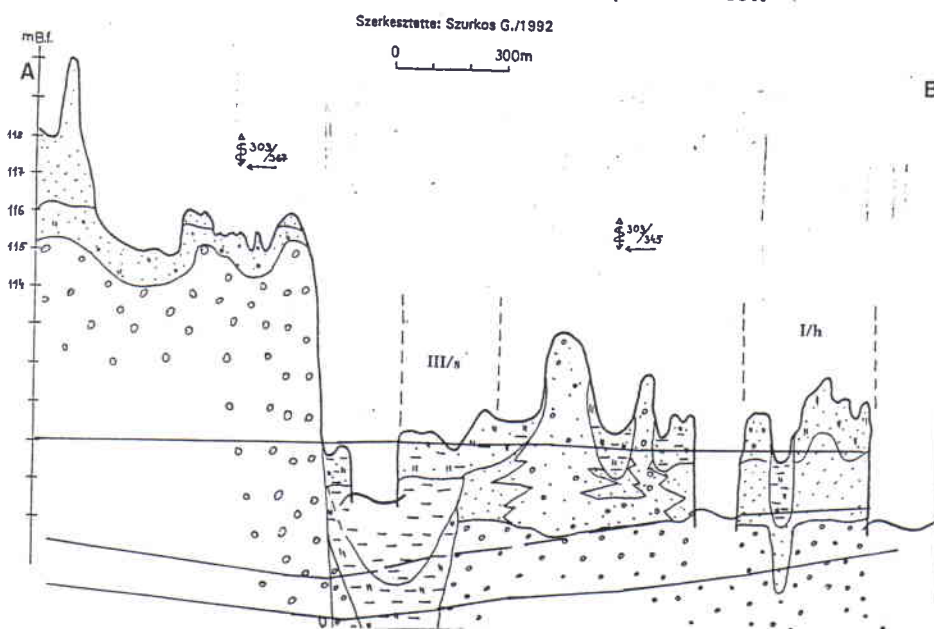
HELYSZÍNRAJZ

II/r

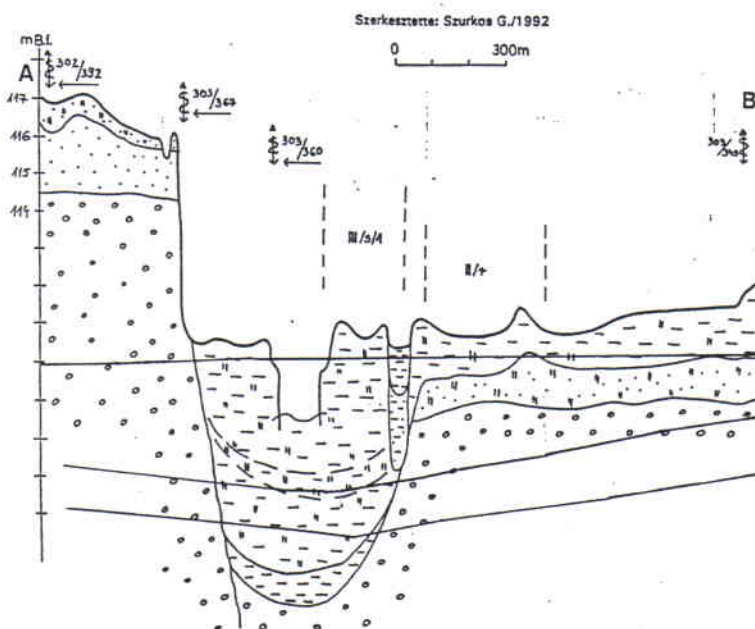

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FÚRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

P-7 344

Szelevény száma:

3	0	3	—	3	4
---	---	---	---	---	---

Összrendezők: x= 529,410

y=401,88

z= 111,05

nBf terep

csőperem

A leíró neve: Tamás Gábor

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés: 1989.III.17. Befejezés: 1989.III.17.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp: ■

Kúttalp : ■

Szűrő: ■

Anyaga: PVC

■ között

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi:

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-7 303-34	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.03.17.	Tszf.m./m Bf/:	Megutott visszint/m/	Nyugalmi visszint/m/.	Vízmintha száma:
-------------------------------	--------------	-----------------------------	----------------	-------------------------	--------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Tamás Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,9	<u>Finomhomokos kőzetliszt</u>	Világos szürkéssárga, szétporló, közepesen mikrocillámos, alsó részén gyengén agyagos.	
0,9-1,5	<u>Kőzetlisztes agyag</u>	Szürkésfekete, rozsdabarna foltos, szívós, képlékeny, csillámmentes.	
1,5-2,1	<u>Agyagos kőzetliszt</u>	Piszkosfehér, közepesen mikrocillámos, sok alakatlan meszes konkréciót tartalmaz.	
2,1-2,7	<u>Homok</u>	Piszkosfehér, közép-durvaszemű, rosszul osztályozott, közepesen mikrocillámos, alsó részén több apró, átl. 0,3-0,5 cm-es kvarckavics szórvánnyal.	
2,7-4,0	<u>Homokos kavics</u>	Sárgásszürke, durvaszemű homok és átl. 1-2 cm-es, max. 4 cm-es közepesen kerekített, közepesen koptatott kvarckavicsok.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/a

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

RAJKAI-ERDŐK

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III. / a

Rajka

III/a

Rajkai erdők

A terület a Duna hullámterén kívül fekvő ártéri síkság. Felszínét feltöltődött, erdővel borított meandermaradványok és kisebb tavakkal rendelkező morotvák hálózák be. Nagyrésze az alacsony ártérhez, a kisebb kiemelkedések a magas ártérhez tartoznak. A legjellemzőbb földtani képződmény az újholocén, szerves anyagban gazdag folyóvízi, kőzetlisztes homok. Átlagos vastagsága 1-1,5 m. Alatta vegyes szemnagyságú, max. 20 m vastag holocén, majd 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics található. A Mosoni-Dunához támaszkodó területen átlag 3-4 m mélységben van a talajvíztükör. A legnagyobb víz a terepszint fölött alakul ki, így a belvizes területek mérete a Duna vízállásának függvényében változik. A talajvízáramlás nagymértékű.

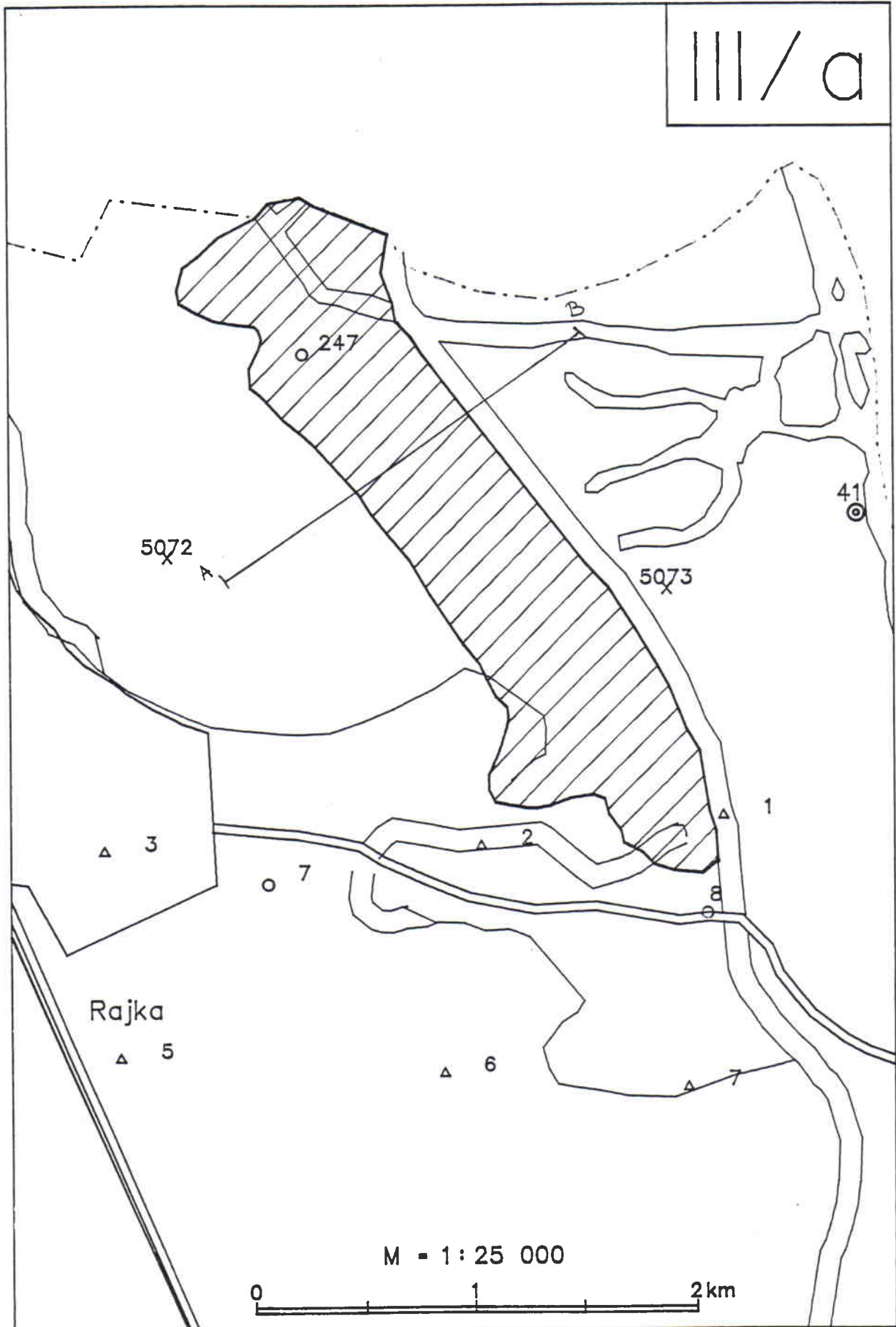
Itt kezdődnek a Mosoni-Dunaág magas ártéri erdei. Zömmel természetközeli keményfaligetek (*Fraxino-Ulmetum*), amelyek a magasabb térszíneken helyenként gyertyános tölgyesekbe (*Quercus robur-Carpinetum*), illetve többnyire gyöngyvirágos-tölgyesekbe (*Convallario-Quercetum*) mennek át.

Flórája, miként a Mosonmagyaróvár környéki erdőké, igen alaposan kikutatott. Számos, értékes, eredeti védett faj közül elsősorban a dealpin sárga liliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*) többszáz egyedes populációja, a gyakori csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a ritka kígyónyelv (*Ophioglossum*), nagyszámú orchideaféle (*Orchis militaris*, *Listera ovata*, *Cephalanthera longifolia*, *C. damasonium*, *Epipactis helleborine*, *Neottia nidus-avis*), a szagosmüge (*Asperula odorata*) és a keleti kontyvirág (*Arum orientale*) említhetők.

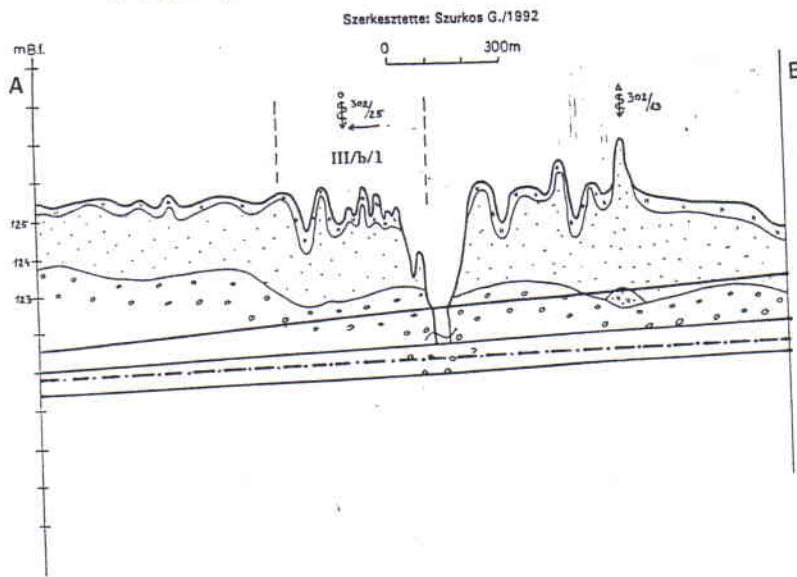
A talajvíz közepes szintje 123,8 mBf, a C-változat hatására létrejövő új talajvízszint ennél várhatóan mintegy 40 cm-el mélyebben stabilizálódik. Ennek eredményeképpen valószínűsíthető, hogy a vázolt erdőtársulások közül a szárazabb termőhelyű típusok (*Quercus-Carpinetum*, *Convallario-Quercetum*) terjeszkedni, az üde, nedves termőhelyigényű keményfaligetek állományai szűkülni fognak. Ez azt jelenti, hogy a termőhelyi változásokkal párhuzamosan szelektálódnak az erdei flóra elemei: nedvességkedvelő fajok eltűnnek, a toleránsok megmaradnak, illetve újabb igénytelen fajok betelepülése várható. Mindez alapvetően a Mosoni-Duna vízhozamának is a függvénye.

HELYSZÍNRAJZ

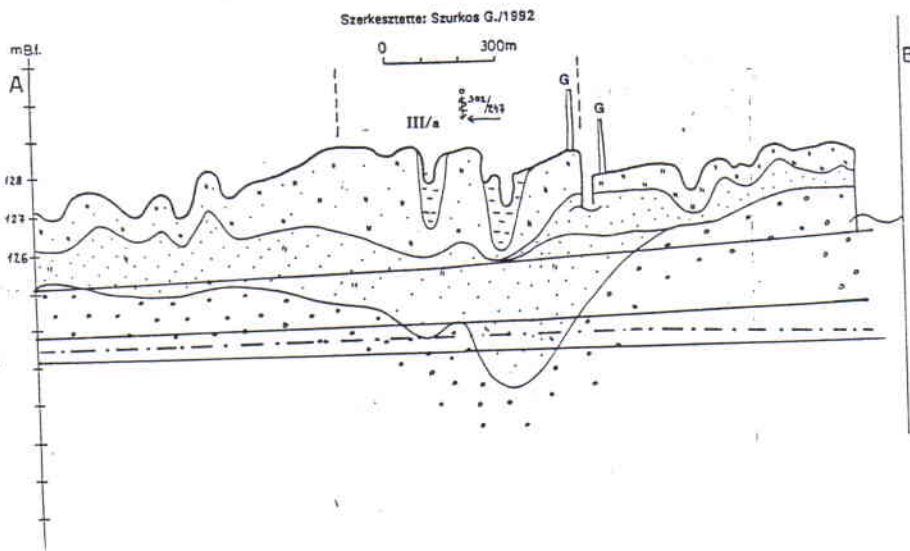
III / a

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/a

Földrajzi hely:

Kb. 3500 m hosszú erdősáv a Mosoni-Duna Ny-i oldalán az országhatártól a Rajka - Dunakiliti útig.

Geomorfológiai leírás:

A terület a Duna hullámterén kívül fekvő ártéri síkság. Felszínét feltöltött, erdővel borított meandermaradványok és két vizenyős, ill. kisebb tavakkal rendelkező morotva hálózák be. ÉNy-i és D-i peremén övzátonyok rakódtak le. Nagyrésze az alacsony ártérhez, a kisebb kiemelkedések a magas ártérhez tartoznak.

Földtani környezet:

A terület legjellemzőbb földtani képződménye az újholocén, szerves anyagban gazdag folyóvízi, kőzetlisztes homok. Átlagos vastagsága 1,0 - 1,5 m. Alatta vegyes szemnagyságú, max. 20 m vastag holocén, majd a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics található.

SZIGETKÖZ

III/a

A talajvíz helyzete és minősége

A Mosoni Duna töltéséhez DNy-ról támaszkodó területen átlag 3-4 m mélységben van a talajvíztükör. Legkisebb víz -5 m-en, legnagyobb víz terepszint fölött alakul ki, így a belvizes területek mérete változik a Duna vízállások függvényében. A talajvízáramlás nagymértékű, mivel egyes szerzők szerint e körzetben a legintenzívebb a talajvíztáplálás.

A talajtakaró típusa

A Szigetköz legfelső szakaszán a Mosoni Duna egy enyhén hullámos térszínű alacsony artéri terület. A talajalkotó kőzetek döntően a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő, valamint az erózió által meg hagyott áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. A területen található talajok az alacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések. A kissé magasabb morfológiai helyzetű részeken réti öntések vannak.

Építészeti vizsgálati viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos, kőzetlisztes képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel. F-15

Szelvény száma:

Fúrás jele: 247

2 0 2 - 3 4

Összrendező: x= 560,25 y= 363,55 z= 129,0 m

A leíró neve: Kaiser Miklós

Mintázta: Kaiser Miklós

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.VI.6. Befejezés: 1983.VI.6.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 3,5 m
nyugalmi:

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja:

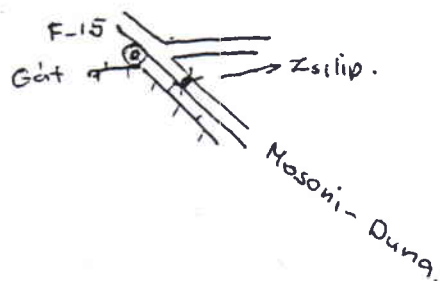
Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

15/1-9

HELYSZINRAJZ:

LÉGFELVÉTEL SZÁMA: 10 517

M= 1 : 33 000

RAJKA

A fúrás topográfiai bekötése: Mosoni-duna kiágazásánál, a zsiliptól 180 m-re ÉNY-ra, a gáton belül a víztől 50, a gáttól 20 m-re.

12

13

14

x

x

x

MEGJEGYZÉS: A példás leírásanyag beoulára mintt a lírő 6m - val alba marolt.

Fúrás száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/:	Nyugalmi vízszint/m/:	Vízmintha száma:
F-15	202-34	1983.VI.6.		3,5 m		

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:

Kaiser Miklós

Mélység/m	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,4		Kavicsos, homokos iszap, alig humuszos öntéstalaj, sárgásszürke, kavics durvaszemű.	
0,4-0,8	Homokos kavics	Szürkéssárga, közép és durvaszemű homok, csillámos, kavics osztályozatlan. Aprótól 10 cm-ig.	
0,8-4,5	Homokos iszap	Sárgásszürke, rozsa és szürke foltos kisé agyagos finomhomok és iszaprétegek sávosan váltakoznak, lefelé inkább homokosabb. A homokrétegeken belül gyenge finomrétegzettség is látható.	
4,5-5,5	Iszapos homok	Sötétszürke finomhomok, csillámos.	
5,5-6,0	Homokos aprókavics	Mintavétel nem történt.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/b

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

BEZENYEI ERDŐK

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/b, III/c, III/d, III/e és IV/b

Mosonmagyaróvári erdők

Az egy egységként összefoglalt, legnagyobb részét erdőterületek közös jellemzője, hogy a Mosoni-Duna közvetlen közelében, annak kanyarulataiban feltöltött medermaradványokon, zátonymaradványokon alakultak ki. A mélyebb területek az alacsony ártérhez, a zátonyok felszíne a maga ártérhez tartozik. A területek fő képződménye a szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok, öntésiszap. Alatta holocén vegyes szemmagyságú kavics majd a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics adja az aljzatot. A talajvíz közepes mélysége 3-4 m között van. A víztükör a legnagyobb vízálláskor 1 m-nél jobban megközelíti a felszínt, ilyenkor alulról táplálja a fedőréteget. A talajvíz áramlási irányát helyileg a Mosoni-Duna határozza meg.

A Felső-Szigetköz legnagyobb és legváltozatosabb mocsár-, rét- és láp-foltokkal tagolt erdőkomplexuma. Ismert tagjai: a Bezenyei-erdő, a Házi-erdő, a Lóvári-erdő, a Parti-erdő, a Zug-erdő és a Park-erdő. Az erdők javarésze természetközeli állapotú, bár helyenként zavarás (elsősorban vadtiltás) tapasztalható.

Uralkodó erdőtársulása a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amely helyenként (Paraszt-erdő, Házi-erdő) gyertyánosodik. A magasabb szinteken gyakori a gyöngyvirágos-tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A Mosoni-Duna mentén keskeny sávban füzesek (*Salicetum albaefragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*) élnek, a feltöltődött morotvákban fűzláp- (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*)-szigetek és égerláp- (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentumok vannak. Mintegy százra tehető, az értékes reliktum, védett vagy eredeti növény fajok száma. Ezek közül kiemeljük a legjelentősebbeket: *Lilium bulbiferum*, fokozottan védett fajunk, biztos előfordulásai csak a Szigetközben ismertek (Császárkáros, Házi-erdő, Lóvári-erdő). Ugyancsak fokozottan védettek a legkritikább hazai bangó-fajok (*Ophrys apifera*, *O. insectifera*), néhány termőhelyük (pl. a Lóvári-erdő) ismert csak a területről.

Ezen felül igen jelentősek a nagy számban előforduló orchideafélék, így a piros madársisak (*Cephalanthera rubra*) – Felső-erdő, illetve Császárkáros –, több helyről a vitéz kosbor (*Orchis militaris*) (ezres populációi a Lóvári-erdőben), a sömörös kosbor, a bíboros kosbor (*Orchis ustulata*, *O. purpurea*) a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), a bíbor nőszőfű (*Epipactis atrorubens* – csak a Lóvári-erdőben). Néhány helyen fordul elő a ritka lápi nyúl farkfű (*Sesleria uliginosa*), ugyancsak említésre érdemes az ujjas sás (*Carex digitata* – Házi-erdő), a tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris* – Parti-erdő).

Az említett erdőkben a talajvíz középszintje 119,5-121 mBf között van. A C-változat határára kialakuló új talajvízszint a Bezenyei-erdőben és a Házi-erdőben kb. 20-50 cm-el mélyebben stabilizálódik; a többi erdőben a jelenlegi középszinten várható. A talajvízszint ilyen alakulása legfeljebb a bezenyei és a Házi-erdő növényzetére lehet kismértékű szárító hatással, azaz szerencsés körülmények között, a vegetáció a jelenlegi állapotban nagyjából megmaradhat. Azonban a helyzet végleges alakulása a Mosoni-Duna vízhozamának is függvénye.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/b

Földrajzi hely

A Mosoni-Duna ártéri öble Bezenye és Dunakiliti között.

Geomorfológiai leírás

A terület a Mosoni Duna kanyarulatában fekszik. Felszínét feltöltött medermaradványok és övzátonyok tagolják. Az övzátonyok felszínén jellegzetes ív alakú kiemelkedések sorakoznak. A Mosoni Duna melletti keskeny sáv az alacsony ártérhez, a terület nagyobb része magas ártérhez tartozik.

Földtani környezet

A terület a történelmi időkben már csak a legnagyobb árvizek alatt került víz alá. Fő képződménye a szerves anyagban gazdag, folyóvízi kőzetliszt, öntésiszap, 1,0 - 1,5 m átlagos vastagsággal. Alatta óholocén, vegyes szemnagyságú kavics, majd a pleisztocén hordalékkúp kavicsanyaga található. Együttes vastagságuk meghaladja a 100 m-t.

A talajvíz helyzete és minősége:

A Mosoni Duna keletről határolja a területet, talajvíz általában 4 m mélység körül helyezkedik el a terepszint alatt, nagy vizek esetén -1 m fölé is emelkedik, ilyenkor alulról táplálja a fedőréteget. Esése É-D irányban 0,3 m/km. Minőségét keménység 20-25 nk⁰ összoldottanyag 900-1000 mg/l szulfát és a nitrát 40-100 mg/l magas értékei jellemzik.

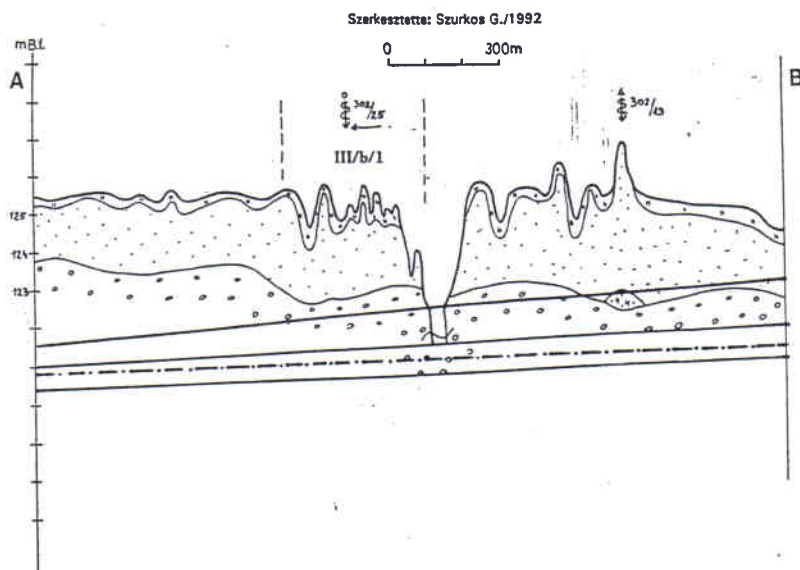
A talajtakaró típusa:

A Mosoni Duna felső szakaszán egy hullámos térszínű parti- és övzátonyok és magas ártéri részek alkotta terület. A talajalkotó kőzetek döntően a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő, valamint az erózió által meghagyott áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. A területen található talajok a legalacsonyabb D-i térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések. A köztes morfológiai helyzetű É-i részeken réti öntések vannak, míg a középső legkisebb részen a terület Ny felé érintkezik egy nyugodtabb, idősebb, erősen sztyeppesedő térszínnel, ahol humuszos öntés a genetikai talajtípus.

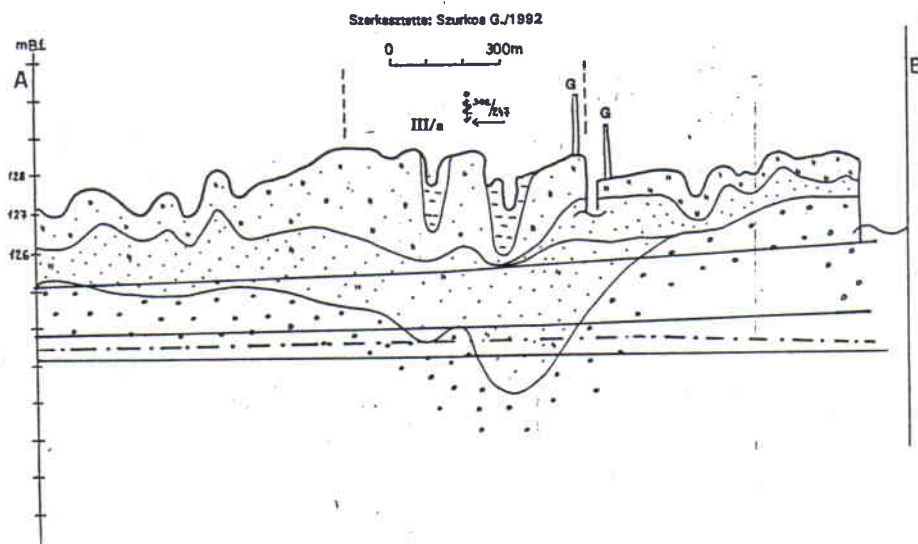
Építészöldítési viszonyok:

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívészéllyel.

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

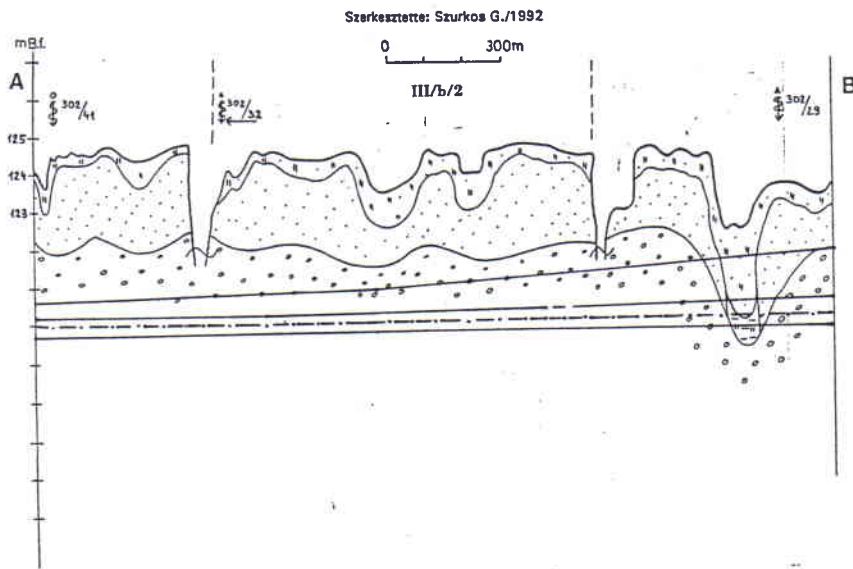

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

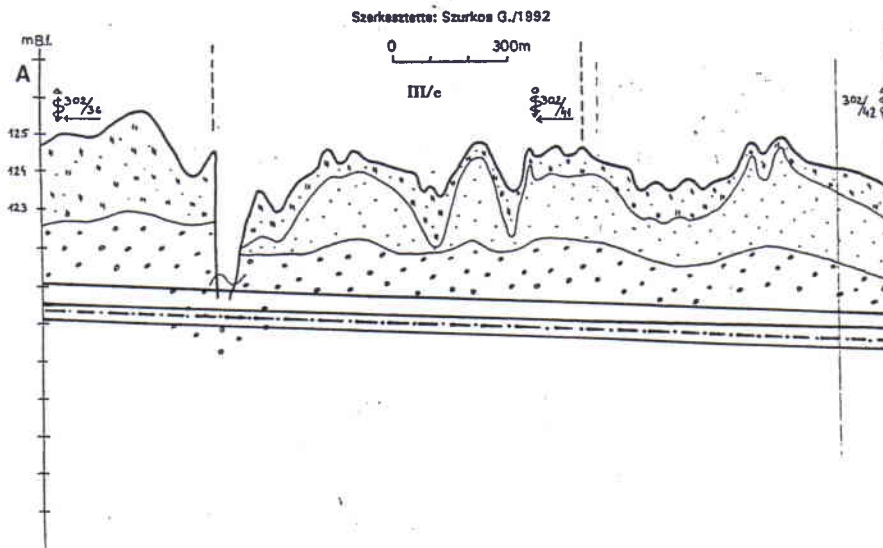

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-5

Szelvény száma:

Fúrás jele: 25

3	0	2	—	2	1
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 554,770 y= 366,800 z= 125,00

A leíró neve: Marsi István

Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.VI.2. Befejezés: 1983.VI.2.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 5,00 m . Észlelés időpontja:
nyugalmi: . Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

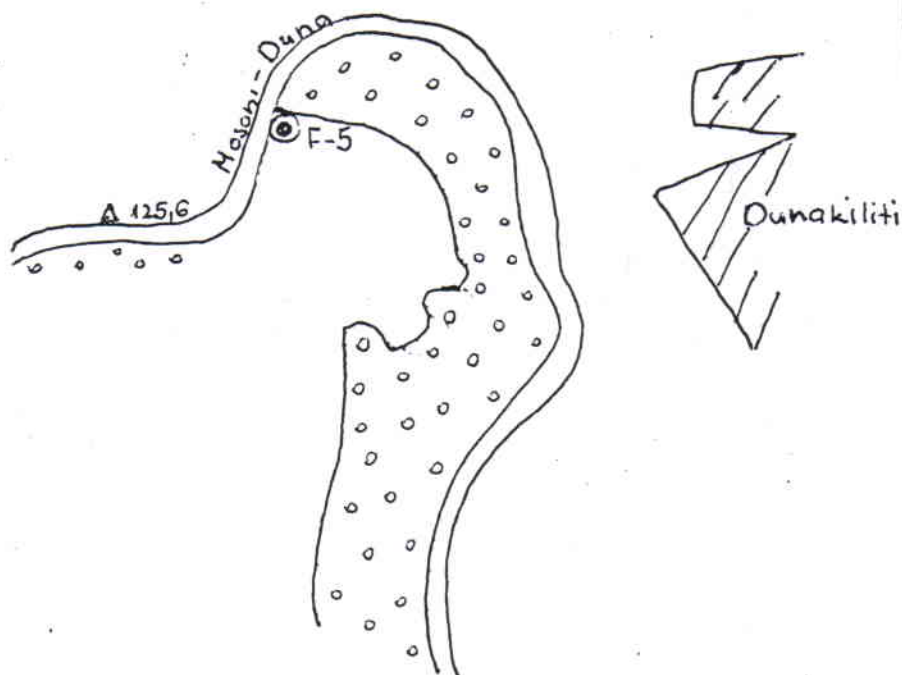
5/1-14

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 518

M= 1 : 25 000

Bezenye. ←

BEZENYE

A fúrás topográfiai bekötése: A Mosoni Duna partján /Bezenye felől megközelítve/, a 125,6 m-es háromszögelési ponttól 550 m-re ÉK-re 50°-os azimut alatt.

Fúrás száma: F-5	Fúrás helye: 302-21	Fúrás ideje: 1983.VI.2.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/. 5,00 m	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
---------------------	------------------------	----------------------------	---------------	------------------------------------	--------------------------	---------------------

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:
Marsi István

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	Friss öntés	Szürkéssárga alig szerkezetes morzsás, csillámos gyegén vályogos finomhomok.	
0,2-2,2	Finomhomok	Sárga, csillámos gyengén kőzetlisztes, rétegzetlen homogén, egyveretű öntéshomok.	
2,2-5,8	Kavics	1,5 m-től fakó szürkéssárga, kőzetlisztesebb, gyengén vékonyréteges, rozsdafoltos. 5 m-ig közép és durvahomokos alig csillámos, osztályozatlan, jól koptatott/főleg durvaszemű/ kavics. Barna, szürkésbarna színű rosszul rétegzett pados proluvium.	
5,8-	Aprókavicsos durvahomokos murva	Barna, szürkésbarna, alig csillámos, a mélységben kevés összetételben változást mutató gyengén vékonypados alluviális /alluviális, proluviális/ képződmény.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/c

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

FEKETEERDŐ - HÁZI-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/b, III/c, III/d, III/e és IV/b

Mosonmagyaróvári erdők

Az egy egységként összefoglalt, legnagyobbbrészt erdőterületek közös jellemzője, hogy a Mosoni-Duna közvetlen közelében, annak kanyarulataiban feltöltött medermaradványokon, zátonymaradványokon alakultak ki. A mélyebb területek az alacsony ártérhez, a zátonyok felszíne a maga ártérhez tartozik. A területek fő képződménye a szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok, öntésiszap. Alatta holocén vegyes szemnagyságú kavics majd a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics adja az aljzatot. A talajvíz közepes mélysége 3-4 m között van. A víztükör a legnagyobb vízálláskor 1 m-nél jobban megközelíti a felszínt, ilyenkor alulról táplálja a fedőréteget. A talajvíz áramlási irányát helyileg a Mosoni-Duna határozza meg.

A Felső-Szigetköz legnagyobb és legváltozatosabb mocsár-, rét- és láp-foltokkal tagolt erdőkomplexuma. Ismert tagjai: a Bezenyei-erdő, a Házi-erdő, a Lóvári-erdő, a Parti-erdő, a Zug-erdő és a Park-erdő. Az erdők javarésze természetközeli állapotú, bár helyenként zavarás (elsősorban vadtúltartás) tapasztalható.

Uralkodó erdőtársulása a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amely helyenként (Paraszt-erdő, Házi-erdő) gyertyánosodik. A magasabb szinteken gyakori a gyöngyvirágos-tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A Mosoni-Duna mentén keskeny sávban füzesek (*Salicetum albaefragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*) élnek, a feltöltődött morotvákban fűzláp- (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*)-szigetek és égerláp- (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentumok vannak. Mintegy százra tehető, az értékes reliktum, védett vagy eredeti növény fajok száma. Ezek közül kiemeljük a legjelentősebbeket: *Lilium bulbiferum*, fokozottan védett fajunk, biztos előfordulásai csak a Szigetközből ismertek (Császárkáros, Házi-erdő, Lóvári-erdő. Ugyancsak fokozottan védettek a legkritkább hazai bangó-fajok (*Ophrys apifera*, *O. insectifera*), néhány termőhelyük (pl. a Lóvári-erdő) ismert csak a területről.

Ezen felül igen jelentősek a nagy számban előforduló orchideafélék, így a piros madársisak (*Cephalanthera rubra*) – Felső-erdő, illetve Császárkáros –, több helyről a vitéz kosbor (*Orchis militaris*) (ezres populációi a Lóvári-erdőben), a sömörös kosbor, a bíboros kosbor (*Orchis ustulata*, *O. purpurea*) a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), a bíbor nőszőfű (*Epipactis atrorubens* – csak a Lóvári-erdőben). Néhány helyen fordul elő a ritka lápi nyúlfarkfű (*Sesleria uliginosa*), ugyancsak említésre érdemes az ujjas sás (*Carex digitata* – Házi-erdő), a tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris* – Parti-erdő).

Az említett erdőkben a talajvíz középszintje 119,5-121 mBf között van. A C-változat hatására kialakuló új talajvízszint a Bezenyei-erdőben és a Házi-erdőben kb. 20-50 cm-el mélyebben stabilizálódik; a többi erdőben a jelenlegi középszinten várható. A talajvízszint ilyen alakulása legfeljebb a bezenyei és a Házi-erdő növényzetére lehet kismértékű szárító hatással, azaz szerencsés körülmények között, a vegetáció a jelenlegi állapotban nagyjából megmaradhat. Azonban a helyzet végleges alakulása a Mosoni-Duna vízhozamának is függvénye.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/c

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna ártéri öble Feketeerdő Ny-i részén.

Geomorfológiai leírás:

A terület a Mosoni Duna kanyarulatában egy kifejlett övzátont foglal el. A folyó mentén keskeny sávban az alacsony ártérhez, a kissé kiemelkedő övzátonton a magas ártérhez tartozik. Felszínét az övzátony ívelten elhelyezkedő kiemelkedései és mélyedési tagolják. Néhány nagyobb mélyedés egykori, azóta feltöltődött medermaradványt jelez.

Földtani környezet:

A terület a meanderező Mosoni-Duna ,ár ármentesített szakaszán található. A felszínen az újholocén kezdetéről származó, szerves anyagban gazdag kőzetliszt, homokos kőzetliszt és öntésiszap található. Ez alatt több méter vastagságban találjuk az óholocén homokos kavics, kavicsos homok fekvését, mely földtanilag szoros kapcsolatban áll az alatta elterülő, itt a 100 m-t is meghaladó vastagságú pleisztocén hordalékkúp kavicsos anyagával.

SZIGETKŐZ

III/c

A talajvíz helyzete és minősége

A Mosoni Duna nyugatról öleli körbe a területet. Talajvíz közepes mélysége 3-4 m között van. 121-120 mBf. szintek között, áramlási iránya DK-i. A víztükör kb. 2 m-re van a fedőréteg aljától és legnagyobb vízálláskor 1 m-nél jobban megközelíti a felszínt. A víz minőségét a keménység 25-30 nkf megfelelő, összoldottanyag 800-1000 mg/l megfelelő, szulfát 150-200 megfelelő, míg a nitrát 100 mg/l elfogadhatatlanul magas értékeli.

A talajtakaró típusa

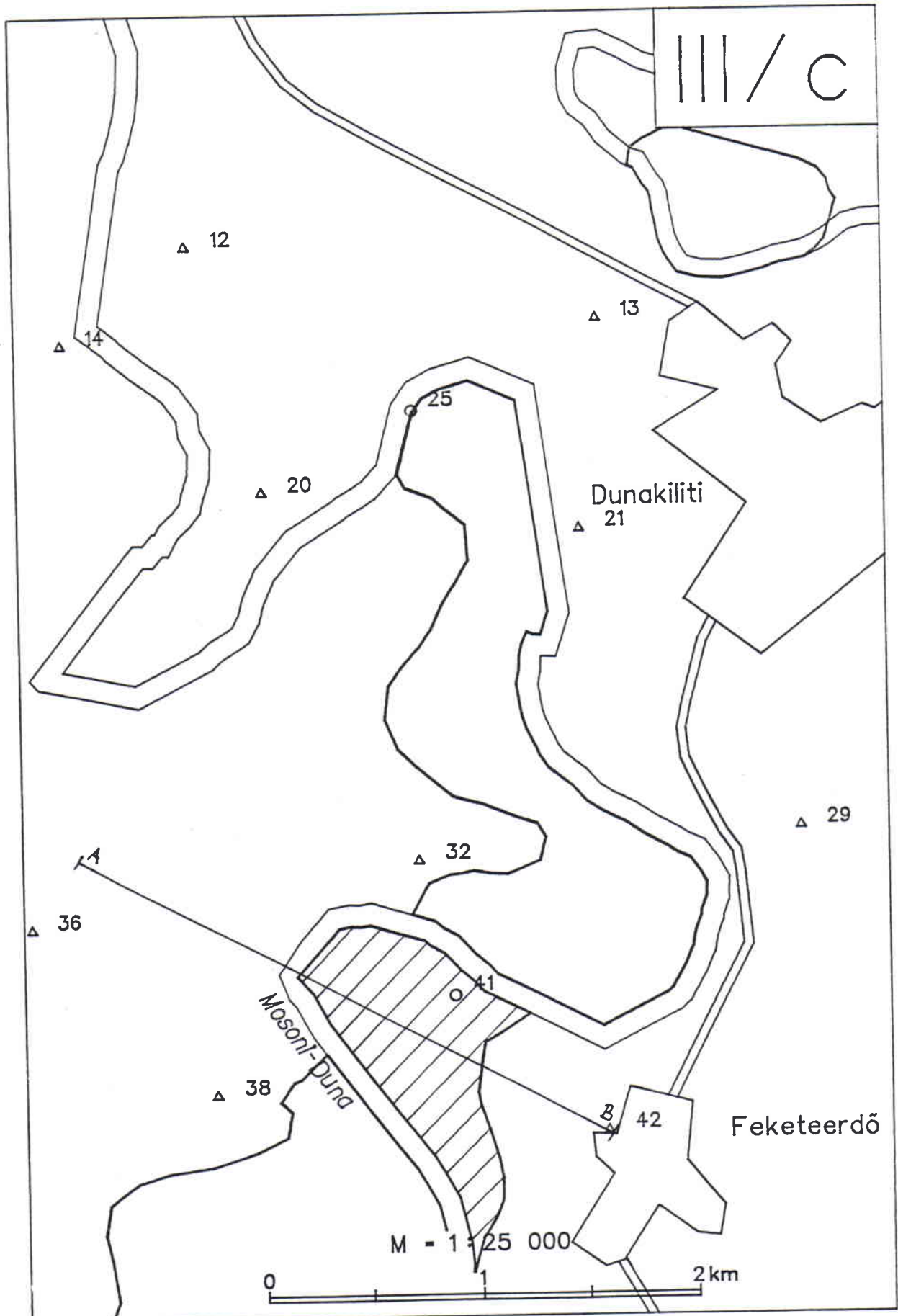
A Mosoni Duna felső szakaszán egy jellegzetes hullámos térszínű parti zátony alkotta terület, amely a III/b sz. egység D-i folytatása. A talajalkotó kőzetek döntően a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő, valamint az erózió által meghagyott áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. Alárendelten durvább szemcsés mederüledékek is előfordulnak. A területen található talajokat kisebb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, nagyjából a köztes morfológiai helyzetű réti öntések alkotják.

Építészeti viszonyok

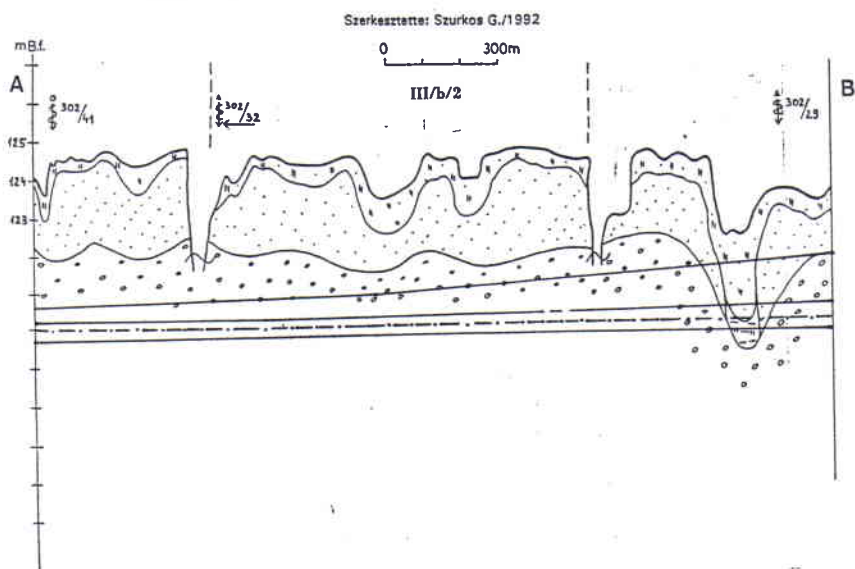
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

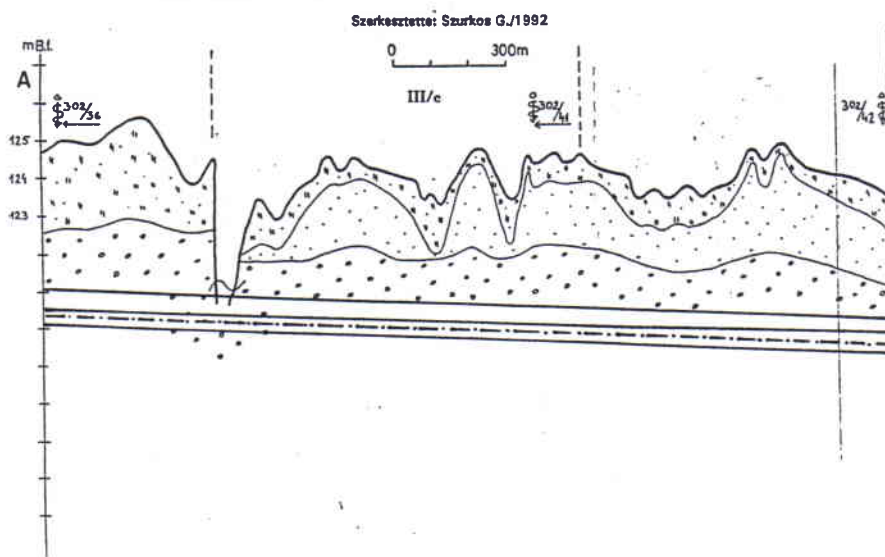
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-9

Szalvony száma:

Fúrás jele: 41

3	0	2	—	2	1
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 552,110 y= 366,920 z= 124,00

A leíró neve: Marsi István

Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.VI.6. Befejezés: 1983.VI.6.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megittott: 6,5 m
nyugalmi:

Észlelés időpontja: 10,00 h
Észlelés időpontja:

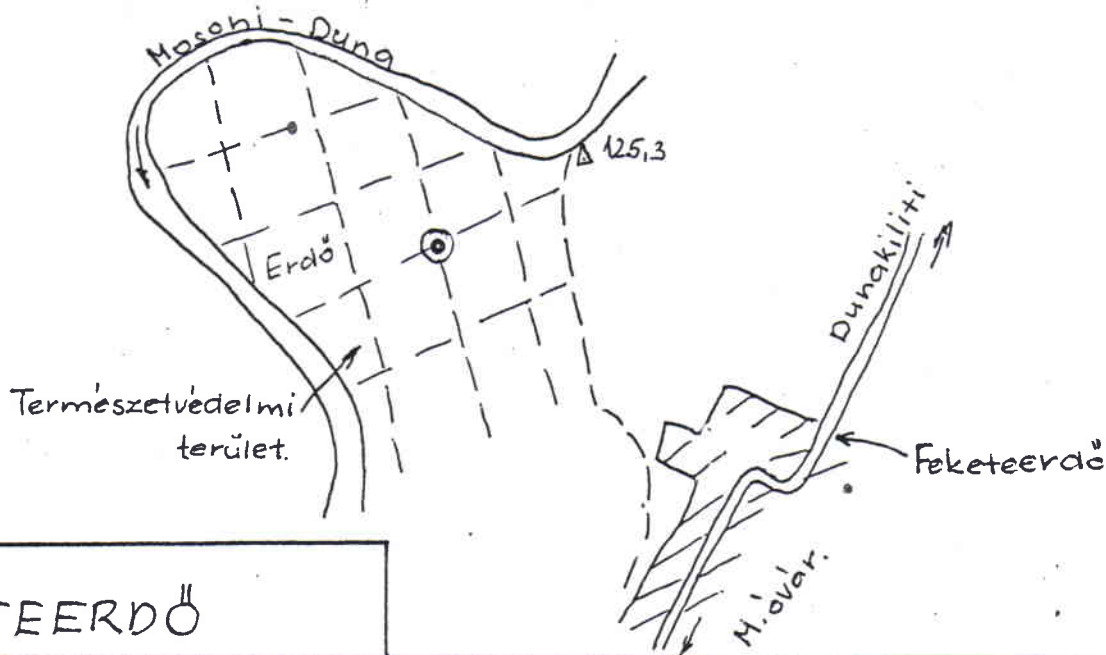
Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

9/1-13

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 530

M= 1 :25 000

FEKETEERDŐ

A fúrás topográfiai bekötése: A Feketeerdő melletti természetvédelmi területen a 125,3 m-es háromszögelési ponttól kb. 400 m-re NY-ra.

Árta:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vízszint/m/:	Nyugalmi vízszint/m/:	Vízininta száma:
F-9	302-21	1983.VI.6.		6,5 m		
A fúrás környezete:					A fúrást leírta: Marsi István	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői			CaCO ₃	
0,0-0,6	Friss öntés	Humuszt alig tartalmazó, sárga csillámos, alig szerkezetes, morzsás, rögös /a felső 10 cm-ben/ finomhomokos kőzetliszt.				
0,6-2,2	Öntéshomok	Sárgásszürke rozsdafoltos rétegzetlen finomhomok. Csillámos, laza, jól osztályozott.				
2,2-	Homokos kavics	Középszemű homokos, apró és középszemű kavics és durvahomokos murvás aprókavicspadok váltakozása. Rosszul rétegzett, alig csillámos, drapp, barnás színű képződmény.				

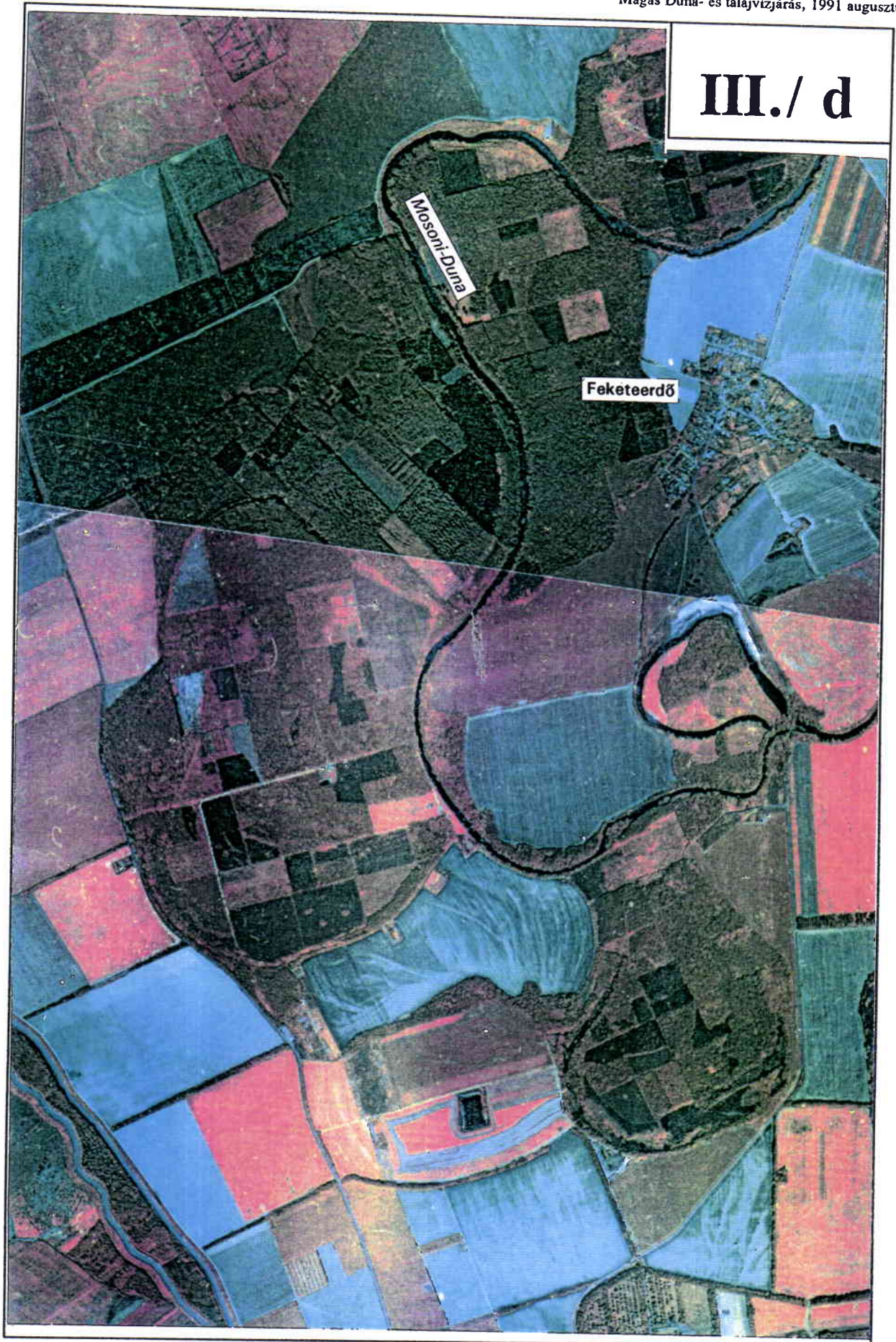
A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/d

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

MOSONMAGYARÓVÁR - LÓVÁRI-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/b, III/c, III/d, III/e és IV/b

Mosonmagyaróvári erdők

Az egy egységként összefoglalt, legnagyobbbrészt erdőterületek közös jellemzője, hogy a Mosoni-Duna közvetlen közelében, annak kanyarulataiban feltöltött medermaradványokon, zátonymaradványokon alakultak ki. A mélyebb területek az alacsony ártérhez, a zátonyok felszíne a maga ártérhez tartozik. A területek fő képződménye a szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok, öntésiszap. Alatta holocén vegyes szemnagyságú kavics majd a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics adja az aljzatot. A talajvíz közepes mélysége 3-4 m között van. A víztükör a legnagyobb vízálláskor 1 m-nél jobban megközelíti a felszínt, ilyenkor alulról táplálja a fedőréteget. A talajvíz áramlási irányát helyileg a Mosoni-Duna határozza meg.

A Felső-Szigetköz legnagyobb és legváltozatosabb mocsár-, rét- és láp-foltokkal tagolt erdőkomplexuma. Ismert tagjai: a Bezenyei-erdő, a Házi-erdő, a Lóvári-erdő, a Parti-erdő, a Zug-erdő és a Park-erdő. Az erdők javarésze természetközeli állapotú, bár helyenként zavarás (elsősorban vadtiltás) tapasztalható.

Uralkodó erdőtársulása a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amely helyenként (Paraszt-erdő, Házi-erdő) gyertyánosodik. A magasabb szinteken gyakori a gyöngyvirágos-tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A Mosoni-Duna mentén keskeny sávban füzesek (*Salicetum albaefragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*) élnek, a feltöltődött morotvákban fűzláp- (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*)-szigetek és égerláp- (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentumok vannak. Mintegy százra tehető, az értékes reliktum, védett vagy eredeti növény fajok száma. Ezek közül kiemeljük a legjelentősebbeket: *Lilium bulbiferum*, fokozottan védett fajunk, biztos előfordulásai csak a Szigetközből ismertek (Császárkáros, Házi-erdő, Lóvári-erdő. Ugyancsak fokozottan védettek a legritkább hazai bangó-fajok (*Ophrys apifera*, *O. insectifera*), néhány termőhelyük (pl. a Lóvári-erdő) ismert csak a területről.

Ezen felül igen jelentősek a nagy számban előforduló orchideafélék, így a piros madársisak (*Cephalanthera rubra*) – Felső-erdő, illetve Császárkáros –, több helyről a vitéz kosbor (*Orchis militaris*) (ezres populációi a Lóvári-erdőben), a sömörös kosbor, a bíboros kosbor (*Orchis ustulata*, *O. purpurea*) a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), a bíbor nőszőfű (*Epipactis atrorubens* – csak a Lóvári erdőben). Néhány helyen fordul elő a ritka lápi nyúlfarkfű (*Sesleria uliginosa*), ugyancsak említésre érdemes az ujjas sás (*Carex digitata* – Házi erdő), a tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris* – Parti erdő).

Az említett erdőkben a talajvíz középszintje 119,5-121 mBf között van. A C-változat hatására kialakuló új talajvízszint a Bezenyei-erdőben és a Házi-erdőben kb. 20-50 cm-el mélyebben stabilizálódik; a többi erdőben a jelenlegi középszinten várható. A talajvízszint ilyen alakulása legfeljebb a bezenyei és a Házi-erdő növényzetére lehet kismértékű szárító hatással, azaz szerencsés körülmények között, a vegetáció a jelenlegi állapotban nagyjából megmaradhat. Azonban a helyzet végleges alakulása a Mosoni-Duna vízhozamának is függvénye.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/d

Földrajzi hely:

Ártéri szint a Mosoni-Duna Ny-i oldalán Bezenyétől DK-re.

Geomorfológiai leírás:

A védett területet a Mosoni Duna és ennek egy feltöltött, jelenleg vizenyős mellékága határolja. A felszín lapos ártéri síkság, melyet néhány feltöltött medermaradvány és több, részben egymást el metsző övzátony tagol. Nagyrésze a magas ártérhez, a mélyedések az alacsony ártérhez tartoznak.

Földtani környezet:

A terület legjellemzőbb földtani képződménye az 1,0 - 1,5 m vastag, szerves anyagban gazdag, kőzetlisztes homok, homokos kőzetliszt, ártéri öntésiszap. Az áradásokban meg-megújuló képződmény alatt vegyes szemnagyságú, több méter vastag holocén, majd a 100 m vastagságot is meghaladó pleisztocén kavics alkotja az aljzatot.

A talajvíz helyzete és minősége

A Mosoni Duna keletről határolja a területet. Talajvíz közepes szintje -3-4 m-re van a felszín alatt. Áramlás iránya DK-i, de a vízfolyásnál helyileg a folyó felől történik. Magassága tengerszint felett 121-120 mBf tartományban van. Legnagyobb vízállás -1 m legkisebb -5 m körül van. Vízhőmérséklet: keménység 25-30 nkf. Összoldott-anyagtartalom: 1000 mg/l, szulfát: 150 mg/l, nitrát 100-200 mg/l, utóbbi kiugróan magas.

A talajtakaró típusa

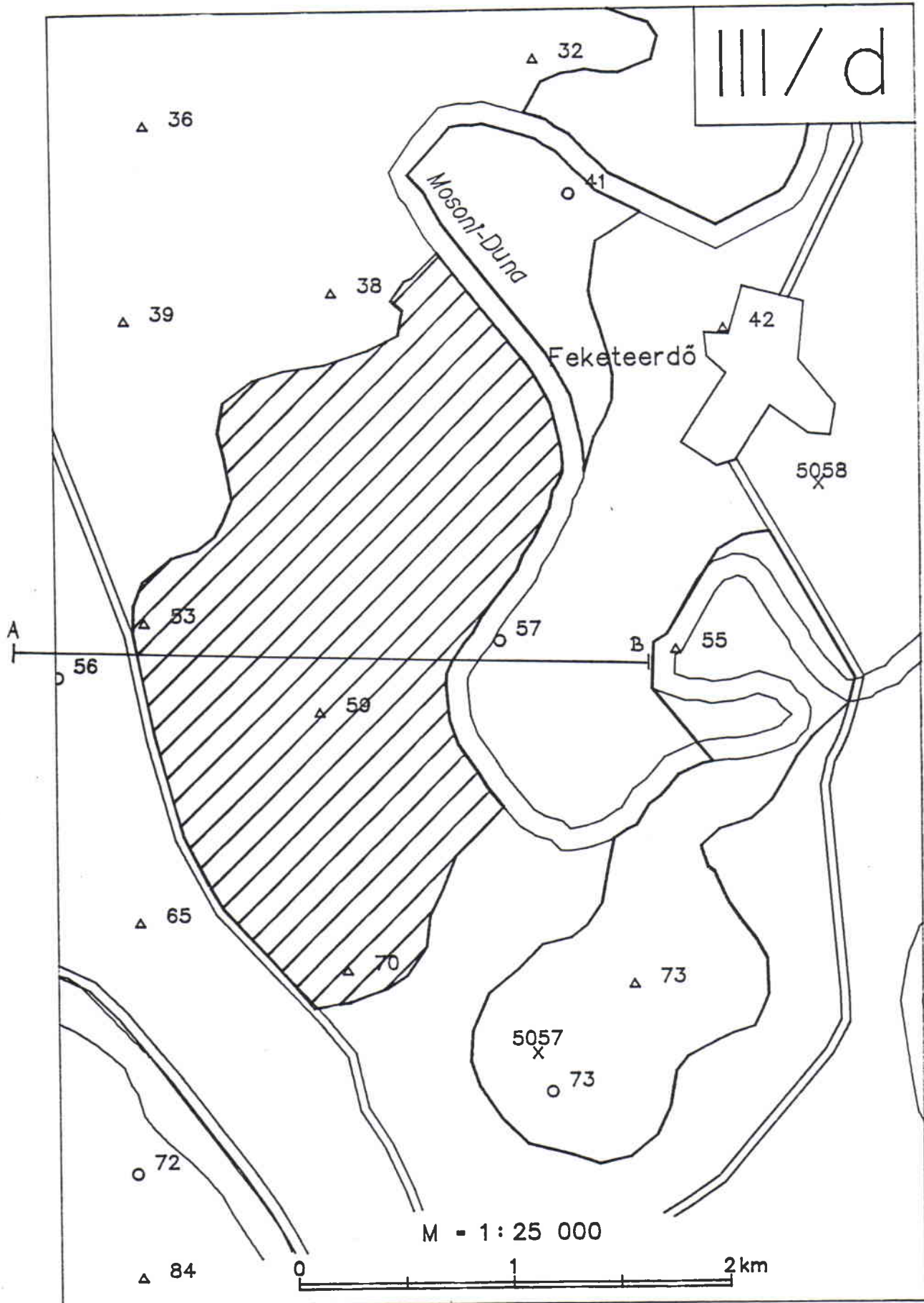
A Mosoni Duna felső szakaszának egy jellegzetes, hullámos térszínű, döntően a folyó jelelegi ága és elhagyott morotvák által határolt zátonyok alkotta terület együttese. A talajalkotó kőzetek döntően a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő, valamint az erózió által megmaradt áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. Alárendelt a mederkőzetek és a dunaág parti övezetében keletkezett mocsári üledékek aránya. Az elhagyott morotvák területét nem mindenütt töltik ki mocsári üledékek.

A területen található talajok fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések. Kisebb mértékben az idősebb térszíneken réti öntések és a mocsári üledékek területén síkláp talajok, ill. recens lápok.

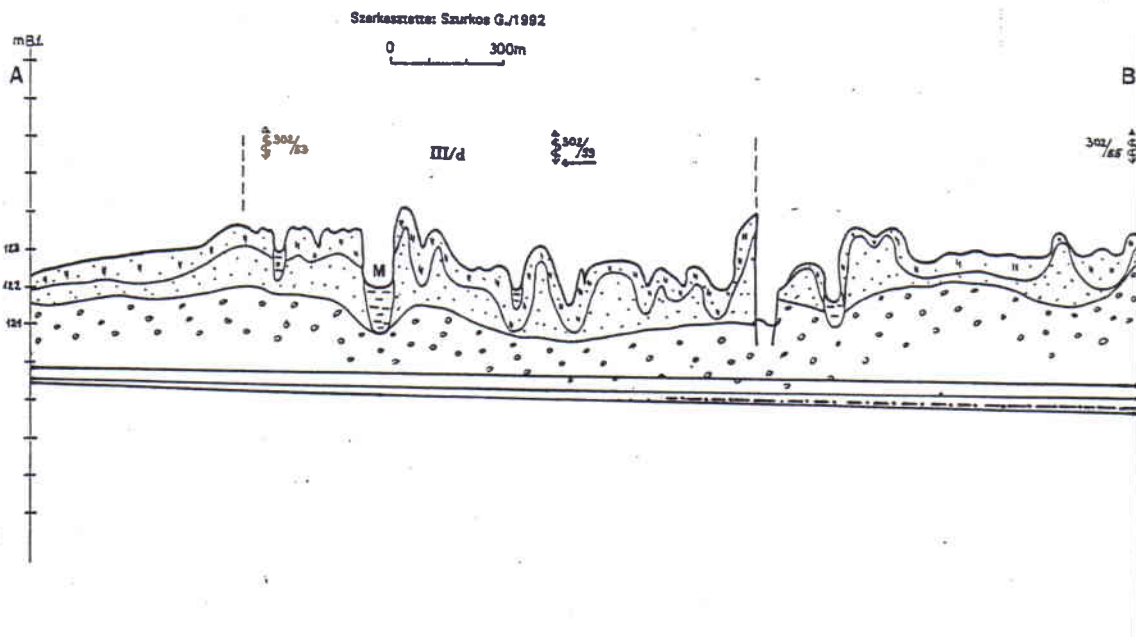
Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISHÉLYSÉGŰ FÚRÁS TÖRZSLAPJA	A fúrás jele:	Szelvény száma:					
	P-1 70	3	0	2	—	2	3

Összrendezők: x= 548,52 y= 365,900 z= 122,5 nBf. terep
csőperem

A leíró neve: Forgács Béla Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.30. Befejezés: 1989.04.30.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e:	igen nem	Fúrástalp:	☒	Szűrő:	☒ között
		Kúttalp:	☒	Anyaga: PVC	☒

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: Észlelés időpontja:
nyugalmi: - Észlelés időpontja: 1989.04.30.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-1 302-23	Fúrás helye: 70	Fúrás ideje: 1989.04.30.	Tszf.m./m Bf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Vízmintha száma:
-------------------------------	--------------------	-----------------------------	----------------	-------------------------	-------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:
Forgács Béla

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,4	<u>Talaj</u>	Sötétbarna, szétporló, kőzetlisztes talaj.	
0,4-2,4	<u>Kőzetliszt</u>	Sárgásbarna, közepesen csillámos kőzetliszt.	
2,4-2,5	<u>Agyag</u>	Sötétszürke, igen csillámos agyag.	
2,5-6,0	<u>Kavics</u>	Szürke, durvahomokos, jól koptatott, középszemű kavics.	

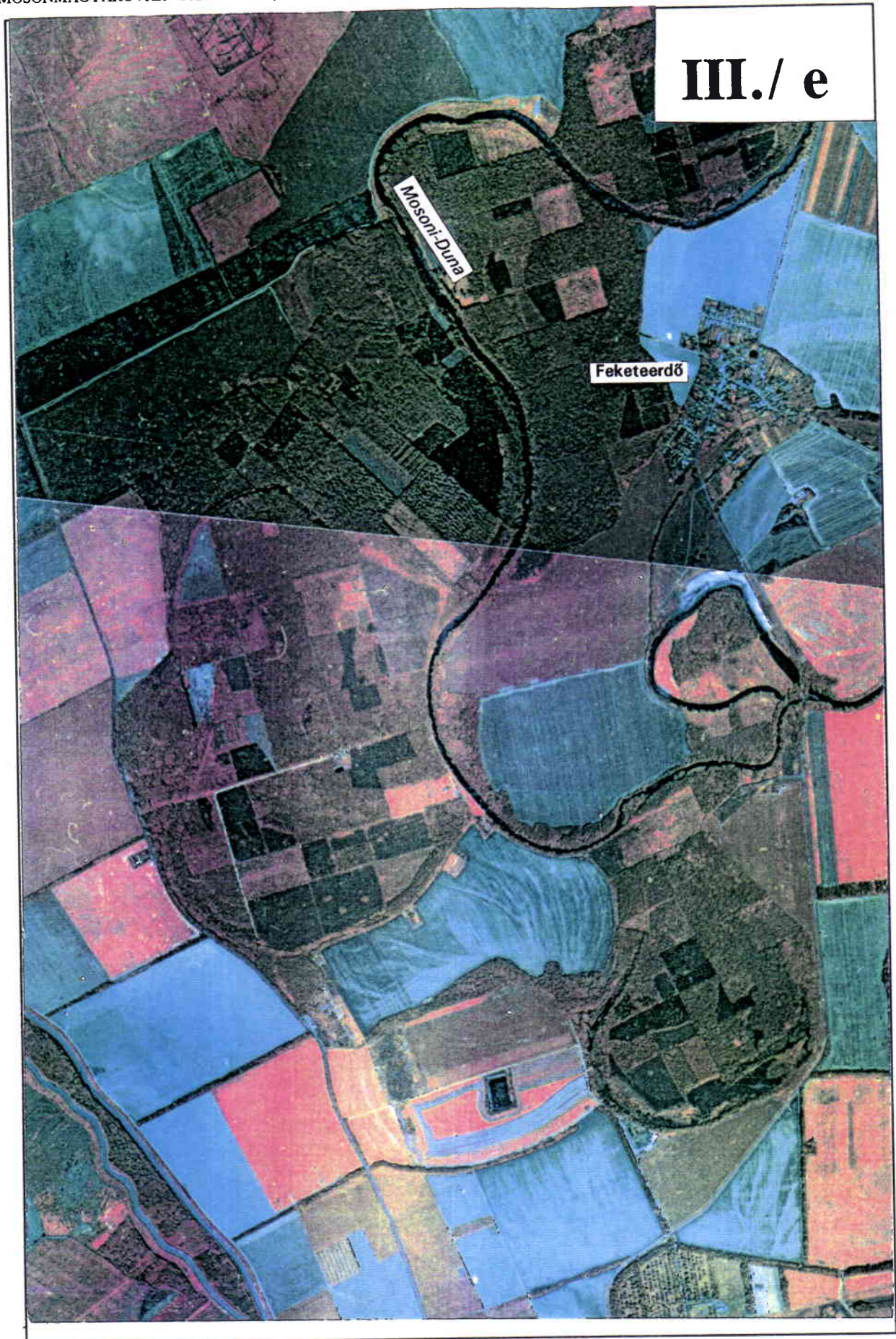
A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/e

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

MOSONMAGYARÓVÁR - PARTI-ERDŐ, ZUG-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/b, III/c, III/d, III/e és IV/b

Mosonmagyaróvári erdők

Az egy egységként összefoglalt, legnagyobb részt erdőterületek közös jellemzője, hogy a Mosoni-Duna közvetlen közelében, annak kanyarulataiban feltöltött medermaradványokon, zátonymaradványokon alakultak ki. A mélyebb területek az alacsony ártérhez, a zátonyok felszíne a maga ártérhez tartozik. A területek fő képződménye a szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok, öntésiszap. Alatta holocén vegyes szemnagyságú kavics majd a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics adja az aljzatot. A talajvíz közepes mélysége 3-4 m között van. A víztükör a legnagyobb vízálláskor 1 m-nél jobban megközelíti a felszínt, ilyenkor alulról táplálja a fedőréteget. A talajvíz áramlási irányát helyileg a Mosoni-Duna határozza meg.

A Felső-Szigetköz legnagyobb és legváltozatosabb mocsár-, rét- és láp-foltokkal tagolt erdőkomplexuma. Ismert tagjai: a Bezenyei-erdő, a Házi-erdő, a Lóvári-erdő, a Parti-erdő, a Zug-erdő és a Park-erdő. Az erdők javarésze természetközeli állapotú, bár helyenként zavarás (elsősorban vadtúltartás) tapasztalható.

Uralkodó erdőtársulása a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amely helyenként (Paraszt-erdő, Házi-erdő) gyertyánosodik. A magasabb szinteken gyakori a gyöngyvirágos-tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A Mosoni-Duna mentén keskeny sávban füzesek (*Salicetum albaefragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*) élnek, a feltöltődött morotvákban fűzláp- (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*)-szigetek és égerláp- (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentumok vannak. Mintegy százra tehető, az értékes reliktum, védett vagy eredeti növény fajok száma. Ezek közül kiemeljük a legjelentősebbeket: *Lilium bulbiferum*, fokozottan védett fajunk, biztos előfordulásai csak a Szigetközből ismertek (Császárkáros, Házi-erdő, Lóvári-erdő. Ugyancsak fokozottan védettek a legritkább hazai bangó-fajok (*Ophrys apifera*, *O. insectifera*), néhány termőhelyük (pl. a Lóvári-erdő) ismert csak a területről.

Ezen felül igen jelentősek a nagy számban előforduló orchideafélék, így a piros madársisak (*Cephalanthera rubra*) – Felső-erdő, illetve Császárkáros –, több helyről a vitéz kosbor (*Orchis militaris*) (ezres populációi a Lóvári-erdőben), a sömörös kosbor, a bíboros kosbor (*Orchis ustulata*, *O. purpurea*) a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), a bíbor nőszőfű (*Epipactis atrorubens* – csak a Lóvári-erdőben). Néhány helyen fordul elő a ritka lápi nyúlfarkfű (*Sesleria uliginosa*), ugyancsak említésre érdemes az ujjas sás (*Carex digitata* – Házi-erdő), a tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris* – Parti-erdő).

Az említett erdőkben a talajvíz középszintje 119,5-121 mBf között van. A C-változat hatására kialakuló új talajvízszint a Bezenyei-erdőben és a Házi-erdőben kb. 20-50 cm-el mélyebben stabilizálódik; a többi erdőben a jelenlegi középszinten várható. A talajvízszint ilyen alakulása legfeljebb a bezenyei és a Házi-erdő növényzetére lehet kismértékű szárító hatással, azaz szerencsés körülmények között, a vegetáció a jelenlegi állapotban nagyjából megmaradhat. Azonban a helyzet végleges alakulása a Mosoni-Duna vízhozamának is függvénye.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/e

Földrajzi hely:

Lefűzött morotva és a Mosoni-Duna ártéri szintje Mosonmagyaróvár É-i részén.

Geomorfológiai leírás:

A Mosoni Dunával, annak holt medreivel, K-ről zátonymaradványokkal határolt terület. A holt meder egy feltöltött morotva, jelenleg mocsaras, vizenyős, részben nádassal borított mélyedés, mely egy övzátont fog közre. A terület É-i részén a Mosoni Duna kanyarulatában szintén egy kisebb övzátont fejlődött ki. Az övzátonyokon a jellegzetes ívelt futású kiemelkedések láthatók. A mélyebb területek az alacsony ártérhez, a zátonyok felszíne a magas ártérhez tartozik.

Földtani környezet:

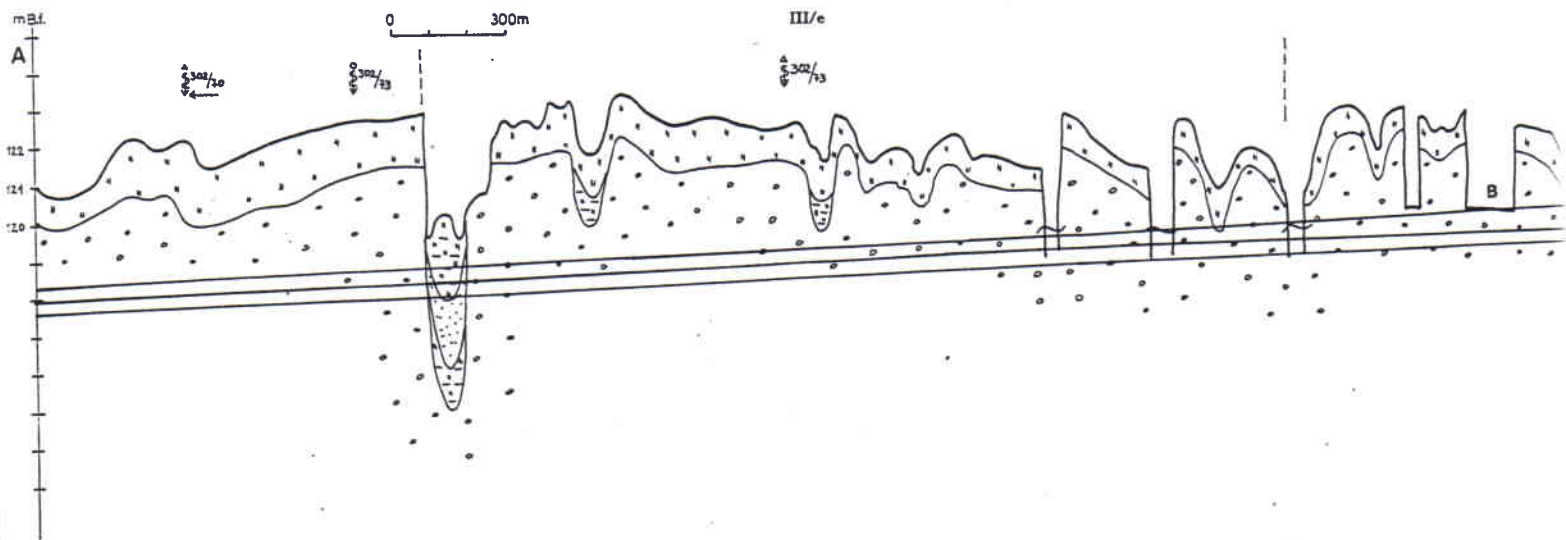
A terület az újholocén idején még élő vízfolyás volt. A történelmi idők szabályozó munkálatai következtében a délies nagy kanyart átvágták, morotva-tó keletkezett, mely ma az év nagy részében már feltöltődött, száraz medrű. Fő képződménye a mocsaras környezetre jellemző, szerves anyagban gazdag, kőzetlisztes homok, agyagos kőzetliszt és tőzeg betelepülésekkel. A mintegy 1,5 m vastag képződmény alatt a holocén, majd alatta a Duna pleisztocén, kavicsos hordalékkúpját találjuk, együttesen a 100 m-t is elérő vastagsággal.

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Szerkesztette: Szurkos G./1992

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-1

Szalvóny száma:

Fúrás jele: 73

3	0	2	-	2	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 547,90 y=366,88 z= 122,0

A leiró neve: Szurkos Gábor Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.IV.25. Befejezés: 1983.IV.25.

A fúróberendezés típusa: UAZ A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 4,0 m Észlelés időpontja:
nyugalmi: 3,0 m Észlelés időpontja:

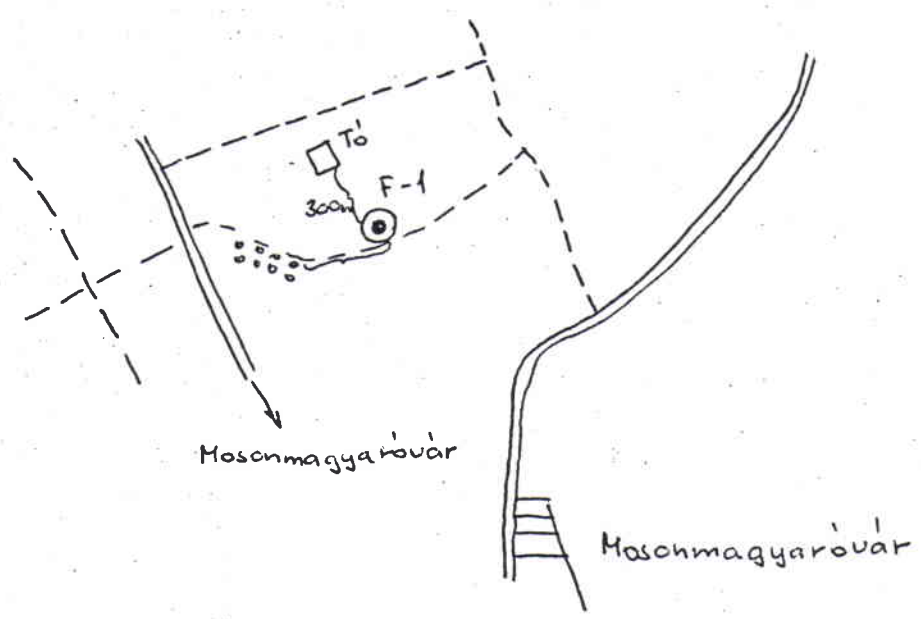
Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

1/1-14 Vizminta:
1- 302-23

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 546

M= 1 :25 000

MOSONMAGYARÓVÁR

A fúrás topográfiai bekötése: Mosonmagyaróvártól É-ra lévő Kavicsbánya-tó-tól D-re, facsoporttól 200 m-re a félköríves földuton.

Fúrás száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./mBt/:	Megütött vízszint/m/:	Nyugalmi vízszint/m/:	Vízmintha száma:
F-1	302-23	1983.IV.25.		4,0 m	3,0 m	

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:

Szurkos Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	Talaj A	Alig-alig /1/ humuszos, világosbarna sok csillámos finomhomokos kőzetliszt.	
0,2-1,1	B	Szürkés világosbarna sok csillámos kőzetliszt.	
1,1-2,7	Szürke-drapp kőzetliszt	Szürkésdrapp rozsdafoltos sok csillámos kőzetliszt finomhomokkal. 1,8 m-től a szürke szín dominál. /Drappos szürke./	
2,7-4,6	Homok	Drapp alig csillámos/2/, középszemű homok szürke sok csillámos kőzetliszt betelepülésekkel /lencsékkel/, melyek vastagsága 15-20 cm. Alsó 1m-ben szürke, szervespettyes, elmarad a kőzetliszt.	
4,6-5,7	Szürke kőzetliszt	Sötétszürke apró szerves pettyes sok csillámos finomhomokos kőzetliszt.	
5,7-6,3	Szürke homok	Szürke, apró szerves pettyes közepesen, gyengén csillámos, kitűnően osztályozott durvahomok.	
6,3-10,	Szürke kavics	Szürke közepesen csillámos közepesen kopottatott Q kavics középszemű kavicssal, homokkal. Helyenként a finomabb frakcióban feldusul. Alsó 1 m-ben a középszemű kavics dominál.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

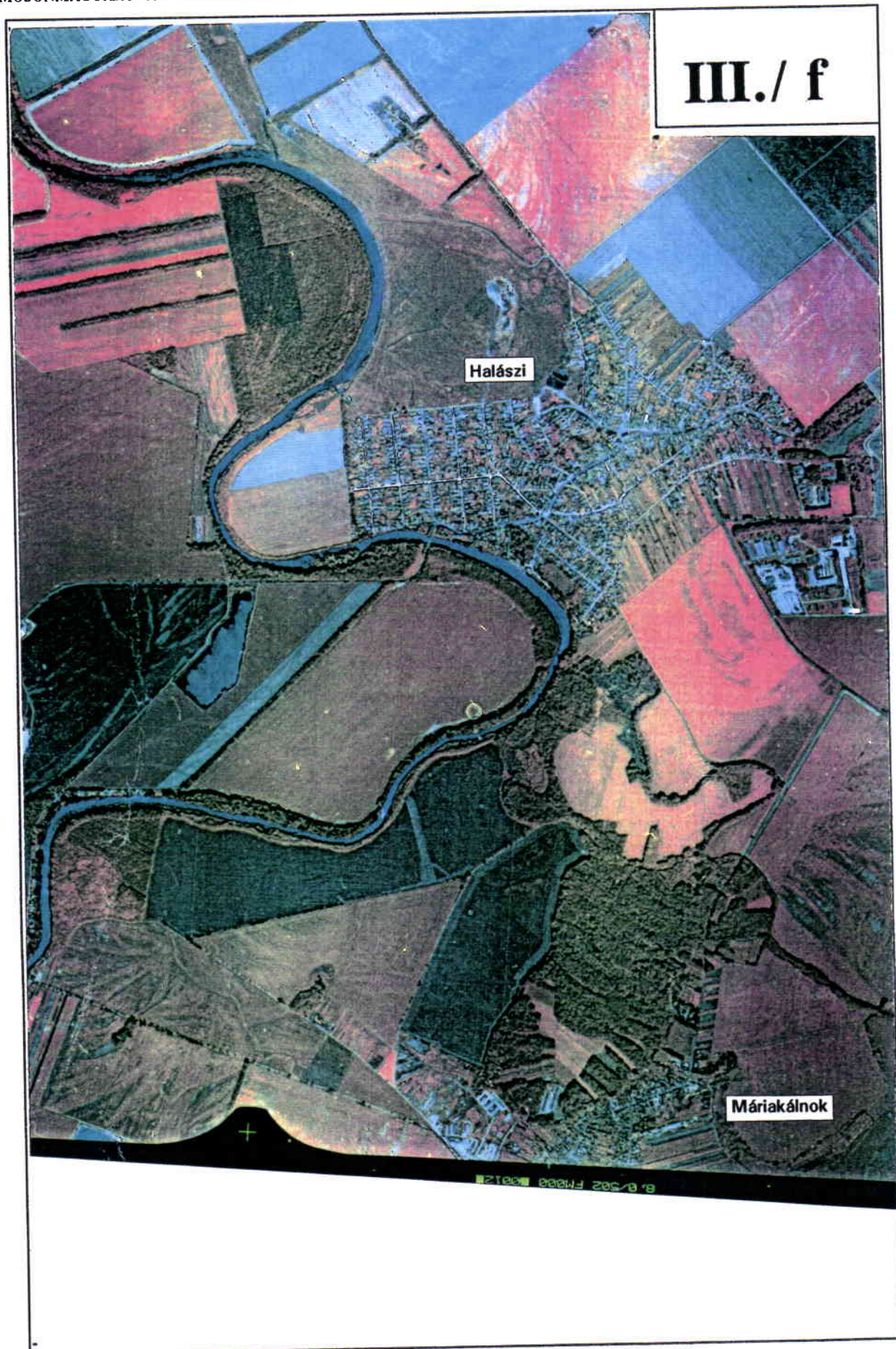
III/f

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

MOSONMAGYARÓVÁR - LEGELŐ-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/f, III/g, III/h és III/i

Mosonmagyaróvár – Máriakálnoki erdők

A Mosoni-Dunához közel, annak legnagyobbbrészt övzátanyain levő erdős területek. Az övzátanyok a magas ártérhez, a folyó melletti keskeny sávok és lapos mélyedések az alacsony ártérhez tartoznak. A terület legjellemzőbb képződménye a környéket behálózó Mosoni-Duna által szétterített, szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok. A folyóágmaradványok mentén tőzeges-kotus betelepülések is megfigyelhetők. E rétegsor alatt holocén majd pleisztocén korú kavicsos hordalékkúp anyaga található, mely utóbbi vastagsága a 100 m-t is meghaladja. A talajvíz közepes mélysége 3-5 m, átlagos esetben a fedőréteget alulról nem éri el.

Uralkodó, eredeti növénytársulások a keményfaligetek (*Fraxino-Ulmetum*), szigetszerű foltokban pedig gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*), helyenként (Mosonmagyaróvár: Legelő-erdő fenyvesítve), a feltöltődött morotvákban (Máriakálnok: Malomszer, Kimlei-Járó) égeres láperdő (*Dryopteridi-Alnetum*), ill. fűzláp (*Calamagrosti-Salicetum cinerae*) fragmentumok vannak. A mértéktartó erdőgazdálkodás számos értékes védett fajt (bíboros kosbor – *Orchis purpurea*, fehér madársisak – *Cephalanthera damasonium*, hosszú levelű madársisak – *C. longifolia*, csillagvirág – *Scilla vindobonensis*) megőrzött. A morotvák egyrészében (Malomszer) hínár és mocsár (nádas) maradványok is vannak, csatlakozó mocsár (*Alopecuretum pratensis*) és láprétekkel (*Succiso-Molinietum*). E lápi és mocsári növényzetben értékes reliktum jellegű, védett fajok (osztrák tárnicska – *Gentianella austriaca*, hússzínű kosbor – *Orchis incarnata*, békakonty – *Listera ovata*, nyári tőzike – *Leucojum aestivum*) és ritka, eredeti lápi-mocsári fajok (pl. villás sás – *Carex pseudocyperus*, mocsári aszat – *Cirsium palustre*, csermely aszat – *C. rivulare*) élnek. A Malomszer említett értékeinek megőrzését csak optimalizált vízellátás és megfelelő védőzóna biztosíthatja.

A talajvíz középszintje 3-4 m mélyen van. A C-változat hatására 10-30 cm-el a minimum szint alá süllyed, az f és g esetében a kavicságyba. Ez a növényzet szárazodásával, homoki tölgyes – nyílt tölgyes kialakulásával jár. A h esetében (Malomszer) nem süllyed a kavicságyba, ezért itt alig érezhető szárazodás várható, így a növényzet enyhébb degradációja valószínűsíthető. Az i (Mosoni-erdő, Sziget-erdő) erdőtalajban sem a vízszint süllyedése, sem a növényzet degradációja nem várható.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/f

Földrajzi hely:

Ártéri szint a Mosoni-Duna Ny-i oldalán Mosonmagyaróvár ÉK-i részén.

Geomorfológiai leírás:

A terület a Mosoni Duna egyik kanyarulatában kifejlődött övzátony külső pereme. Felszínén az övzátony ívelt futású kiemelkedései és mélyedései sorakoznak. Az övzátony DNy-i szélén található mélyebb lapos árkok valószínűleg feltöltött meder maradványai. Az övzátony a magas ártérhez, a Duna melletti keskeny sáv az alacsony ártérhez tartozik.

Földtani környezet:

A terület legjellemzőbb földtani képződménye a történelmi időkig a környéket behálózó Mosoni-Duna által szétterített, szerves anyagban gazdag, kőzetlisztes homok, homokos kőzetliszt. A még ma is felismerhető folyóág-maradványok mentén tőzeges- kottus betelepülések is megfigyelhetők. Az összlet alatt a 100 m-t is elérő vastagságú, zömmel pleisztocén korú, dunai hordalékkúp anyaga található, zömmel vegyes szemnagyságú kavicssal képviselve.

SZIGETKÖZ

III/f

A talajvíz helyzete és minősége

A Mosoni Duna kanyarban fogja körül keletről, a talajvízjárást szabályozza. Talajvíz közepes mélysége -4 m, nem éri el a fedőréteget. min. -5 m, max. -1-2 m között várható, ill. a nyomásszint esetenként felszín fölött jelentkezik. Magassága: 118 mBf. Regionális áramlási irány DK-i, helyileg a folyó szabályozza. Vízhőmérséklet: keménység 30 nkf. Összoldottanyag: 1000 mg/l, szulfát 150-200 mg/l, nitrát 60-100 mg/l igen magas.

A talajtakaró típusa

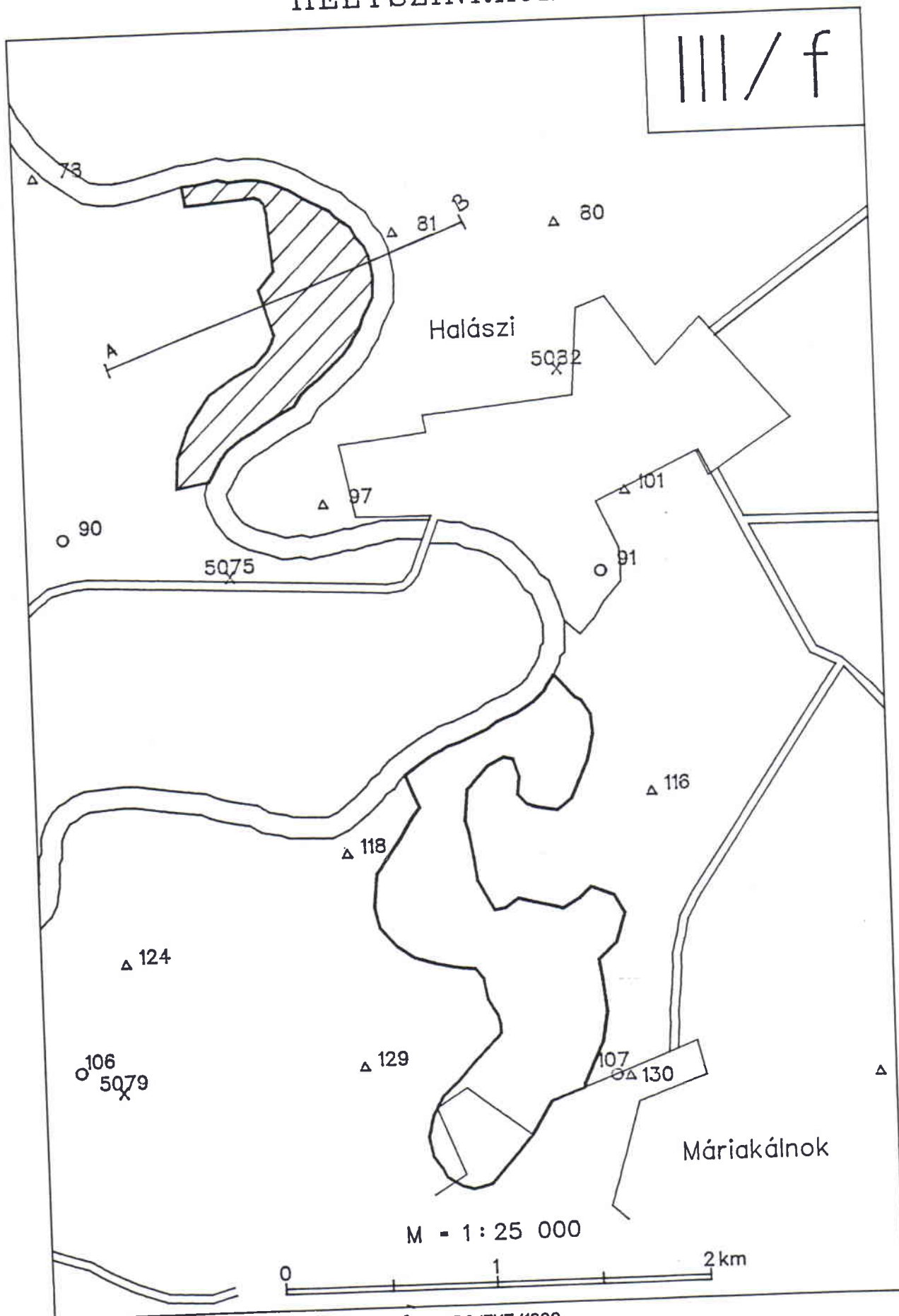
A Mosoni Duna Halászi környéki szakaszának egy hullámos térszínű parti zátony alkotta területe. A talajalkotó kőzetek döntően a felszíni egyenlőtlenégeket kitöltő ártéri üledékekből - áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. Alárendelten durvább szemcsés mederüledékek is előfordulnak. A területen található talajokat legnagyobb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mészszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, alárendelten a köztes morfológiai helyzetű réti öntések alkotják.

Építészöldítési viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

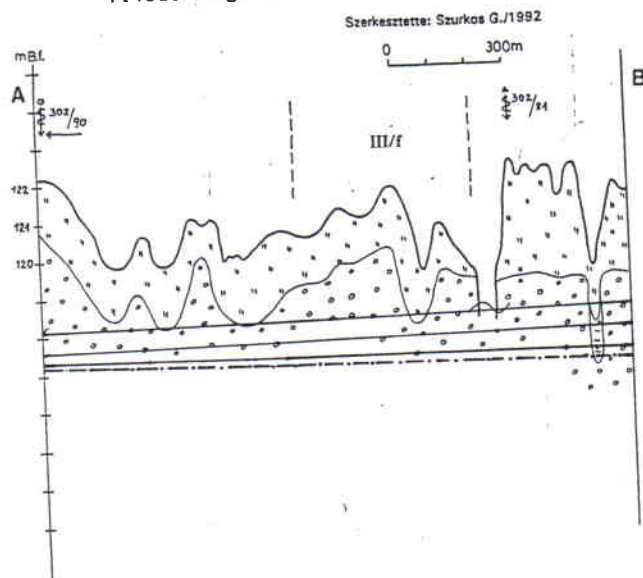
HELYSZÍNRAJZ

III / f

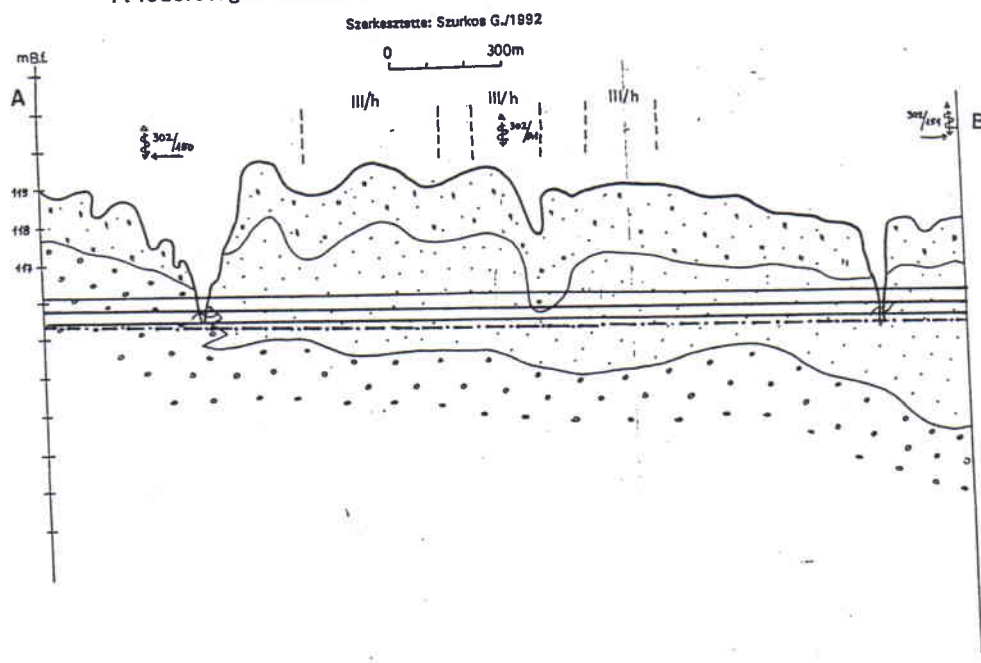

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉRLETSÉGŰ FÚRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

Szelvény száma:

P-49

165

3	0	2	-	2	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 540,450

y= 374,100

z= 117,5

nB: terep

csőperem

A leíró neve: Forgács Béla

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés: 1989.05.14. Befejezés: 1989.05.14.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp :

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: -
nyugalmi: -

Észlelés időpontja: 1989.05.14.

Észlelés időpontja: 1989.05.14.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINKRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-49 302-23	Fúrás helye: 165	Fúrás ideje: 1989.05.14.	Tszf.m./m Bf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Víz minta száma:
--------------------------------	---------------------	-----------------------------	----------------	-------------------------	-------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Forgács Béla

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	<u>Talaj</u>	Barna, laza, kőzetlisztes, finomhomokos talaj.	
0,2-1,1	<u>Kőzetlisztes finom- homok</u>	Sárgásbarna, igen csillámos, gyengén limonitos, kőzetlisztes finomhomok.	
1,1-2,2	<u>Kavics</u>	Világosbarna, közép szemű homokos, jól koptatott, apró-közép szemű kavics.	

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-6

Szalvény száma:

Fúrás jele: 90

3	0	2	-	2	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 545,82

y= 368,82

z= 122,0

A leíró neve: Szurkos Gábor

Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés: 1983.IV.25. Befejezés: 1983.IV.25.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
~~nem történt~~

Talajvizszint megütött: -
nyugalmi: -

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

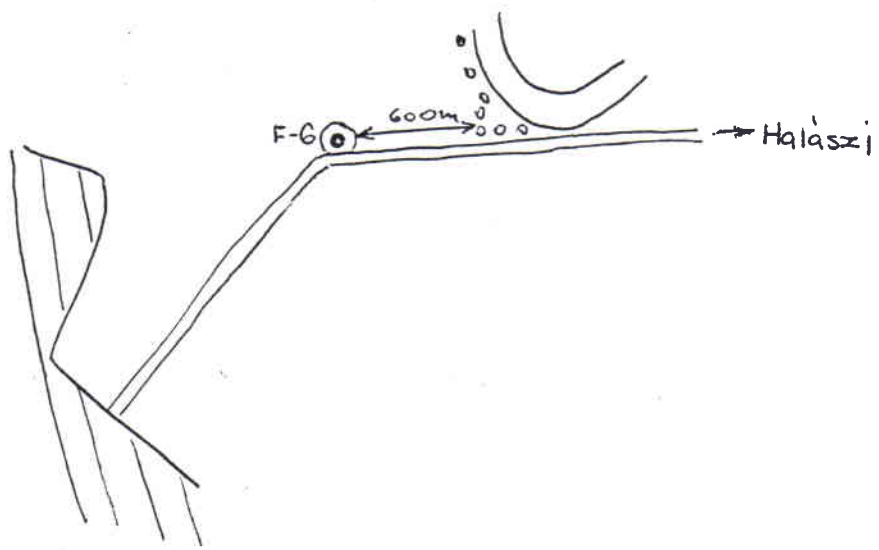
6/1-14

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 546

M= 1 : 25 000

Mosonmagyaróvár.

MOSONMAGYARÓVÁR

A fúrás topográfiai bekötése: A Mosonmagyaróvár Halászi közti ut É-i oldalán az ártéri erdőtől kb. 600 m-re.

Árta: F-6	Fúrás helye: 302-23	Fúrás ideje: 1983.IV.25.	Tszf.m./mBf/1	Megütött vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Viznyitási száma.
--------------	------------------------	-----------------------------	---------------	-------------------------	-------------------------	----------------------

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:
Szurkos Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,3	Talaj	Világos szürkés barna, sok csillámos alig humuszos/1/ finomhomokos kőzetliszt, igen kevés Q szórványkavicssal.	
0,3-1,8	Drapp kőzetliszt	Piszkos drapp sok csillámos finomhomokos kőzetliszt.	
1,8-10,	Kavics	Drapp, helyenként szürkés drapp aprószemű kavics; középszemű homokos és középszemű kavicsos. A kavics közepesen koptatott; a homok alig csillámos/1/. 8 m-től szürke.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/g

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

HALÁSZI - MÁRIAKÁLNOK KÖZÖTTI ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/f, III/g, III/h és III/i

Mosonmagyaróvár – Máriakálnoki erdők

A Mosoni-Dunához közel, annak legnagyobbbrészt övzátanyain levő erdős területek. Az övzátanyok a magas ártérhez, a folyó melletti keskeny sávok és lapos mélyedések az alacsony ártérhez tartoznak. A terület legjellemzőbb képződménye a környéket behálózó Mosoni-Duna által szétterített, szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok. A folyóágmaradványok mentén tőzeges-kotus betelepülések is megfigyelhetők. E rétegsor alatt holocén majd pleisztocén korú kavicsos hordalékkúp anyaga található, mely utóbbi vastagsága a 100 m-t is meghaladja. A talajvíz közepes mélysége 3-5 m, átlagos esetben a fedőréteget alulról nem éri el.

Uralkodó, eredeti növénytársulások a keményfaligetek (*Fraxino-Ulmetum*), szigetszerű foltokban pedig gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*), helyenként (Mosonmagyaróvár: Legelő-erdő fenyvesítve), a feltöltődött morotvákban (Máriakálnok: Malomszer, Kimlei-Járó) égeres láperdő (*Dryopteridi-Alnetum*), ill. fűzláp (*Calamagrosti-Salicetum cinerae*) fragmentumok vannak. A mértéktartó erdőgazdálkodás számos értékes védett fajt (bíboros kosbor – *Orchis purpurea*, fehér madársisak – *Cephalanthera damasonium*, hosszú levelű madársisak – *C. longifolia*, csillagvirág – *Scilla vindobonensis*) megőrzött. A morotvák egyrészében (Malomszer) hínár és mocsár (nádas) maradványok is vannak, csatlakozó mocsár (*Alopecuretum pratensis*) és láprétekkal (*Succiso-Molinietum*). E lápi és mocsári növényzetben értékes reliktum jellegű, védett fajok (osztrák tárnicska – *Gentianella austriaca*, hússzínű kosbor – *Orchis incarnata*, békakonty – *Listera ovata*, nyári tőzike – *Leucjum aestivum*) és ritka, eredeti lápi-mocsári fajok (pl. villás sás – *Carex pseudocyperus*, mocsári aszat – *Cirsium palustre*, csermely aszat – *C. rivulare*) élnek. A Malomszer említett értékeinek megőrzését csak optimalizált vízellátás és megfelelő védőzóna biztosíthatja.

A talajvíz középszintje 3-4 m mélyen van. A C-változat hatására 10-30 cm-el a minimum szint alá süllyed, az f és g esetében a kavicságyba. Ez a növényzet szárazodásával, homoki tölgyes – nyílt tölgyes kialakulásával jár. A h esetében (Malomszer) nem süllyed a kavicságyba, ezért itt alig érezhető szárazodás várható, így a növényzet enyhébb degradációja valószínűsíthető. Az i (Mosoni-erdő, Sziget-erdő) erdőtalajban sem a vízszint süllyedése, sem a növényzet degradációja nem várható.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/g

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna lefűzött medermaradványa Máriakálnok É-i részén.

Geomorfológiai leírás:

A Mosoni Duna és kisebb élővízzel rendelkező mellékágak által közrefogott, ill. átjárt terület. D-i részén a Kálnoki-ág kanyarulatában övzátony rakódott le. Ettől É-ra feltöltött medermaradványokkal szabdalts zátonyok és az árterület lapos mélyedései váltogatják egymást. Az ártéri síkság a magas ártérhez, a mélyedések az alacsony ártérhez tartoznak.

Földtani környezet:

A terület fő képződménye a magas árteret alkotó óholocén korú, folyovizi, homokos kőzetliszt, alatta vegyes szemnagyságú kavics. A holocén rétegsor maximális vastagsága 15 m, alatta a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén, kavicsos hordalékkúp található. Az elhagyott, csak a legnagyobb árvizek idején vízzel töltött medermaradványokban kotu és szerves iszap is megjelenhet, kedvező életteret biztosítva az ártéri növényzetnek.

SZIGETKÖZ

III/g

A talajvíz helyzete és minősége

Talajvíz közepes mélysége -3-5 m, a domborzattól függően. A legnagyobb víz a terepszintet elérheti, ami lehet, hogy csak a kutakban jelentkezik kifolyó vízként, vagy belvíz is lehet. Tengerszintfeletti magassága közepes esetben 117,5-116,0 mBf, áramlási irány É-D. Közepes talajvíz a fedőréteget éppen eléri, vagy 0,3 m-re közelíti meg. Vízhőmérséklet: keménység 35-40 nkf., összoldottanyag tartalom 1500 mg/l, szulfát 400-500 mg/l, nitrát 100 mg/l-nél több, ez utóbbi elfogadhatatlan érték.

A talajtakaró típusa

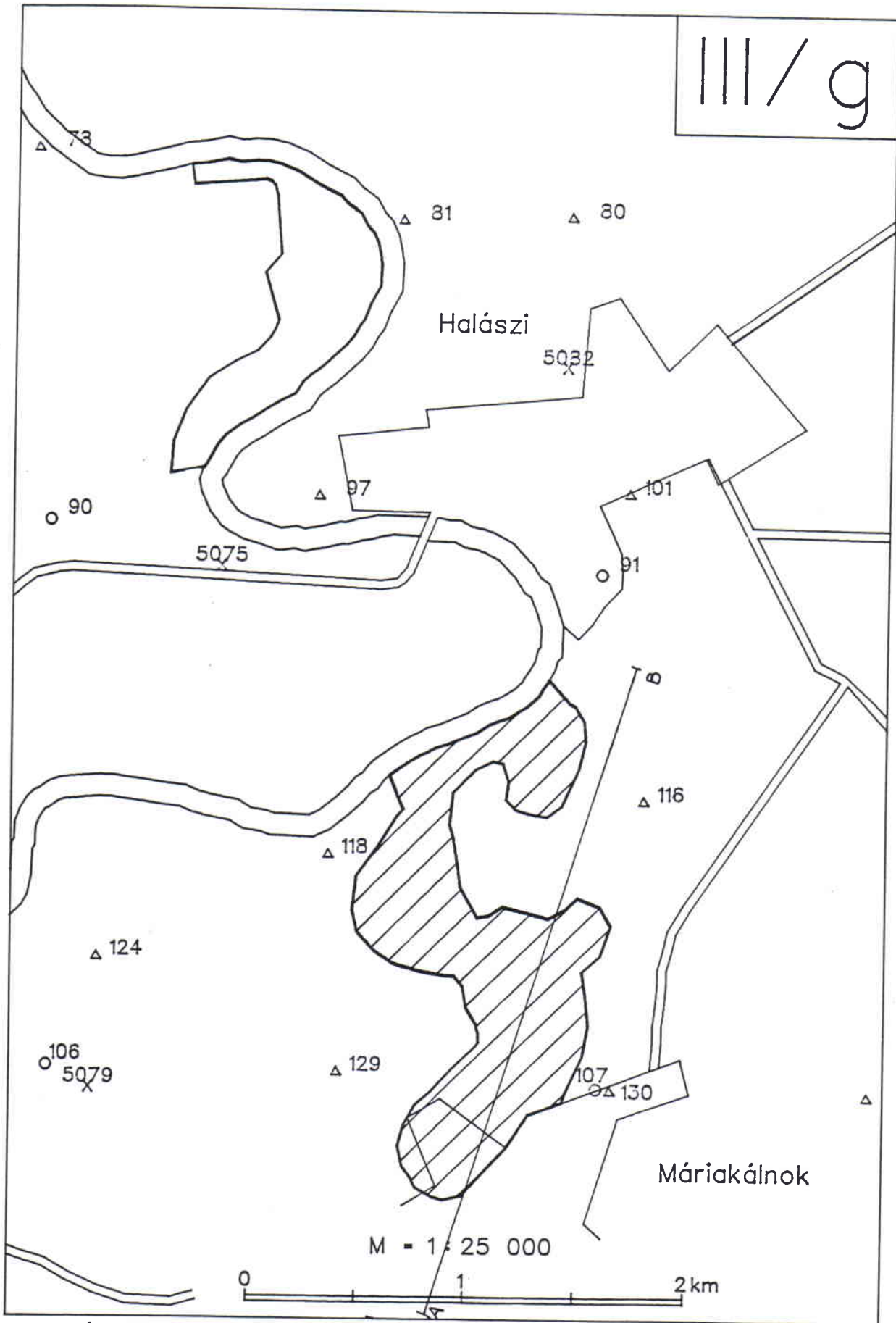
A Mosoni Duna Halászi környéki szakaszának egy hullámos térszínű, elhagyott morotvák által határolt öv- és parti zátonyok alkotta területe. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. Kevésbé jelentős az elhagyott morotvák övezetében keletkezett mocsári üledékek aránya. A területen fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, valamint az É-i területfélen levő idősebb térszíneken humuszos öntések, kisebb mértékben az idősebb térszínek mélyebb öveiben réti öntések vannak. A mocsári üledékek területén síkláp talajok, ill. recens lápok találhatók.

Építésföldtani viszonyok

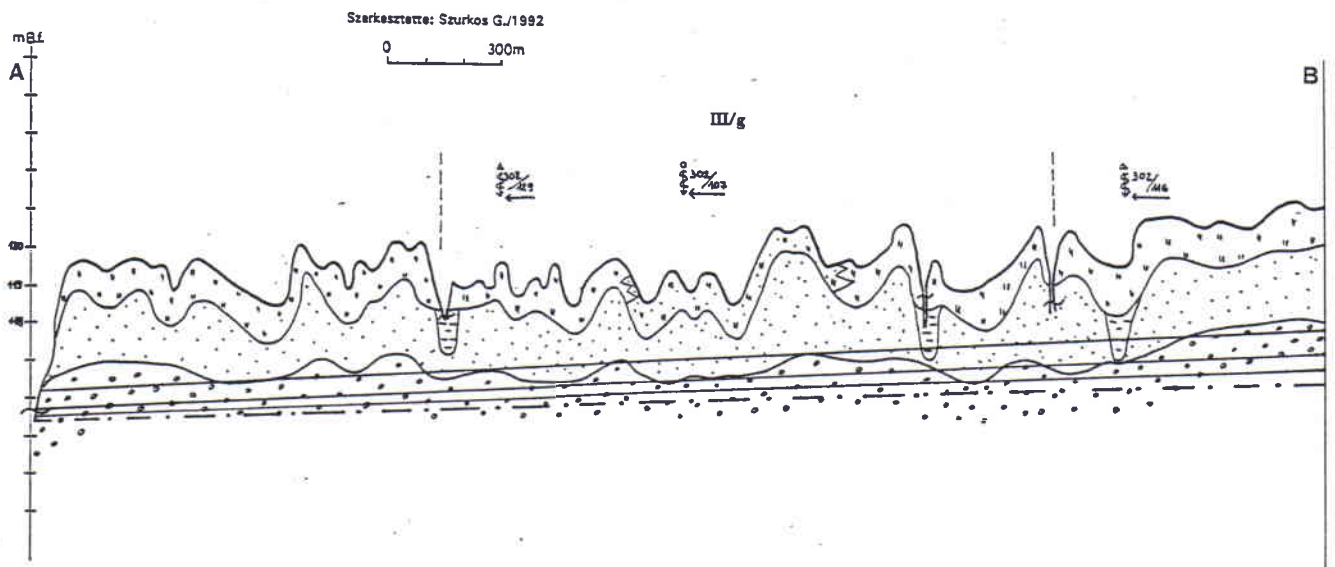
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel. Veszélyt jelent még építésföldtani szempontból is a talajvízben a magas koncentrációt elérő szulfát tartalom.

HELYSZÍNRAJZ

III / g

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-11

Szelvény száma:

Fúrás jele: 107

3 0 2 - 2 3

Összrendező: x=543,23

y=371,34

z=119,5

A leíró neve: Tullner Tibor

Mintázta: Tullner Tibor

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés: 1983.V.7.

Befejezés: 1983.V.7.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 2,7 m
nyugalmi: 2,7 m □

Észlelés időpontja: 11,00h

Észlelés időpontja: 12,00h

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

11/1-14

Vizminta: 11-302-23

□ Vizminta vételezése és a nyugalmi vízszint mérése a fúrástól 15 m-re lévő ásott kútból történt.

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA 559

Mosonmagyaróvár
Győr.

MÁRIAKÁLNOK

A fúrás topográfiai bekötése: Máriakálnok belterületén, a templomtól kb. 600 m-re a főút, s a falu K-i határától 250 méterre Ny-ra D-nek ágazó mellékut kereszteződésétől 40 m-re D-re.

Fúrás száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vizszint/m/	Nyugalmi vizszint/m/	Víz minta száma:
F-11	302-23	1983.V.7.		2,7 m	2,7 m	
A fúrás környezete:					A fúrást leírta:	
					Tullner Tibor	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői			CaCO ₃	
0,0-0,2	Talaj	Barna, szerkezet nélküli, csillámban meglehetősen gazdag homokos vályog.				
0,2-1,2	Homokos kőzetliszt	Sárgásbarna, jelentéktelen szürke vékonyrétegekkel, gyengén csillámos, összességében egynemű, rétegmentes öntés.				
1,2-2,7	Kőzetlisztes finomszemű homok	Sárga alapszínű, szürke vékonyrétegekkel, közepesen csillámos.				
2,7-4,9	Kavics	3,5 m-ig a rosszul koptatott közepszemű kavicsok az uralkodók a durva kavicsok mellett, lejjebb szintén gyengén koptatott aprószemű kavicsok dominálnak.				
4,9-10,1	Homokos aprószemű kavics	Sárga, gyengén csillámos, rétegmentes. Homok túlnyomóan közepszemű, kevésbé durvaszemű. Kavicsok gyengén, ill. közepesen koptatottak. A minta alapján nehéz megállapítani a homok és a kavics-frakció arányát tény, hogy a kavics dominál a homok felett, kisebb sávokban egyeduralkodó, s a réteg összességében analóg F-15/302-23 8,2-10,0 méter közötti rétegével. 7,5 m-től a közepszemű kavicsok is jelentős szerephez jutnak.				

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA	A fúrás jelszámja:	Szelvény száma:				
	P-25 118	3	0	2	—	2

Összrendező: x= 544,300 y= 370,100 z= 120,5   mBf. terep
 csőperem

A leíró neve: Forgács Béla   Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.26. Befejezés: 1989.04.26.

A fúróberendezés típusa: UAZ   A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e:	igen nem	Fúrástalp:	☒	Szűrő:	☒ között
		Kúttalp:	☒	Anyaga: PVC	☒

Bolygatatlan mintavétel történt
 nem történt

Talajvízszint megütött: -   Észlelés időpontja: 1989.04.26.
 nyugalmi: -   Észlelés időpontja: 1989.04.26.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ: LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-25 302-23 118	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.26.	Tszf.m./mBf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Vízmintha száma:
------------------------------------	--------------	-----------------------------	---------------	-------------------------	-------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Forgács Béla

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	<u>Talaj</u>	Világosbarna, szétporló, kőzetlisztes, homokos talaj.	
0,2-1,8	<u>Homok</u>	Világos sárgásbarna, igen csillámos, jól osztályozott finomhomok. 1,0 m-től szürke színű.	
1,8-3,0	<u>Kavics</u>	Barnás színű, durvahomokos, jól koptatott aprókavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/h

III/f, III/g, III/h és III/i

Mosonmagyaróvár – Máriakálnoki erdők

A Mosoni-Dunához közel, annak legnagyobbbrészt övzátanyain levő erdős területek. Az övzátanyok a magas ártérhez, a folyó melletti keskeny sávok és lapos mélyedések az alacsony ártérhez tartoznak. A terület legjellemzőbb képződménye a környéket behálózó Mosoni-Duna által szétterített, szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok. A folyóágmaradványok mentén tőzeges-kotus betelepülések is megfigyelhetők. E rétegsor alatt holocén majd pleisztocén korú kavicsos hordalékkúp anyaga található, mely utóbbi vastagsága a 100 m-t is meghaladja. A talajvíz közepes mélysége 3-5 m, átlagos esetben a fedőréteget alulról nem éri el.

Uralkodó, eredeti növénytakarsulások a keményfaligetek (*Fraxino-Ulmetum*), szigetszerű foltokban pedig gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*), helyenként (Mosonmagyaróvár: Legelő-erdő fenyvesítve), a feltöltődött morotvákban (Máriakálnok: Malomszer, Kimlei-Járó) égeres láperdő (*Dryopteridi-Alnetum*), ill. fűzláp (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*) fragmentumok vannak. A mértéktartó erdőgazdálkodás számos értékes védett fajt (bíboros kosbor – *Orchis purpurea*, fehér madársisak – *Cephalanthera damasonium*, hosszú levelű madársisak – *C. longifolia*, csillagvirág – *Scilla vindobonensis*) megőrzött. A morotvák egyrésztben (Malomszer) hínár és mocsár (nádas) maradványok is vannak, csatlakozó mocsár (*Alopecuretum pratensis*) és láprétekkel (*Succiso-Molinietum*). E lápi és mocsári növényzetben értékes reliktum jellegű, védett fajok (osztrák tárnicska – *Gentianella austriaca*, hússzínű kosbor – *Orchis incarnata*, békakonty – *Listera ovata*, nyári tőzike – *Leucjum aestivum*) és ritka, eredeti lápi-mocsári fajok (pl. villás sás – *Carex pseudocyperus*, mocsári aszat – *Cirsium palustre*, csermely aszat – *C. rivulare*) élnek. A Malomszer említett értékeinek megőrzését csak optimalizált vízellátás és megfelelő védőzóna biztosíthatja.

A talajvíz középszintje 3-4 m mélyen van. A C-változat hatására 10-30 cm-el a minimum szint alá süllyed, az f és g esetében a kavicságyba. Ez a növényzet szárazodásával, homoki tölgyes – nyílt tölgyes kialakulásával jár. A h esetében (Malomszer) nem süllyed a kavicságyba, ezért itt alig érezhető szárazodás várható, így a növényzet enyhébb degradációja valószínűsíthető. Az i (Mosoni-erdő, Sziget-erdő) erdőtalajban sem a vízszint süllyedése, sem a növényzet degradációja nem várható.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/h

Földrajzi hely

Három különálló élőhely Máriakálnok D-i részén.

Geomorfológiai leírás

A védett területek magas ártéri síkságon terülnek el, melyet egymást elmetező övzátonyok szövvényes hálózata épít fel. A felszínt az övzátonyok ív alakú kiemelkedései és a köztük húzódó árkos mélyedések egy-két m-es szintkülönbsége jellemzi.

Földtani környezet

A terület a Mosoni-Duna óholocén ágrendszerének üledékeit tartalmazza a talajréteg alatt. Ezek anyaga kőzetlisztes homok, alárendelten homokos kőzetliszt. A felszínen még megtalálható feltöltődött medermaradványokban a szervesanyag tartalom megemelkedik, helyenként tőzeges lencsék is kialakultak. Az altalajt a kismértékben holocén, zömmel pleisztocén korú, a 100 m-t is meghaladó vastagságú kavicsos hordalékkúp anyaga alkotja.

A talajvíz helyzete és minősége

A talajvíz közepes mélysége -2-3 m a tereptől. Ez 115 mBf. körüli magasságot jelent. Áramlás iránya É-D-i. A talajvíz a fedőréteget átlagos esetben alulról nem éri el; 0,5-1 m-rel alatta marad. Legmagasabb vízállás 0-2 m között várható, a domborzat függvényében. Vízkémiai állapotát a mennyiség 25-30 nkf, összoldottanyag tartalom 1000-1200 mg/l, szulfát 300-400 mg/l, nitrát 60-80 mg/l értékek jellemzik.

A talajtakaró típusa

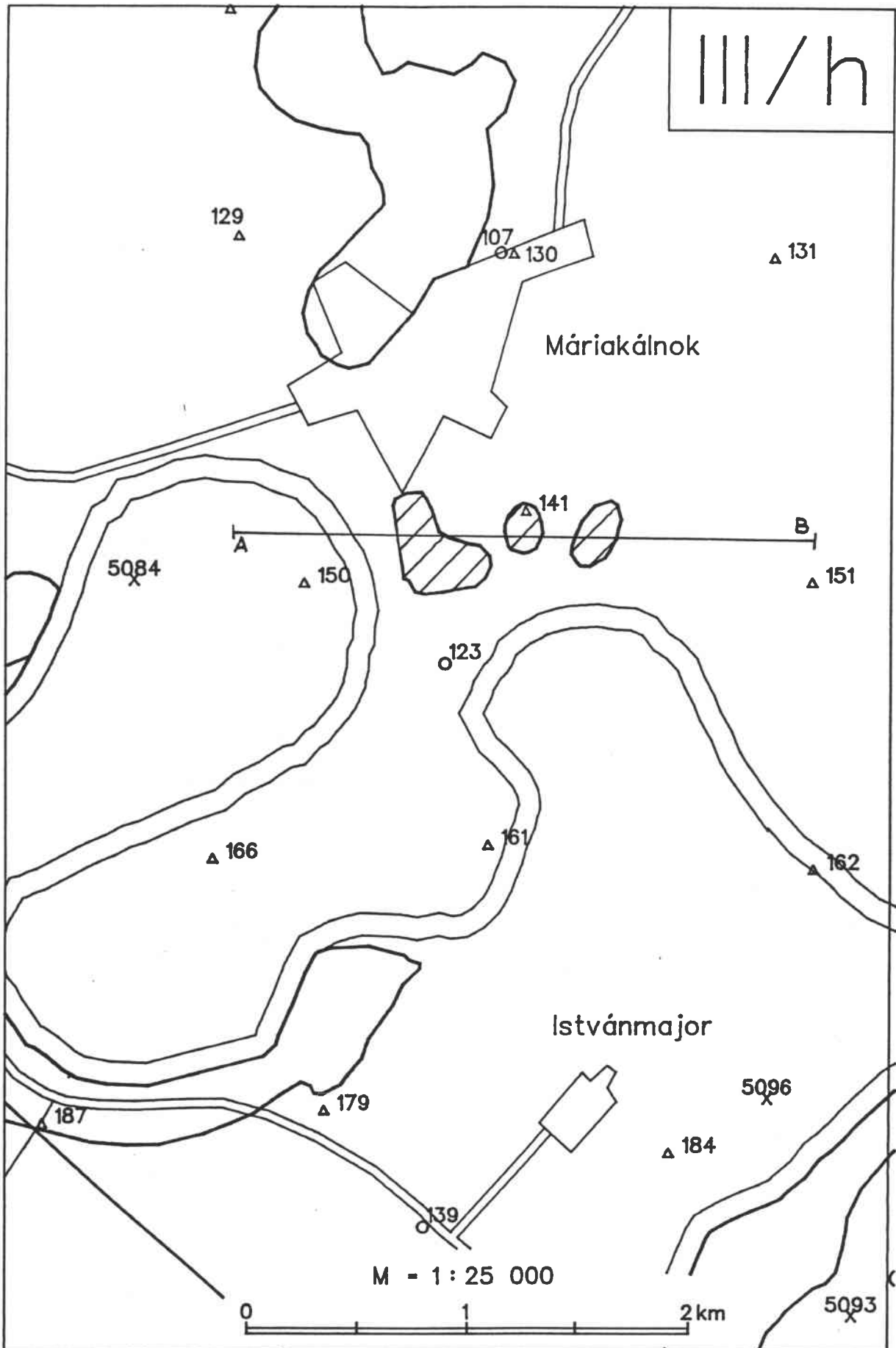
A terület a Szigetköz magasabb morfológiai helyzetű, idősebb, enyhén hullámos felszínű, helyenként kiegyengetett térszínei közé tartozik. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő, valamint az erózió által meghagyott áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. A területen található talajok zöme a humuszban gazdagabb és erősen sztyeppesedő humuszos öntések közé tartozik. A legfejlettebb humuszos szintű talajok a legmagasabb, egyben legkiegyenlítettebb térszíneken találhatóak, amelyek a humuszos öntésektől a teraszcsernozjom felé mutató átmenetet képviselik. A mélyebb, vízhatás alatt álló részeken réti öntéstalajok vannak.

Építéstechnikai viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

HELYSZÍNRAJZ

száma: P-5 186 302-42	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.15.	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Víz minta száma:
				-	0,5	

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Don György

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	<u>Talaj</u>	Barna, közepesen kötött, kőzetlisztes erdei talaj.	
0,2-1,4	<u>Kőzetliszt</u>	Világos barnásszürke, gyengén csillámos, limonit-sávós kőzetliszt.	
1,4-1,7	<u>Homok</u>	Kékesszürke, közepesen csillámos finomhomok.	
1,7-2,0	<u>Homokos kavics</u>	Barnásfekete finomhomok, jól koptatott apró-közép-szemű kavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/i

III/f, III/g, III/h és III/i

Mosonmagyaróvár – Máriakálnoki erdők

A Mosoni-Dunához közel, annak legnagyobbbrészt övzátanyain levő erdős területek. Az övzátanyok a magas ártérhez, a folyó melletti keskeny sávok és lapos mélyedések az alacsony ártérhez tartoznak. A terület legjellemzőbb képződménye a környéket behálózó Mosoni-Duna által szétterített, szerves anyagban gazdag kőzetlisztes homok. A folyóágmaradványok mentén tőzeges-kotus betelepülések is megfigyelhetők. E rétegsor alatt holocén majd pleisztocén korú kavicsos hordalékkúp anyaga található, mely utóbbi vastagsága a 100 m-t is meghaladja. A talajvíz közepes mélysége 3-5 m, átlagos esetben a fedőréteget alulról nem éri el.

Uralkodó, eredeti növénytársulások a keményfaligetek (*Fraxino-Ulmetum*), szigetszerű foltokban pedig gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*), helyenként (Mosonmagyaróvár: Legelő-erdő fenyvesítve), a feltöltődött morotvákban (Máriakálnok: Malomszer, Kimlei-Járó) égeres láperdő (*Dryopteridi-Alnetum*), ill. fűzláp (*Calamagrosti-Salicetum cinerae*) fragmentumok vannak. A mértéktartó erdőgazdálkodás számos értékes védett fajt (bíboros kosbor – *Orchis purpurea*, fehér madársisak – *Cephalanthera damasonium*, hosszú levelű madársisak – *C. longifolia*, csillagvirág – *Scilla vindobonensis*) megőrzött. A morotvák egyrészében (Malomszer) hínár és mocsár (nádas) maradványok is vannak, csatlakozó mocsár (*Alopecuretum pratensis*) és láprétekkel (*Succiso-Molinietum*). E lápi és mocsári növényzetben értékes reliktum jellegű, védett fajok (osztrák tárnicska – *Gentianella austriaca*, hússzínű kosbor – *Orchis incarnata*, békakonty – *Listera ovata*, nyári tőzike – *Leucojum aestivum*) és ritka, eredeti lápi-mocsári fajok (pl. villás sás – *Carex pseudocyperus*, mocsári aszat – *Cirsium palustre*, csermely aszat – *C. rivulare*) élnek. A Malomszer említett értékeinek megőrzését csak optimalizált vízellátás és megfelelő védőzóna biztosíthatja.

A talajvíz középszintje 3-4 m mélyen van. A C-változat hatására 10-30 cm-el a minimum szint alá süllyed, az f és g esetében a kavicságyba. Ez a növényzet szárazodásával, homoki tölgyes – nyílt tölgyes kialakulásával jár. A h esetében (Malomszer) nem süllyed a kavicságyba, ezért itt alig érezhető szárazodás várható, így a növényzet enyhébb degradációja valószínűsíthető. Az i (Mosoni-erdő, Sziget-erdő) erdőtalajban sem a vízszint süllyedése, sem a növényzet degradációja nem várható.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/i

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna ártéri szintje a vízfolyás K-i partján Mosonmagyaróvár és Máriakálnok között.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a Mosoni Duna meandere által kialakított övzátony külső ívére esik. A folyó mellett egy kisebb fattyúág leválasztotta a zátony peremét. A zátony felszíne a magas ártérhez, a medrek mélyedései az alacsony ártérhez tartoznak.

Földtani környezet:

A terület fő képződménye a Mosoni-Duna újholocén korú öntésiszapja, finomhomokos kőzetlisztje max. 1,5 m vastagságban. Ebben rendszeresen a 10 - 20 cm vastagságú tőzeges betelepülések. A rétegsor alsó részén megjelenik a vegyes szemnagyságú kavicsból álló, részben holocén, de zömében pleisztocén korú hordalékkúp anyaga, melynek vastagsága a 100 m-t is meghaladja.

SZIGETKÖZ

III/i

A talajvíz helyzete és minősége

A terület vízállását a Mosoni Duna szabályozza, mivel közvetlen a vízfolyás belső kanyar ívében helyezkedik el. Közepes mélysége 0-2 m között alakul. Abszolút magassága 116-115 mBf. között esik dél felé. A fedőréteget átlagos esetben 0,3 m-re közelíti meg. Vízkémiai állapotát a mennyiség 35-40 nkf. összoldottanyag tartalom, 1000-1200 mg/l szulfát, 500 mg/l körüli érték, nitrát 60-100 mg/l értékek jellemzik.

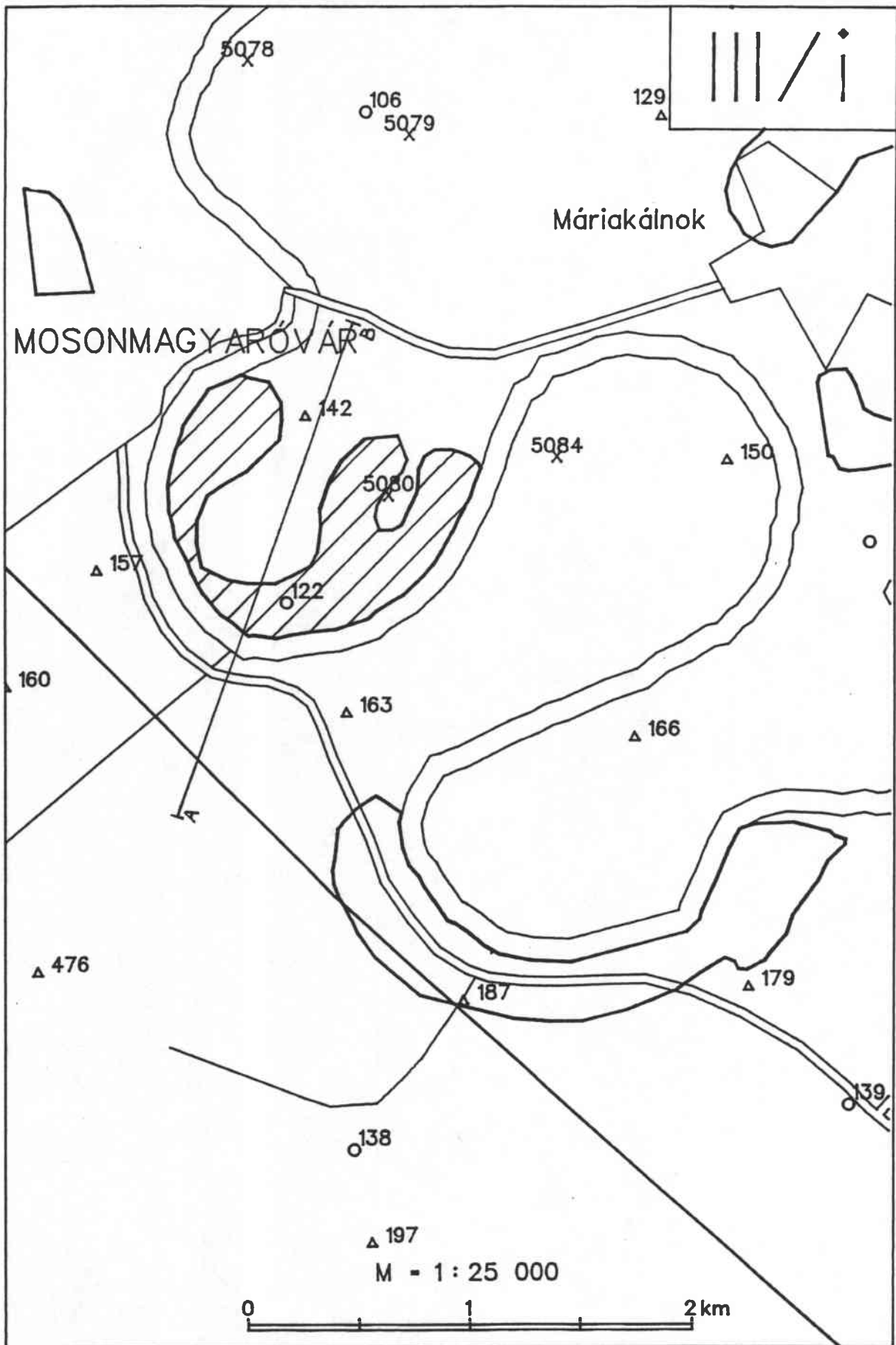
A talajtakaró típusa

A Mosoni Duna Mosonmagyaróvár alatti szakaszának hullámos térszínű övzátony alkotta területe. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenégeket kitöltő ártéri üledékekből - áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) és durvább szemcsés mederüledékekből állnak. A területen található talajokat legnagyobb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, alárendelten a közties morfológiai helyzetű réti öntések alkotják.

Építészöldéktani viszonyok

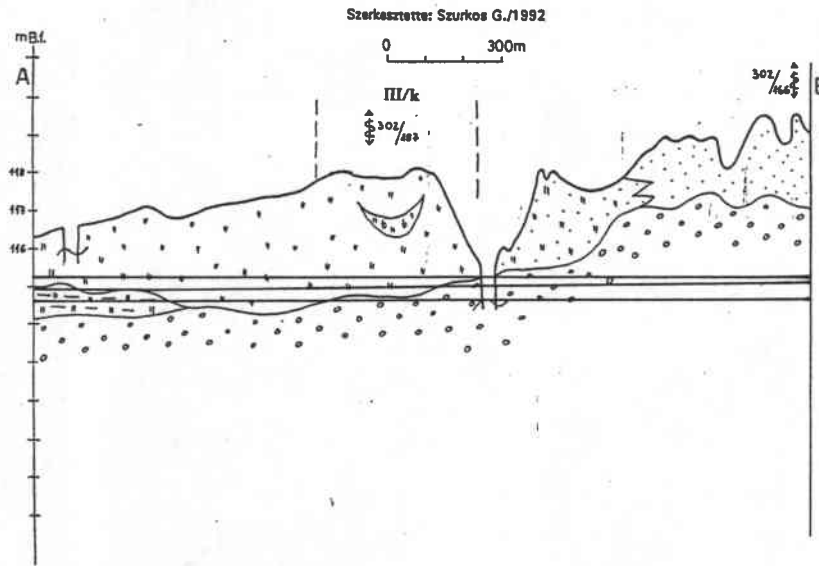
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos, kőzetlisztes képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

HELYSZÍNRAJZ

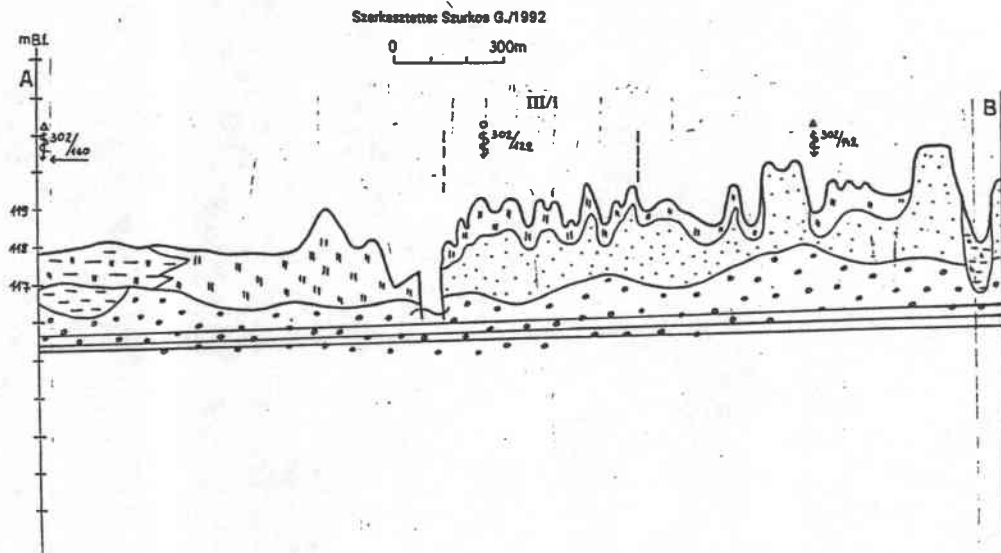

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-14

Szalvény száma:

Fúrás jele: 122

3	0	2	-	2	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x=541,13

y=368,43

z=118,4

A leíró neve: Szurkos Gábor

Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés: 1983.V.7.

Befejezés: 1983.V.7.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi:

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja:

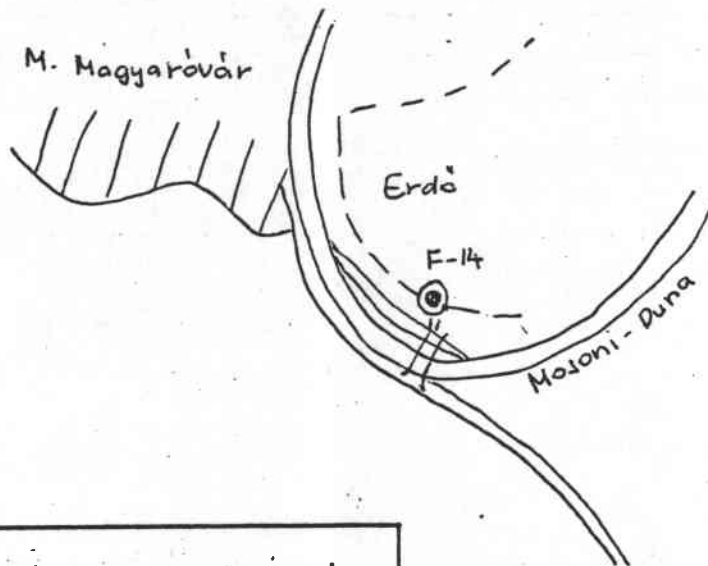
Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége:

14/1-14

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 557

M= 1 :25 000

MOSONMAGYARÓVÁR

A fúrás topográfiai bekötése: M. magyaróvártól D-re a Dunán lévő kő átjáróval szemben az erdőben a földuton, a Dunától 60 m-re.

száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
F-14	302-23	1983.V.7.				
A fúrás környezete:					A fúrást leírta: Szurkos Gábor	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői			CaCO ₃	
0,0-0,2	Talaj-kőzetliszt	Drappos világosbarna sok csillámos, alig humuszos kőzetliszt.				
0,2-0,6	Kőzetliszt	Piszkos drapp sok csillámos kőzetliszt.				
0,6-2,5	Finomhomok	Drapp, sok csillámos finomhomok.				
2,5-3,5	Drapp kavics	Drapp, közepesen jól csillámos, középszemű homokos aprókavics, középszemű kaviccsal. A kavics közepesen koptatott.				
3,5-10,	Szürke kavics	Szürke, közepesen jól csillámos, középszemű homokos aprókavics, középszemű kaviccsal. A kavics közepesen koptatott.				

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/j

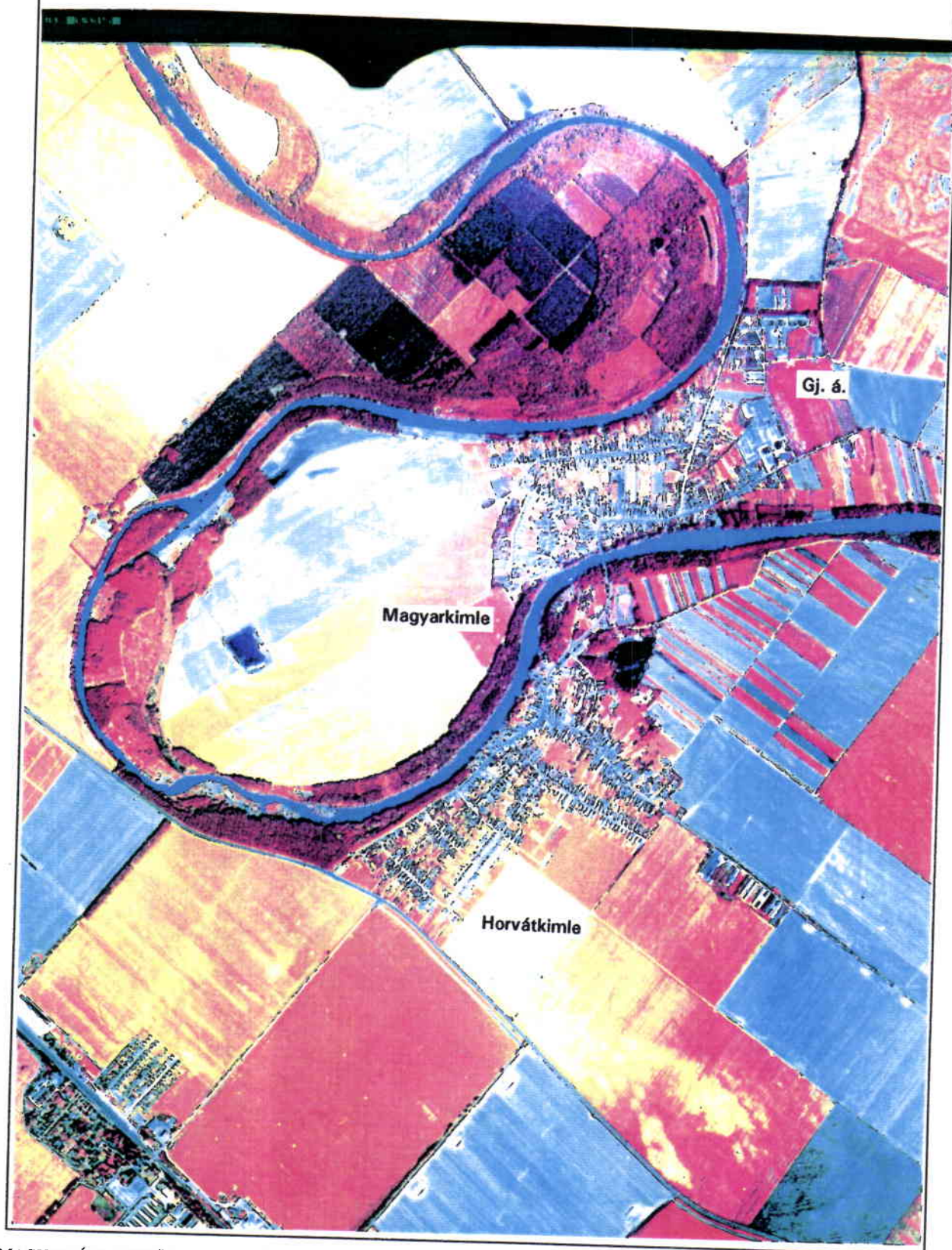

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

MOSONMAGYARÓVÁR - BORDACS

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III./j

III/j, III/k és III/l

Mosonmagyaróvár – Kimlei erdő

Igen változatos, lápokkal, mocsarakkal váltakozó homoki erdős táj, a Mosoni-Duna térség egyik legszebb vegetáció komplexe. Uralkodó eredeti erdőtársulás a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), de kissé magasabb térszínen – többszázéves, öreg tölgyfákkal – kódomináns a gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A hátakon a homoki tölgyes fragmentumait, és a csatlakozó homokpusztai réteket (*Brometum tectorum*, *Astragalo-Festucetum rupicolae*) is megtaláljuk. Értékes védett fajok a vitéz kosbor (*Orchis militaris*), a bíboros kosbor (*Orchis purpurea*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), békakonty (*Listera ovata*), kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*), madárfészek orchidea (*Neottia nidus-avis*), a dealpin sárgaliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*), csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), tarka nőszirm (*Iris variegata*). Itt is vannak (Malomcsúcs és sziget) mocsarak, mocsárrétek, láprétek, égeres és fűzláp fragmentumok, eredeti, értékes fajokkal.

A talajvíz középszintje a felszín alatt 3 méterrel van, a C-változat hatására helyenként (Kimlei-erdő – Bordacs) 10-20 cm-el a minimum szint alá történő süllyedése várható. Ez nem okoz lényeges változást a tölgyes-homokpusztás terület termőhelyi és növényzeti viszonyai-ban.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/j

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna ártere a vízfolyás Ny-i oldalán, Istvánmajor-pusztánál.

Geomorfológiai leírás:

A Mosoni Duna kanyarulatában kialakult nagyméretű övzátony. A felszínen az övzátony ívelt futású kiemelkedései és mélyedései sorakoznak. A partmenti sáv az alacsony ártérhez, a mögöttes területek a magas ártérhez tartoznak.

Földtani környezet:

A meanderező Mosoni-Duna érett kanyarulatában a fő üledék az újholocén korú, szerves anyagban gazdag, homokos kőzetliszt, kőzetlisztes homok, max. 1,5 m vastagságban. Alatta a Duna ágrendszerének zömmel pleisztocén korú, változó szemnagyságú kavicsüledékei alkotják az aljzatot a 100 m-t meghaladó vastagsággal.

A talajvíz helyzete és minősége:

A talajvíz 0-3 m mélységközben mozog átlagos esetben a morfológiától függően és a Mosoni Duna szűkebb hatásterületéhez tartozik, mivel az teljesen körbefogja a területet. Legnagyobb 0-1 m között áll be a terephez viszonyítva. Fő áramlási tendenciája É-D-i irányú.

Kémiai összetételét a keménység: 25-30 nkf, összoldott anyag: 900-1000 mg/l, szulfát: 150-200 mg/l, nitrát: 20-30 mg/l értékek jellemzik.

A talajtakaró típusa:

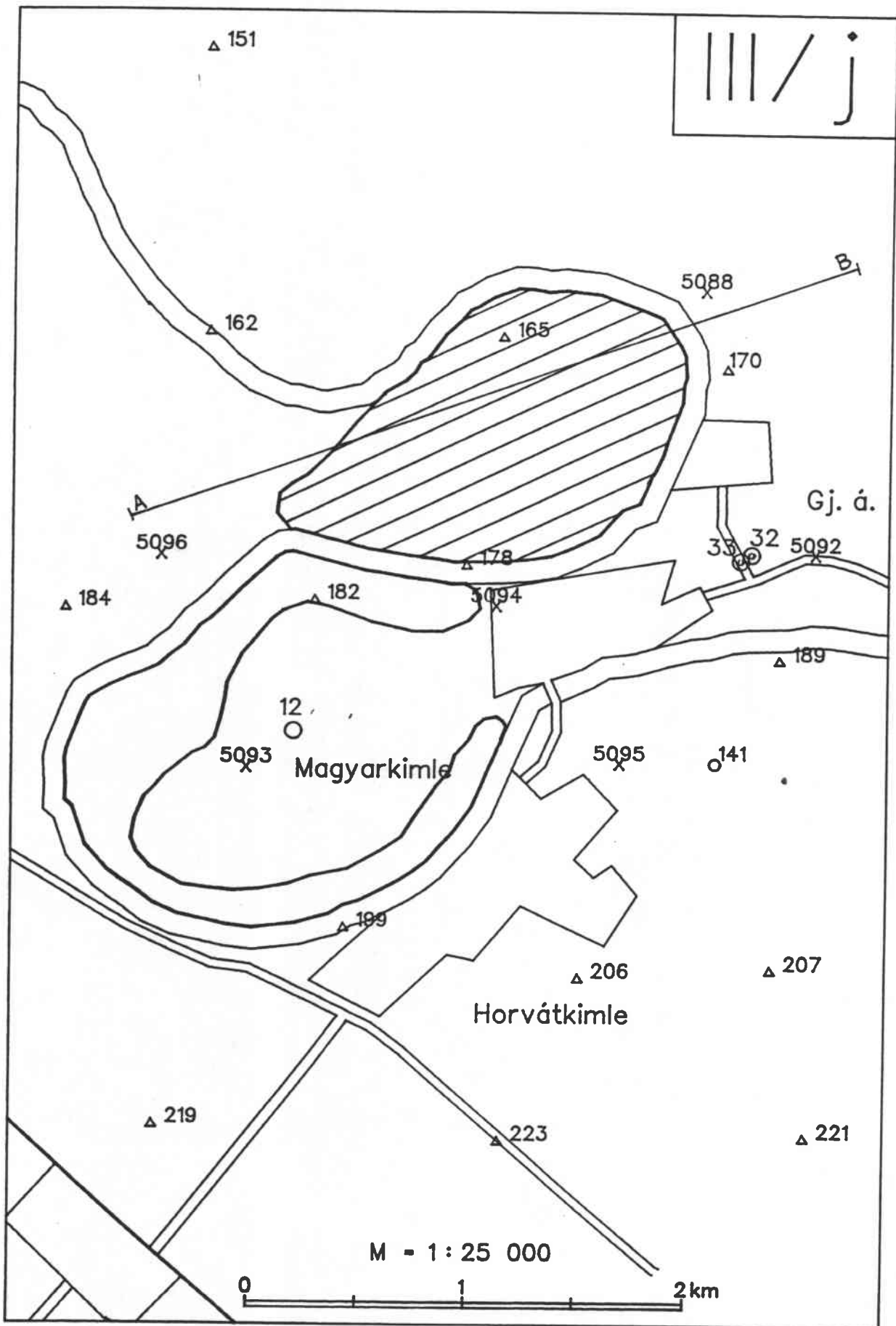
A Mosoni Duna Mosonmagyaróvár alatti szakaszának hullámos térszinű övzátóny alkotta területe. A talajainak alapját képező kőzetek a felszíni egyenlőtlenégeket kitöltő ártéri üledékekből (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) állnak. Alárendelten durvább szemcsés mederüledékek is előfordulnak. Az itt található talajokat kisebb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, nagyjából a köztes morfológiai helyzetű réti öntések képviselik.

Építési-útdínti viszonyok:

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

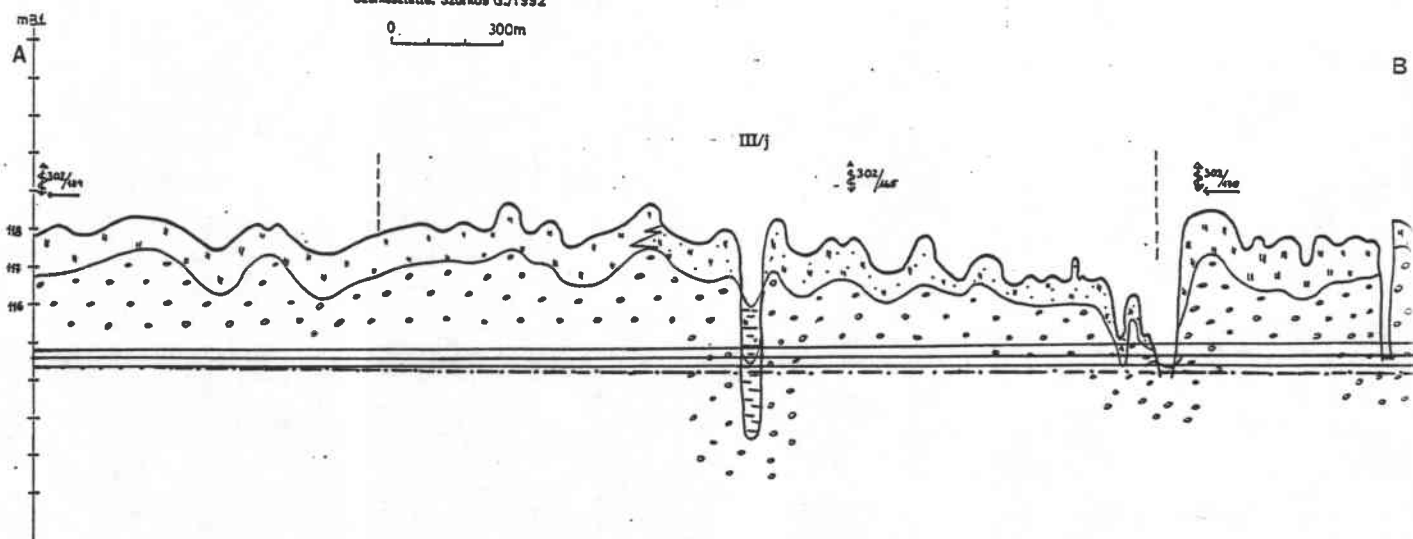
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Szerkesztette: Szarkos G./1992

0 300m

KISMELYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jela:

Szelvény száma:

P-49

165

3 | 0 | 2 | - | 2 | 3

Összrendező: x= 540,450

y= 374,100

z= 117,5

nBz terep

csőperem

A leíró neve: Forgács Béla

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.05.14. Befejezés: 1989.05.14.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp :

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: -
nyugalmi: -

Észlelés időpontja: 1989.05.14.

Észlelés időpontja: 1989.05.14.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINKRAJZ:

LÉGIPELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-49 302-23	Fúrás helye: 162	Fúrás ideje: 1989.05.14.	Tszf.m./m Bf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/	Vízmintha száma:
--------------------------------	---------------------	-----------------------------	----------------	-------------------------	-------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Forgács Béla

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	<u>Talaj</u>	Barna, laza, kőzetlisztes, finomhomokos talaj.	
0,2-1,1	<u>Kőzetlisztes finom- homok</u>	Sárgásbarna, igen csillámos, gyengén limonitos, kőzetlisztes finomhomok.	
1,1-2,2	<u>Kavics</u>	Világosbarna, közép szemű homokos, jól koptatott, apró-közép szemű kavics.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/k

III/j, III/k és III/l

Mosonmagyaróvár – Kimlei erdő

Igen változatos, lápokkal, mocsarakkal váltakozó homoki erdős táj, a Mosoni-Duna térség egyik legszebb vegetáció komplexe. Uralkodó eredeti erdőtársulás a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), de kissé magasabb térszínen – többszázéves, öreg tölgyfákkal – kódomináns a gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A hátakon a homoki tölgyes fragmentumait, és a csatlakozó homokpusztai réteket (*Brometum tectorum*, *Astragalo-Festucetum rupicolae*) is megtaláljuk. Értékes védett fajok a vitéz kosbor (*Orchis militaris*), a bíboros kosbor (*Orchis purpurea*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), békakonty (*Listera ovata*), kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*), madárfészek orchidea (*Neottia nidus-avis*), a dealpin sárgaliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*), csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), tarka nőszirm (*Iris variegata*). Itt is vannak (Malomcsúcs és sziget) mocsarak, mocsárrétek, láprétek, égeres és fűzláp fragmentumok, eredeti, értékes fajokkal.

A talajvíz középszintje a felszín alatt 3 méterrel van, a C-változat hatására helyenként (Kimlei-erdő – Bordacs) 10-20 cm-el a minimum szint alá történő süllyedése várható. Ez nem okoz lényeges változást a tölgyes-homokpusztás terület termőhelyi és növényzeti viszonyai-ban.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/k

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna ártéri szintje a vízfolyás Ny-i oldalán az M1 autóút mentén.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a Mosoni Duna meanderének külső parti sávja. A part a meanderezés következtében pusztul. K-i végén egy lefűződő morotva, ettől É-ra a visszaforduló Mosoni Duna belső íve mentén gyenge övzátony képződés figyelhető meg.

Földtani környezet:

A terület fő képződménye a Duna és ágrendszere által a Würm glaciális végétől folyamatosan lerakott, felső részén zömmel kőzetlisztes homok és finomhomokos kőzetliszt anyagú, max. 2 - 3 m vastag folyóvízi üledék. Alatta a pleisztocén korú kavicsos hordalékkúp itt már kivékonyodó, de a 100 m-t még elérő vastagságú összlete található.

SZIGETKÖZ

III/k

A talajvíz helyzete és minősége

A Mosoni Duna kanyarját délről követő terület talajvízszintje 0-2 m mélységközben helyezkedik el, a mindenkori folyóvízállás függvényében. Nagyvizeknél belvizes terület.

Vízkeiája: keménység 45-50 nkf, összoldott anyag 1000-1200 mg/l, szulfát 400-600 mg/l, nitrát 50-80 mg/l értékekkel jellemezhető, de a folyóvíz mindenkori függvénye.

A talajtakaró típusa

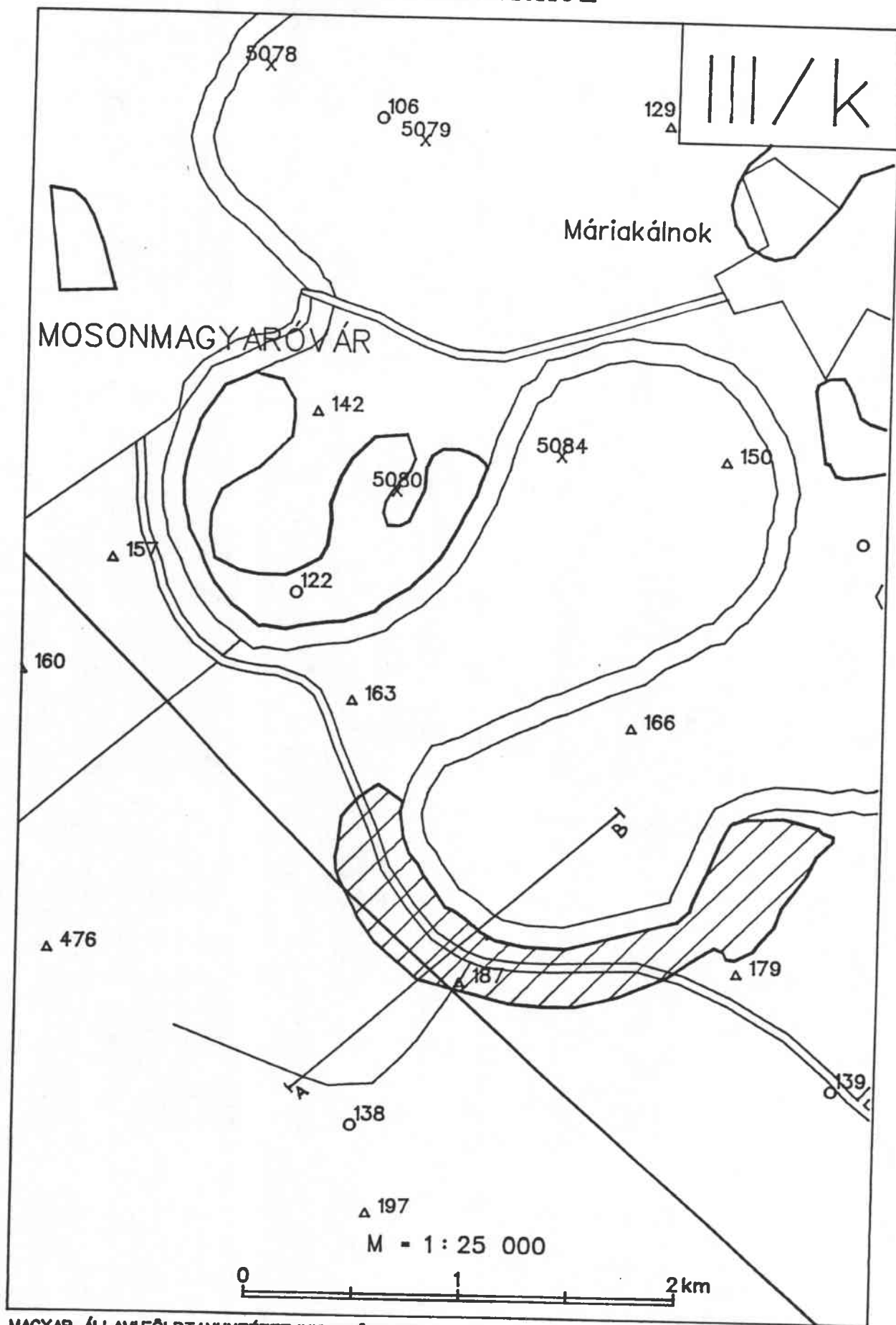
A terület részben a Szigetközön kívül, a Mosoni-Síkon helyezkedik el. Utóbbi magasabb morfológiai helyzetű, valószínűleg felső pleisztocén, kiegyengetett térszínű rész, amely részben a Moson Duna irányába erodálódik. A talajalkotó kőzetei újholocén és idősebb ártéri öntésekből és az erózió által felhalmozott folyóvízi eredetű finomszemcsés képződményekből állnak. Talaja fejlett humuszos szintű réticsernozjom, valamint humuszban gazdagnak tekinthető lejtőhordalék öntés és fiatal nyers öntés.

Építészeti viszonyok

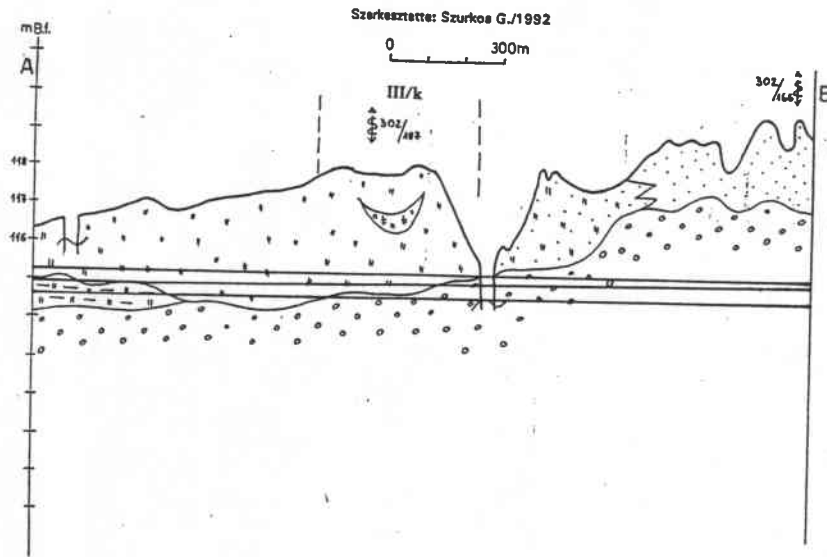
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben még alacsony, közepes-teherbírású kőzetlisztes, agyagos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével azonban a Duna hordalékkúpjának holocén, kevésbé tömör, de jó teherbírású homok, kavics képződményei válnak uralkodóvá. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívészéllyel.

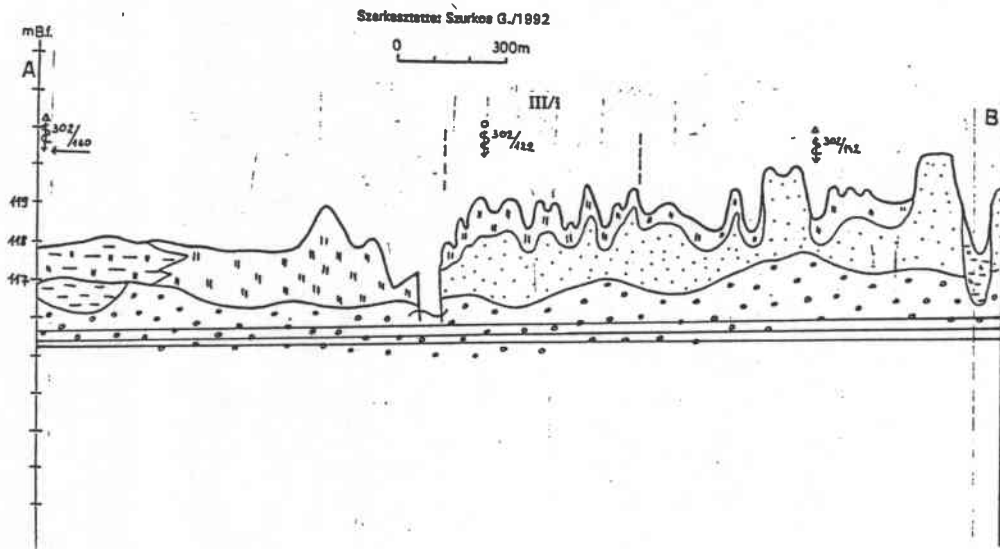
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

KISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

Szelevény száma:

P-3 187

3 | 0 | 2 | — | 4 | 1

Összrendezők: x= 539,340

y= 369,270

z= 118,0

nBf terep

csőperem

A leíró neve: Don György

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.05.24. Befejezés: 1989.05.24.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp:

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi: 3,0

Észlelés időpontja:
Észlelés időpontja: 1989.05.24.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-3 302-41	Fúrás helye: 187	Fúrás ideje: 1989.05.24.	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
A fúrás környezete					A fúrást leírta: Don György	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői				CaCO ₃
0,0-0,4	<u>Talaj</u>	Sötétbarna, laza szerkezetű, homokos-kőzetlisztes talaj.				
0,4-1,7	<u>Kőzetliszt</u>	Zöldes árnyalatú barnásszürke, gyengén csillámos kőzetliszt. Lefelé egyre limonitosabb.				
1,7-2,2	<u>Kőzetliszt - kotu</u>	Magas szervesanyagtartalmú, fekete, agyagos kőzetliszt - kotu.				
2,2-3,1	<u>Kőzetliszt</u>	Világos zöldesszürke, gyengén csillámos. A felső 30 cm erősen limonitos.				
3,1-4,2	<u>Homokos kavics</u>	Kéesszürke, gyengén csillámos, középszemű homok, jól koptatott apró-középszemű kavics. A homok aránya kb. 30 %.				

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/1

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

KIMLE - SZIGET-ÉS MALOM-CSÚCS

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III. / I

III/j, III/k és III/l

Mosonmagyaróvár – Kimlei erdő

Igen változatos, lápokkal, mocsarakkal váltakozó homoki erdős táj, a Mosoni-Duna térség egyik legszebb vegetáció komplexe. Uralkodó eredeti erdőtársulás a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), de kissé magasabb térszínen – többszázéves, öreg tölgyfákkal – kodomináns a gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A hátakon a homoki tölgyes fragmentumait, és a csatlakozó homokpusztai réteket (*Brometum tectorum*, *Astragalo-Festucetum rupicolae*) is megtaláljuk. Értékes védett fajok a vitéz kosbor (*Orchis militaris*), a bíboros kosbor (*Orchis purpurea*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), békakonty (*Listera ovata*), kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*), madárfészek orchidea (*Neottia nidus-avis*), a dealpin sárgaliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*), csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), tarka nőszirm (*Iris variegata*). Itt is vannak (Malomcsúcs és sziget) mocsarak, mocsárrétek, láprétek, égeres és fűzláp fragmentumok, eredeti, értékes fajokkal.

A talajvíz középszintje a felszín alatt 3 méterrel van, a C-változat hatására helyenként (Kimlei-erdő – Bordacs) 10-20 cm-el a minimum szint alá történő süllyedése várható. Ez nem okoz lényeges változást a tölgyes-homokpusztás terület termőhelyi és növényzeti viszonyai-ban.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/1

Földrajzi hely

A Mosoni-Duna ártere lefűzött meanderekkel a folyó K-i oldalán a Magyararkimlei öblözetben.

Geomorfológiai leírás

A terület a Mosoni Duna kanyarulatában kialakult övzátony külső pereme. A parti sávot egy feltöltött vizenyős, mocsaras meander maradványa választja el az övzátony magasabb részeitől. Az övzátony a magas ártéren fekszik, az alacsonyabban fekvő területek az alacsony ártérhez tartoznak.

Földtani környezet

A terület fő képződménye az újholocén korú, ártéri, szerves anyagban gazdag, kőzetlisztes homok, finomhomokos kőzetliszt, 1,0 - 1,5 m vastagságban. A lefűzött holtág feliszapolódott medrében tőzeges, kotus iszap, agyagos kőzetliszt alkotja az altalajt. A feüképződményeket a részben holocén, zömében pleisztocén korú, vegyes szemnagyságú kavicsból álló, a 100 m-es vastagságot meghaladó hordalékkúp anyaga alkotja.

A talajvíz helyzete és minősége

A Mosoni Duna belső kanyarjához csatlakozó terület vízállását a folyó vízállás szabályozza, a vízminőséget szintén. Talajvíztükör közepes vízállásnál 0-2 m között helyezkedik el; ez a terület nagyvizeknél belvízzel borított.

Vízkémiáját 25-40 nkf keménység, 1000-1200 mg/l összoldott anyag, 300-500 mg/l szulfát, 80-100 mg/l nitrát értékei jellemzik, de ez a mindenkori folyóvízminőségtől függ.

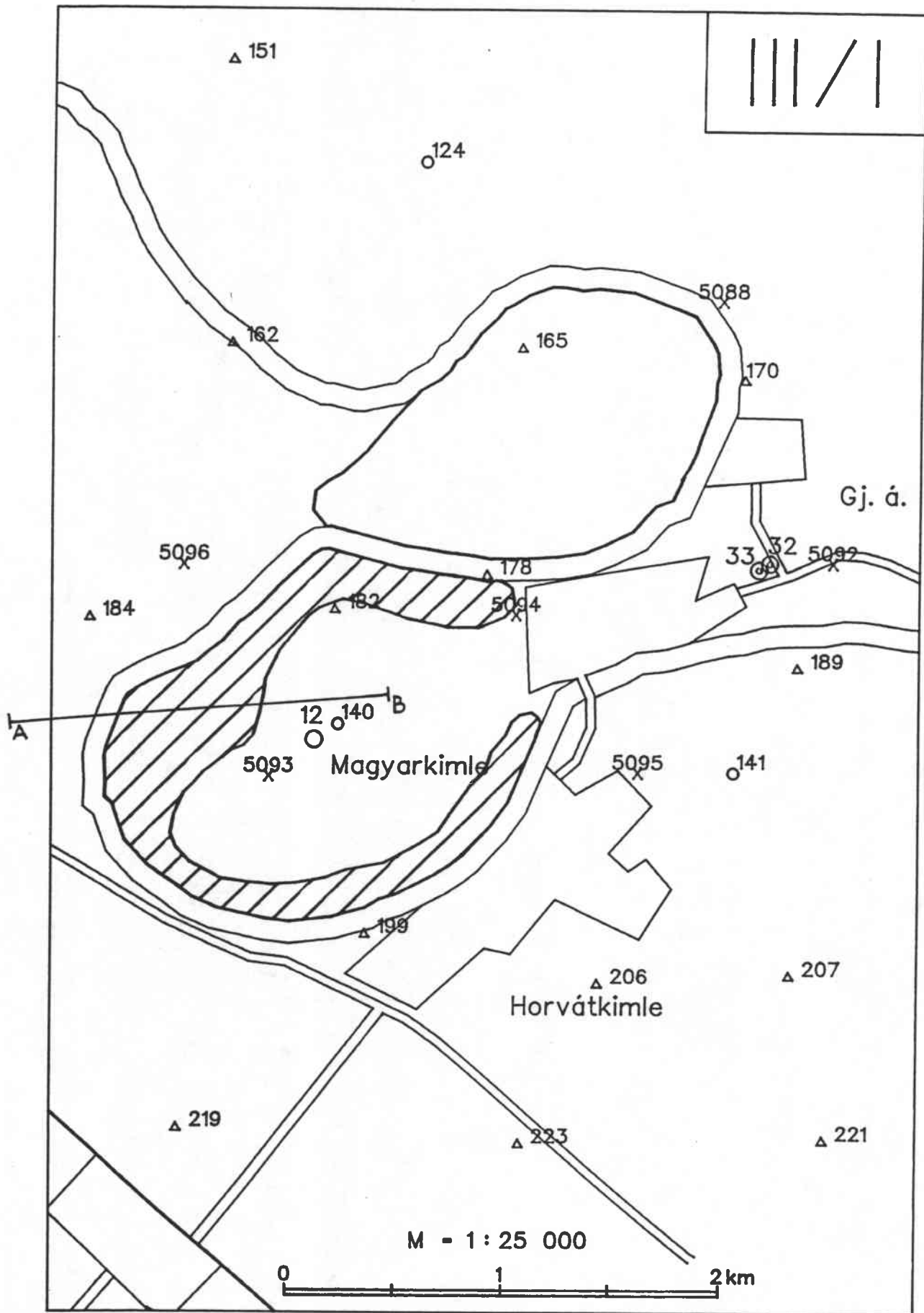
A talajtakaró típusa

A terület részben a Szigetközön kívül, a Mosoni-Síkon helyezkedik el. A magasabb morfológiai helyzetű, valószínűleg felső pleisztocén korú, kiegyengetett térszínű rész, a Mosoni Duna irányába erodálódik. A Mosoni Dunát övező fiatalabb térszínű rész az alacsony értéren helyezkedik el. A talajalkotó kőzetei újholocén és idősebb ártéri öntésektől és az erózió által felhalmozott folyóvízi eredetű finomszemcsés képződményekből állnak. Talaja fejlett humuszos szintű réticsernozjom, valamint humuszban gazdagnak tekinthető lejtőhordalék öntés és fiatal nyers öntés.

Építészeti viszonyok

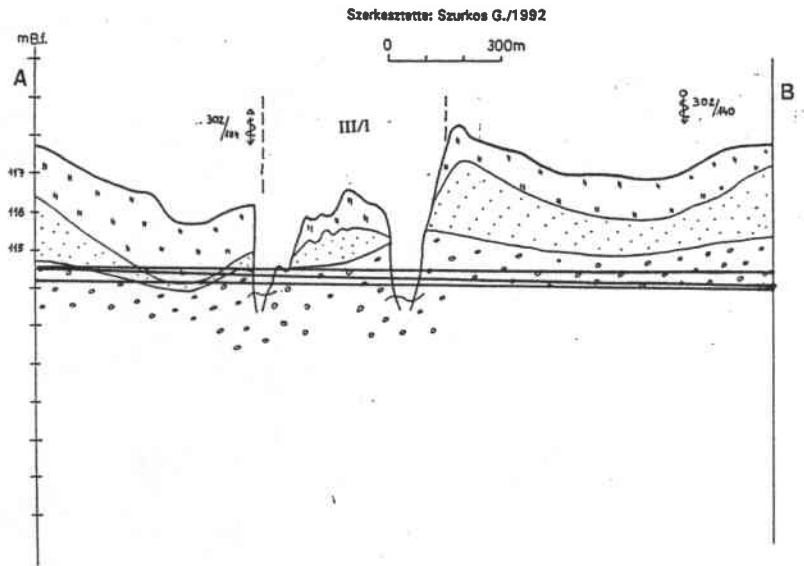
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos, kőzetlisztes képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel.

HELYSZÍNRAJZ

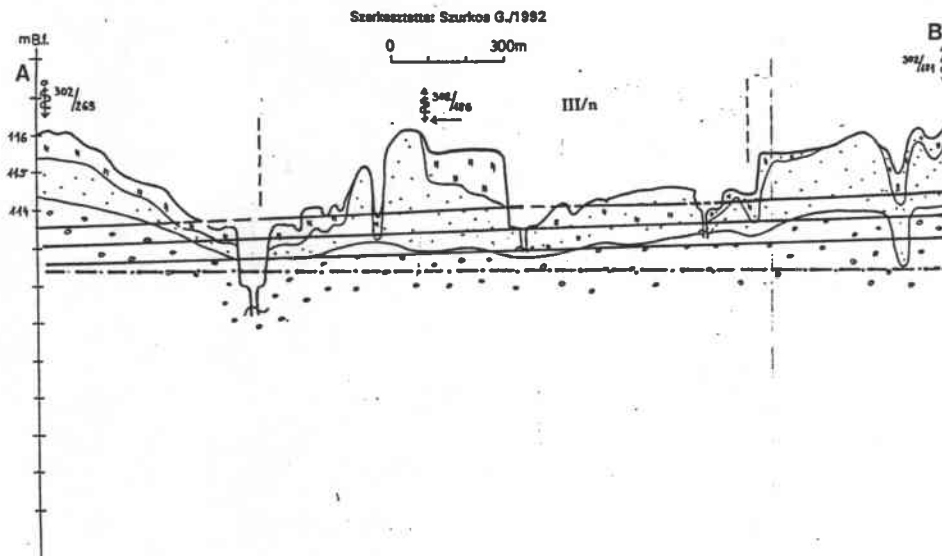

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-4

Szalvány száma:

Fúrás jele: 140 3 0 2 - 4 1

Összrendező: x= 538,72 y= 373,18 z= 117,5

A leíró neve: Szurkos Gábor

Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.IV.26. Befejezés: 1983.IV.26.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

történt

Bolygatatlan mintavétel nem történt

Talajvízszint megütött: - Észlelés időpontja:
nyugalmi: - Észlelés időpontja:

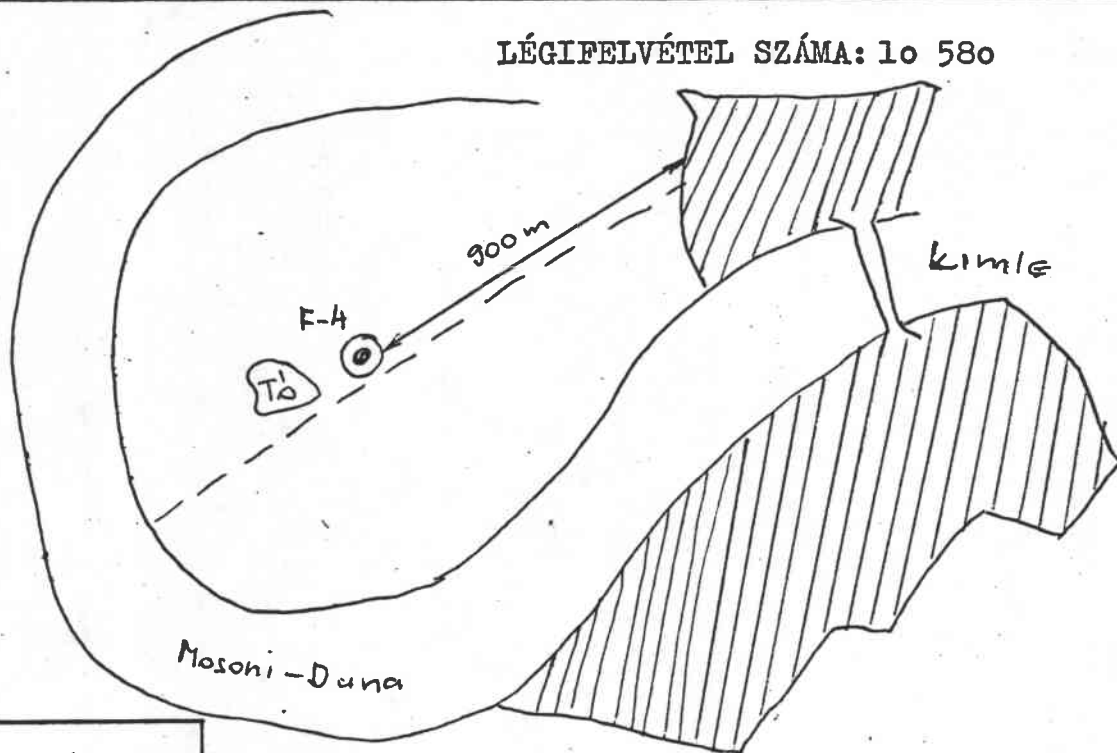
Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

4/1-14

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 20 000

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 580

HORVÁTKIMLE

A fúrás topográfiai bekötése: Kimle /Magyarkimle/ NY-i végétől DNY-felé 900 m-re a földut É-i oldalán.

Fúrás száma: F-4	Fúrás helye: 302-41	Fúrás ideje: 1983.IV.26.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Víz minta száma:
A fúrás környezete:					A fúrást leírta: Szurkos Gábor	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői				CaCO ₃
0,0-0,2		Szürke, világosbarna, alig humuszos /1/ sok csillámos, finomhomok. Trágyázott, átmozgatott. Igen-igen kevés aprókavics-csal.				
0,2-1,2	Sárga kőzetliszt	Szürkés sárga sok csillámos /4/ kőzetliszt, rozsdás vagy szürke apró foltokkal; rozs-szul rétegzett.				
1,2-2,5	Homok	Drapp /homokszínű/ közepesen csillámos, igen jól osztályozott, középszemű homok.				
2,5-8,6	Kavics	Drapp homokos kavics. A kavics közepesen koptatott, uralkodóan aprószemű; a homok főleg középszemű. Alig csillámos/1/.				
8,6-10,	Kavics	Szürke alig csillámos /1/ homokos kavics. A kavics középszemű, közepesen koptatott. A homok uralkodóan középszemű.				

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/m

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

KIMLE (HÉDERVÁR) - OROS-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/m, III/n és III/o

Hédervár – Dunaszentpál közötti erdők

E térség legszebb része és egyben impozáns erdeje a Mosoni-Dunaág északi kanyarulata és a Hédervár közötti Vadaskert-erdő. Hatalmas, 2-300 éves kocsányos tölgyei zömmel hóvirágos-borostyános-gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) állományokban vannak. Gyakori a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amelynek állományaiban legtöbbször a magas kőris dominál. Értékes, eredeti, hegyvidéki elemei a farkasszőlő (*Paris quadrifolia*), a kapotnyak (*Asarum europaeum*), a tüdőfű (*Pulmonaria obscura*), a keleti kontyvirág (*Arum maculatum*), a magyar varfű (*Knautia drymeia*), az erdei kutyatej (*Euphorbia amygdaloides*), a védett sárga liliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), a széleslevelű nőszőfű (*Epipactis latifolia*). Szép tisztásain mezofil, réti növényzet kaszálói díszlenek.

Az m és az o (Novákpusztá, Dunaszentpál) esetében nem várható a termőhely, illetve a növényzet változása. Az n esetében (Vadaskert) a talajvíz középszintje a felszín alatt 3 méterrel van, ez a C-változat hatására mintegy 1 méterrel a minimumszint alá süllyed, a kavicságyba. Ez nagyarányú termőhelyszárazodást jelent, az ártéri jelleg teljes megszűnését, a szép és idős gyöngyvirágos tölgyesek pusztulását és nyílt, sztyeppees tölgyessé való átalakulását hozva.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/m

Földrajzi hely

Lefűzött meanderekkel tagolt ártér részei a Mosoni-Duna É-i oldalán Novákpusztától DDK-re.

Geomorfológiai leírás

A négy különálló részterület hasonló felépítésű, kettő a Mosoni Duna, kettő a Holt-Duna-ág (Nováki-csatorna) mellett fekszik. Felszínük magas ártéri síkság, melyet feltöltött, ma már lefolyás nélküli, erdővel borított meandermaradványok és ezek által közrefogott, sokszor egymást elmetsző övzátonyok hálóznak be. Az egykori medrek mélyedései az alacsony ártérhez tartoznak. A Holt-Duna-ág vizét mesterségesen ásott csatorna vezeti el.

Földtani környezet

A terület fő képződménye a holocén korú, a meander feltöltődésének három fázisát képviselő folyóvízi üledék. A kezdeti szakaszt a magas ártér szintjén megjelenő óholocén homok, aprókavicsos homok, a második szakaszt az újholocén - az alacsony árteret jelentő - finomhomokos kőzetliszt, s a jelenkori - már antropogén hatásra létrejött - szakaszt a lefűzött folyómedrek feliszapolódó, tőzeges, kotus üledékei jelzik. Mindezek alatt (1,5 - 2,0 m mélységtől kezdve) a holocén és a pleisztocén korszak legfontosabb képződménye, a 100 m vastagságot meghaladó folyóvízi hordalék-kúp képviseli az aljzatot.

SZIGETKÖZ

III/m

A talajvíz helyzete és minősége

Négy részterületből három a Mosoni Duna közvetlen befolyása alatt áll. Közepes talajvízállása 0-2 m között ingadozik, magas vízálláskor a terep fölé is emelkedik. Az északi részterületen kissé mélyebben, 2 m alatti a középvízállás. A víztükör területileg 113,0-111,8 mBf között esik, az áramlás DDK-i irányú. A kavicsfedőréteget alulról eléri, ill. 0,5 m-rel alatta marad a középvízállásoknál. Vízhőmérsékletét a keménység: 20-30 nkf, összoldottanyag tartalom: 800-1000 mg/l, szulfát: 150-200 mg/l, nitrát: 10-20 mg/l értékek jellemzik, a folyóhatás függvényében vált.

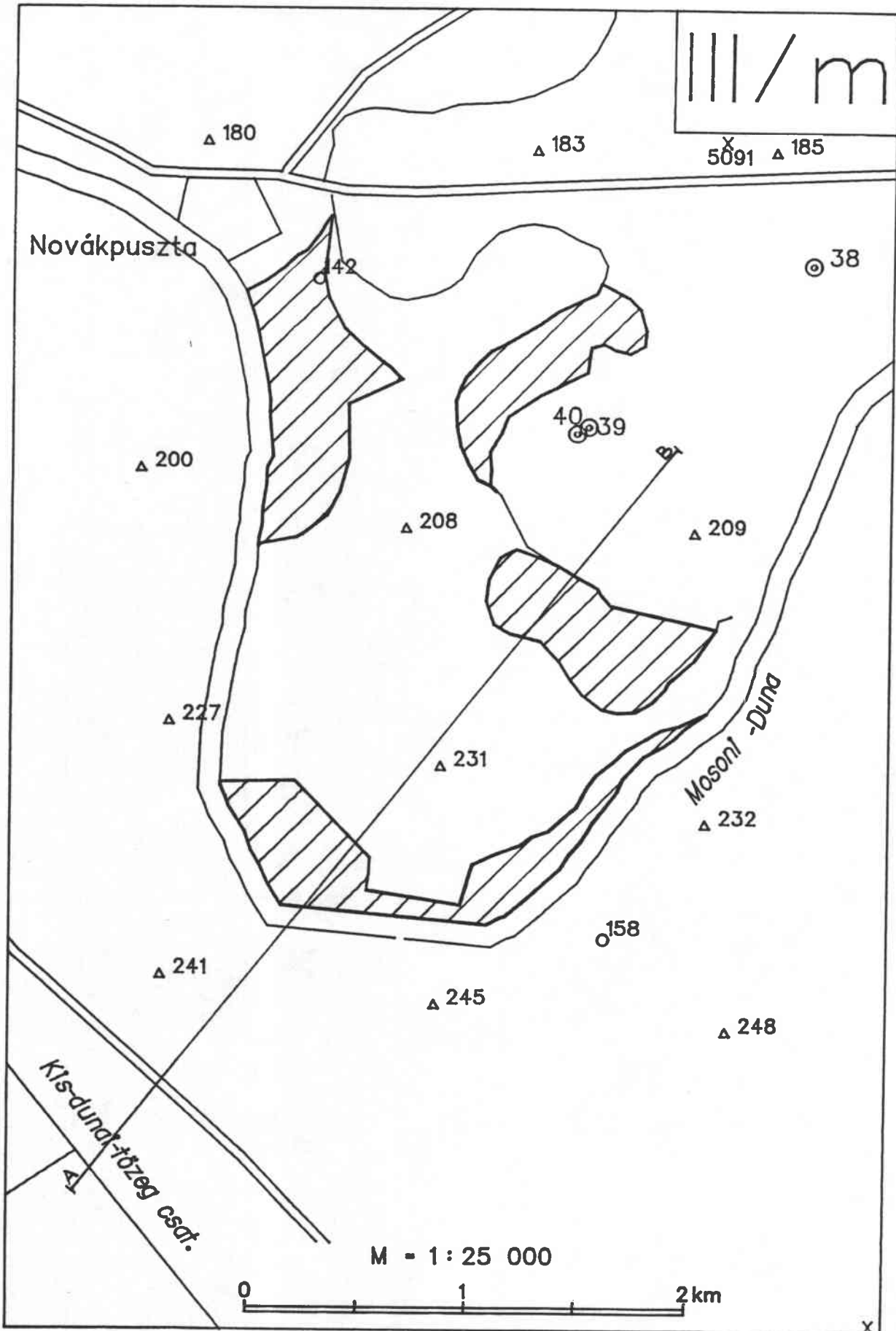
A talajtakaró típusa

A Mosoni Duna Kimle alatti szakaszának hullámos térszínű övzátony- és parti típusú területei. A talajok alapkőzetét az ártéri üledékek (kőzetliszt és finomhomok keveréke), valamint a mélyedések mocsár üledékeiből alkotják. Alárendelten durvábbszemcsés mederüledékek is előfordulnak. A talajok genetikai típusa a zátony magas részeitől az alacsonyabbak felé haladva humuszos öntés, réti öntés, nyers folyóvízi öntés. A mélyebb fekvésű területek és a felszíni mélyedések mocsári üledékein képződött talajok pedig már ásványosodottabb humuszanyagú, idősebb részeken lápos réti, a kevésbé ásványosodott részeken síkláptalajoknak minősülnek. A további területeket a recens lápok, vízállásos részek foglalják el.

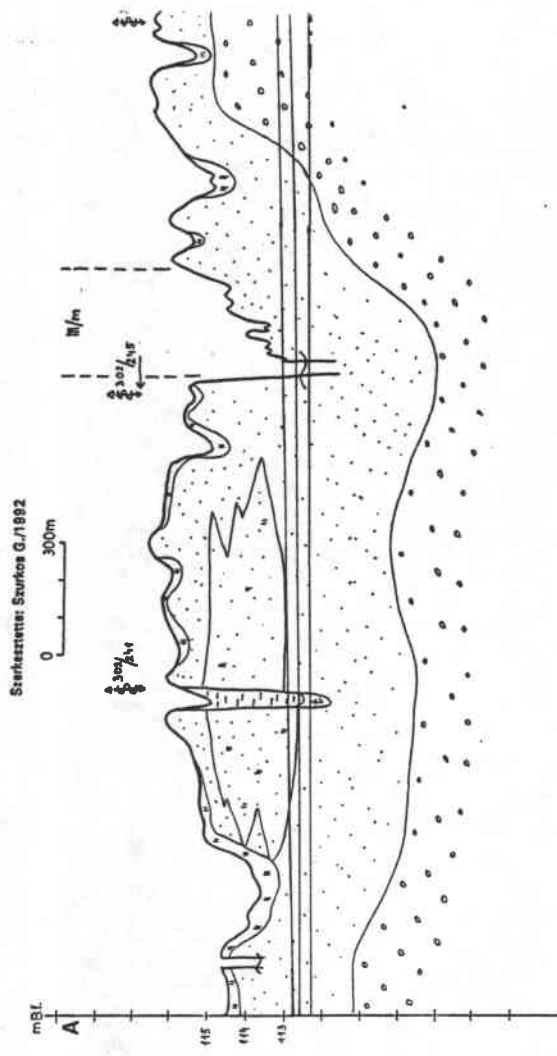
Építészeti viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes és alárendelten plasztikus üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású kőzetlisztes képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell a felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és a nagy esőzések idején okozott belvízveszélylyel.

HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-2

Szelvény száma:

Fúrás jele: 142

3	0	2	—	4	2
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 538,58   y= 377,45   z= 115,00

A leíró neve: Marsi István   Mintázta: Marsi István

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983.III.23. Befejezés: 1983.III.23.

A fúróberendezés típusa: UAZ   A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött: 2,2 m   Észlelés időpontja: 8,00 h
nyugalmi: 1,8 m   Észlelés időpontja: 10,30 h

Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége:

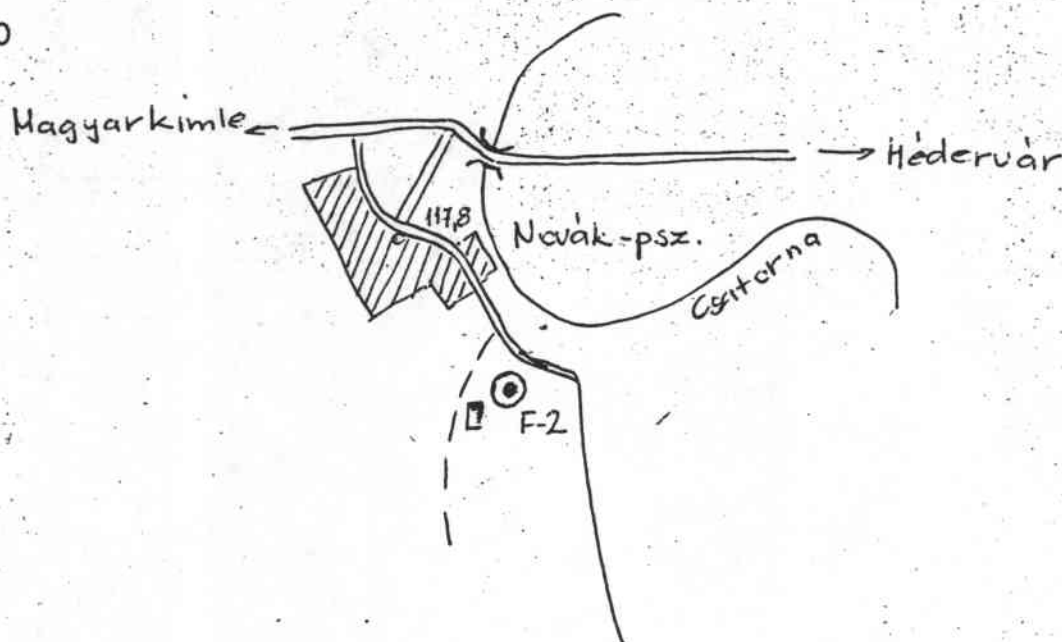
2/1-14

Vizminta:
2-302-42

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA: 10 582

M= 1 : 25 000

MAGYARKIMLE

A fúrás topográfiai bekötése: Novák puszta DK-i szélén a műút jobb oldalán az uttól 30 m-re, a 117,8 m-es magassági ponttól DK-re 380 m-re.

Fúrás száma:	Fúrás helye:	Fúrás ideje:	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vízszint/m/:	Nyugalmi vízszint/m/:	Vízmintha száma:
F-2	302-42	1983.III.23.		2,2 m	1,8 m	
A fúrás környezete:					A fúrást leírta: Marsi István	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői			CaCO ₃	
0,0-0,2	Humuszos öntés	Sötét sárgásszürke jól szerkezetes, apródiós agyagos kőzetliszt.				
0,2-0,4	Humuszos öntés	Fokozatos szervesanyagcsökkenés világosabb sárgásszürke színű.				
0,4-2,3	Kőzetliszt, finomhomokos kőzetliszt	Szürke, sárgásszürke, jól rétegzett vékonyréteges, rozsdaszeplős, csillámos/3-4/.				
2,3-4,5	Finomhomokos kavics.	Élénkszürke alig csillámos, lefelé kaviccsosodó finomhomokos apró-középszemű, jól koptatott kavics.				
4,5-10,1	Homokos kavics.	Szürkésárga középszemű homokos, alig csillámos rétegzetlen gyengébben koptatott közép és aprószemű kavics /az előzőnél durvább/.				
		A kavics-homok aránya ingadozik, gyengén rétegzett padosságot eredményez.				

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/n

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

HÉDERVÁR - VADASKERT

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III./ n

III/m, III/n és III/o

Hédervár – Dunaszentpál közötti erdők

E térség legszebb része és egyben impozáns erdeje a Mosoni-Dunaág északi kanyarulata és a Hédervár közötti Vadaskert-erdő. Hatalmas, 2-300 éves kocsányos tölgyei zömmel hóvirágos-borostyános-gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) állományokban vannak. Gyakori a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amelynek állományokban legtöbbször a magas kőris dominál. Értékes, eredeti, hegyvidéki elemei a farkasszőlő (*Paris quadrifolia*), a kapotnyak (*Asarum europaeum*), a tüdőfű (*Pulmonaria obscura*), a keleti kontyvirág (*Arum maculatum*), a magyar varfű (*Knautia drymeia*), az erdei kutyatej (*Euphorbia amygdaloides*), a védett sárga liliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), a széleslevelű nőszőfű (*Epipactis latifolia*). Szép tisztásain mezofil, réti növényzet kaszálói díszlenek.

Az m és az o (Novákpusztá, Dunaszentpál) esetében nem várható a termőhely, illetve a növényzet változása. Az n esetében (Vadaskert) a talajvíz közép szintje a felszín alatt 3 méterrel van, ez a C-változat hatására mintegy 1 méterrel a minimumszint alá süllyed, a kavicságyba. Ez nagyarányú termőhelyszárazodást jelent, az ártéri jelleg teljes megszűnését, a szép és idős gyöngyvirágos tölgyesek pusztulását és nyílt, sztyeppes tölgyessé való átalakulását hozva.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/n

Földrajzi hely

Lefűzött meanderekkel tagolt ártér a Mosoni-Duna K-i partján Hédervártól D-re.

Geomorfológiai leírás

A védett területet egy feltöltődött erdővel borított meder kanyarogja be, vizét a mesterségesen kiásott Hideg-kuti-ér vezeti le. A meder meanderjeihez csatlakozva övzátonyok alakultak ki. Az övzátonyok felszínét kisebb feltöltött mellékágak medermaradványai tagolják. A síkság felszíne magas-ártér, a mélyebb maradványoké alacsony ártér.

Földtani környezet

A terület fő képződménye az újholocén korszakban keletkezett folyóvízi, kőzetlisztes homok és finomhomokos kőzetliszt, mely az alacsony ártéren és az azt mintegy 0,5 m-es meghaladó köztes ártéri szinten helyezkedik el. A morotva fejlődés végső szakaszát jelző, lefűződött és folyamatosan feliszapolódó holtágakban ezek felett tőzegecs, kotus iszap, agyagos kőzetliszt található. Mindezek vastagsága nem haladja meg a 2 m-t. Alattuk a holocén és a főleg a pleisztocén folyamán keletkezett hordalékkúp több száz métert elérő vastagságú kavicsanyaga található.

SZIGETKŐZ

III/n

A talajvíz helyzete és minősége

A Vadaskertben meanderező Hidegkúti ér vízszintje a Mosoni Dunával jár együtt. Talajvíz közepes nyugalmi szintje a terület legnagyobb részén 0-2 m között, helyileg a tereptől függően 3 m alatt helyezkedik el. A maximális vízszint terepszint fölött van, időszakosan belvizes lehet. A fedőréteget alulról a talajvíz táplálja. Vízminőségét a keménység: 20-25 nkf, oldottanyag tartalom: 800 mg/l. szulfát: 150 mg/l, nitrát: 10-20 mg/l értékei jellemzik.

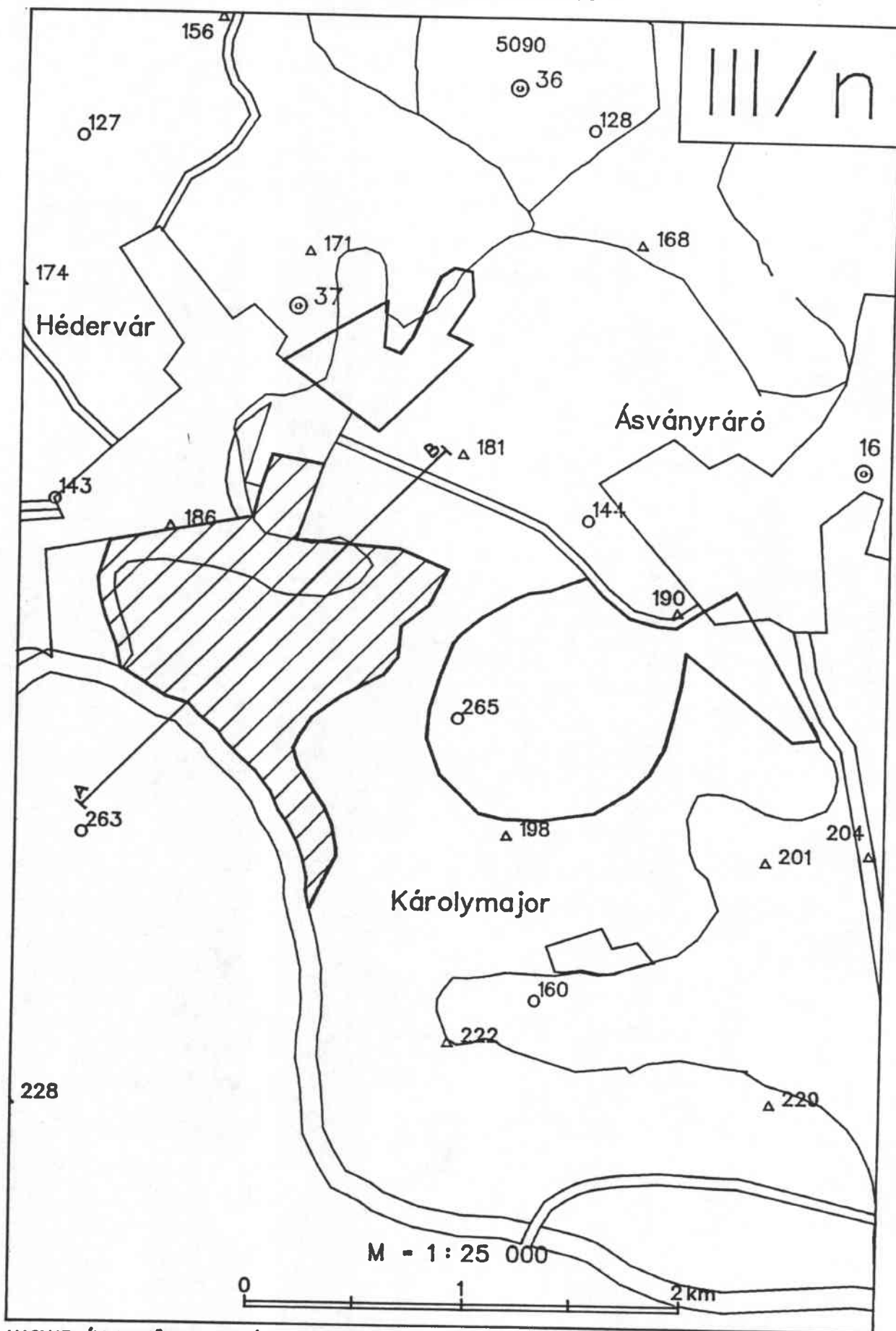
A talajtakaró típusa

A Mosoni Duna Hédervár közeli szakaszának enyhén hullámos térszínű, övzátony alkotta területe. A talajok alapkőzetét a felszíni egyenlőt-lenségeket kitöltő ártéri üledékek (kőzetliszt és finomhomok, valamint a megmaradt mélyedések mocsári üledékei képezik. Alárendelten durvább-szemcsés mederüledékek is előfordulnak. Az itt található talajokat a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól el-látott nyers folyóvízi öntések, síklápok és mai mocsaras, vízállásos területek, ill. a köztes morfológiai helyzetű réti öntések és humuszos öntések képviselik.

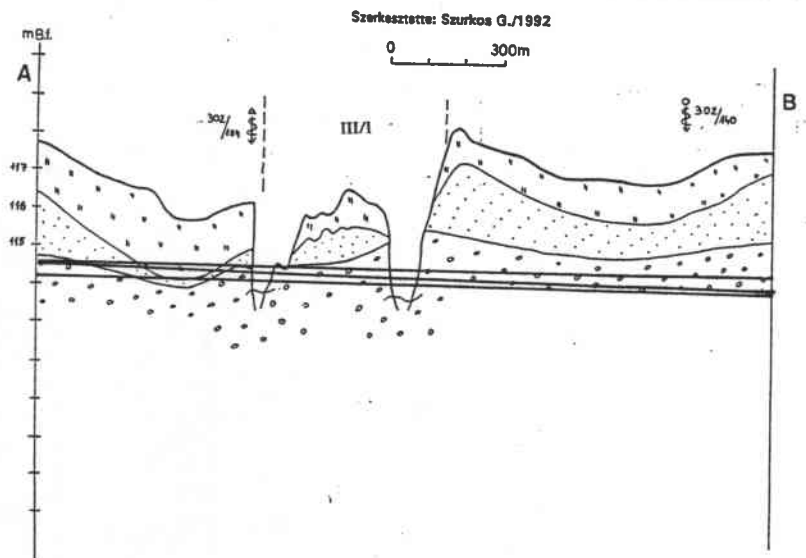
Építész-átfertő viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üle-dékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó te-herbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pe-dig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül szá-molni kell felszínközeli talajvízzel, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

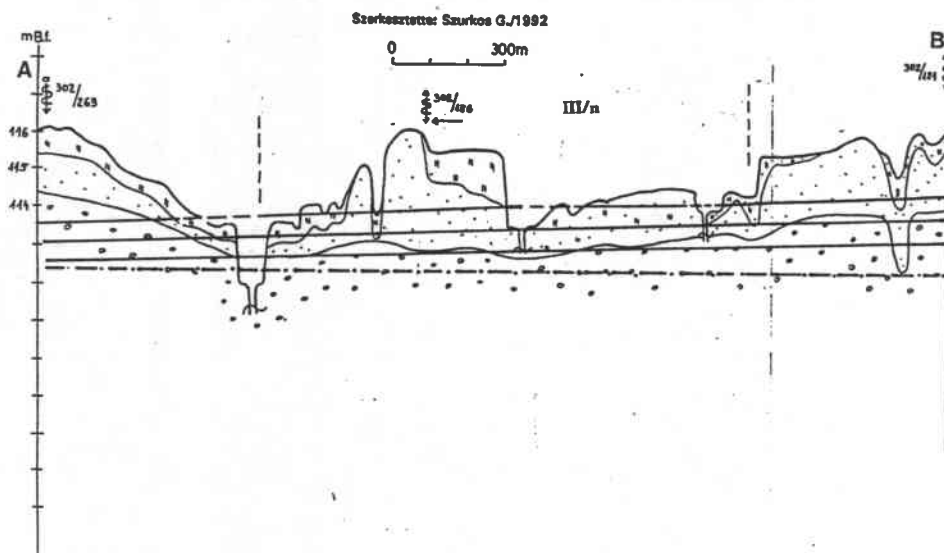
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

ISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

P-17 22

Szelevény száma:

3	0	2	—	4	2
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 536,360

y= 378,050

z= 116,5

nB² terep

csőperem

A leíró neve: Don György

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.16. Befejezés: 1989.04.16.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Kúttalp :

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött:
nyugalmi: -

Észlelés időpontja:
Észlelés időpontja: 1989.04.16.

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-17 231 302-42	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.16.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/.	Nyugalmi vízszint/m/.	Vízmintha száma:
------------------------------------	--------------	-----------------------------	---------------	--------------------------	--------------------------	---------------------

A fúrás környezete.

A fúrást leírta:

Don György

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,1	<u>Talaj</u>	Barna, laza, gyengén csillámos, finomhomokos talaj.	
0,1-1,2	<u>Homok</u>	Zöldesszürke, gyengén csillámos finomhomok.	
1,2-2,0	<u>Homokos kavics</u>	Zöldesszürke durvahomok, jól koptatott apró-- durvaszemű kavics. Max. szemcseméret: 6 cm.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/0

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

DUNASZENTPÁL - ZSEJKEPUSZTA KÖZÖTTI ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/m, III/n és III/o

Hédervár – Dunaszentpál közötti erdők

E térség legszebb része és egyben impozáns erdeje a Mosoni-Dunaág északi kanyarulata és a Hédervár közötti Vadaskert-erdő. Hatalmas, 2-300 éves kocsányos tölgyei zömmel hóvirágos-borostyános-gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) állományokban vannak. Gyakori a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amelynek állományaiban legtöbbször a magas kőris dominál. Értékes, eredeti, hegyvidéki elemei a farkasszőlő (*Paris quadrifolia*), a kapotnyak (*Asarum europaeum*), a tüdőfű (*Pulmonaria obscura*), a keleti kontyvirág (*Arum maculatum*), a magyar varfű (*Knautia drymeia*), az erdei kutyatej (*Euphorbia amygdaloides*), a védett sárga liliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), a széleslevelű nőszőfű (*Epipactis latifolia*). Szép tisztásain mezofil, réti növényzet kaszálói díszlenek.

Az m és az o (Novákpusztá, Dunaszentpál) esetében nem várható a termőhely, illetve a növényzet változása. Az n esetében (Vadaskert) a talajvíz közép szintje a felszín alatt 3 méterrel van, ez a C-változat hatására mintegy 1 méterrel a minimumszint alá süllyed, a kavicságyba. Ez nagyarányú termőhelyszárazodást jelent, az ártéri jelleg teljes megszűnését, a szép és idős gyöngyvirágos tölgyesek pusztulását és nyílt, sztyeppes tölgyessé való átalakulását hozva.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/o

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna magas ártere a vízfolyás Ny-i oldalán, Mecsértől K-re, 2 km-re.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a Mosoni Duna kanyarulatában képződött övzátonyon belül egy régebbi mellékág mentén kialakult medermaradványt foglal el. A meder-maradvány erősen feltöltődött, jelenleg erdővel borított alacsony ártér.

Földtani környezet:

A terület fő képződménye a Mosoni-Duna óholocén korú folyóvízi homok, kőzetlisztes homok anyagú törmeléke. Vastagsága 2 - 5 m. Alatta a zömmel pleisztocén korú, legfelül 10 - 15 m holocén kavicsal fedett durvaszemű, folyóvízi hordalékkúp anyaga található a több száz métert meghaladó vastagsággal.

SZIGETKÖZ

III/o

A talajvíz helyzete és minősége:

A Mosoni Duna meanderjében É-D-i irányban nyúlt terület. 112,0-113,5 mBf között változó terepmagassággal. A Mosoni Duna szintje 111,0 mBf. A terep függvényében a vízszint 1-2,5 m között van a felszín alatt. Közepes talajvízállás 111 mBf szinten van, az áramlás D-i irányú. A talajvíz táplálja a fedőréteget. Nagyvizeknél a nyomásszint a felszín fölé emelkedik.

Vízkemiáját a XI/2 sz. fúrás elemzése jellemzi. Keménység: 20 nkf, összoldott anyag: 440 mg/l, szulfát: 120 mg/l, nitrát: 0 mg/l.

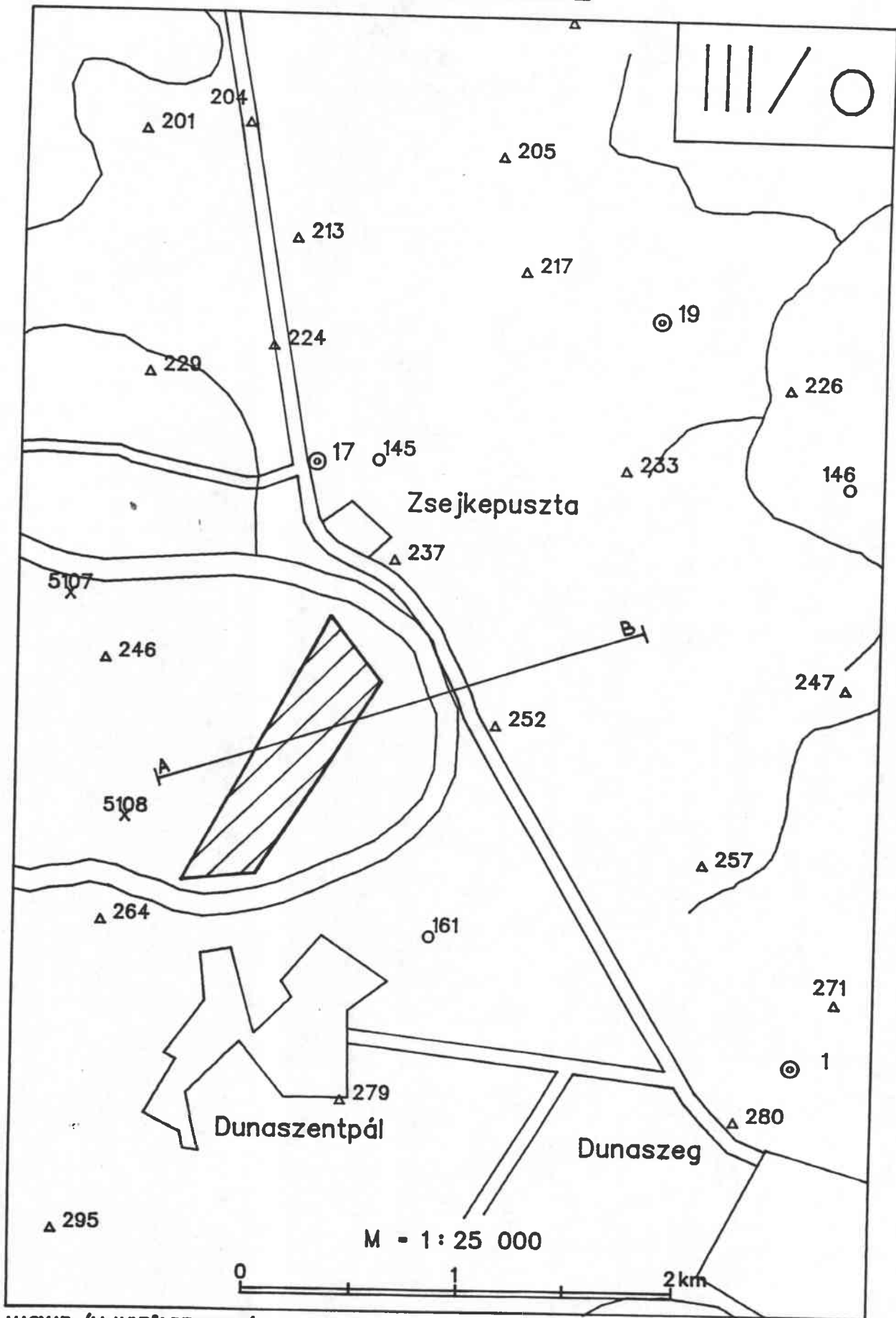
A talajfakadó típusa:

A Mosoni Duna Mecsér alatti szakaszának enyhén hullámos térszínű, alacsony ártéri területen lévő övzátony darabja. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő ártéri üledékekből - áradmányokból és durvább szemcsés mederüledékekből (jól osztályozott kövépszemű folyóvízi homok) állnak. A talajokat a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, alárendelten a köztes morfológiai helyzetű réti öntések alkotják.

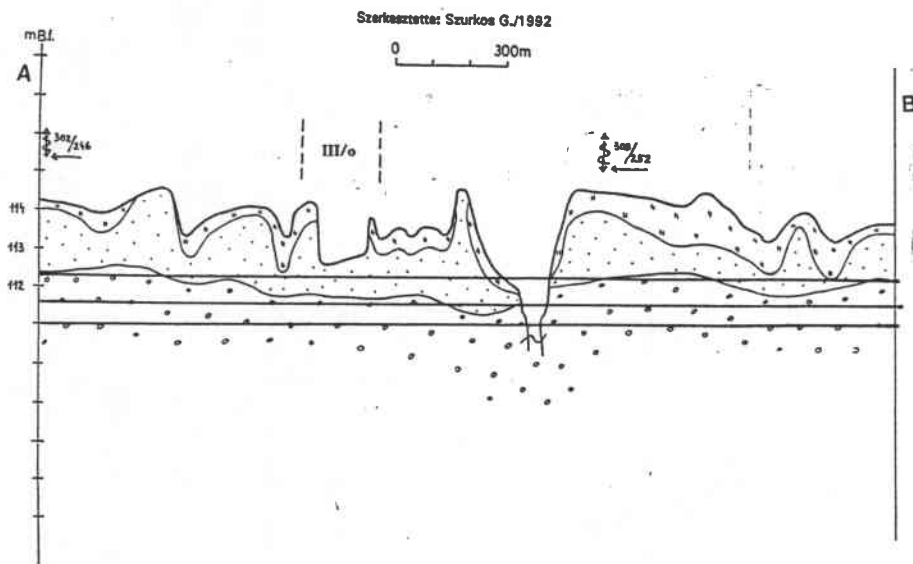
Építési földtani viszonyok:

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékeny üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatók, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

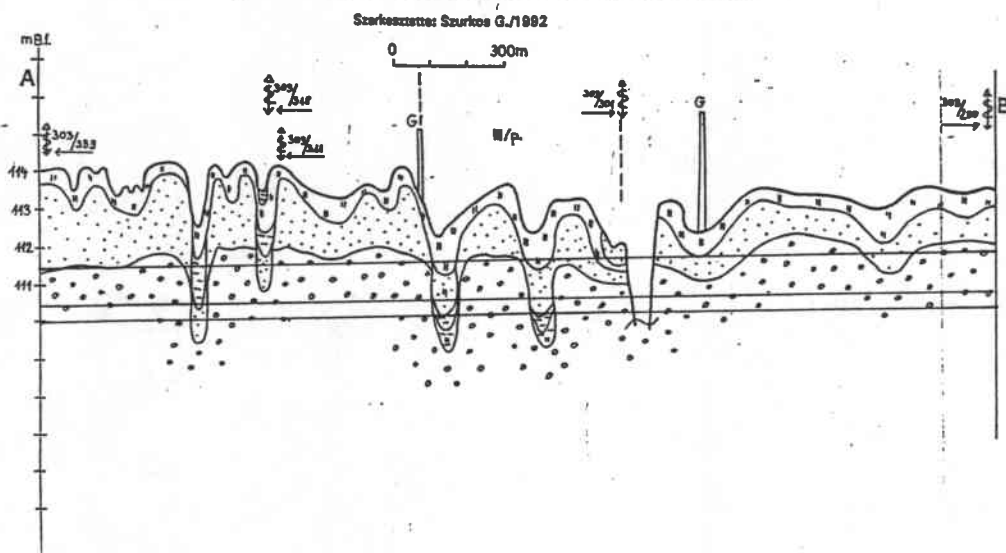
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

ÖSSZRENDEZŐ FÜRÉS FÖRZSLAPJA

A fürés jele:

P-28 246

Szelevény száma:

3	0	2	—	4	2
---	---	---	---	---	---

z = 115,5

MBZ terep

• Csóperem

y = 383,550

x = 535,070

Mintázta:

Bevezető

1989.04.14.

Összrendező:

Don György

Kezdés: 1989.04.14.

Bevezető

Máthé Lajos

ISMÉLTISÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jela:

Szelevény száma:

P-28 246

3	0	2	—	4	2
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 535,070

y= 383,550

z= 115,5

nB_z terep

csőperem

A leíró neve: Don György

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1989.04.14. Befejezés: 1989.04.14.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Fúrástalp:
Küttalp:

Szűrő: között
Anyaga: PVC

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvízszint megütött:
nyugalmi: -

Észlelés időpontja:
Észlelés időpontja: 1989.04.14.

Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

A fúrás nem ért vizet.

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-28 246 302-42	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.04.14	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vizzint/m/.	Nyugalmi vizzint/m/.	Vizminta száma:
------------------------------------	--------------	----------------------------	----------------	-------------------------	-------------------------	--------------------

A fúrás környezete.

A fúrást leírta:

Don György

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,2	<u>Talaj</u>	Világos szürkésbarna, finomhomokos talaj.	
0,2-1,8	<u>Homok</u>	Világos barnásszürke, jól osztályozott, gyengén csillámos finomhomok. Az alsó 20 cm limonitsávos és közepesen csillámos.	
1,8-3,0	<u>Homokos kavics</u>	Világos barnásszürke, gyengén csillámos közép-szemű homok. Jól koptatott apró- közép-szemű kavics. A felső 30 cm-ben még a homok van túlsúlyban.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/p

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

DUNASZEG - KUNSZIGET - ÖREG-ERDŐ - TÁTAI-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/p és III/r

Dunaszeg – Győr közötti terület

A Mosoni-Duna jobbparti erdőfoltjai az alacsony ártér puhafaligeteit (*Salicetum albae-fragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*), nádas, sásos,, mocsarait ölelik fel. Egy helyen, Dunaszentpáltól keletre, keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum* és gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) maradvány is található. Eredeti erdőtípusok a fűzligetben a pántlikafüves és fehér tippanos. A mocsarakban sásfajok (*Carex riparia*, *C. acutiformis*, *C. gracilis*, *C. elata*), és a védett sárga nőszirm (*Iris pseudacorus*) érdemel említést.

A C-változat hatására a termőhely vízgazdálkodásában és növényzetében változás nem várható.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/p

Földrajzi hely:

Ártéri élőhelyek a Mosoni-Duna Ny-i oldalán Kunszigettől 2500 m-re ÉÉK-re.

Geomorfológiai leírás:

Az É-i terület a Mosoni Duna egy keskenyebb sávban kifejlődött övzátonyát foglalja magába. Nagy része a magas ártérhez tartozik.

A D-i terület az előbbitől függetlenül keletkezett széles övzátony hátsó szakaszára terjed ki. Valamivel alacsonyabb az előzőnél, felszínének nagyobb része az alacsony ártérhez tartozik.

Mindkét felszínen az övzátonyok jellegzetes ívelt kiemelkedései és melyedései követik egymást.

Földtani környezet:

A terület fő képződménye az újholocén, alacsony ártér folyóvízi kőzetlisztes homok, homok üledéke, felső részén szerves anyagban gazdag kőzetliszt betelepülésekkel. Ennek vastagsága 2 - 3 m. Alatta a holocén, vegyes szemnagyságú, néhány m vastag kavicsos, majd a pleisztocén korú, zömmel durvaszemcsés, több száz méter vastagságú, dunai hordalékkúp található.

A talajvíz helyzete és minősége:

Két terület a Mosoni Duna hullámterében. Talajvíz D-K-i irányban áramlik. Területileg 109,8-110,8 mBf szintek között, átlagmélysége 0-2 m között van a terep alatt, árvizeknél a mélyedésekben belvizek alakulnak ki, ill. a talajvíz nyomásszintje a terep felett van, a folyóvíz elönti a területet. A vízminőséget területileg az alábbi mutatók jellemzik:

Keménység 20-25 nkf, összoldott anyag: 800-1000 mg/l, szulfát 150 mg/l, nitrát 80-100 mg/l a betáplálástól függően változó.

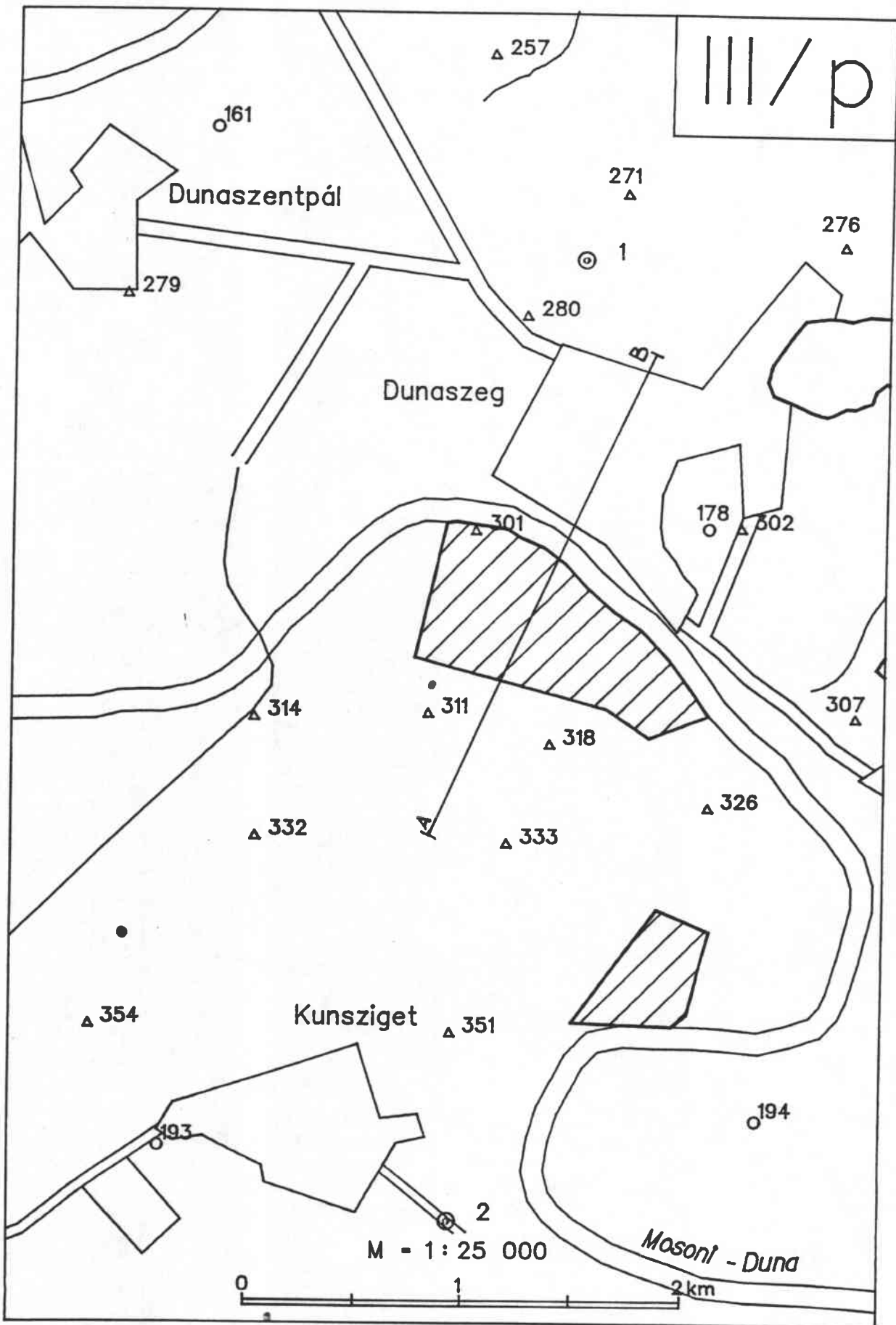
A talajtakaró típusa:

A Mosoni Duna Kunsziget melletti szakaszának enyhén hullámos térszínű alacsony értéri mederszakaszának két kis darabja. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő ártéri üledékekből - áradmányokból (kőzetliszt és finomhomok keverékéből) és durvább szemcsés mederüledékekből állnak. A területen található talajokat legnagyobb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, alárendelten a közties morfológiai helyzetű réti öntések alkotják.

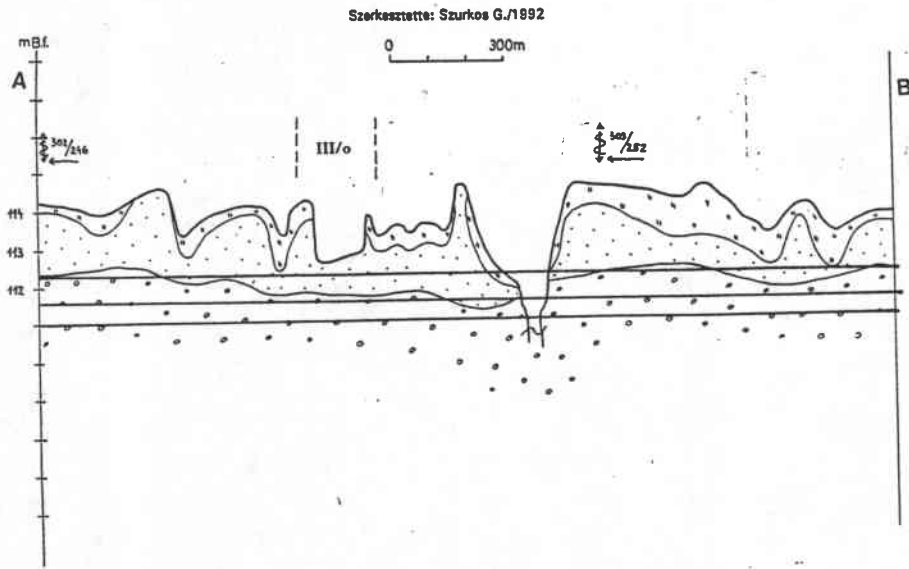
Építészöldöntani viszonyok:

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírási homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel.

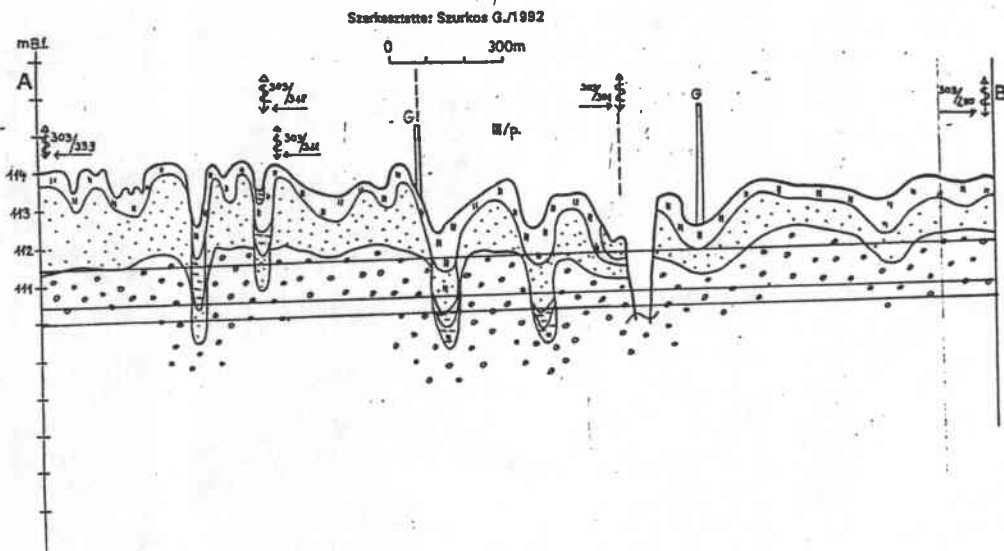
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

Fúrás száma: F-40 326 303-31	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1988.IX.	Tszf.m./mBf/:	Megütött vízszint/m/. 3,8	Nyugalmi vízszint/m/. 3,8	Víz minta száma:
------------------------------------	--------------	--------------------------	---------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:

Tokár Ferenc

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,5	<u>Talaj</u>	Világosbarna, kőzetlisztes agyag.	
0,5-3,2	<u>Kőzetliszt</u>	Világosbarna, rétegzetlen, ritkán mészeses, 1,4 m-től rétegzett, limoniteres. Csillámossági fok: 2.	
3,2-5,9	<u>Homok</u>	Finomszemű, kissé kőzetlisztes, osztályozatlan, rétegzetlen. 3,7 m-ig világosbarna, 3,7 m-től szürke. Csillámossági fok: 3.	
5,9-7,0	<u>Kavics</u>	Szürke, aprószemű, erősen homokos.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

III/r

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

GYŐR - PÜSPÖK-ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

III/p és III/r

Dunaszeg – Győr közötti terület

A Mosoni-Duna jobbparti erdőfoltjai az alacsony ártér puhafaligeteit (*Salicetum albae-fragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*), nádas, sásos, mocsarait ölelik fel. Egy helyen, Dunaszentpáltól keletre, keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum* és gyöngyvirágos tölgyes (*Convallario-Quercetum*) maradvány is található. Eredeti erdőtípusok a fűzligetben a pántlikafüves és fehér tippanos. A mocsarakban sásfajok (*Carex riparia*, *C. acutiformis*, *C. gracilis*, *C. elata*), és a védett sárga nőszirmom (*Iris pseudacorus*) érdemel említést.

A C-változat hatására a termőhely vízgazdálkodásában és növényzetében változás nem várható.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

III/r

Földrajzi hely:

Lefűzött holtágakkal tagolt ártér a Mosoni-Duna DNy-i oldalán, Győr ÉNy-i részén.

Geomorfológiai leírás:

A Mosoni Duna kanyarulatában fekvő meandermaradványokkal átjárt, alacsony ártéri síkság. Az árvízvédelmi töltéssel körbevett területet időnként belvíz borítja. A feltöltött meandermaradványok egy része állandóan vizenyős, mocsaras.

Földtani környezet:

A részben beépített terület a Mosoni-Duna árteréhez tartozik, melyet a folyószabályozás óta csak a legmagasabb dunai vízállások alkalmával önt el a víz. A feliszapolódott meanderekkel tagolt terület fő képződménye az újholocén, szerves anyagban gazdag öntésiszap, finomhomokos kőzetliszt, alatta vegyes szemnagyságú kavics, max. 5 - 8 m vastagsággal. A holocén képződmények bázisát az itt még több 10 m vastag, durvakavicsos pleisztocén hordalékkúp anyaga alkotja.

SZIGETKŐZ

III/r

A talajvíz helyzete és minősége:

A Püspökerdőt a Mosoni Duna és a Rábca fogja körbe. Hullámtéri terület lévén a talajvízkémhatást a folyók szabályozzák. A víz-áramlás a Mosoni Duna szelvényében történik. Talajvízmélység 0-2 m között van a terep alatt. Nagyvizeknél a nyomásszint pozitív, ill. árvizeknél előntésre kerül. vízminőségét a területen mélyült sekélyfúrás adatai jellemzik: keménység 21 nkf, összoldott anyag 770 mg/l, szulfát 110 mg/l, nitrát 0 mg/l.

A talajtakaró típusa:

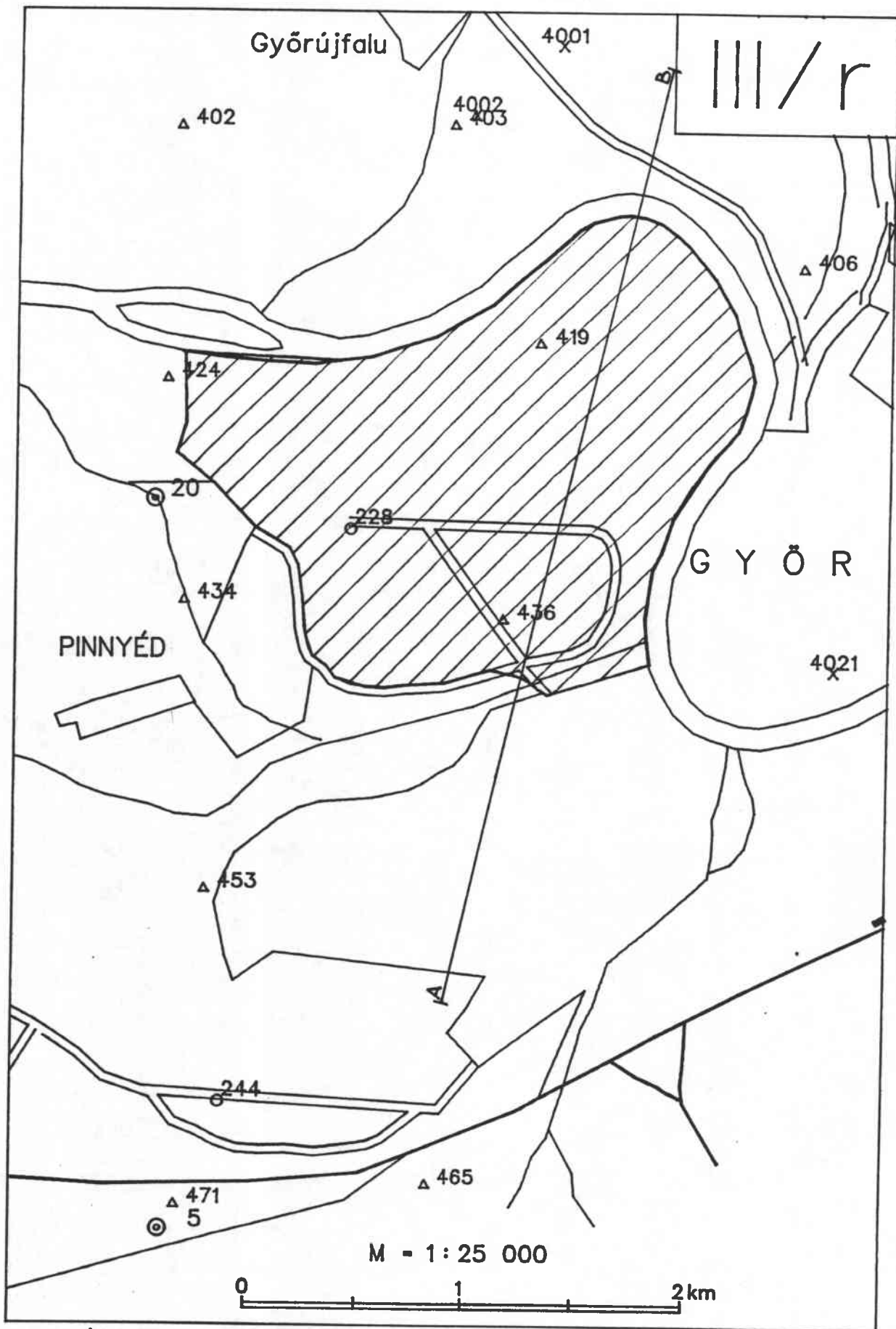
A Mosoni Duna győri szakaszának a Püspök erdőt egykor alkotó hullámos térszínű övzátony alkotta területe. A talajainak alapját képező kőzetek a felszíni egyenlőtlenségeket kitöltő ártéri üledékekből, valamint a megmaradt mélyedések mocsári üledékeiből állnak. Alárendelten durvább szemcsés mederüledékek is előfordulnak. Az itt található talajokat a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, síklápok és mai mocsaras, vízállásos területek nagyjából a köztes morfológiai helyzetű réti öntések képviselik.

Építészföldtani viszonyok:

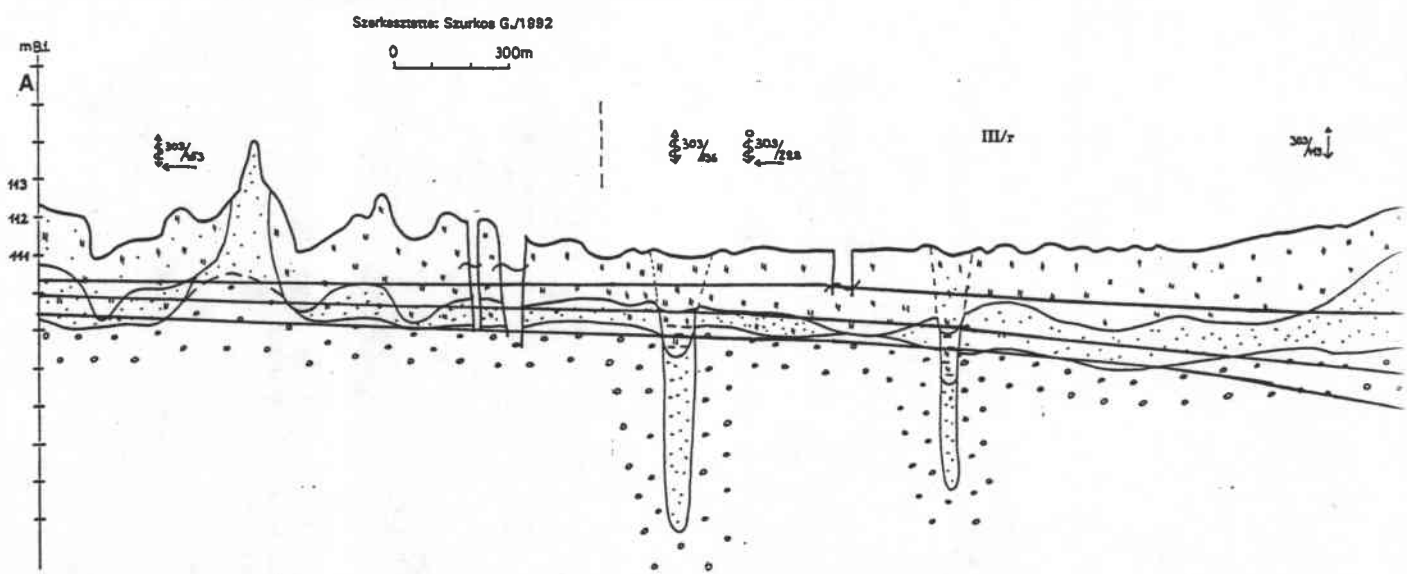
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékeny plasztikus üledékek építik fel. A felszínen és a felső 2 m-es szintben még egymás mellett fordulnak elő igen alacsony teherbírású, szerves anyagban gazdag mocsári, alacsony- és közepes teherbírású kőzetlisztes, agyagos és jó teherbírású homokos képződmények, a mélység növekedésével azonban a Duna hordalékkúpjának holocén, kevésbé tömör, de jó teherbírású homok, kavics képződmények válnak uralkodóvá. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori általános vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvízveszéllyel. Veszélyt jelent még építészföldtani szempontból is a talajvízben magas koncentrációt elérő szulfát-tartalom.

HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

SEKÉLYFŰRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F-12

Szelvény száma:

Fúrás jele: 228

3	0	3	-	3	3
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 524,78

y= 391,80

z= 111,1

A leiró neve: Szurkos Gábor

Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés:1982.X.24.

Befejezés: 1982.X.24.

A fúróberendezés típusa:UAZ

A fúrómester neve: Tokár Ferenc

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 2,0 m
nyugalmi: 0,6 m

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

12/1-14

Vizminta:

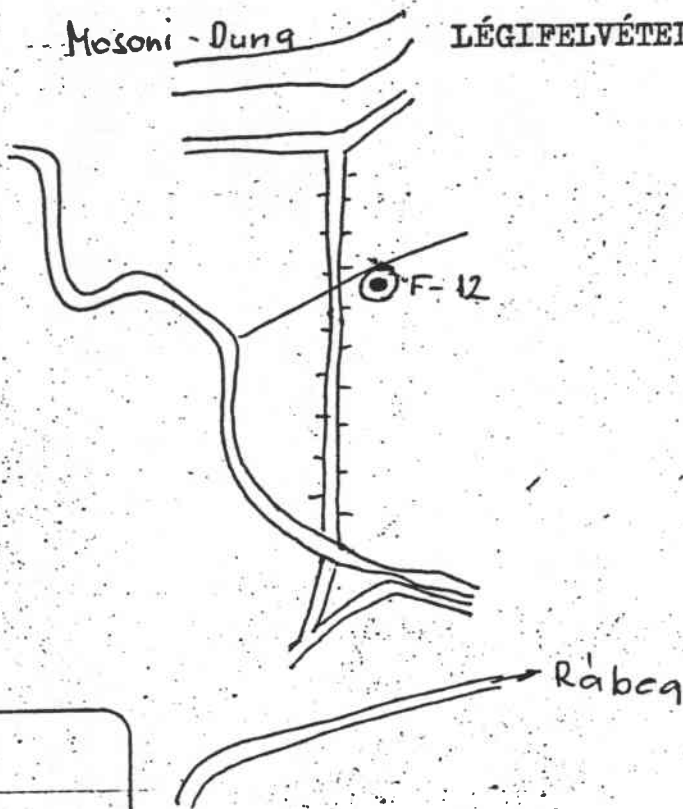
12-303-33

HELYSZINRAJZ:

M= 1 : 000

Mosoni-Duna

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA:

GYÖR

A fúrás topográfiai bekötése: A Rábca és a Mosoni Duna között, a kettőre közel merőleges, Pinyédtől kiinduló töltés K-i oldalán, Pinyédtől 1,2 km-re É-ra.

Fúrás száma: F-12	Fúrás helye: 303-33	Fúrás ideje: 1982.X.24.	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vízszint/m/ 2,0 m	Nyugalmi vízszint/m/ 0,6 m	Vízmintha száma:
A fúrás környezete:					A fúrást leírta: Szurkos Gábor	
Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői			CaCO ₃	
0,0-0,2		Szürkésbarna, gyengén apródiós, morzsás közepesen humuszos friss öntéstalaj, sok csillámos kőzetliszt, rozsdafoltos.				
0,2-1,7		Piszkos szürkés drapp, felső 40cm-ben mészgumos, vékony lemezesen réteges, rozsdafoltos sok csillámos kőzetliszt, alsó 50 cm-ben igen kevés finomhomokkal.				
1,7-2,1		Szürke limonitos sok csillámos kőzetliszt rozsdabarna középszemű homok keverékkel.				
2,1-3,4		Szürke, igen rosszul osztályozott homokos aprókavics kevés középszemű kavics- csal, közepesen csillámos.				
3,4-10,1		Szürke, jól osztályozott alig homokos aprószemű kavics, kevés középszemű kavics- csal, közepesen, rosszul koptatottak. /Finomfrakció valószínűleg felülről?/				

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

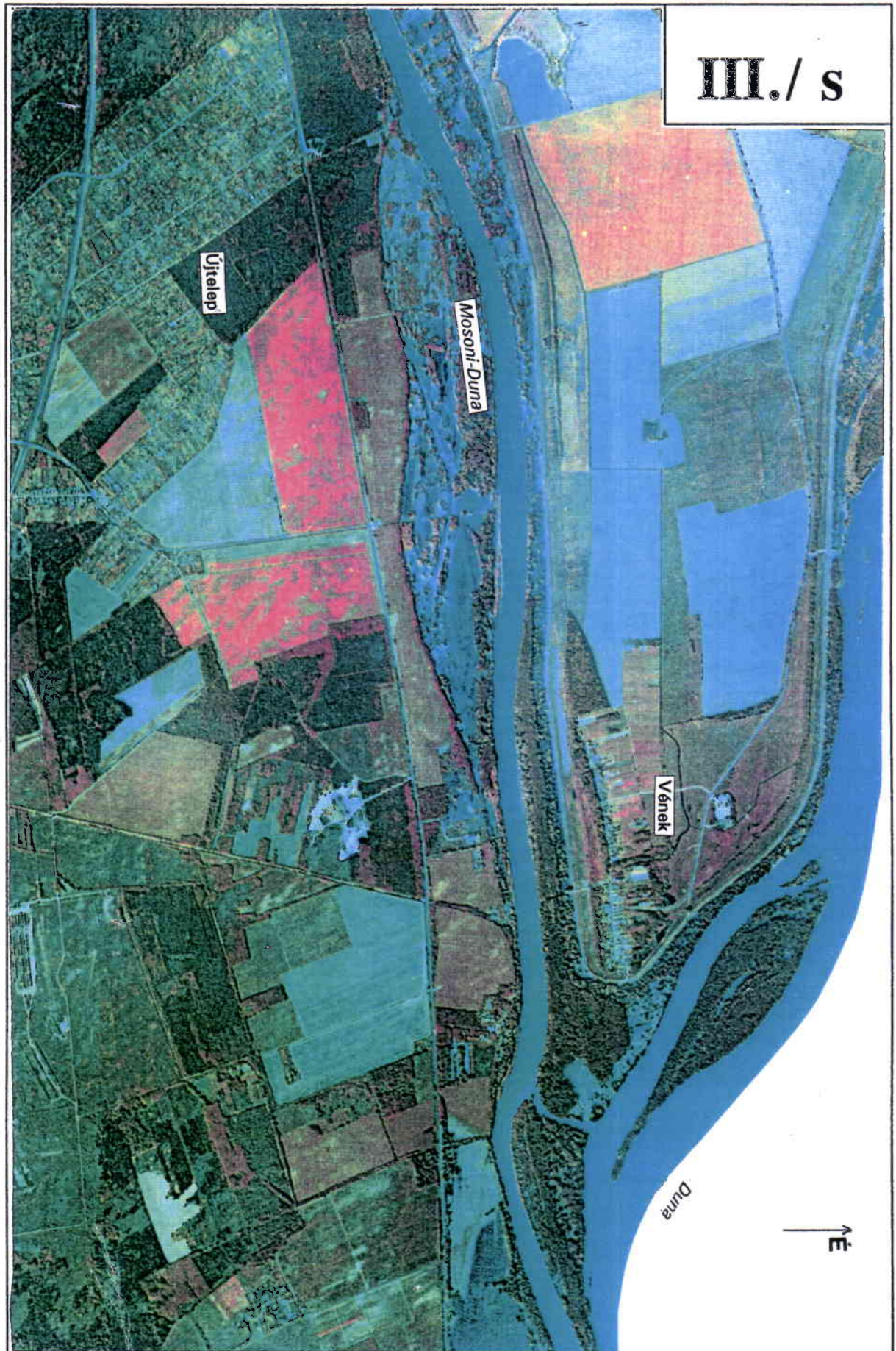
III/s

VÉDETT TERÜLETEK ÉS KÖRNYEZETÜK SZINES INFRAVÖRÖS KÉPE

VÉNEK - MOSONI-DUNA PARTI ERDŐ

Magas Duna- és talajvízjárás, 1991 augusztus

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKÖZ

III/s

Földrajzi hely:

A Mosoni-Duna és az Öreg-Duna ártéri területe Vének községtől DNy-ra a Mosoni-Duna mentén.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a Mosoni Duna és az árvízvédelmi töltés közt húzódó keskeny, erdővel borított partmenti sáv. A folyó hullámterében fekszik, az alacsony ártér része. Lapos síkság, helyenként alig kiemelkedő zátonymaradványokkal, melyek néhány esetben kisebb vizenyős, mocsaras mélyedéseket fognak közre.

Földtani környezet:

A terület még a történelmi időkben is rendszeresen vízzel borított volt. Ennek megfelelően a felszíni rétegek szerves anyagban gazdag öntésiszapot, alatta folyóvizi finomhomokot és aprókavicsot tartalmaz kb. 3 - 5 m mélységig. Alatta a pleisztocén kavics már nagyon kivékonyodott, mely a felsőpannóniai, több 100 m vastag homok, kőzetlisztes homok rétegeire települ.

A talajvíz helyzete és minősége

Négy km hosszú, keskeny területsáv a Mosoni Duna hullámterében. Talajvíz relatív mélysége 0-2 m között a terepszinttől függően. A folyóvizek szabályozzák a mindenkori vízállást és vízminőséget is.

A talajtakaró típusa

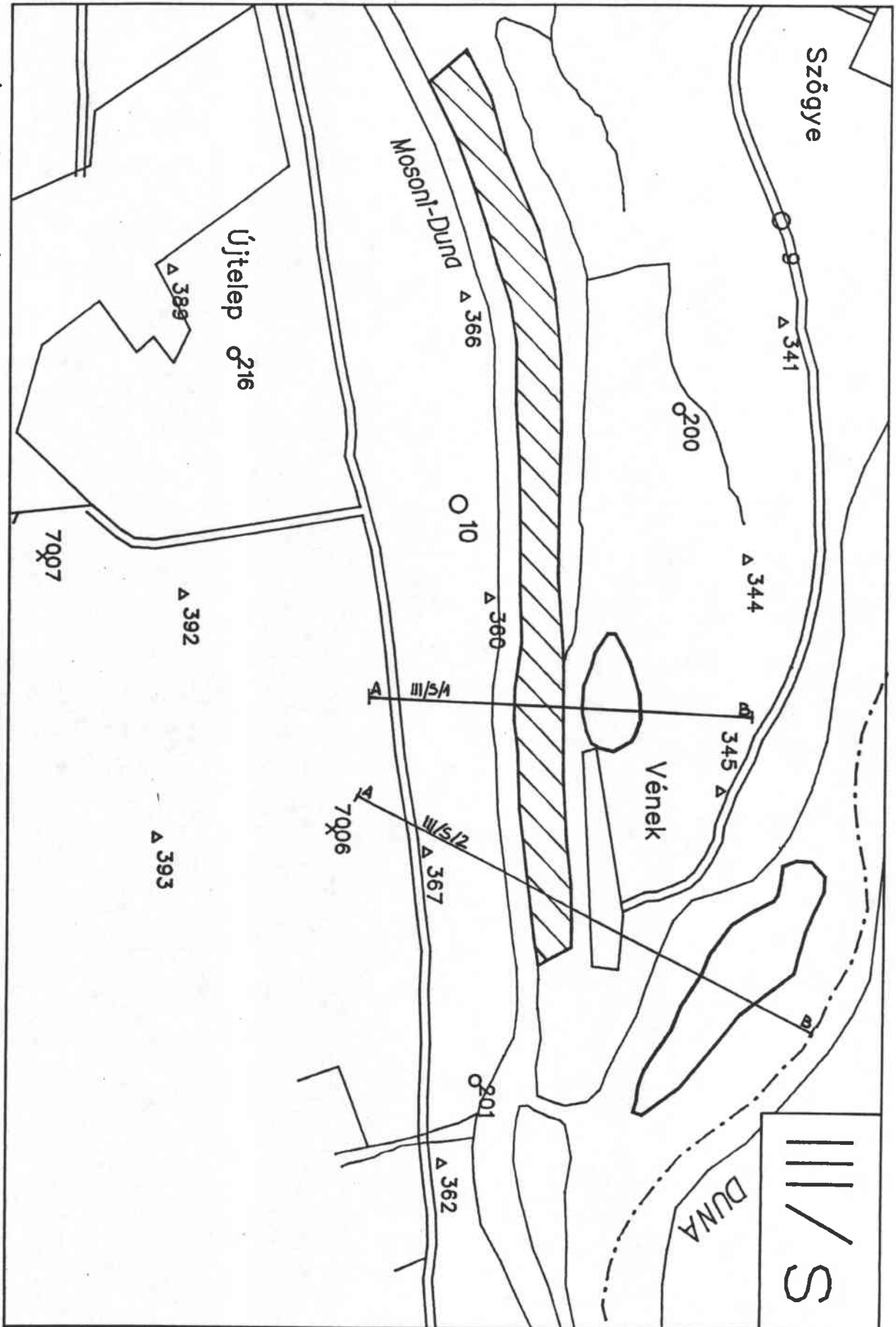
A Mosoni Duna torkolat előtti szakaszának alacsony ártéri területe. Talajainak alapját képező kőzetek ártéri üledékekből (kőzetliszt és finomhomok keveréke) állnak. Alárendelten durvább szemcsés mederüledékek is előfordulnak. Az itt található talajokat nagyobb részben a legalacsonyabb térszíneken fiatal, humuszban szegény, mésszel jól ellátott nyers folyóvízi öntések, alárendelten köztes morfológiai helyzetű réti öntések és lápos réti típusok képviselik.

Építészeti viszonyok

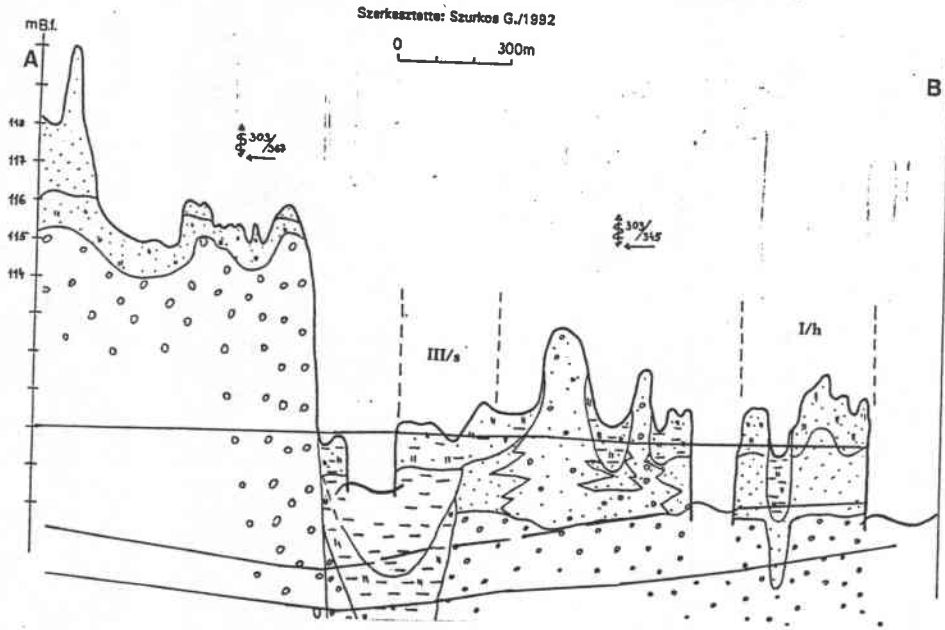
A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a felső 2 m-es szintben is jó teherbírású homokos képződmények találhatóak, a mélység növekedésével pedig uralkodóvá válnak a Duna hordalékkúpjának holocén homokos kavics, kavics üledékei. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívészélytel.

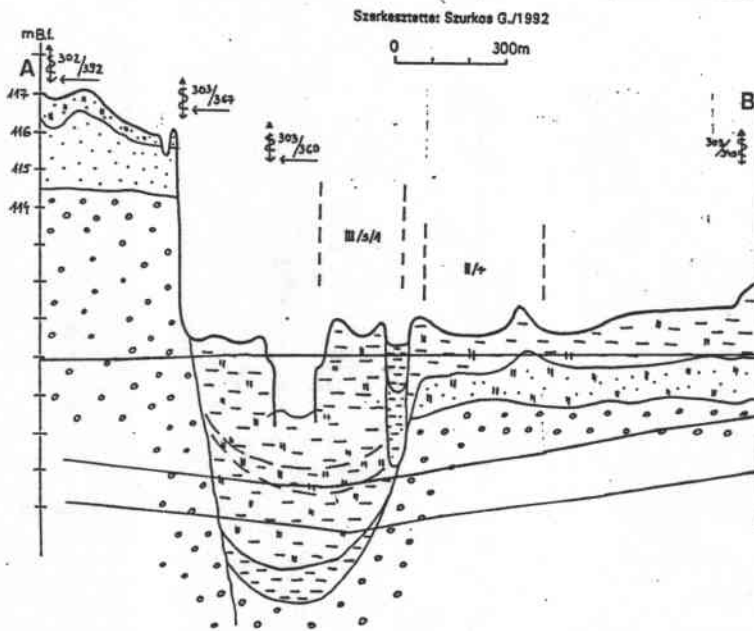
HELYSZÍNRAJZ

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

A fedőréteget bemutató szelvény az A és B pontok között

ISMÉLYSÉGŰ FŰRÁS TÖRZSLAPJA

A fúrás jele:

Szelvény száma:

P-12 369

3	0	3	-	3	4
---	---	---	---	---	---

Összrendező: x= 528,055

y= 399,30

z=111,000

mBf terep

csőperem

A leíró neve:

Mintázta:

A fúrás mélyítésének időpontja:

Kezdés:

Befejezés:

A fúróberendezés típusa:

A fúrómester neve:

Kútkiképzés történt-e:

igen

nem

Fúrástalp: ■

Kúttalp : ■

Szűrő: ■

Anyaga: PVC ■

■ között

■

Bolygatatlan mintavétel

történt

nem történt

Talajvizszint

megütött:

nyugalmi:

Észlelés időpontja:

Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszám, vételezési mélysége és minősége, megjegyzések:

HELYSZINRAJZ:

LÉGI FELVÉTEL SZÁMA:

M= 1 : 000

A fúrás topográfiai bekötése:

Fúrás száma: P-12 303-34	Fúrás helye:	Fúrás ideje: 1989.03.16.	Tszf.m./mBf/:	Megutott vízszint/m/	Nyugalmi vízszint/m/. 2,3	Víz minta száma:
--------------------------------	--------------	-----------------------------	---------------	-------------------------	---------------------------------	---------------------

A fúrás környezete

A fúrást leírta:

Tamás Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-1,1	<u>Kőzetlisztes agyag</u>	Feketésszürke, képlékeny, morzsalékos, csillámmentes.	
1,1-2,4	<u>Homok</u>	Sárgásbarna, közép-durvaszemű, közepesen osztályozott, közepesen kerekített, alig mikrocillámos, sok apró, fekete biotitszemcsét tartalmaz. A réteg alsó szakaszán néhány 1,0-2,0 cm-es kvarckavics is megjelenik. Az anyagban több gyengén cementált homokkődarab látható, ezek pontos helye nem állapítható meg.	
2,4-3,0	<u>Homokos kavics</u>	A fedővel azonos homokban 1,0-2,0 cm-es, max. 5,0 cm-es kavicsok. A kavicszemcsék rosszul kerekítettek, gyengén koptatottak, anyaguk túlnyomórészt kvarc.	

A
SZIGETKÖZ
VÉDETT TERÜLETEI

IV/b

III/b, III/c, III/d, III/e és IV/b

Mosonmagyaróvári erdők

Az egy egységként összefoglalt, legnagyobb részét erdőterületek közös jellemzője, hogy a Mosoni-Duna közvetlen közelében, annak kanyarulataiban feltöltött medermaradványokon, zátonymaradványokon alakultak ki. A mélyebb területek az alacsony ártérhez, a zátonyok felszíne a maga ártérhez tartozik. A területek fő képződménye a szerves anyagban gazdag közetlisztes homok, öntésiszap. Alatta holocén vegyes szemnagyságú kavics majd a 100 m-t meghaladó vastagságú pleisztocén kavics adja az aljzatot. A talajvíz közepes mélysége 3-4 m között van. A víztükör a legnagyobb vízálláskor 1 m-nél jobban megközelíti a felszínt, ilyenkor alulról táplálja a fedőréteget. A talajvíz áramlási irányát helyileg a Mosoni-Duna határozza meg.

A Felső-Szigetköz legnagyobb és legváltozatosabb mocsár-, rét- és láp-foltokkal tagolt erdőkomplexuma. Ismert tagjai: a Bezenyei-erdő, a Házi-erdő, a Lóvári-erdő, a Parti-erdő, a Zug-erdő és a Park-erdő. Az erdők javarésze természetközeli állapotú, bár helyenként zavarás (elsősorban vadtúltartás) tapasztalható.

Uralkodó erdőtársulása a keményfaliget (*Fraxino-Ulmetum*), amely helyenként (Paraszt-erdő, Házi-erdő) gyertyánosodik. A magasabb szinteken gyakori a gyöngyvirágos-tölgyes (*Convallario-Quercetum*). A Mosoni-Duna mentén keskeny sávban füzesek (*Salicetum albaefragilis*, *Salicetum triandrae-purpureae*) élnek, a feltöltődött morotvákban fűzláp- (*Calamagrosti-Salicetum cinereae*)-szigetek és égerláp- (*Dryopteridi-Alnetum*) fragmentumok vannak. Mintegy százra tehető, az értékes reliktum, védett vagy eredeti növény fajok száma. Ezek közül kiemeljük a legjelentősebbeket: *Lilium bulbiferum*, fokozottan védett fajunk, biztos előfordulásai csak a Szigetközben ismertek (Császárkáros, Házi-erdő, Lóvári-erdő). Ugyancsak fokozottan védettek a legkritikább hazai bangó-fajok (*Ophrys apifera*, *O. insectifera*), néhány termőhelyük (pl. a Lóvári-erdő) ismert csak a területről.

Ezen felül igen jelentősek a nagy számban előforduló orchideafélék, így a piros madársisak (*Cephalanthera rubra*) – Felső-erdő, illetve Császárkáros –, több helyről a vitéz kosbor (*Orchis militaris*) (ezres populációi a Lóvári-erdőben), a sömörös kosbor, a bíboros kosbor (*Orchis ustulata*, *O. purpurea*) a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), a bíbor nőszőfű (*Epipactis atrorubens* – csak a Lóvári-erdőben). Néhány helyen fordul elő a ritka lápi nyúl farkfű (*Sesleria uliginosa*), ugyancsak említésre érdemes az ujjas sás (*Carex digitata* – Házi-erdő), a tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris* – Parti-erdő).

Az említett erdőkben a talajvíz középszintje 119,5-121 mBf között van. A C-változat hatására kialakuló új talajvízszint a Bezenyei-erdőben és a Házi-erdőben kb. 20-50 cm-el mélyebben stabilizálódik; a többi erdőben a jelenlegi középszinten várható. A talajvízszint ilyen alakulása legfeljebb a bezenyei és a Házi-erdő növényzetére lehet kismértékű szárító hatással, azaz szerencsés körülmények között, a vegetáció a jelenlegi állapotban nagyjából megmaradhat. Azonban a helyzet végleges alakulása a Mosoni-Duna vízhozamának is függvénye.

VÉDETT TERÜLETEK FÖLDTANI ADATAI

SZIGETKŐZ

IV/b

Földrajzi hely:

Beépített, kertészeti terület Mosonmagyaróvár D-i részén.

Geomorfológiai leírás:

A védett terület a szigetközi holocén hordalékkúp Ny-i peremén, a meanderező mellékágak által bejárt terület szélén fekszik. Lapos, magas ártéri síkság, D-i részén erősen feltöltött mélyedéssel, ami valószínűleg medermaradvány.

Földtani környezet:

A védett élőhely fő képződménye a Würm glaciálist lezáró szakaszban leülepedett folyóvízi, agyagos kőzetliszt, kőzetlisztes agyag, melyre helyenként a Mosoni-Duna fiatalabb hordalékanyaga is fel - fel jutott. Az összlet bázisa a pleisztocén kavicsos hordalékkúp, amely itt még több 10 m vastag, zömmel durvaszemű.

SZIGETKŐZ

IV/b

A talajvíz helyzete és minősége

Mosonmagyaróvár belterületén lévő területen talajvízmélység 3-4 m között van a terepszint alatt. Legnagyobb talajvízállás 2 m fölött is kialakulhat. A talajvíz átlagos esetben közel van a fedőréteghez, gyengén táplálja azt. Közepes víztükörmagassága: 116,5 mBf.

Vízminőségét a keménység: 30-40 nkf, összoldott anyag: 1000-1200 mg/l, szulfát: 200-300 mg/l, nitrát: 60-100 mg/l körüli értékek jellemzik.

A talajtakaró típusa

A terület a Szigetközön kívül, Mosonmagyaróvár belterületén helyezkedik el. Magasabb morfológiai helyzetű, valószínűleg felső pleisztocén, kiegyengetett térszínű rész. A talajalkotó kőzetek a felszíni egyenlőtlenégeket kitöltő, valamint az erózió által meghagyott folyóvízi eredetű finomszemcsés képződményekből állnak. Talaja a legfejelettebb humuszos szintű öntéscsernozjom talajok közé tartozik.

Építésföldtani viszonyok

A terület felső 10 m-ét kis szilárdságú negyedidőszaki törmelékes üledékek építik fel. Már a felszínen és a mélyebb szintekben is a Duna hordalékkúpjának holocén, kevésbé tömör, de jó teherbírású kavicsos homok, homokos kavics képződmények az uralkodóak. A kőzetek szilárdságát csökkentő tényezők közül számolni kell felszínközeli talajvízzel, mivel a terület közel fekszik a Duna jelenkori átlagos vízszintjéhez, valamint a Duna áradása és nagy esőzések idején fokozott belvívveszéllyel. Veszélyt jelent még építésföldtani szempontból is a talajvízben a magas koncentrációt elérő szulfáttartalom.

SEKÉLYFÚRÁSI TÖRZSLAP

Id. jel: F- 9

Szelvény száma:

Fúrás jele: ¹⁰⁵

3 0 2 - 2 3

Összrendező: x= 543,52 y= 366,48 z= 119,5

A leiró neve: Szurkos Gábor

Mintázta: Szurkos Gábor

A fúrás mélyítésének időpontja: Kezdés: 1983. V. 7. Befejezés: 1983. V. 7.

A fúróberendezés típusa: UAZ

A fúrómester neve: Máthé Lajos

Kútkiképzés történt-e: igen
nem

Bolygatatlan mintavétel történt
nem történt

Talajvizszint megütött: 3,8 m Észlelés időpontja:
nyugalmi: 1,7 m Észlelés időpontja:

Vételezett minták sorszáma, vételezési mélysége és minősége:

9/1-14

Vizminta:

9-302-23

HELYSZINRAJZ:

LÉGIFELVÉTEL SZÁMA: 10 557

M= 1 : 25 000

MOSONMAGYARÓVÁR

A fúrás topográfiai bekötése: Mosonmagyaróvár Ny-i részén a Ságvári E. ut-
ca 3. előtt.

száma: F-9	Fúrás helye: 302-23	Fúrás ideje: 1983.V.7,	Tszf.m./m Bf/:	Megütött vizzint/m/. 3,8 m	Nyugalmi vizzint/m/. 1,7 m	Vízmintha száma:
---------------	------------------------	---------------------------	----------------	----------------------------------	----------------------------------	---------------------

A fúrás környezete:

A fúrást leírta:
Szurkos Gábor

Mélység/m/	Képződmény neve	Képződmény jellemzői	CaCO ₃
0,0-0,6	Talaj	Sötétbarna közepesen csillámos, közepesen humuszos kőzetliszt.	
0,6-1,2		Földes kavics. 1 m-ig többször megmozgatott, (telefon, vízvezeték,) valószínűleg ezért van a földes kavics. Zavartalan 1,2 m-től vehető.	
1,2-2,5	Kavics	Drapp, alig csillámos középszemű homokos közepesen koptatott aprókavics; igen kevés középszemű kaviccsal.	
2,5-4,8	Homok	Drapp közepesen csillámos középszemű homok szórványkaviccsal, amik közepesen koptatottak.	
4,8-8,2	Kavicsos homok	Drapp közepesen csillámos középszemű homok aprókaviccsal, amik közepesen koptatottak. Igen gyéren szerves pettyes.	
8,2-10,	Kavics	Drapp közepesen csillámos középszemű homokos aprókavics, amik közepesen koptatottak.	